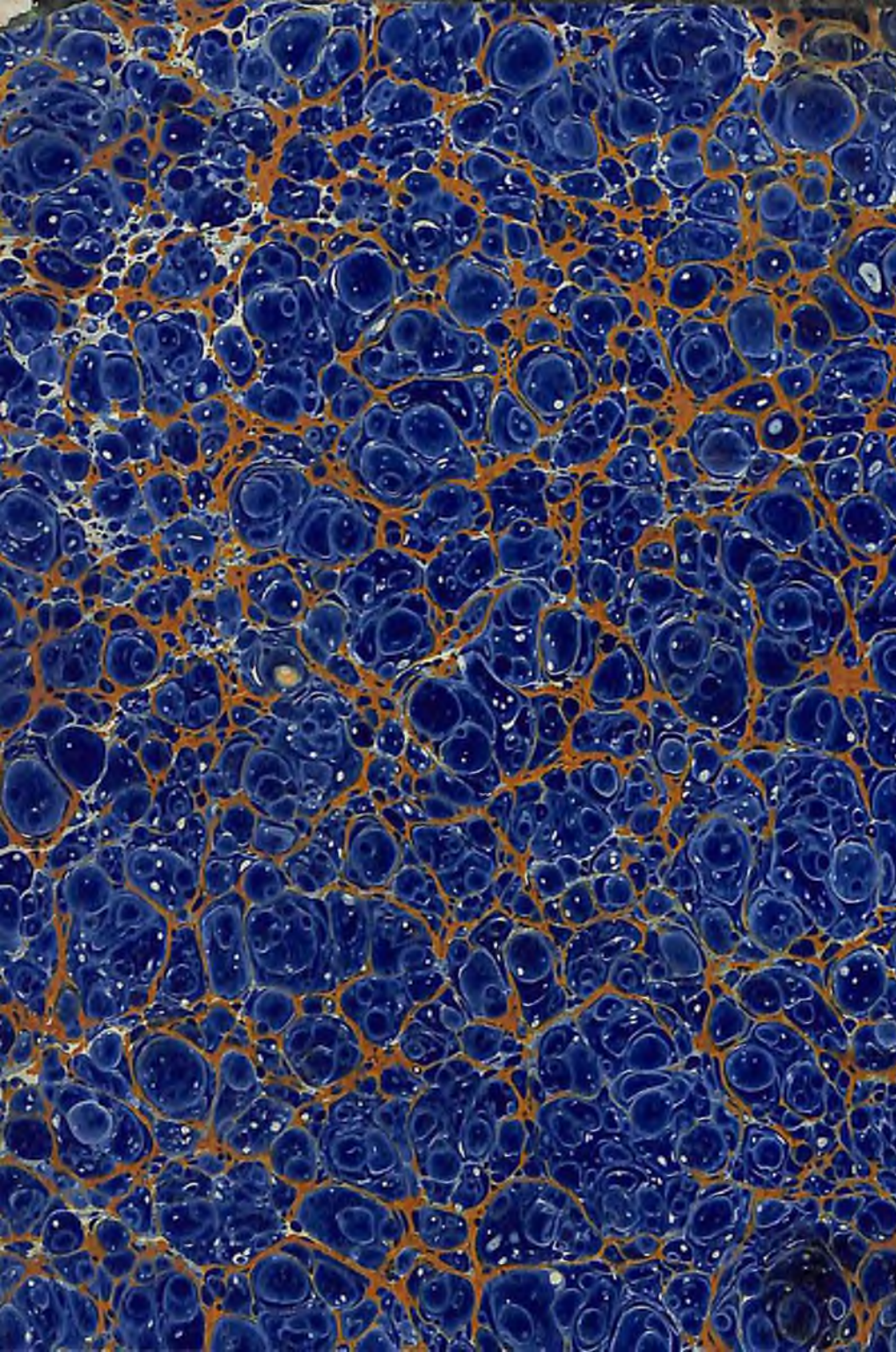
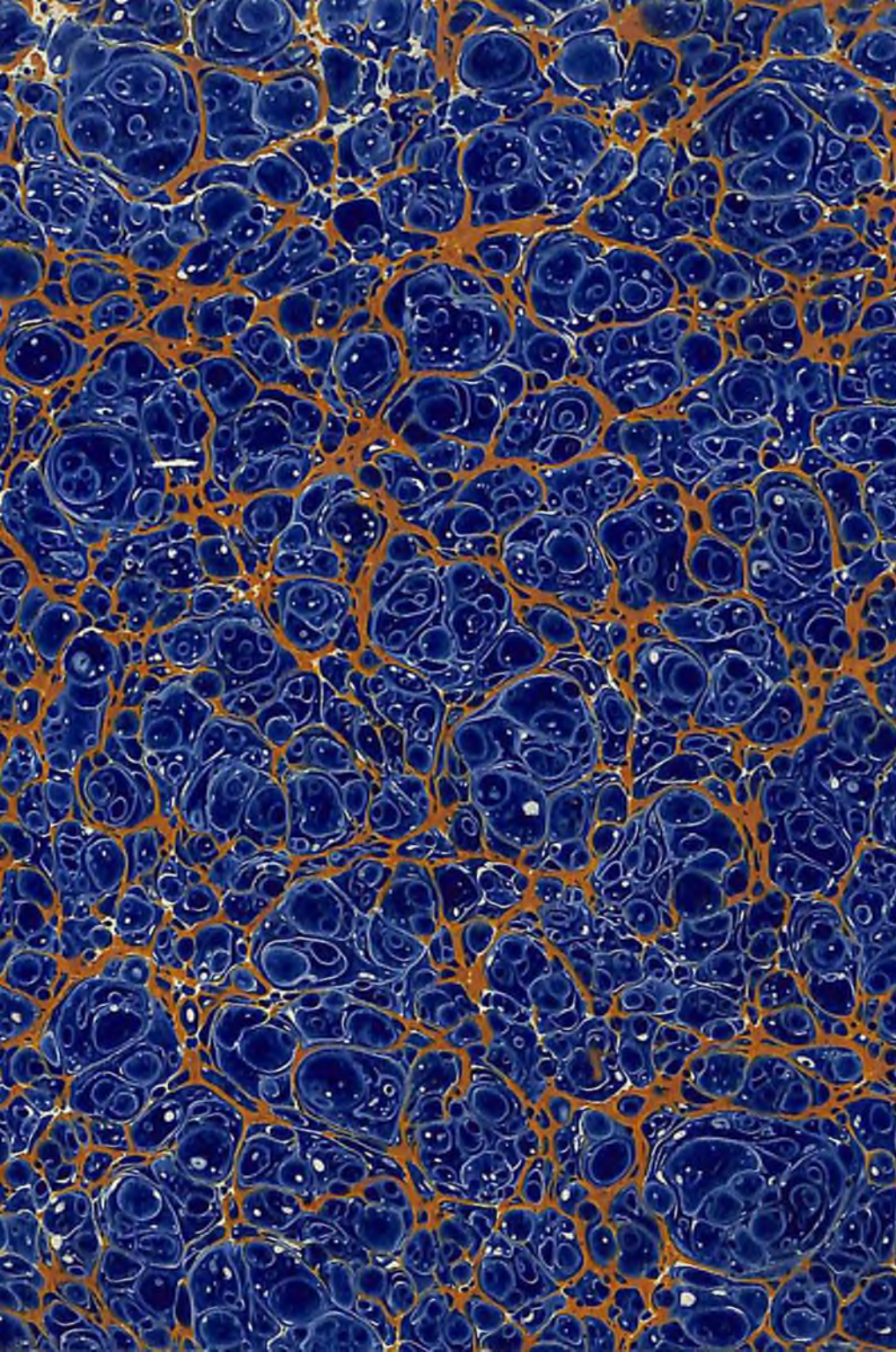

ERM

964

211

002

ՎՍԲԸՄԸ ԶԸՆ

ՊԱՍՔԵՒԻ ԱԶԻԶԼԻՐԻ

45

ՏԻՂԱՆԷԼԷՐԼԷ ՏԻՆՍԻԶԼԷՐԻ

ԼՍԻՍՏ

ՍՕԾՈՒԼԸՂԸՆ ԳՈՒՐԳԱՆԼԱՐԷ

1867

Նիս Եօրդ Հեճրի վ.

THE POLICE DEPARTMENT

1891

RECEIVED

1892

RECEIVED

18

RECEIVED

RECEIVED

Մոզգատուռում ։

Դուստր Լոյմէք Խոթեմեմ ։

Ճիւմէյէ մուլեմ տիր քի՛ կերէք Լփացիրաէ վէ
Կերէք շու պիղեմ կիւնիւ միգաէ , նիշէ տաւմէք քէն
աւ Լօմրիլէրինէ գառա իմտիլէր , (շիւպհէսիգ պիւ
րէր Էֆքիարլա) լաքին պէօյլէլէր պարքարընր տա
քէնտուլէրլէ պիլղէքաէ Էօլաիւրաիւրլէրի իշիւն ,
քիմինէ՝ գարա սէվտալը յլար . քիմինէ՝ ուղճէ զիյա
նը իթմիշ իտի , վէ քիմինէ տէ պէտ աուայա ուղ
բամբշ ըտր տէյուպ , ուճրաւաթըլտան պաշկա՝ գէմմ
տափի իթմիշիգ տիր ։

Շիմտի ըէք աղ գուլար քի՛ պէնի տափի Խարին
սուպահ Էօշիւ պուշաճագ ըտրնրդ , հէմ քիմ պիլէր
քի պիր թաղըմ ինտան խալինգլէրի պէնիմ հազգըմ
աւանէ՞ մանալէր վէրեճէքլէր իտի ։

Էօլմէք հիշ պիր շէյ տէշիլ տիր , իշթէ պու Խա
յնրդ օտամին իշինաէ կիճէնին սաաթ աօգուգուն
տա Էլիմի թութան քիմնէ Խօգ տուք , շիմտի շու
Էլիմին պթընտա չարիան եիւրէշիմին ճիգվիթլէր Է
յի իլէ աջըմբշ կիզլի Խարալարն իւսթիւնէ պիր ու
բուշյա տիշարտան պիր Խարա տաճա պէն արթըրտամ ,
դուրթուլուրում . լաքին ուրմամ , շիւնթի Էկեր պէն
տէն Էվիլէքիլէր ուրմաա խոիլէր՝ պէնիմ պաշըմ
պուշյար կէլմէգ իտի ։ հէմ պէնտէ արթըգ ուրմամ
քի , պէնտէն պաշղաթընն տա պաշըմա կէլմէառն

պուռ հաւ : Շիմտի պէնիմ իշուն նապտադ փողթ
կէլտի , թամմ հիտապ սրու տուր . էօլիւպ գուր-
թուլմատան իսէ՝ հապուպ տէ գուրթուրմարը :

Էփվէթ հաղարւմ , լաքին նէ գալտըրմարը ա-
շննորրան կեղեր էօլիւլէր իշուն վէ նէ տէ պիլէ
պիլէ հեր շէյի գապուլ իտէն՝ Ալլահըն զազապրն
ուղոյաճադ սօփուլար իշուն . իլլա հալնրպ՝ ադ-
րանրմ տէլիգանլուլէրէ վէ կէնճլէրէ , վէ պաշլըճա
տուլլու վէ ինսան իւրէյի թաշլըյանարու հաղարւմ .
նիհայէթ , տիւննայը՝ ումաուգլարը կիպի զանն ի-
տէնլէրէ հաղարւմ , քի պէնիմ չէքտիքլէրինտէն հիւ-
սէ ալուպ ուլյանսունար :

Ակնճլէր վէ տէլիլ-գոնլըյոր մոսսուսէն շու-
նու աու տուլլուրուում սիգէ քի էկէր իչինիգտէ՝
էվլի , էհլինէ էմնիլէթի վար , վէ էվլինէ չօդ վէ
սըգ սըգ բաբասլար կիրէր չըգար աւէմ վար իսէ ,
հէման պու հիքնայէմի էլինտէն պըրապսուն . չիւն-
քի հէմ նիւրէյինիկ հարալանուր վէ հէմ տէ էվի-
նիգին տըրլիկի պօզուլլուր , զիյու պէնիմ նիկէթիմ
հարէլուլէրին տէրալինի տէփրէշտիրմէք տէլիլ տիր ,
իլլա սաղարը տվճը տուգալընտան գուրթուրմադ :

Շիմտի պէն էյու պիլիրիմ քի՝ վուգուսթը օ-
գույանլարըն իշինտէն պիր թադրմ աղլը պուրնու-
նուն ուճունտան էպթէյէ ուզանմոպ աւէմլէր պու
հօլլա պիր իշի սըրը իթմէյուպ , քէնտի խայալլէ-
րինճէ պազըլարըն նամուսունա սօգունմուշ սայա-
ճադլար պէնի . լաքին պէօյլէլէր պիլմէլի տիրէր
քի պէն քէնտիլէր կիպի տիւշիւնմէմ , պէնիմ իշուն
նամուս տէնիլէն՝ կերչէք օլմալը , տէլիլ քի պէօյլէ
հալան նամուս . պէն էօյլէ առ ըսա էվլինի երգան-
լարտան տէլիլիմ . պու վուգսւսթ էկէր գազա հա-
խօտ պիր տէփա վուդու պուլմուշ օլլա՝ նէ՝ իսէ ,

լաքին դաճ քի պիլէրէք վէ տայիմա օլույօր՝ տիմէք
քի պիլէ պիլէ դապուլլ իթմէք սայրուր . պու պիր
շէրէֆ աշյիլ , իլլա՝ նամուսսուղլուդ տուր :

Ինսանիյէթէ մասսուս օլան շէրէֆ՝ իշինաէրի
քէօթիւլիւքլէրի կէօրիւպ պիլմէք վէ անէրին տէ-
ֆինէ չալըշմադ տըր . պէնիմ՝ պէլլէյիշիմ պիր տտէմ
տիւննատան չըգարդտան սօնրու տա շէրէֆինի պա-
դի գըլմալը . նէ՞ շէյէ կարտր պու շիմաիքի կափմա
շէրէֆիմիդ քի երկիրմի սէնէ կէչաէ իւզէրինտէն՝
էվլատլարըմըղ պիլէ պիլի նամուսսուղ սայաճադլար ,
պիլէրէք հէր քէօթիւլիւքլէրի դապուլլ իտուպ տէ
տէֆինէ չալըշմատը ըմըղ իչուն :

Պու սահիհիյին ինքեար օլունամայաճաղ ալէմէ
մալիւմ տիր , լաքին նասըլքի հէր եէնի շէյ ճէօ-
մասթա իլք տէֆա զըտտ կէլուր վէ խօրլանուր .
էլպէթթէ պու եօլտա պիր իշէ իլք տէֆա դարչը
կէլէն վէ եազան պէն օլտուղուլմ իչուն՝ պէնի տէ
խօրլայաճադլար . հէմ տէիլ սալթ քէնտուլէրէ պու
կաղարըղմ զարարը օլանլար , հաթթա մէնփաթլա-
րը իչուն կաղմըլ օլտըղում ատէմլէր պիլէ օնլարաու-
լաճադլար . էմմա շունու պիլմէլի տիր հէրքէս քի
նասըլ քի խըսըզլար վէ հիլէքեար ատէմլէր կիւնէ-
շի սէվմէզլէր քէնտի իշէրինէ կէլմէտիկի իչուն ,
պունուն կիպի տէ քէնտի հէլէլէրինի սըրը փէրտէ-
սի արտընտա կիզլէյէնլէր պու տօղրու իգրարը սէվ-
մէզլէր . լաքին պէն էյու գանմըլըմ քի՝ քէնտի էք-
սիքլիյինի սըրը իաիւպ տէֆինէ չալըշմամադ հէրքէս
իչուն զարարըլ տըր , վէ պու զարարըլ հիճապը պի-
լիմ զիհնիմիզէ կիրտիրէնլէր կալընըզ քէնտի մէն-
փաթլարըլ իչուն պոնըր պիլի եանըլ պէլլէթմիշ-
լէր տիր : Վէ իշթէ պու սըրը իթմէքաէն հասըլ օ-
լան ֆէնալըղն սահիհիյին իսպաթընա իրմէք ի-

ՀԱՆՈՒ ԱՊՐԱՐԱՐԻՄ ՀԱՂԱՍԱՆ ԱԼԵՐՈՒ ՎԻՈՒ ԻԼԹԱԽԻԼԻՄ ՎԻՈՒ
ԿՈՒՍԹԱՆՆԻ ԿԱԳՐԱՆԻ ։

Յ Հոկտեմբեր 1886 ։

ԽԿԿՏԻՉ ԳԼԵԼԳԼԸ

Եւթսօտ տիպանէ պէլէնմիշ պիտ զարլը :

Պսւ պէտարտախմ Գարժմա՝ տէրասէպիյէ սօփրէիւ
լատարընըն փէտէրլէրի իբէ պիլլըրտէ վէ պիլլըր հիւ-
րէկ , վարդապետըն պիլլէր սուրը տըրլոյր տէյու-
զանն իթալըլէրի կիպի , ալտանմըլ օլարըլը ինուն ,
տայըսը Տէպիլը վարդապետ նէ քի տէրսէ վէ նէ
հարէքէթտէ պուլոննա , սուրը հիւրէկիւ կապար
տէյուլ քէնտիկի թէպիմ խտէր իմիլ . խայի վաղթ
պէօյլէ պարընտըգտան սօնրա՝ ալթըր հէտի սէնէ ագ-
տէմ պիր կիճէ Թաղուհինին թէյղէսինին էպինտէ
խամ կախօտ սուտէ միւնաստէպէթի իլէ թօիլանն
պիր ճէմիկէթտէն պաղըլարը կիթմիլ վէ պիր տըլը
սու օլ կէճէ օլստա գալմըլսար Թաղուհի տէ պիր
իլըտէ , պիրտէ կիճէնին պիր վաղթինտէ Փաղի-
լէթլու Տէպիլը վարդապետ սուրը հիւրէկիւ կիտուպ
հէկէնի՝ Թաղուհինին դօյնընա կիրէր , վէ Փաղը-
լըն դարըլը դօյնալ իթտիկ նիկաղարը ախյնէմէյէ-
րէք , ճէպրի քէնտի մըրամընը ինքա խտէր ,
լարին շուրասը տու վար քի պսւ ճինայէթին ին-
քա օլարըլը կիճէ օլ ստանըն տէրուհինտէ բարա-
սըն վալիտէսի տախի հաղըր իմիլ խտէ , թու-
գուհի հիճապընտան սէս չըգարտմամըլ , պսանլարը
թէքմիլ քէնտի նաղլ իթմիլ տիր , սաղըն քիմնէ
կնքեար իթմէյէ շաղըմասըն , չիւնքի իսպտթ իթմէք
լաղըմ կէրսէ Գարժմա Պէշիթթաշաա արը թաղըրի
խտէր :

Պ/ր Ղաչ աջ սօնբա՛մ, մըղբաղ չա՛վախա՛ր սրղմաղ

սխառու իշուն վարդապետ Ղալաթաթա պիր եւր
թեաարիքնեաւ իրէն , պիր դըշ կիճէսն էվաէ տէ
միւստիիր պուլունաուղու հալտէ՝ Թադու հինին աղ
ըսը տու թար . վարդապետին վալիտէսի ֆազըրը
կիճէ վազթի զարտա թու ֆանտա գայրըլա Ղալա
թաթա կէշերուպ՝ պիլմէմ Տէվրիշէն թէտարիք իթ
տիցի եգինէ մի ինտիրիր , հոխսա աշահա պիր եւրէ
մի . զաւալը Թադուհի պունճա իսկէնճէլէր իլէ էվ
տէն իշերի կիրէր կիրմէզ՝ պիր դըշ էվաա աուղու
ըսը , աէրադաւ չոճուղու ճիզլիթ քիլիսէսինէ պը
րադըրըլա մէ պիր աղ կիւնէլէրի կէտիքտէն սոնրա
հահաւը սըռէն էքի պէլլուսիգճէ Թադուհիի փէ
տէրինին էվինէ կէթիրիր : Պու խուսուսաա՝ Ալաճ
իշուն հադգընը սէջլէմէլէ հա , աւճամըն տոգըու
աիւշիւնիւշիւնէ սէօղ հօդ . . . միլլէթ լիսանա կէ
շիր գօրդուսու իլէ սէս չըգարմամըլ մէ էլպէթտէ
Գերապայծառա տա շիքիպէթ իթմիմիշ աիր , զիրա
էկէր Գերապայծառ պու վուզուաթը տույմուշ օլա
ըտը , շիւպհէսիդ մէգըիւր վարդապետին ճէզաւը
նը թէրթիպ իտէր իտի . . . լաքին օլ վազըթտան
պէրու տէ էփէյի սէնէ տիր , պէնիմ պիլտինիմէ
կէօրէ պիզիմ վարդապետէր սէնէնին պիր հաթիթա
սընտա հպիսիւպոսարանա թօփլանուպ կըթու թիւն
տէյու . . . պիր շէյ հափտըլտան սոնրա Գերա
պայծառա խոստովանաւը օլուրըլա . պու կըթու թիւն
տէտիքէլէրի շէյէ հէր բաթալըր կիպի Տէվնէշ տէ
հիտէր , շիւփհէսիլ խոստովանաւըտա օլմուշ աըր ,
էկէր պու կիւնասընը Գերապայծառտան սադըլմը
իտէ՝ կի՝ թտի ճէհէնէմէ . հօդ էկէր խոստովանաւը
գըտու մէ Գերապայծառ տա սնա արճակում մէրտի
փէ օ պաշղա , լաքին պիր վարդապետին՝ եէկէնի
նին ըրզնա կէլմէսինէ դարշըլըլ , պէջլէ խըզ պօղ

Իլէ արձակուամ վերիմիշ Իսէ տօղրուսու շաշաճադ
 շէյ տիր , սադըն պիրի՝ պուռնա պիր դըրպա՝ եամասը
 եամիայըմ ֆիթրի իլէ դալգըպ տէ , “ պիր իքի սէնէ
 ադտէմ ծնու ալթը այ դատար պատարագընը ալտը
 զեքապայծառ “ տէմէսին . զիքա պէն էյի պիլերիմ
 քի օ վազըթքի պատարագ իթմէք եամագ օլտու ի-
 սէ՝ պալթագճըլըղը իչուն իտի վէ պլգ տէ Հաաուն-
 եանա դարշը սէջլէմիշ իտի , տէյիլ քի զինա իչուն :
 Ամճամըն սէս չըգարմամասը տույուլմասըն տէյու-
 իտի տէյէլիմ , լսքին էմինտին հալեա պու իլինէ
 դատար չըգարմամասը , նիչուն տըր պիլմէմ , նիհա-
 յէթ կերուտէ դալան տէօթ դըղ էվատարը իլէ
 պէօլէ պիր սասըղալը բարասը էվտէ ալը դօյուպ՝
 իթիպար իթմէսիննին սէպէսի տէ նէ տիր ծնու տա
 պիլմէմ . արթըգ սիդ պունըարը քէնտիսինէ սօրդէն :
 Նէ հալ Իսէ ֆադըր գարը ալթը սէնէ Խիւննա վէ
 էվատ արգուսինէ թէհամմիւլ իտուպ մէզհէպճէ
 իթիգատընը տա պօզմատըգտան մատա հէր հիւն
 Տէվլիշին դահրընը տա չէքմէյէ մէճպուր օլմուշըտը
 լսքին գաջորըղ կիւնլէրինէ եադըն քէնտիսի պիր
 իսթիյարա վէրմէք իսթէտիքլէրինի տույուրտուգլա-
 րընտա՝ ֆադըր , զայէթ քէտերլէնմիշ վն ալլայա-
 րագ բէտա իթմիշ իտի , վէ “ էկէեր պէն սիգին իս-
 թիւնիւղէ պու գատար ադըրըգ իսէմ քի պիր ին-
 թիյարա վէրմէք իսթէյօրսունուղ պէն քէնտիմ իւս-
 թիւնիւղտէն կիտերիմ , տէմիշ . պու լագըրտըյը
 իթտիքտէն ազ կիւն սօնրա , պիր օսապահ իշիթտիք
 քի թապուհի գաջմըշ պու կիճէ . քիմի՞նլէ , Տէվ-
 րիշ ֆալիասըն օրթաղը սիւտճիւ Հաֆըղ իլէ . էյ
 նէ բէյէ , քիմ պիլիլ . տօղրուսու պէն սօնունտա ի-
 շին նէ օլտուղունու տույուլմաս՝ տէյիլ սալթ մէր-

գուռէ ֆաղբոնին պու հալինի այրպլամաորմ, իլւ հաղլը տախի կէօրաիւմ, չիւնքի օլ վաղթ անլաորմ քի քէնտի ճընսընտա գըթ պուլունսուր պիր իւրէկ թաշըր ըմըշ, ինսան տուլլուսու վար ըմըշ. զիրա քէնտիսինէ տին վէ ճան սէլամէթի էօյրէտէնլէրտէն պու տինսիզլիսի կէօրիւպ տէ հէր կիւն իւզէրինէ պագուպ մէղհէպլէրինի թաշը յուպ վէ պատարագ լարընը կէօրմէք իլուն քէնտի օնլարտան տինսիզ օլմալը :

Պիր դաչ կիւնտէն իշտիլտի քի, Գուրու Չէշ մէտէ պիր միւսլիւման էվնէ գաշմըշար. պէրիտէ պունլար ֆամիլլաճա պիր պիրինէ կէշտիլէր, վէ “ օլ շիմտի փէշիման օլմուշ տուր ” տէյէրէք՝ փարալար փստ իտուպ՝ ստամ պուլտուլար քի գըղը գաշըրա ճագ. դաչա՞ ալըրսըն, հէփսի պօշ, հիչ էօյլէ ճանը հանմըշ, զամիրի պօղուլմուշ ինսան կէլիր մի: Պիր գաչ կիւն սօնրա Թագուհի կիտուպ՝ Պէյլէքճի է ֆէնտինին հուզուրունտա թագրիր վերէճէյի վաղթ Գերապայճառա խապէր կէլմիշ իտի քի գըղըն ֆամիլլասը կէլուն թագրիր վաղթինտէ հաղըր պուլունսուն, պունլար տա, ամճամ, էհլի, պիր դըզս, պիր տէ դանտըրըճը պիր փափաս, պիր եախօտ իրի չօճուգ, կիւյա դըղ քէնտիլէրինի կէօրիւրտէ՝ կէլիւր, խիւլեսըր իլէ կիթտիլէր, հէմ զաննըմ իքի տէֆա կիթտիլէր. նիհայէթ՝ Թագուհի պունլարըր րէտտ իտուպ թագրիր վէրտիքտէն սօնրա, ամճամըն տա սըտգը սըյըրլուպ՝ “ սայըն քի էօլտիւ ” տէյէրէք կէրու կէլտիլէր, լաքին եինէ ամճամ, Տէվրիշտէն՝ քի հէր շէյին սէպէպի տիր սըտգը սըյըրլուպ էվտէն չըգարուտը: (Ուզուն օրուր պունտա, թագրիր վաղթի Թագուհինին փափասս “ է՞օֆ փափաս՝ չօգ լաֆ

իթտին չըգ տըշարը վէ պու քեաֆիրէր նէ՞ իսթեր-
 լէր պէնտէն քի , կեաւուրճա լագըրտը իտէյօրլար ։
 տէտիքտէն մատա « եօգ սիզի թանըմամ » տէմէսի-
 նի նագլ իթսէմ :) Մէգքիւր տայիրէնին պիր թա-
 րափընտան պուշլար ինտիքլէրինտէ , օ պիր վէրտի-
 վէնտէն տէ Հաֆըզ իլէ Գաթմա ինուպ՝ թօղըր
 Գուրու Չէշմէյէ կիթտիլեր : Իշթէ պու արատա պաշ-
 լանտը Տէվրիշին իթտիքլէրինի , քի եօգարտա հազ-
 տըմ , ֆամլիկալարըմըգըն իչինտէ սէօյլէնմէյէ , վէ
 Տէվրիշէ լանէթլէր օգուշմայա . պու կիւնէ գատար
 շու օլ պիր փափասըն մէգքիւր խանէյէ սըգ կիտէ-
 յօր լաֆը , հաւաշ հաւաշ տէյիշիպ , ալլահ ալէմ
 օ տա քիւլէիք գրգը սէվէյօրա գարար վէրիլտի .
 պու լագըրտը կերէք փափասըն վէ կերէք եէնկէմին
 դուլաղընա չօգ տէֆա դօնմուշ ըտը . լաքին գու-
 լագ ասան հօգ . քէօյտե պիւթիւն թէվլաթուր օլ-
 մուշ եինէ սայան հօգ : Էօթէտէ Տէվրիշին վալիտէ-
 սինին թօհաֆլըղընը տէրսէնիգ՝ արթըգ պիր շէյ .
 կիւյա Հաֆըշ թագուհիէ պիւյիւ իթմիշ տէ , օ-
 նուն իչուն կիւլմէյօր տէյու , ուստա պիւյիւճիւ պիր
 րում փափասը վար ըմըշ տա նէ պիւյիւ օլտա՝ չէօ-
 գէր իմիշ , ծնու արամա՞սընը մը տէսէմ , մաագարա
 կիպի ֆերրաճէ հաշմագ , կքիշէր բարմագ տա ռաս-
 տըգ չէքուպ՝ էլինտէ տէ պիր այվա , արպուհալճը
 Այիշէ թագլիտի , Գաթմայը գանտըրմագ իչուն
 թէպտիլէ չըգմա՞սընը մը տիսէմ , գանղի պիրինի :

Պիր ախշամ տա Օրթա քէօյ փափօընտան չը-
 գուպ՝ էվէ կիթտիղիմաէ , էվտէ պիր սէվինճ , պիր
 դըյամէթ , « նէ տէրսինիգ Գաթմա ճայմըշ , Հա-
 ֆըզ տա Գայսէրիշէյէ կէօթիւրէճէք խմիշ տույմուշ-
 լոր պիր աճէմ պուլմուշլար քի Հաֆըզա իֆթիրա

խողուպ արաճազ լուօ օլարադ՝ Կօլտան արը դոյաճադ .
 պիր գաչընա տա իշին ապընը պիլմէղ քէօյիւ պիր-
 լիքտէ , Տէվրիշ , պիրտէ պիղիմ փափաս՝ աճէլէ վա-
 բօռա կիտուպ՝ Լիման Փաշասընը դանտըրուպ , Հա-
 ֆըզը տըշարըյա չըգարաճադ օլուրլար , տէօրտիւն-
 ճիւ գատընըն պիր սիյահ աղասը Հաֆըզը Ֆաթ-
 մայը պիր գայըզլա Պաղչէ գաբուսունա չըգարըր-
 լար , օլ կիճէ իմամ էվլինտէ գալըր Ֆաթմա , իրթէ
 կիւնիւ եփնէ պիղիմ թօճաֆ ատամլար դօշարլար
 մութլագ Ֆաթմա կէլէճէք տէյու , հէրքէս սէվննճ
 իշնտէ . պիրտէ Ֆաթմա պունլարը թանըմադ . Տէվ-
 բիշ թէօճմէթյու տիւշէր վէ իւշ կիւն մահսուս
 օլտուգտան սօնրա , Հասունեանա թէսլիմ օլուր ,
 տէֆա Ֆաթմա իլէ Հաֆըզ Գայսերինէ կիթտիլէր
 պիր սէնէ տէ օթուրտուգտան սօնրա՝ շիմտի եփնէ
 կէլտիլէր վէ Պէշէք թաշտա օթուրույօրլար :

Թօճաֆը նէրէտէ՝ տահա Գայսերիէյէ կիթմէզ-
 տէն պէրիտէ պունլար տիւշիւնիւպ թաշընըպ , պիր
 Լուսաւորչահան հայ գարըսընը “ Ֆաթմա իլէ կէօրիւ-
 շիւպ գաչըն տա կէտին ” տէյու կէօնտէրիյօրլար .
 շուրասընը էյիճէ տիւլէյին ինսան եիւրէյի թաշըյան
 ատամլար , էյու տըզգաթ իտին ճանը եանմըշ պիր
 գարընըն կիտէն գատընա վէրտիյի ճէվապընա տա
 սիզ տնըն շէրիաթընը քէսին , պագալըմ պունըն ճէ-
 վապընը Ալլահա քի՞մ վէրէճէք . “ նէ՞ իսթէրլէր
 տահա պէնտէն տիւսիզլէր , պունճա իթտիքլէրի տա-
 հա եէթի՞շմէտի մի , օլ պէնիմ տայըմ օլաճադ տին-
 սիզ փափաս՝ պէնիմ ըրզըմա կէչտի , վալիտէմ . . .
 պէնի պիրտէ իւսթտէն տիւշիւկ կիպի օլ իսթիյար
 ատամա վիրմէք իսթէտիլէր , նէ՞ կիւնահ սահասըր
 յըրըմ պէն , էվլէթ ըրզըմա գաստ օլունտու , օլ

փափաս տայրմտան, այլժը եաշընտա պիր դըղ էվա-
տըմ վար, հաթմա Օրթա քէյտէ՝ փիլան ատամըն
եանընտա տըր, (զաներմ Ճիզվիթ քիլեսէսինէ պը-
ռազըտըրդնը պիլմէյօր, չիւնքի դըղ գարտաշը պա-
նա Ճիզվիթէ պըռաղըլմըլ տէտի) պէն տօղըր տինի
շիմաի պուլտոււմ, Ալաճ օլ պէնիմ քիւշեք գըղ
գարնտաշըմը տա դուքթարտըն, օլ զէվադըյը տա
փիլանձա փափաս պաշտան չըգարբյօր, հէման Ալ-
յաճ գուքթարտըն զուռ տինսիզէրին էլինտէն, տէ-
միշ տիր, (Ֆաթմանըն պու լադըրտըսընը էյու պէ-
լէյին քի, սօնրա պէնիմ ահլաշիմի նաղլ իթտիյիմ
տէ իզթիգա իտէճէք) :

Ե՛յ նէ՞ տէրսինիզ շիմաի պու Ֆադըրա, էկէր
եալան տըր տէրսէնիզ՝ տէյիլ, զիրա տաճա օլ հայ
գատըն պու խապէրի կէթիրմէգտէն՝ պէն պիզիմ
էվտէ օն պէշ կիւն պիր այ էվիլէ տուլտոււմ, էվ-
վիլէքի տուլտուղըւմտա եալան իսէ՝ տիպաճէսի իլէ
գըղ գարնտաշընա նաղլ իթտիրաիմ, պու տա եա-
լան իսէ Թադուհի գաշտըգտան սէքիզ կիւն սօնրա՝
Տէվըիշ՝ Հափըզն օրթաղընա վէ տաճա պաշկա պիր
իմամա օրթա բարմաղընը կէօսթէրուպ, “ Հա՛ ալ-
տը՛ մը Հափըզ գէլէփիրի, շաշկընըն գըղ տէյու-
ալտըղը, գարը տըր գարը՝ հէմ պիր այլժը եաշըն-
տա տա չօճուղու տա վար ”, տէմիշ տիր, օնլար տա
“ էյու եա Հափըզ տիմէք իքի ձան գազանմըլ, էօյ-
լէ իսէ չօճուղու իսթէմէյէ հագգը վար ”, տէյու ճէ-
վապ վէրմիշէր տիր, վէ պու փափաս թա պու կիւ-
նէ գաւտար, կէճէ կիւնտիւղ ամձամըն էվինտէ տիր :
Նէ՞ տէրսինիզ շիմաի օգուլան զաթլար, պու գը-
զըն պուլնձա քէօթիլլիլէրինէ սէպէպ քի՞մ տիր,
պու գըղ տէլի՞ մի իմիշ, գօճա պուտալապը՝ մը ի-
միշ, եօխաա շէյթան շէրինէ մի օլրամըլ իմիշ :

Ասորւնդըն տիմսիգէրիստէն պիրի :

Ֆաթմա Գայսերիյէյէ կիթտի , թէաթրօ պիթտի , բերտէ դարանալ . սէյիրճիլէրին քիմի օւլգույա տալմըշ ըտը պիր շէյ անլամատը , քիմինն տէ կէօզլէրի դըստա կէօրիւր ֆարգ իթմէտի , քիմիտէ ալաճադ հիսսէյի ալտը , պու սէյիրճիլէրին պիրի տէ պէն օլտում , պաշգաւարընը պիլմէմ . լաքին պու իշ պէնի պիւսպիւթիւն պուլանտըտը : Պու կիւնէրտէ սընամագ իչուն դարը դըզան էօրէն փափազըն ֆասլու ղէմմ օլունմասը սօն տէրէճէսինէ կէլտի . լաքին կինէ մագամը պօզմագ կօզ քի սահիհէն տախի ֆասլըն ասը օլմագսա պիլէ , կերէք քէնտի վէ կէրէք դըզըն նամուսունուն վըգայէսի իչուն կերի տուրմալը իտի . նիհայէթ պիր գաչ քիշիլէր պիր սայիր փափաս իլէ եէնկէմիղէ իշի տույուրտուլար էմինա՝ եինէ տիյնէյէն կօզ , պիլմէմ օլ փափաս տա կիտուպ սէօլէտի՞մի սէօլէ՞մէտիմի . վէ իշթէ պիլգիմ փափազըն պու ադվարը հէրքէսին զաթէն քէնտիսի հագգընտա օլան շիւպհէսինի սահիհէմէյէ պիր սէպէպիլիէթ վէրտի :

Ամճամըն վէ եէնկէմին պու իշի պիր շէյ եերիննէ գօյմամալարըտա ազ էքսիքլըք տէյիլ իտի , չինն քի պաւ ալէմտէ հէրքէսին զիւլիւմի պիր ատամըն հագգընտա պօզուլմագ բէք ֆէնա շէյ տիտի պիլմէյէն կօզ տուր զաննըմ , վէ պու ղիւլիւմ պօզուլմագ խուսուսը իսէ պու հիքնայէմանէ պագըն նէլէրէ՞ սէպէպ օլմուշ տուր : Պու կիւնէ դատար պէն գաչ քի էվէ կիտուպ գըզը կէօրիւր իտիմսէ « թէ-

վաթուրա կէօրէ էկէր սահի՛հ իսէ քէնտու մէսնէ տինի թանըմայուսլ՝ ամճաօրնըն գըզընը սէվէն (ուխտուալ կուսուրօն . . .) պիր փափազը սէվէպիլէն պիր գըզըն օնտան տահա քէօթիւ եիւրէյի օլմալը 7 տէր իսիմ, վէ քէնտիսինէ քիւչիւք եաշնտան պէլու օլան մէհասպէթիմ՝ զըստիյէթէ թէպտիլ օլուսլ, չօգ տէֆա պու շէյ իչուն քէնտինի այրպլար ըտրմ վէ պիր գաչ տէֆա շու նասիհաթը թէքրարլար ըտրմ « ա՛յ օղուլ պու ալէմտէ օնլարտան պիղէ ֆաշիտէ եօգտուր, օնլարըն տույղուսը աճայիս պիր շէյ տիր . տիւզ տէմէքլէ օնլար իյք պահարըն քէփէնէքլէրի կիպի հէր չիչէյէ գօնուս գալգմալարը պիր օլուր, կէրչէք պու թապիաթլարը իլէ էն սօնու քէնտիլէրտէ պիր չօճուղուն . . . էլինէ կէչիսլ՝ թօփիլու իլէ տիպարա մընը չըրքընարագ էօլիւրլէր . լաքին նէ՛ ֆայիտէ, գօնուս գալգտըլարը չիչէքլէրտէ էյիլմիշ պիր տաթի պաշլարընը եօգալու գալտըրամազլար . գուղում եինէ էյուլէք . մէգատիր պիլմէք, եիկիտլէք, աշխարհական գըսմընտան պուլպպիլերիզ, նաֆիլէ պօշ բույսլարլա էօմրիւնիւն կիւնէշինի գարարթմա 7 :

Պու իշլէր պէօյլէ կէչտիքտէն սօնրա՝ պիր սապահ վարօու իսկէլէսինտէ պիղիմ մէթուպճը հօճա եանըմա կէլուսլ, « ամճանըն քիւչիւք գըզս սէնի իսթէյօր 7 տէտի . ախշամըսը տէֆա ամճամըն քիւչիւք օղու կէլուսլ՝ « գըզ գարնտաշըմ սէնի իսթէյօր 7 տէտի իսէ, պիր ախշամ ուղրատըմ վէ գըզս պիր գաչ չօճուգլարլա էվտէ եալընըզ պուլտում . « սէնի իսթէմիշսինիզ ինշա ալլահ իսայր տըր 7 տէյու սիւալ իթսիմ « էվվէթ սիգէ թասվիրիմի վիրմէք իչուն սէօղ վերմիշ իսիմ եա՝ իշթէ եափսըրտըմ

օնու , սիղէ վերմէք իջուն : տէտի կիւլերէք . իւթիւ
 չիէքլու պիր մէթուպ զարֆը վերտի . (սահիհէն պէն
 տէ չօգ տէֆարէսմինի իսթէմիշ իտիմ) քնաղըտըն եր-
 մըշաղըղընտան ումուլմաղ ըտը քի իչինտէ ֆօթօղ-
 րաֆ վար , աչմաղ իսթէտիմ իսէ : « խայր պուհտա աչմա
 իչինտէ պիր մէկթուպ վար էվէ կիտէրսէն օդու տա
 հարըն սապաչ մուլթըպ ճափապընը վեր : տէտի .
 պիղ պին տիւրլիւ տիւշիւնճէլէրլէ աճէլէ էվէ կիթ-
 տիք զարֆը աչտըղ , էվվէթ սահիհէն զարֆը կիպի
 չիէքլի քնաղըտ իւղէ բինէ (ուստա տիւղիւշիւ լա-
 քին աճամը կաղըսը) շու մասլտէ պիր մէկթուպ
 վար ըտը :

Մկրտիչ աղա

Հէր նէ դատար տա սիղէ պու կիւնէ դատար
 պիր շէյ տէմէմիշ իտիմ իսէ տէ , սիղի սէվէրիմ . իմ
 տի քիլիսէնին միւսաատէսի իլէ պէնի ուլըն , ամմա
 սաքըն քիմսէ տույմասուն . սաղ օլուն :

* * *

Պա՛գընտը օդույան ատում՝ ինսանըն պաշընա
 պէլո նէ՞ պիշիմ կէլիր . օլտըղըմ օտանըն թափանը՝
 տէօշէմէսի արասընտա էղիլիր կիպի կէօյսիւմ սը-
 դըլմայա պաշտար . տիւշիւնմէք իսթէր իտիմ՝ լա-
 քին միւմքինսիղ . զիւլիւմիմ պուլանմըշ . հանըրշ օ-
 դուտում տէտիմ , տէֆա տըղդաթլա պիր տահա օ-
 դուտում , էվվէթ թէմամ տըր կանըրշ տէյիլ . պու
 մուգուլթ զայէթ ինճէ տիւշիւնիւլէճէք պիր շէյ ի-
 տի . իւչ սէնէտէն պէրու պիր փափապա պիր պիրի-
 նի սէվէրլէր տէյուլ չալը տիւննայա թուլթուլ պիր
 դըղ (ասյը վար կօղ , սէն թէվաթուրա պաղ) սէ-
 նի սէվտիմ տէր , պունա տիւշիւնմէք իսթէր . հէմ
 պէնիմ կիպի տիւննատէ չօղ վաղըթ սէճէրէլի ճիղ-

Վերջերէն կէօրիւպ , իսպաթը շահիայի Գաթմա-
 նըն բանթօմիսասընը կէօրէն պիր ուտամա՝ Խնանմագ
 Լախօտ ումմագ , բէք ագըլօրգըրգ (սօփուճա տէ-
 յերէք՝ տինսիգլիք) տէյիլ իտի . կէօրիւպ իշիթ-
 տիրէրիմտէն զիւիւմիւմ պօղուլմուշ օլտըղը իջուն ,
 պու պիր ճիզլիթ տուղաղը տըր տէտիմ . էվլէթ պու
 կիւնէրտէ սէպլէր չօղալուպ՝ կերէք փետեր վէ կէ-
 րէք սայըրլար թարափընտան Եննիէմէ թէշէքքիւթ
 օլտու Լա , Հէմ Տէվլիշ տէ պունու չէքէմէգ , զա-
 Հիր օ տա դըզը գանտըրտը վէ պու Եօլ իլէ պիզիմ
 էվէ աթսուն տա , իսթէտիյի կիպի վաղըթ կէշիւ-
 սին տէտիմ . պու տիւշիւնիւշ բիյաջանըն բօլիթիգա-
 սընա կէօրէ՝ բէք Եանյըշ տիւշիւնիւշ տէյիլ իտի
 իտէ տէ , պէն պունու զիւիւմիւմն պօղուզըու-
 ղունտան չըգաթտըմ տիյերէք՝ Խնանմագ իսթէմէտիմ .
 Հէր նէ գատար տա փափասըն քէնտի վէ գըզըննա-
 մուսունուն շիքէթ օլունաճաղը տիւշիւնմէմէսի ,
 Գաթմանըն Հայ գատընա փափաս իջուն իթտիյի
 Լափարը , պիզիմ չիշէյին սապըղալաթընը պիլէրէք՝
 պու շիւպհէյի պօշա չըգաթմագ գօլայ տէյիլ իտի
 իտէ տէ , տուր պաշկա տիւրլիւ տիւշիւնէյիմ տէ-
 տիմ . Լաքին օգույանդարմըզըն շիւպհէտէն գուր-
 թուլմալարը իջուն՝ շիմտիտէն տույուրուրում քի ,
 պու մէթթուպուն Էօրնէյինի վերէն Դրապըղանը
 խօճա քմըշ , (պունու պանա գըզ քէնտի սէօյլէտի
 գաջտըղտան սօնրա) :

Պիր տէֆա տաՀա տիւշիւնտիւմ , նէ՞ չըգաթ պա-
 դալըմ . “ պու գըզ Եիկիրմի տէօրթ Եաշընտա տիւն-
 Եէվի պիր գըզ տըր , աճապ Գաթմանըն գալմասը վէ
 քէնտի պիլմէյերէք՝ Լիսանա կէլտիկի իջուն , պէնի
 ալան օլմագ աէյու մը տիւշիւնմիւշ , Եօգսա Էթրափ-

տան սրտգը սը յորումը տա՝ Ռադուհի կիպի քէն-
 տինի դուրթարմա՞ դ մը խթէյօր, ևախօտ միտիտա-
 տա՞ն ճանը ևանմը տա՞ սըրըրնը պէնտէն պաշգատը-
 նա տւմագ խթէ՞մէյօր մը . էյու ևա, պէն պաշըմը
 պէլայա օղըթթմայլմ տէյու ըհատ իտէյիմ, լաքին
 պիր գըղ քի քէնտի ամճասընըն օղուհը՝ զաթէն
 պիր պիւյիւք սէպէպիւքի օլմայարագ, ալմաղլըդա
 նիյէթ իթմիշ իսէ՝ մութլագ պուհտա պիր սըրը վար,
 խոյը ըհտո իթմէմ, չիւնքի էկէր պէնտէն տէ ու-
 մուտու քէսէրսէ մութլագ պիր դաղայա . օ օղ-
 բար տէտիմ . պիրտէ տիւ շիւհտիւմ քի, օ էյու ևա
 տէյէլիմ քի սէնի մէվէք Էմմա՝ շու գըղ՝ իբլ ամճա
 էվրտարընա քիլսէնիւն էվէնմէք միւտատուէօի վէրէ-
 պիլը օլտուղուհը նէ՞րէտէն պիլմիշ քի ևաղմիշ,
 պու պիր շէյ տիւ քի պիր գարըլ չօճուգ պիլէ տիւ-
 շիւնիւք, լաքին զաճիր՝ Տէվրիշին իթտիյինի, անա
 վէ պապասընըն վէ պիւթիւն միլէթին տույուպ պի-
 յէրէք սէօ չըգարմամարընտան մատէ պու կիւնքի
 կիւն անաթընըն տա . տէ վամ իթմէմինի կէօր-
 տիւքտէ, պուհուտ տա դապուլ իաւրիւք տէյու ան-
 մըլ . տէտիմ . Խա՛յր կէրու տուրմամ, էվիլէթ տի-
 յէլիմ քի ամճա էվրտար ալմագ կիւնաճ աըր, լա-
 քին Տէվրիշ՝ միտիտա օլարագ վէ պու կիւնաճը վագ
 իաիճի օլտուղը հալտէ, քէնտի ևէկէնիւնի ալմըլ, է-
 կէր կիւնաճ իսէ՝ օ պիլմէ՞ղ մի . վէ պիր քնսան պաշ-
 գատընա ևէմէսին տէյու՝ թէնպիճ իթտիյի գէհլիքի,
 պիլէ պիլէ քէնտի ևէ՞ր մի . տէրլէր քի ևաղըն աղ-
 բապար քի էվէնիլըլէր՝ էվրտարը ևալմագ, իշ-
 թէ Տէվրիշին էվրտար քի Ռադուհի տօղուրմուշ աըր,
 ալթը ևաղընա կէլմիշ էօլմէմիշ . տիմէք պուհըն տա
 ասը ևօգ . տէտիմ . Խա՛յր կէրլէքտէն պու պիւք

Ճիգովիմ տուգադը տա օլես՝ պէն պու դուշու գա-
 չորմամ, հա օնու գուրթարորմ, հա քէնտիմ օնրն
 ուղորնա էօլիւրիւմ, . տէտիմ վէ իմզայր էօրիւպ
 մէթուպր դօյնումա դօյտըմ, պու ալէմտէ պիր ին-
 սան նէ դատար տա թամմ տիւշիւնիւ շիւ օլա տաթի՝
 եինէ պաշգասրնա տանրշմալը վէ ետիւճադ իշինին
 վէ տիւշիւնիւ շիւնիւն թամմ ետիտ դուսուր օլար-
 դընր սօրմալը տէյու, պէյէտիյիմ իշուն օլ կիճէ
 պու եօլտա իշէրէ աշինա պիր տօսթըմրդըն էվինէ
 կիտուպ՝ մէթուպր օնա վէրտիմ վէ նէ անլատրդընր
 սօրտումա, արսի օլաճադ հա, օ տա պէնիմ կիպի
 « թուգադ վար քէնտիմի սաղըն » տէտի. վէ պէն
 տէ օնա ճէվապէն, « պիյէրէք վէ մէճպուրի պու
 ճէնկէ կիքիշէճէյիմի » քէնտինէ տույուրտըմ, է-
 կէր սահիճ տուգագաս՝ տէյիլ մի քի օլ ֆադըր տա
 տութուլմուշ տրը, ետիտ քէնտի իլճադ տա իսէ՝
 պէնիմ պիլէ պիլէ քէնտուի գուրթարմադ իշուն ի-
 տէճէյիմ ֆէտաքեարյըդ կէօրիւր իսէ, պէնի տահա
 զկատէ սէվէր վէ քէնտույի ալէթ իտէն ալճըլար-
 տան իյրէնմէ՞դ մի, նիհայէթ հա էօլիւմ հա ֆիւ-
 թուհաթ » տէտիմ:

Իրթէ կիւնիւ ախշամըսը կիթտիմ վէ իլք կիւն-
 քի պանա վէրտիյի մէթուպտան հասըլ օլան մէմ-
 նունիյէթիմի քէնտիմինէ տույուրտըգտան մատա,
 կէրէք քէնտի տիւշիւնիւ շիւմի վէ կէրէք մէթուպ-
 տան ումտրդըմր տէտիքտէն սօնրա՝ « էկէր սահիճ
 պէյլէ պիր ֆիքը վար ըսա, պէն եուտումամ, քէն-
 տինէ տէ պանատա հաղըգ իտէրսին զիրա փէք գա-
 վի նիյէթ իթտիմ վէ էկէր պէյլէ պիր շէյ օլուրսա՝
 քէնտիմի թէլէի իտէճէյիմ » տէտիմ. վէ քէնտի
 « Տիւ պիր շէյ օլմայուպ իյտ մէհապպէթտէն իպա-

րէթ տիր վէ պու շիւպհէրէրնին հէփսի քէօթիւ
 եիւրէկիւն ատամլարըն իֆթիրասը օլտուղընը՝ պէնի
 ալտըդտան սօնրա կէօրէճէյին սատըզըդտան անլա
 յաճագսըն 7 տէյու ճէվապ վէրտի իսէ , « պա՛ղըն
 սիղէ պիր շէյ սէօյլէյիմ , պու ալէմտէ ասըսըզ չափ
 օլմազ , պուսու տիմէքլէ սիղէ փափաս հագդընտա
 սէօյլէնէնլէր սահիհ տիր տիմէք իսթէմէմ , լաքին օ
 նըն սայղըսըզըրը ըս հէր քէսին տէ շիւպհէյէ զա
 հիպ օլտըզլարընը հագդսըզ տիմէմ . պէն պիլիրիմ
 քի պիր ինսան կէրէք դըզ վէ կէրէք էրքէք՝ պէ
 քիար հալինտէ աղատ տըր . էվվէթ պէն քէնտիմ
 չօդ տիւրլիւ քէօթիւլէքլէրի իթմիշիմ էմմա՝ սիղէ
 պիր խայինլէք իթմիշ սայըմմա , նատը քի սիղտէ՝
 պիզիմ սիղինյէ պուստան սօնրա օլան պօրճլարըմըս
 տըր հագդըմըզ , օնուն իչուն պու սօրուշումա կիւ
 ճէնմէմէնիդի րէճա խտէրիմ , սիղտէ պիլիրսինիզ քի
 պու կիւնէ դատար նէլէր սէօյլէնտի հագդընըդտա ,
 « էվվէթ պէնտէ իշիթտիմ , լաքին սիզ սօնրա կէօ
 րէճէքսինիզ քի իֆթիրայըտը 7 տէտի . « շիւպհէ
 սիզ պէնիմ տէ ումուտըմ վէ արզում օտըր , պէնիմ
 պրւնտան սօնրա սիղէ թէքմիլ էմնիյէթիմ վար տըր ,
 սիղտէ ումարըմ հալինիզլէ կէրէք պէնիմ վէ կէրէք
 քէօյլէնիւն շիւպհէրէրնի պօշա չըգարըսընըզ 7
 տէտիմ . վէ օլտըղըմըզ եէրտէ պիր պիրիմիզլէ պիր
 դահալէլէք իթմէյուպ , հէր զօրըզա դարշու գօյմագ
 իչուն էօլիւմ տախի եէթիշտէ՝ կէրու տէօնմէյէճէ
 դիմիզլէ եէմիւլէր իթտիքտէն սօնրա , պիր ազ վագթ
 սըրասընա գօյաճագ իշլէրիմիզ օլտըշ իչուն սըու
 սադլայուպ վէ պէն էվվէլ քի կիպի եինէ սէյրէկ կի
 տուպ տէ հալընըզ խօճանըն էլի իլէ մէքթուպլաշ
 մոյա գարար վէրտիք վէ պէօյլէճէ պիր պիրիմիզլէ

սատրգւղղնա էմին օլարագ. այրըտորդ : Իւջ հաֆ-
թա գատար պէօյլէ խօճանրն էլի իլէ մէքթուպլաշ-
տորդտան սօնրա՝ պիղիմ էվտէ հալիմտէն վէ հազըր-
լըդլարըմտան պիր իշիմ վար օլտուղընը անլայուպ
պանա սիւալ իթտիքլէրինտէ , իշի անլաթարգ վէ
պու հալի ամճամըզա տույուրուպ ըէյի իլէ էվէն-
մէք իսթէրիդ տէտիք . զաննըմ իլք տէֆա փէտէրի-
միզին աղղը իլէ իսթէտիք , օլմատը իսէ՝ սայիրլէրի
իլէ տէ պիղիմ՝ աղղըմըզտան՝ էհէր բաղը օլմազա
գաչաճաղղը տէյու տույուրտորդ , պու կիւնէրտէ
խօճա պիղէ հալարարագ՝ կիտէր կէլիրլէրտէն իսթի-
ֆա իթմիշ օլտորղը իշուն , մէքթուպլաշամաղ օլտորդ :
Աղ վագըթտան սօնրա պիր ախշամ ամճամըն տամա-
տը Եօնուղիան Յ . աղա պիղիմ էվէ կէլուպ՝ շու
պիչիմսիղ մէքթուպը կէթիրտի ամճամտան , մէքթուպ
պիր զարֆ իշինտէ վէ տէ աչըդ ըտը :

Պարոն Մկրտիչ .

Հէր նէ գատար տա պու կիւնէ տէկ՝ էվիմէ կի-
րիպ չըգտորղընը հաղղ իթմէմիշ իտիմ իսէ տէ , գա-
րնտաշըմըն օղու օլտորղըն իշուն սէս չըգարմաղ ը-
տըմ , լաբին շիմտի՝ քի պաշգա ֆիքը իլէ կիրիպ չըգ-
տըլընը տույտում , պուստան պէօյլէ էվիմէ այագ
պասմանը իսթէմէմ . կէրէք պէնիմ վէ կէրէք ֆա-
միլիամ իշուն հապանճըսըն :

Ս . Գարահան :

Մէքթուպըն ատուէսի՝ Օրթա քէօյտէ Գարահան
Պետրոս աղանըն օղու Պ . Մկրտիչէ վիւսուլ . . .

Եւ՞ տէմէլի շիմտի պու մէքթուպ , պէշ սէնէ
էվինէ այագ պասմայան ատամը՝ էվինէ տալէթ ի-
տուպ , վէ շիմտի իսէ իւջ այտա պիր տէֆա կիտէր
իքէն՝ խօշանմաղ ըմըշ . պիլի՞րմիսինիզ պուներ հազան

քիմտիր, գրգրներն գանձնա կիրէն պիր փափասը
 հալիա պու կիւնէ գատար էլինտէ կիճէ կիւնտիւզ
 գապուլ խտէն ամճամ տըր, իբի սէնէտէն պերու
 քիւչէւր գըզը իլէ լիսանա կէլտիլնի պիլտիլի պիր
 փափասըն կիճէ կիւնտիւզ կազասընը տութուպ տա
 պապասընյն էլինէ պիլէ կիթմէր գոյ վերմէյէն ամ
 ճամ տըր, հէմ քիմէ՞ կազտը պիլլըմիսինիզ, գը
 գընտան պէնի ա՛լ տէյու պիր մէթուպ տլուպ՝ պին
 տիւրլիւ տիւշիւնճէլէր իլէ գրգրներն ուղղունա հէր
 կէօնէ ֆէտաքեարլըզը կէօղիւնէ ալան Մկրտիչ Գա
 րահանա կազտը, լաքին պէն օնա գարշըլըզ գրգրներն
 մէթուպընը կէօսթէրուպ քէնտիսինի ութանտըրմա
 տըմ, վէ “շու պու սէպէպլէր իչուն մէճպուրի շու
 կէմինի իթտիմ” տէմէտիմ. կալընըզ քէնտի մէթու
 պընը պիր գարֆ իլինէ գոյուպ քէտէրիմին էլի իլէ
 քէնտիսինէ չէվիրտիմ վէ պունընլա՝ “ֆիքրիմի տէ
 յիշթիրմէմ վէ պու լաֆլարընը տա գապուլ իթմէմ”
 տիմէք իսթէտիմ, չիւնքի գարշըրմաքինին կէմինին
 ինանմըշարմ: Պունըն իւզէրինէ կինէ քէճա իթտի
 րուպ իսթէմէտէ կօխսա մութլադ գաշարըզ տիմէք
 տէ վէ արա սըրա պիրինին էլի իլէ կիզլի մէթուպ
 լար ալուպ վիրմէքտէ, Հայր Երզուարդա մէթուպ
 կազուպ “ամճամը գանտըրասըն կօզսա քէզպլէթ
 չըգար” տիմէքտէ իքէն, մէկէր իսէ Հայր Երզուարդ
 տա օնլարլա պիրլիքտէ սանաթընըն իզթիզասընճա
 գըզը գանտըրմայա չալըշուպ “պիր պիրինիգտէն
 խայր կէօրմէզսինիզ, խասթալըդտան դուրթուլմազ
 սընըզ վէ էվասընըզ օլուրսա՝ կաշամազ” տէր իմիշ.
 պու զէվայլը փափաս գահիր հիչ տիւշիւնմէմիշ քի
 Մկրտիչ պիզէ “Տէվօիշ իլէ Թագուհինին այթըր կա
 շընտա չօճուղը նա՞սըլ կաշայօր” տէրսէ՝ նէ՞ տիմէ

լի . պիր դաչ կիւնտէն Հայր Երզնէարդ օմուղարը
 նը հօգարը դալորըարադ պանա կէլիւ « այ օղուլ ,
 չօդ չալըշորմ պիլ միւմքին ամճան դանմանօր , կէլ
 սէն պու իշտէն վաղ կէշ , չիւնքի գըղ տա ճայմըշ »
 տէտի վէ իշթէ շու մէքթուպ իլէ սանա ճայմարը
 տուկուրուր տէյէրէք պիր մէքթուպ վէրտի , աճէպ
 նէ հալան շէյ տիր տէտիմ քէնտի քէնտիմէ , մէքթու
 պը աչորմ , լաքին հալան տէյիլ էվլէթ քէնտի հա
 ղըսը վէ իմղաօր իտի . չօդ շէյ , նէ տէմէք պու =
 Իշթէ մէքթուպուն սուրէթի :

Մկրտիչ աղա .

« Այի էտէրօն , կէչէնտէ Հէր նէ դատար տա
 « պէն էօյլէ պիր լաթի սէօյլէտիմ իսէ տէ , պաղարմ
 « քի օլմանաճադ , պօշ շէյ տիր , օնուն իշուն պու
 « կիւնէ դատար նասըլ քի սէնին իլէ դարտաշ իտիք
 « եինէ պէօյլէ օլալմ » . . .

. . . Իմղա

Պէնի պիր կիւլմէք ալտը , զօր իլէ հաղտորըմըշ
 տրը պու մէքթուպ տէյի , էվլէթ , կիւլտիւմ չիւն
 քի օ պանա եէմին իթմիշ իտի , զաթէն տուրտու
 դում եէրտէ քէնտի իլք օլտու պու իշէ , վէ շիմտի
 իսէ ճայմարը միւմքին տէյիլ իտի , պէն ինանմամ
 տէտիմ , զիրա պիլիր իտիմ քի քալէմինէ զօր էտէն
 լէրին եիւրէյինէ թէէսիրլէրիլ օլամաղ իտի . սահիհ ի
 սէ , հա նը պէնիմ մէքթուպլարըմը կէօնտէրմէմիշ
 տէտիմ վէ փափաս պանա կէթիրմէյէ սէօղ վէրիպ
 կիթտի . հէմ կէրէք էրթէսի ախշամ քաչ մէքթուպ
 վար իտի իսէ կէթիրտի . սիղ օլտանըգ պու արա նէ
 օլուր իտի եիւրէյինիղ աճէպ . պիր գըղ պիր ատա
 մա՝ ֆիքրինտէն կէչմէղ քէն մէքթուպ կէօնտէրիլ ,
 պէնի իթթէ տէր , սէօղիւնտէն տէօնմէսին տէյի եէմին

էտէր վէ սիզ . քննտիսի իչուն օլ գատար նամուս ,
 տուզլըղա թէհամմուլ էթմիշ օլանըղ , ճանընըղ ի-
 նանմադ իսթէ՞ր մի , նէ իսէ , մատամ քի պէնիմ
 մէքթուպլարըմ կէլտի , տիմէք քի քէնտի կէրէք
 ճայմըշ տէյէրէք , պէն տէ օնուն իլք վէ սօն մէք .
 թուպլարընը փափասա թէսլիմ էթտիմ . լաքին՝ նի-
 նէ քէնտինէ դապահաթ պուլմատըմ , չինքի՝ սէվէր
 իտիմ . քէնտինէ վէրտիյիմ սէօզլու սադլամադ իչուն ,
 քէնտիսի էվլէնմէյինճէ , պէն էվլէնմէյիմ . տէյի նիյ-
 յէթ դօյտում , էօթէտէ փամիլիասը իշի պիւսպիւ-
 թիւն սօզուլթմադ իչուն , « սադըն պիր տահա կէօ-
 բրինամէ , սէնի էօլաիւրէճէք » տէմիշէր , վէ քէնտի
 տէ օլ գատար ինանմըշ քի պիր կիւն գաբուլարը
 չալընտըգտա « կէլտի սէնի էօլաիւրէճէք » տէմիշէր
 իսէ գօրդուսունտան քէօմիւրլիյէ գատար դաչմըշ .
 պունու քէնտի աղղը իլէ պանա նադլ էթտի . պիր
 դաչ կիւն սօնրա , տէփա պիրի իլէ « քէնտինի կիւ-
 ճէնտիրտիմ ամմա , աճապ պիր սէլամ կէօնտէրսէմ ,
 դապուլ օլո՞ւրմու » տէմիշ իտի , պու շէյպանա պիր
 աճայիպ կէլտիյի իչուն դապուլ իթմէտիմ . վադըթ
 կէչիպ վէ քէնտինին պէնի տիւշման պէլլէտիյի իչուն
 կափաշ կափաշ տիւշիւնիւշ պէնտէ թէսլտիլ օլտու ,
 չինքի տիւննա ալէմ կիպի պէնիմ տէ շիւպհէ իթ-
 տիյիմ փափաս իլէ , էվլէյ քինտէն դիւատէ օրդը ֆը-
 դըյը արթըրտըղլարընը հէրքէստէն տույիսը իտիմ :

Մէքթուպլարըմըր կէօնտէրտիքտէն պիր սէնէ
 սօնրա , պիր կիւն Պէյօղլունտան կէլմէ վէ ամ-
 ճամըն չօճուղլարը իլէ օյնամայա կիտէն պիր միսա-
 ֆիր չօճուգ կէլիպ « ամճանըն գրղը տանա սէլամ
 էթտի վէ խաթրընը սօրտու » տէտիյի կիպի , ա՛խ
 չիտի տէլիլք , պէն հէր շէյի ունուլթտում տերա-

դապ վէ էսկի տերտ թաղէլէնմէնէ պաշտար . չօ-
ճուղա պիր թանէ բնամիմտէն վէրիպ « սէլամ է'թ ,
նէ տիմէք իսթէր իսէ , պանա պիր մէթթուպ եա-
ղուպ , տույուրսուն » տէտիմ վէ չօճուղ բէսիմի ալ-
տը կէօթիւրտի : Չօճուղ կէրու տէօնտիւխնտէ , բէս-
միմ գապուլ օլունմը իտի վէ իրթէ կիւնիւ տէ-
ֆա օ չօճուղքն էլի իլէ պիր մէթթուպ ալտրմ դըլ-
տան : Իշթէ մէթթուպ .

• • • Միլտիչ ալա .

« Պիլմիչ օլասընըղ , պէն օլ վադրթ ճայարմ
« իսէ , եիւղտէն իտի , չիւնքի պէնի չօդ խըրբալա-
« եօրլար իտի , լաբին շիմտի պիլմիչ օլն պէն ֆիք-
« ըիմտէ սաղըմ վէ սիգի սէմլերիմ : ,

Չ . Գ . արաւան :

Ալաւէ շիմտի պու իշին իշինտէն չըղ « նէ պու
բէհրիգ նէ պու լահանա թուրշուսը » ճայարըղ վա-
դրթ կաղտըղը մէթթուպա մը պադայրմ , պիր սէնէ
պէնի հիչ անմատըղքնա մը պադայրմ , շիւպհէսիգ
շիմտիքի սէօղէ պադմալը չիւնքի պէնիմ պիլալիմ
օլարադ պու կիւնէ գատար նիլէ գըղարա տիւրլիւ
եօրլար իլէ , եէմինլերինի ալադ պլթընա ալմալարը-
նա սէպէպ պաշգալարը օլուպ , վէ պու սէպէպէ նի-
լէ ատամլարն բերիշան օլմալարնտա , հէրքէս էք-
սիքլիլի գըղարա պուլտըլար . լաբին հադգօրղ իտի .
պունը տիւշիւնէրէք , ճայմանն իւսթիւնէ պիր բէր-
տէ չէքտիմ վէ նասըլ բի էվվիլ տէմիշիմ , եա պու
գուշու գուրթարըրմ , եա պէնտէ օնըն ուղըրնա
էօլեւրիւմ տէմէմ իլէ , եէմինիմի տիւշիւնտիւմ :
Պիր մէթթուպտա պէն եաղտրմ վէ իշինտէ պէն
քէնտինին իմ վէ եէմինիմի ունուլթմամըրմ տէ-
տիմ . սանիէն իլք տէֆաստան ամճամըն վէ էթրա-

Դերնն հիւրերէրի նէ օլտուղներ անլամըչ օլուպ ,
 տույուրմանն խայրը եօգ , դաշմագտա պաշմըզն
 շարհսինի պաղմայը ագըլըլըգ : սայտըղմ իշուն , կէ-
 բէք հալնտէն պիր շէյ պէլլի էթմէսին վէ կէրէք
 մէքթուպլարըմը էլէ կէշիրմէսին տէյու , օղուտըգտան
 սօնրա , երթմասընը թալիմաթ վերտիմ , պիր գաչ
 մէքթուպլար պու չաճուղուն էլի իլէ ալուպ վերիպ ,
 դաշմամըզը դըշնն իլք այլարնտա օլուր իսէ , տա-
 հա դօլայըղ օլուր տէյու պիր մէքթուպ իլէ Դը-
 բէնքլէրին ճնունդու կիւնիւնէ դարար վերտիմ , սօն
 տէփա պիր մէքթուպ տահա կաղուպ , վէ արթըգ կէ-
 բիսինի քէսէլիմ տէրքէն պիր սէս չըգտը քի դաշա-
 շաճաղլար իմիչ , մէքթուպլարը թուլթուլմըչ : Պիր
 իքի կիւն կէշտիքտէն սօնրա , պիր կիւն աճէլէ՝ դըզ
 իլէ լիտանա կէլէն փափաս խանտաքի օտաւա կէլիպ ,
 կիւնա պիլմէզ կիպի « սիզ եկնէ էսկի Դիքիրտէ
 իմիչ սինիզ տէ մէքթուպունը թուլթուլմուչ էօյ-
 լէ մի ո տէտի իսէ , — Եհ , դօ թուլթուլսըն , պէ-
 նիմ պունտան սօնրտ քիմսէտէն բերվում եօգ տէ-
 տիմ . չունքի դաշմագ վազթի վէ թէրքիմի արամըզ-
 տա վերիլմիչ պիլթիմիչ իտի . « պէն շիմտի օնտան
 կէլիյօրում ո տէտի փափաս . նասըլ օլմուչ իսէ ,
 պիլմէմ չաճուգ քիլիսէտէ մէքթուպու տիւշիւր-
 միւլ , Տէրվիշտէ պահարանճը եա՝ , պուլմուլ , ալուպ
 օղուտուղտան սօնրա , տաճաւա վերմիչ . էվաէ
 տույաուղլարը կիպի հէքսի պիրտէն գըզը իըրրալա-
 մայա պաշլամըչար , գըզ մէքթուպու կէօրմէք իս-
 թէմիչ , վերմէմիշէր վէ իլէրուքի օտաւա կաթմայօր
 իտի պէն մէքթուպու տաճաւա իսթէտիմ կէօ-
 թիւրիւպ կէօսթէրտիքտէն սօնրա « տէրտ էթմէ ,
 պէն պիր եօլունը պուլուրմ ո տէյու սէօզ վէր-

տիմ տէաի վէ պէն շիմտի տիւշիւնտիւմ քի շու
մէքթուպու եազայրմ տա , սէնտէ իմզալայաւսրն .
կէօթիւրէյիմ քէնտինէ կէօրսիւն տէ , եիւրէյի րա-
հաթ օլտուն տէտի : Փաիազըն քէնտի եալտրղը
մէքթուպ շու իտի :

Սէվկիւլում . . .

« Վարդապետաւն հէր շէյի իշիթտիւմ , վէ սիզէ
« չարէսինի պուլուրում տէմիշ , պէնիմ իւզէրիմէ
« եիւրէյինիզի րահաթ էտին , պէն ապլա կէրի տուր-
« մամ . պէնիմ՝ վարդապետէ էմնիյեթիմ վար ,
« սիզին տէ էմնիյեթինիղ օլտուն , էկէր մէքթուպ
« վէրիրսէնիզ օնա վէրին , պէնօնստան ալըրմ , սաղ
« օլուն :

Մ . Գ .

Պունու պանա օգուտըգտան սօնրա , «էկէր սէն
պունու իմզալարստն պէնտէ նէ եաքար եաքայրմ
օնլարը գանտրորըրմ , պիր իշ տիր պիթէր , զիրա
ամճա եումուշամըշ կիպի տէտի : Հիմտի պէն պու
մէքթուպու իմզալամագ իչուն պիրուգ տիւշիւնմէք
լազըմ իտի , էվկէթ , տիւշիւնմէք բէք լազըմ իտի .
շուկքի օլ գրղ քի պէնիմ էհլիմ օլաճագ իտի վէ
պէն օնը տուզագտան գուրթարմագ իսթէր իտիմ .
պիր փափասա թէսլիմ օլ տիմէք բէք գօլայ պիր
շէյ տէյիլ իտի վէ էօյլէ պիր փափաս քի օնուն իլէ
իւչ սէնէտէն պերու լիսանա կէլիյօր . կիզլի աշի-
քեար չօգ տէֆա օնը պէնտէն գըսգանըր իտի , պիր
իքի քիշիլէր իլէ պէլքի գրղ էվէնէպլիլի իտի իսէ .
մանի օլտու վէ շիմտի կէլմիշ պէնտէն իմզա իսթէր ,
եետինտէ գըզտան պիր նըշան եախօտ իքի սըրա
եազը եօգ . պու պիր չաշուտլուգտա օլապիլիլի իտի
իլք մէքթուպտա տիւշիւնտիւլում տէ թաւտիգ ի-

տէր իտի . նիհայէթ օրթալըգտա կէզէն լաֆլարտան
 վէ Տէրվնշին իշինտէն շիւբհէլէ օլտուղըմ իշն ,
 փափասա էմնկտէթ էթ տիմէք . քէտի իլէ բէյնիլի
 պիր տօլասպա գօյմադ կիպի պիր կէլիլ իտի պանթ ,
 լաքին նէ՞ չարէ , տէնիղէ տիւշէն իրանա սարլըր
 տէտիքլէրի կիպի , չար նաչար մէքթուպու իմզալա
 տըդ , շիմտի տէյէճէքսինիզ քի պուենու տիւշէնտիւն
 իսէ , մէքթուպու իմզալամանայտըն , էյի ամմա , օլ
 տա գօլայ տէյիլ իտի , զերա ամճա տարդըն , հալի
 իլէ ֆամիլիա պիր սէնէտէն պէրու կէօրիւշմէզլէր .
 պէն տէրսէնիզ պիր պուշուդ սէնէլիք բէտտ օլմուշ
 շղւմ , հէմ էվին էօնիւնտէն կէչսէմ սէզէրլէր վէ
 գըզ էօյլէ տիգգաթ ալթընտա քի սու իշմէյէ կիթ
 սէ , քիւքէ պադարլար քի պէն ծնտա օլմայըմ : Իշ
 թէ պու սէպէպլէր իշուն իտի քի՝ շէյթան պիլէ օլ
 սա քէօրրիլի կէշինճէյէ դատար գարտաշ օլուրըմ
 տէտիմ չունքի քէօրիւնիւն էօթէ պաշնտա , պիր
 խաչ չըգարըրըմ տէֆ օլուր սանըր ըտըմ
 Հասըլը փախադ մէքթուպու ալտը կիթտի , ախշամը
 պէնի կէօրիւպ էվտէ , « կէօթիւրտիւմ բէք սէվէն
 տի վէ շիմտի բահաթ տըր , պու կիճէ պէն եփնէ
 ծնտայըմ պէլէրի եարըն ֆատպա , սանա պիր մէք
 թուպ կէթիլիլիլիմ , լաքին շու պէօյիւք գարտաշ
 բէք սայիլըսըղ օղան տըր , թութուլան մէքթուպու
 գըզա կէօսթէրտիլիմ վադըթ , օտա կէլմիշ սըգը
 սըգըյա մէքթուպու կէօրմէք իսթէր , պէն թութ
 մուշըմ , գըզտա կըմիլըմ չաբըգ օգույամադ , պէն
 օգույայըմ տէրիմ պըրտագմադ , հասըլը պիր շէյ , նէ
 իսէ ախշամ տըր , պէն կիտէյիմ , պու ախշամ ամ
 ճայա լաֆը աչայըմտա պադալըմ , լաքին օ խուսու
 շամըշ կիպի տիր » տէտի վէ աճէլէ կիթտի : (Պի

ղիմ՝ մէքթուպուռն թուրքումսարնը սօնրա տույտըդ-
քի պիղիմ՝ հօլատորղըմըզ չօճուզ՝ գըզըն քիւշիւք
դարտաշը իլէ , իքիմիղինտէ մէքթուպուրըմըզը ա-
շըպ օգուրլար վէ եինէ դաբայըպ պիղէ վէրիրլէր
իմիշ , էն սօնու դաշմադ լափընը օգուրմուշար իսէ ,
կէօթիւրիւպ էլէ վէրմիշլէր դօրգուրընտան) :

Իրթէ կիւն սապաշտան կէլտի փափաս , չիւնքի
հէր կիճէ ծնտա հաթար իտի . « ախշամ լափը աշ-
տըմ՝նէ իսէ ամճա շու իշի պիթիրին կիթօին , օ քի
պիրպիրինի իսթէյօրլար , հէմ շիմտի օլլանըն ազլը
պաշընտա տըր կէշնիրլէր տէտիմ , հօդ մօդ տէտի
ամմա ույաճադ կիպի , լաքին էհլի իլէ էվի գըզը
բէք տիք . օ իքիսի օնը շըմարտըյօրլար տէտիքտէն
սօնրա , պագալըմ կիւնտիւզ կիտէյիմտէ պիր մէք-
թուպ վէրլը մի գըզ » , տէտի : Սահիհ՝ ախշամըսը
պիր մէքթուպ կէթիրտի , աշտըմ վէ շունլար հա-
ղըլը իտի » :

« Պիր սահաթ էվվէլ դաշալըմ , գըշա դատար
« պէքլէրսէք , հալիմ բէք ֆէնա օլաճադ , զիրա պէ-
« նի խըրըպալյօրլար , պէնտէ քիմսէնին հիւղիւնէ
« պագալյօրում այրը օթուրըյօրում , էօյլէ տիդ-
« գաթ ալթընտայըմ քի պու մէքթուպու հաղանա
« գատար օն տէֆա սադլայըպ եինէ չըգարտըմ , բէ-
« ճա էտէրիմ . արթըզ պէնտէն մէքթուպ իսթէմ-
« չունքի պէնիմ իչուն հաղմագ բէք զօր տըր , լա-
« քին սիղ սըգ սըգ հաղըն , զիրա օնընլա թէսէլլէ
« օլույօրում , դօրգամ մէքթուպարընը էլէ կէշիր-
« մէմ , կիճէ կիւնտիւզ իւսթիւմտէ թաշըյօրում » :

* * *

Իքիմիղինտէ մէքթուպուրը տայըմ աշըզ օլուր

իտի փափասաւ , չիւնքի էմնիյնէթ իթմէք իշուն իմ
 զա վերմիչ իտիք . պու մէքթուպու օգուտուգտան
 սօնրա , պաշլատը նսգլ էթմէյէ քի ամճա վէ հէք-
 սի սէնին հագգընտա քէօթիւ տէյեպ , գըզը խըր-
 րալատըգլարընտա պաշլատըմ ղայրը վերիշտիրմէյէ ,
 օլ գատար գըզըշտը իշ քի նիհայէթ պանա եիւզիւ-
 մէ գարշը « փափասա էկէր սէնտէ պու իշին իշին-
 տէ իսէն , սօնրա պօզուլաճաղըմըգա շիմտիտէն հիչ
 կէլիպ կիթմէ » տէտիլէր . պէնտէ օնլարա , « պիր
 վագըթ օ պիր գըզ գաշտը իսէ Տէրվիշ քեասէլէրի
 չըգարտըղընտա , նասըլ պիգէ պիր շէյ վար տէմէտի
 տէյի եանտընըգ , իշթէ պէն շիմտի պէնիմ պօրճու-
 մու էտա էթտիմ , պունլար գաշաճագլար , պունտան
 տա պիր շէյ չըգարսա , պանա մահանա պուլմայըն
 վէ պէն իշթէ կիտէյօրըմ » տէտիմ . գայգըպ կի-
 տէրքէն հէքսի պիրտէն « վարդապետ , պիզիմ սա-
 նա լագըրտըմըգ եօգ , նէ զաման իսթէրսէն պուշուր
 լաքին օղանա թարաթ էտէյօրսըն , գըզտա շըմարը-
 յօր » տէտիլէր , էօթէտէն ամճատա « մութլագ-
 ախլամա կէլէսին պէքլէրիմ » տէտի շիմտի եինէ
 կիտէճէյիմ , լաքին սէն պիր սահաթ էվվէլ գաշմա-
 նըն եօլունա պագ , գաշտըգտան սօնրա իսթէր իս-
 թէմէզ գանարլար , պէն կէչէն կիւն Ազարեան Գե-
 րապայծառ իլէ կէօրիւշտիւմ վէ քէնտիսինէ նագլ
 էթտիմ իսէ « շու միւսլիման օլանըն գըզ գարտա-
 շըմը տէտի . տահա նէ՞ տուրմուշլար , իշթէ վեր-
 սինլէր կիթսին , սահիհ պու շէյէ քիլիսէ՝ իզին վեր-
 մէք իշուն , պիր պէօյիւք սէպէպ . . . իսթէր , լա-
 քին գըզլարընըն միւսլիւման օլմասընըն նամուսըզ-
 լողըտա պունլարա պիր պէօյիւք սէպէպ տիր , հա-
 գըր , օղան իսթէյօր տէյօրսուն , վէքսինլէր , Գերա-

պայծառութեամբ իզննենի կէթիրտիր պատկ օլորլար պի-
թեր կիտէր ո տէտի շիմաի սէն դըզա արատա մէք-
թուպ եազ քի ճէսարէթ ալսըն , զիրա տիւն րէ-
տէրի դըզը հանընա ալըպ , էլինի պօյնընա սարարադ-
« գըզըմ , էթմէ էյլէմէ , օ սէնի ալմազ , ալսա տա
էյի ատամ տէյիլ տիր . ազ վադըթտան պաշկալա-
րընը սէվեր ո տէմիշ , դանադըմալա չալըշմըշ , գըզ-
տա աղըպարադ բէտէրինին րէյ վէրմէսինի նիազ էթ-
միշ լաքին թաշ եիւրէքլի ատամ դըզը էօնիւնտէն
գօվմուշ էն սօնու ո , տէտի : Փափաս պունըարը
նազլ էթտիյի վադըթ , քէնտի քէնտիմէ տիւշիւն-
մէտէ իտիմ քի քէնտի փափասլարընըն էլի իլէ գա-
նա պուլատըգլարը վէ էվատընը միւսլիւման էթմէ :
յէ սէպէպ օլտըգլարը պիր ֆաթիլէայա Ազարեան
Գերապայծառըն եիւրէյի նա՞սըլ չէքմիշ նամուսըզ
տէմէյէ : Պիր ազ սօնրա դըզա ոլեր մէքթուպ եա-
ղըպ , պօշ եէրէ էօյլէ թաշ եիւրէքլի ատամլարա
եալվարմա սապը էթ , պիր ազ կիւնտէն իշիմի սը-
րասընա դօրում , թէրքիմ վագթիտէ կէլիր ալըր
եիւրիւյի վէրիլիզ տէտիմ վէ փափաս ամճաւոտան
տավէթլի օլտուլը իչուն մէքթուպու ալըպ աճէլէ
կիթտի :

Պունտան սօնրա , արթըգ փափաս էօթէտէ հիշ
իշէ սահապ օլմայըպ , սալթ կիզլիտէն ֆագըր դը-
զըն , քիւմէստէ , սամանըգտա , պահճէտէ , մանկալ
պաշընտա եազտըղը մէքթուպլարը կէթիրիպ , դար-
շըլըգ կէօթիւրիւր վէ էվին իչինտէ տէօնէնլէրի
խապէր վէրիւր , դըզա « խասթա օլ , խըրսը օլ ,
միւրատըմտոն կէրի տուրմամ տէ , Գատըր քէօյիւնէ
կէօթիւրէճէք միսաֆիր կէրի իսէ , սէնի կէօթիւր-
մէք իչուն , պսգ պաշ կիթմէ ո տէր իտի : Պէնտէ :

պուներն զըտտը սօնրա էթտիյինտէն ութանմամադ
իւուն, « հալինտէն պիր շէյ պէլլի էթմէ, վազ
կէլմիշ կիպի տուր քի տիգդաթը դալտըրսընյար.
չունքի դաչմադ կիւնլէրիմիդ հադըն տըր, կիթ հան-
լարընտա օթուր չունքի հալընըդ ճանըն սըգըլըր »
տէտիյիմ իւուն զաւալըր շիւբհէ էթտիյինտէն, « նէ
հարարսան հաք իշին սըրայը օլմասընա պադմա, պէն
չոնլ կիյէրիմ, դուրու էթմէք եւերիմ կէչինիրիդ,
թէք շունտան դուրթուլայըմ, թէ համմիւլ էտէճէք
շէյ տէյիլ, էկէր պիր ազ տա հա կէչէրսէ էօլէճէ-
յիմ » տէր իտի : Նիհայէթ պիր կիւն, գըզըն քէն-
տինտէն պէյիւք դըզ դարտաշընը բէնճիրէտէ կէօ-
րիւպ, հաղըրդա իշմար էթտիյիմտէն, իշին նէ
օլտուզունու աղնայըպ, փափաստան պիր ճիւօ
տէօնէյօր տէյի տիգդաթը արթըրտըլար. հասը-
լը իշէր զօրլանտը, թէրգիմ փագթինէ պէրլէ-
յէմէզ օլտուգ. Ալլահ բազը օլտուն, փա-
փաս դալան իգթիզամըզը պիր տօստտան պուլար :
Պու կիւնտէն դաչմամըզա դատար պիր այ վազթըն-
իշինտէ չօդ ուփապ թէֆէք շէյլէր վար իսէտէ,
արթըգ օնլարըն իգթիզասը հօդ. պու դատարընը-
տա հազմամտա մադսէտ սօնընտա չըդաճադ օյունա
իգթիզա օլմասը տըր :

Պու կիւնլէրսէ Եւնի քէյ քիլիսէսինտէ իշի օլ-
տուղը իւուն (հաբուճա իշ) ամճամըն պէյիւք օյ-
լու իլէ փափազ չօդ ախշամ պարկիր իլէ քէյէ
կէլիրլէր վէ փափազ օնը դանտըրմադ իւուն, տայիմ
սըգը ֆըզը կիտէր օնընլա տէյի սանըրքէն, պիր
ախշամ էվէ կիթտիմ, պունլար կէլմիշէք վէ իշի
իշէյօրլար. լաքին արա սըրա ամճամըն օլու » էյ
փափազ, շիշմանը հէ նիւղիւնէ սադալընա » ֆիլան

փառան տեր, իրիտիտէ կիւլերէր. պիրազ սօնրա տէ-
 ֆա պէօյլէ, նիհայէթ բերթափօրդըդընա վերաիբ
 պու իշի. տըշարը չըդտըմ, տէֆա էվէ կէլտիյիման
 պու կինէ օ հայտէ, հէմէն կիթմէք իւթիւնտէ.
 տադուլ կիւղ սուրթթտան սօնրա, « գադգ պիզէ
 կրտուղ կտթալըմ » տէր. կինէ սադալա. փափաս
 սալմադ իթմէր. հօդ գադգ տէր. նիհայէթ պիզէ
 մերադ. օլտու, կանընա կիտուպ սօրաուլմ. կիւլէր.
 հիչ տէր. տէֆա սօրաուլմ նիհայէթ « տտամ նէ
 օլտադգ սադուլընա. . . պիլմէմ նէսի, մասլագտա
 չայրըրն իւթիւնտէ, շիշման գարըյը էօբտիւն
 տէտի իսէ, կինէ պիր շէյ տէյիլ տէտիմ փիքըիմ
 տէն, հօդարը չըդտըմ: Շիշման գարը՝ քիմ իսէն
 գօրգմա, չիւնքի տաքնը վերմէտի պանա, հօդար
 տա պանա պիր տիւշիւնճէ տլտը. էյի կա՛, պիզ
 պու տաւամա էմնիլէթ էթ տէտիք լաքին նէ ադըլ
 իտի, պու տաւամին զաթէն տէնէմէք իչուն, գարը.
 գըզ էօբտիւլիւնիւ պիլիւր իտիմ. « պէնի շու հօդար
 քի կիւքիւն էօնիւնտէ սըդըշտըրտը, գուճագար
 քէն գօյ վերմէտիմ իսէ, պէն Ալտհըն էթպտա
 լտըրնտանըմ « տուք կիրէք » վադթիւնտէ պէթտուա
 իտէրսէմ թութար տէտի պանա, տէյէնտէ օլտը
 պանա. փաթմանըն հայ գարըսընա էթտիլի լափլարը
 պու տտամըն հադգընտա պիլիւր իտիմ. շիմտի տէ
 պու շիշման գարըյը մասլագտա էօբտիւ չըգտը.
 էվվէթ զանըմ, քէտի իլէ բէյնիրի պիր տօլապա
 գօյսուգ լաքին նէ՞ չարէ, քէօբրիւնիւն օրթա կէ
 բինտէյիզ. էվվէթ, վադըթ կէշիրմէք օլմադ, հա
 գըգ տըր փագըրա, տէմէք պէնիմ հաթըրմ ի
 շուն պունուն գահըրընը. . . չէքէյօր. էվվէթ,
 պիր կիւն էվվէլ գաշմայը տէտիմ վէ զաթէն գըլ

ղըն պէնտէն խթէտիյի նըշան իլէ , գաշմադ ուսու-
լինի պէր թարափ խոխպ , պիր մէքթուպ հաղըպ ,
գարալը քէնտինէ կէօնտէրտիմ . մինասիպ վաղըթ
գանդիտի իսէ , պանա տույուրսըն տէյի , կէճէ օլ-
մապ խոխ , չիւնքի գարաղօլ թմահթընտա 'խախ , իչ
իչէ օտատա պիր պէքճի հանընտա , պիրտէ գարընըն
տիշարընտա , պաշըճա եանընտաթի պէքճի կիճէտէ
օն տէփա գալգըպ պադար խոխ :

Հասըլը շու պու , 1863 գեկտեմբեր 8 պիր չար-
շամպա կիւնիւ կիւնտիւզիւն սահաթ թամ 3 տէ
գաշմադա գարալը վէրտիք , չիւնքի կիւնտիւզ գա-
լըլըրը քիսէ ումմազ խոխ , շիւքհէսիզ պիր
գաշ մէքթուպլար իլէ , պուսու գարալըշաղըրադ ,
էն սօնու պիր գարալը մէքթուպ իլէ , կիւնիւնիւ ,
սահաթընը վէ պէն գանդի քէնճիրէտէ օթուրուպ ,
քէնտի պէյազ հաղըղը իլէ վէրէճէք նըշանընա պէք-
լէյէճէյիմի , հէփտինի պիլտիրտիմ , պու սօն մէք-
թուպու փափաա գալալը կէօթիւրմէք խթէտի քի՝
« սէն գաշարըլարընը պիլիւր խոխ » տէրէր իսէ ,
« հօգ » տէտիյինտէ հէմին լաղըմ կէլիւր իսէ , խտ-
պիլիւր , չարշամպա կիւնիւ սապահտան քէտէրիմի
քէնտի հէրիմէ Խաթամպօլա կէօնտէրիպ , պէնտէ
սահաթ 3 պուշուգտա չըգըպ պէքլէյէճէյիմ մահէլ-
տէ օթուրտում . պու կիւնիւրտէ գաշաճաղըմըլը
փափաա հէրնէ գատար տա պիլիւր խոխ իսէտէ , չար-
շամպալը պիլմէտիյի իջուն քիլիսէ չըգըլը հէր կիւն
կիպի օրադա օղըամըլ , վէ սահաթ 4 պուշուգտա է-
վէ կէլիւպ , պէնիմ թէրքիմ հէրինտէ կէօզլթաի-
յիմի կէօրտիւնտէ , իչի տիտալ , հօգարքի գա-
լուտան տըշարը չըգտը , սահաթ 5 է չէրէէք վար ,
պիրտէ պադտըմ քէնճիրէյէ պէյազ պիր շէյ կէլտի ,

պիր թարափտան , իբի սահաթ տիւղիյէ կեօղիւմի
 տիքիպ պաղմագտան , սուլու սէփքէն եաղար պիր
 թարափտան , եիւրէք այթ իւսթլիւկի պիր եանտան ,
 հա կէլտի տէտիմ լաքին ալտանմըշ օլտուղումու
 բէք չաբուգ տույտում , չիւնքի հիչ եերինտէն գը
 մըլտանմազ պիր շէյ իտի պու , նիհայէթ եաղաշ
 արա վէրտի , տիգդաթ էթտիմ քի կեօքսիւ պէյազ
 պիր քէտի կէլմիշ օրտա օթուրմուշ , սահաթ թա
 մամ 5 . պիրտէ պաղարըմ կէլտի , լաքին իշարէթ
 վերմէղտէն կիթտի . 5 տազիգէ սօնրա եինէ կէլիպ ,
 էլինտէքի պէյազ եալլըգ իլէ նըշան վէրտի վէ իչէ
 րի կիթտի , պիր կեօզ ալմագ վէ գարամագ տահա
 կէճ օլուր իտի , պէնիմ պիղիմ էվտէն օնլարըն
 գաբուսընա կիթմէմտէն . պու գաբընըն էօնիւնտէ
 պէնիմ իշուն իտի էօլիւմ եա էօմիւր , թամ եիրմի
 տազիգէ պէքլէտիքտէն սօնրա , գօշարագ կէլտի ,
 եիւրիւ տէտիմ քէնտիսէ , վէ պէն գաբընըն էօ
 նիւնտէ տուրտում , արգասընտան չըգան օլուր իտէ ,
 պրրապմամագ իշուն , լաքին քիմսէ հօգ , պէնտէ
 արգասընտան կիտուպ եէթիշտիմ վէ տօղրու պի
 գիմ գարըտան իշերի կիրտիք , չիւնքի կիտէրքէն ա
 չըգ պրրապմըշտըմ , չըգտըգ էվէ , օթուրտուգ , կէր
 շի պիլ տօղրու խթամպօլա գալաճագ իտիք , լաքին
 էվտէն « գապալը շէյ տիր , պունտա գալըն տէմիշ
 օլտուգլարը իշուն , գալտըգ , պիրտէքի գալարսաք
 ումուտլարընը քէսիպ , իզին վէրիլլէր , նէ լազմ
 պիր թագըմ էգիյէթ չէքէլիմ տէտիք . եարըմ սահաթ
 սօնրա , պիր չօճուգ կէօնտէրտիլէր , գըզ պուրայա
 կէլտիմի տէյի սօրտու , էվտէնտէ « էվլէթ , պիրազ
 էվվէլ կէլիպ էսպապ ալըպ եինէ կիթտիլէր . լաքին
 պիլմէյիգ նէրէյէ տէտիլէր . չօճուգ կիթտի պիր

ևորքմ' սահալմ' սօնրա , պիղիմ' փափաս տէ՛փա հէ-
լիպ , պիղիմ' իրէ պիրաղ օթուրառուդտան սօնրա ,
« պիրաղ էօթէյէ կիտէյիմ' , ստդալքմ' նէ ևորայօր-
լար ո' տէյիպ , ամճամըն էվինէ կիթտիյինտէ , Հէք-
սի իւթթիւնէ Ի-լէրլէր , «սէն գալըրալն պիլիր խին
պունլարըն գալաճա ընր ո' տէրլէր , պունտա ինքևար
էտէր , « սէն սիղէ գալաճադլարընր խապէր վէրտիմ'
լարին իլմիմ' պէրապէր տէյիլ ո' տէր , դրզլարտան
պիրի քէյֆսիղ օլտուղու իչուն , փափասա « եիւզիւ-
նիւ կէօրմէյիմ' ո' տէր , տաճա պիր չօդ տիլլէրինէ
վէրիլլէր : Պէրիտէ պիղ դըղ իլէ՝ գարը շալնարդճա
« Հա կէլտիլլէր ո' տէրիղ , պաղը եիւքէ տօլապա կիր-
մէքտէ վար արատա . պուն Հալ իլէ ասլամ օլտու ,
դըղըն գարտալը կիւյա քէնտի էվտէքիլլէրին ադըն-
տան տէյիլ կիպի , կէլիպ կէօզաէն կէչիւտի խսէ-
տէ , պիր շէյ ա Նամայլպ , կիթաի : Սապահա իքի
սաթթմ գալարադ գարուտան տըլարը չըգտըմ' , քէօ-
րէքլլէրին պաղընա պաստրադ , ևօդարտան ևաղմուր
բարմադ կիպի ևաղար , պիր պարկիրէ պինիպ տօղ-
րու Պէյօղլունա չըգտըմ' , վէ խոստովանահայրըմը-
ղա՝ շու կիւն էվլէի ևաղարըմ' մէքթուպու պըրադ-
տըմ' , վէ կէչիպ իշիմէ կիթտիմ' : Էրմէնիճէ ևաղըլլ
մէքթուպ տըր :

9 Դեկտեմբեր 1885 .

Արժանապատիւ Տէր .

Ինչպէս որ արդէն տասնևութը ամիսէ 'ի վեր
շատ անգամ Ձեզ դախանձեր եմ , հօրեղբորորդու
ոյս հետ ստիպողական պատճառներով ամուսնանա-
լու հարկադրուած ըլլալով . Հռովմայէն արտոնու-
թիւն բերելու միջոց մը գտնելուդ համար . հիմայ
ալ նոյնը կը կրկնեմ որ մէկ ճար մը գտնէք , վասն

զի ալ սպասելու ատեն չիկայ, արդէն մենք, այսինքն ես ու օրիորդը, ամեն զգուշութիւն 'ի դերեհասնելով, այսօրս փախած, տեղ մը ենք. և անհամբեր Չենէ օգնութիւն և բարի լուրերու կ'սպասենք. ինչու որ մենք չենք ուզեր անվայել ընթացք մը փռնել. բայց երբ հարկը պահանջէ, ամեն բան մեզի համար հետաւոր է, այս ալ գիտցէք, որ եթէ մէկը մեր վրայ բռնանալ փորձէ, մեր երկուքն ուս ալ անհաշտ թշնամի պիտի ըլլայ. մենք արդէն ամէն բան աչքերնիս առեր ու այս ճամբան ելիր ենք. մենք թշուառ թագուհին՝ զինքը հարստահարողներուն ու թշուառութեան անելանելի յատակը ձգողներուն դատաստանը Աստուծոյ յանձնելով, լեռները փախելուն պէս, չենք երթար Ասիոյ լեռները թափառիլ. այլ՝ հոս բոլոր ազգին աչքին առջև, օրագիրներու մէջ ու բոլոր հասարակութեան ներկայութեամբ, մեր սիրելի ընտանեաց վրայ եկած և դալու անպատուութեանց առաջին առնելու համար, այս ընթացքը փռնելու ունեցած իրաւունքնիս մինչև ցոյց պիտի պաշտպանեմք. և թէ որ մեր այս ընթացքը ապօրինաւոր կամ եկեղեցւոյ կանոնաց դէմ է, թող պատուիրանազանցութեան մեղքն ալ, ամօթն ու նախատիքն ալ մեզի (օրինակ ու պատճառ. . . եղողներուն. . . ըլլայ:) Շիտակը խոստովանելով, այս 'ազատ դարուս մէջ, մենք առանց պսակուելու ալ մէկ տեղ նստելու ըլլանք, մէկը մեզի չի կրնար արգիլել, և այսպէս վարուելուս պատճառները հարցնողները՝ երբ մեր ընտանեաց հարստահարութեամբ ու բռնութեամբ անպատիւ ըլլալուն համար, յուսահատելով այսպէս կը վարուինք որ ըսենք, մեզ չեն կրնար

մեղադրել . սակայն գէշը այն է որ , իրենք պիտի
գայթակղին . ուստի՝ մեր գիտաւորութիւնը՝ ոչ կը
բոնբըռ ու Եկի՛ղէ՛ցոյ կանոնները խախտել և ոչ ու
րիշները գայթակղեցնել է . մի միայն մեզի սիրելի
ընտանեաց ըլլալու կրկին անպատուութեանց ու չար
հայ գարման մը ընել է : Արդ՝ իմ սրտիս իշձը ու
գիտաւորութիւնը ձեզի յայտնելէս ետեւ , առաքի
նիդ Հայր , կաղաչեմ որ ներուլամիտ ըլլալով , թե
րութեանց , բարեհաճիք Արհիպապօսի Կաթողա
շին յայտնել մեր արդի վիճակը , և իւր օրհնու
թեամբը օրինաւորապէս պսակուելու բաղձանքը ,
յատկապէս սա ալ աւելցուցէք , որ եթէ մերժէ մեր
այս աղերսն ու առաջարկութիւնը անշուշտ մեր կրու
կին թշուառութեանը պատճառ կ'ըլլայ . սակայն
մենք վստահ ենք որ երբ իմանայ նորին Սրբազնու
թիւնը , թէ՛ մեր ընտանեաց անպատուութեան ու
նախատանաց առաջին առնելու համար , միմիայն իւր
Հայրական գթութեանը և արտոնութիւնը բերելու
հաւանութիւն տալուն կը կարծօրեք , չի պիտի զըլա
նայ , կամ մեր երկուքնուս կամ՝ բոլոր ընտանեաց
անդորրութեանը համար պէտք եղած շնորհքները
ընելու :

Որով մեամբ Նորին Յարգութեանն Սուրբ աջը
համբուրող և Ձեր Հայրական օրհնութեանցը կա
րօտ և ակնկալու :

Խոնար , որդիք
Մկրտիչ և Չելի
Գարսեան

Ախշամըսը տէֆա դարանըգտաւ հաղմուրտան
ըսլանարադ վէ պոսթան իչէքիւստէն էվէ կէլտիմ,
փափասա՝ նէ՞ վաբ էօդ տէյի սօբտում իսէ , « Գե

րապալայծառա կիտուպ , իննիսիղ հօգ տըր , պսակ
էթմէ տէմիշէր վէ մուծլագ դըզը իսթէմիշէր .
պէնտէն տիր պու շէյ , տէմիշէր . Գերապալայծառա
պանա թուլթուտու , լաքին Ազարհան իլէ կէօրիւշ-
տիւմ իսէ , պէն Գերապալայծառ իլէ կէօրիւշիւրիւմ
տէյի ճէվապ վէրոի տէտիքտէն մաատա , էմաւը հօգ
պիր շէյ տէյիլ հա պու , իշթէ Մըսըրտա Արթին
պէյ , Պէպէքտէ պիլմէմ քիմ . պուհլար հէր ամճա
օղուլարը տըրլար քի Հուսմա իղին վէրմիշ տիր ,
սիզ դաշտըգտան սօնրա , էլպէթտէ կաբըլաճագ ,
հէմ ամճա պիր դաշ կիւնտէն դըզը արզիւլէր ,
հումուշար կիտէր վէ հպի իլէ էթրափտա սսւս օ-
լուր ր տէտի . պիր իքի կիւնտէն պիր սապահ խոս-
տովանահայրըմըզ պիր շէյ հարմըշտըր տէյերէք կիթ-
տիմ , լաքին օնըն ասլա վաղիֆէսի օլմատըգտան
մաատա , մէքթուպտա աջըզ , հազըխանէնին իւզէ-
րինտէ տուրոշյօր , « այ օղուլ , տէտի , շիմտի պէն
պուհու կիտուպ Գերապալայծառա կէօպթէրսէմ օլ-
մազ , օնու հինէ սէն քէնտին կիթմէլիսինտէ պիր
շէյ հարմալըսըն » , պիզ իսէ Գերապալայծառա կիթ-
միշ , օ տա « կէլսին պիր կէօրէյիմ » տէր տէյի
սուրույօրուզ :

Պու փափասընտա պանա խոստովանահայրըշը
շու մինասիպէթլէ իտի . պէն փափասընտա պին
տիւրլիւ պու հօլտա իշլէրինի կէօրիւպ վէ հէր կիւն
իշիտիր օլտուղում իշուն , պու հօլտա շէյլէրէ չօգ-
լուգ դուլագ տամատըղըմտան , ատըմ տինսիզ չըզ-
մըշ իտի . իլք տէփա պու իշիմիզ չըգտը իսէ ,
փափաս « պէնիմ խոստովանահայրըմ վար Սերաս-
տան Հայր թմովմաս , օնըն պու հօլտա իշլէրէ ազ-
լը էյի երէր , պէն օնա իշի աշտըմ , պիր կէլսին

պանա տէտի , պիր կիթ կէօրիւշ , օ Գերապայծա-
 ռա իղին կէթիրթմէնին պիր եօշունու պուլուր , հէմ
 սէնին իշինտէ , դըզա տինսիզ տիր տէյօրլար , խոստո-
 վանանք օլտուլունու կէօրսիւնլէր , պաղըտա քիլի-
 սէյէ կիթ տէմիշ օլտուլու իշուն իքի քէրրէ խոս-
 տովանանք օլմուշ խտիմ , թօհաֆ խոստովանանք
 չօգ թօհաֆ պիր խոստովանանք խտի պու . լաքին
 պու խոստովանանքտա օլսն շէյլէր բէք չօղունատա
 օլմուշ օլտուլու իշուն եազմասընը զիյատէ սայտըմ .
 պու փափաստան խապէր ալմադ իշուն , կիթտիյիմ
 կիւն գըզա « խայր կէօրմէզսինիզ , պիլմիմ'նէ » տէ-
 յէն փափասը րասթ կէլիպ , պիզէ եքէյի լաֆտան
 սօնրա , պունու եիւրէյի հարալը ամ ճանա էթմէմէլի-
 յիտին տէտի իսէ , պիզտէ քէնտիսինէ ծնը սէպէպ
 օլանա սէյլէ . . . պանա տէյիլ տէտիք , պունըն-
 լա Տէրվիշ էթաի տիմէք իսթէտիք , պէրիտէ ամ
 ճամ' վիրա Հասուննանը որդըշարըրը , գըզնը իս-
 թէր . օտա պիղիմ փափաստան իսթէր , պէն քէն-
 տինէ « փափաս , իշինտէն չըգ , պէնի կէօսթէր
 Գերապայծառա , քօ' պէնտէն իսթէսին , պէնի չաղըր-
 սըն » տէտիմ . պու եինէ իշին իշինտէն չըգմազ ,
 հէր կիւն Եպիսկոպոսարանա կիտէր , Ազարեանա
 շէյլէ տէտիմ , Գիւրէլիանա շէյլէ տէտիմ , օրա-
 տաքի փափասըր » պու նէ գալըն գաֆալը տէյօր-
 լար ամ ճամ իշուն տէր . « արթըգ Հասուննան տիյ-
 նէմէմ տէմիշ , ամ ճայը դօլմուշ » տէր . Գիւրէլի-
 հան՝ պու մատտէ իշուն Հասուն իլէ պօղուշտու ,
 իսթիֆա էթտի » , տէր . էօթէ պէրու պէնիմ նա-
 մուսուլմա տօգանըյօր ամուճա , տէր , պէն եինէ քէն-
 աինէ , չըգ իշին իշինտէն , գօ' պէնի չըղըրսընլար ,
 տէրիմ , պու եինէ իշին իշինտէն չըգմազ . լաքին ,

նէ վար քէնտինէ , քի՞մ պիլիր , նամուտու . . .
պօղուլուօր , եինէ իջնտէ , լաքին նէ՞ վար քի իշին
իջնտէն չըգմազ , քի՞մ պիլիր . . .

Պիր ասշամտա էվէ կէլտիմ , փափաս կէլտի ,
կիզլտէն տէտիլէր , պու կիւն Հասուն քէնտիսինէ
պիր թադըմ թազիր էթմիշ , պու ասշամ Հայր Եր-
դուարդ իլէ , պէն քէնտինի ֆիլան էվէ չըզըրաճա-
յըզ , գանարըլս դըզը բէտէրինէ վէրսին տէյի քէն-
տինէ սէօյլէյին պիլմիշ օլտուն , տէտի , սօնրա կիւյնա
քէնտի պիզէ կէլիպ , սէօյլէմէմիշ կիպի ուշադ
կէօնտէրէճէք . լաքին քէնտի նէ կալաճադտա կալ-
սըն տէտի , տէտիլէր էվտէն պանա , պուտու իշիթ-
տիմ իսէ , իշին Կալանաճալընը վէ փափասըն լաֆ-
լարընըն ասլը Կօդ օլտուղունու աղնայըլ , պու կիւ-
նէ գատար նաֆիլէ էվտէ գալտըդ տէյերէք , դըզա
“ Հաղըր օլ , կարըն սապա՛հ դաշալըմ ” տէտիմ ,
չիւնքի քէնտիտէ պէլքի կիւնտիւղիւն , պէն Կօդ ի-
քէն , կէլիրլէր ճէպրէն ալըրլար էվտէն տէյի , քէօյ-
տէն դալմադ իսթէր իտի . վէ պէն Էօթէ պէրի
դօշմադտան Հալի օլմատըղըմ իւուն , կալընըզ դալ-
մասըն տէյի , էվտէն պիրինէտէ “ Հաղըր օլտուն ” տէ-
տիմ , լաքին պէն Հիչ կիթմէզսէմ Էօթէյէ , պէլքի
սապա՛հ էրքէն կէլիրլէր տէյի , կիտուպ մանտալա
պաղլամադ էյի օլուր տէյերէք , ուշադ կէլտի իսէ ,
պիրլէքտէ գալգտըմ կիթտիմ , պու իքի փափասըն
պիրի Կիւրէքտէն պիրիտէ տիլտէն պաշտալար պա-
նա , “ Գերապայծառ ” դըզը պիր գալ-կիւն բէտէրինէ
թէսլիմ էթսին քի քիլիսէ Հիւքմ ալթընտան դուր-
թուլտունտա , սօնրա պէնտէ կազայըմ իզէն կէթիր-
տէյիմ , տէտի , վէրիրսէն սանա էյի օլուր , կէլ Կօդ
տէմէ , վըզ նէրէտէ իսէ սէօյլէ , կիթսինլէր ալ-

սընչար տէտիքտէն սօնրա , հէմ Գերապոյծառ սիղին փափաստան իսթէտի , էկէր վերմէղսին թէգտիր օլաճադ , տէտիլէր . — պանա պադըն , դարշընըդտաքի պիր չօճուդ տէյիլ , էօյլէ լաֆլարա գանձադ , էվիլէլա Գերապոյծառ՝ փափաստան դըղը իսթէյօր , պէնտէն նի՞չին իսթէմէդ , նի՞չին գօրգար , գօ՝ պէնի չըղըրսըն իսթէսին , տէտիմ . սանիէն՝ պէն շիմաի դըղը վէրիրտէմ , էյի պիլիրիմ քի , պէնի ալտատըպ , պիր տաճա վէրմէմէք իսթէյէճէքսինիդ , օնըն իչուն պէն ալտանմըչ օլմայըմ տէյի , մատամ քի՝ պու գատար իսթէյօր ամճամ դըղընը , միւ պարէքի օլսուն , լաքին պիլին քի պէն ալտանմատըմ սիգէ , հէմ սաճիճ սօնրա տէփա վէրսէ իսթէմէմ , կարըն սաթթ 4 պուչուգտա կէլսինլէր էվտէն ալսընլար , պէն սապաճ կիտէր , Իւսկիւտարտան կէթիրիլիմ , տէտիմ , հէմ պունու էօյլէ պիր թափուրլա տէտիմ քի զափալլը . . . Հայր Երգուարդ կէրէք զանն էտիպ , սէվինճլինտէն օմուղարընը հօդարըր գալտըրըպ , վէ պունուն իւսթիւնէ լաֆը դըսալթմայա պադտը քի կիւյա պէն գանմըչըմ , ճայմըչըմ , նէ իսէ , պէն պիր տաճա տաճաթ 4 պուչուգտա կէլին էվտէն ալըն , հէմ սօնրա իսթէմէմ պիրմիչ օլսուն տէտիքտէն սօնրա , դարդըպ էվէ կէլտիմ , պիզ պէրիտէ պիրազ՝ թօճաթ հալլէրլինէ վէ փափասըն ինսնըչընա կիւլտիւքտէն վէ էկէր սաճիճ կէլիրլէրտէ թօճաթ շէյ օլաճադ տէտիքտէն սօնրա , սապաճա իքի սաթթ գալարադ , ֆէնէր էթէք ալթընտա , շէմ շիյէլէր պաչըմըղտա օլտուղու հալտէ , դարուտան տըչարը չըգադդ . պէյլէ հօճուլուդ Ալլաճ տիւշմանըմա էթտիրմէսին , կէճէնին զիֆիր գարանըղը , իւրիւզկիարըն ինիլթիսի , հօգարտան ազան բարմագ

կիպի հաղմուրուն , եւրտէքի ագան սէլին վէ չուն
 մուրուն իշննտէ , իւշ քիշն գալար ինսանլարտան , էվ
 վէթ քէնտիլէր կիպի ինսանլարտան , պու կիճէնին
 ֆուրթունասը էն գորգմաղ եիւրէքլէրէտէ գորգու
 կէթիլիք իտի . տէրէտէ գալարըմըն պազը եերլէ
 րինտէ սու եիւգսէլմիշ օլտուղու իշուն , սուլարա
 պոսմադ լազըմ իտի . պաթա չըգա թաշ նարտիվէ
 նէ կիթտիք , ֆիքրիմ Պէշիքթաշտան սապահայըն
 պիր արապա պուլմադ իտի , զիրա սէզիլմէսին տէյի
 ախշամտան քէօյտէ արապա ըսմարլամամըշ իտիմ .
 հէլէ պու եանտան բաթթը պուլունտուգ քի ա
 ըսպաւճըլարըն գահվէսինտէ պիր ըըդ եանայօր ի
 տի , կիթտիմ վէ պիր արապա ըսմարլատըգտան սօն
 ըա , տէֆա եօլու էլէ ալտըդ , եաղմուր կիթտիքճէ
 արթար , ըիւզկեար հաքէզա , ըսլաղըդ ճիկէրիմիզէ
 կէլմիշ , չամուր թա տիզ գաբաղընտա , պիղիմ ա
 ճէլմիզտէն կիւճպէլա արապա Չըրաղըն սէրայը էօ
 նիւնտէ պիղէ եէթիշտի , աճէլէ կիրտիք իշէրի Գա
 պաթաշա տօղրու , աղարմայա պաշլատը , հասըլը Պահ
 չէ գաբըսընտան իզիմիզ պէլլի օլմասըն տէյի արա
 պատան չըգտըդ վէ արապաւճը յա եօլ վէրտիք : Հա
 լեա եաղմուր դար իլէ գարըլըդ կէլիր , տէֆա Պահ
 չէ գաբըտան պիր արապայա պինիպ , էէնի գաբըտա
 արապամըզ գըրըլընճայա գատար կիթտիք . հէլէ
 արապանըն գըրըլմասըտա սօն սէֆիլլիք իտի , էլ ա
 եագ տօնմուշ , իւսթ պաշ ըսլադ , 4-5 կիւնլիւք
 ույգուսուղ վէ եօրղուն , իւշիւմիւզտէ եերէ պաս
 տըղըմըզը տույմայըզ սըզըտան : Պու հալտէ՝ կիւն
 էվվէլէնտէն հէմլիքէ իլէ սիզէ կէլէճէյիզ տէտիյիմ
 պիր տօսթուն խանէսինէ գալտըդ . նիշին , եա իքի
 գաբաւուշ էվլատլարըլըզ , օնըն իշուն , լաքին Տէր

վեշքի փափաս հալի իցէ եւ. կեննիս ալմըշ . տիւղճէ
 փաղբորն պու կիւնքի հալինէ սէպէպ օլմուշ , ման
 կալ պաշնտա սրճաճըդ . օլմուրուր , հէմ քի՞ մին
 մանկալննն պաշնտա , պիր էվատորնը Գայսերիտէ ,
 պիր էվատորտա պուենտա սօփուդարտա տօնան ա
 տամըն մանկալննն պաշնտա , պիղ պու սէփալէ
 թի չէքտիյիմիղ վաղըթ , պերիտէտէ Հայր Երդուարդ
 տապահտան տօղրու ամճամըն էվինէ կիտուպ , մուժ
 տէ վերիր քի Մկրտիչ Դըզընըղը վերիյօր , կիտին
 ալըն . լաքին օնչար կիթմէղլէր , « խա՛յր , պիղ նի
 չին կիտէճէյիղ , նասը կիթտի իսէ , էօյլէտէ կէլ
 սին» տերլէր . Հայր Երդուարդա «սէն կիթ կէթիր»
 տէյի ճէպը էտերլէր , լաքին քի՞ մի , պէնտէ պիլմէմ ,
 օտա « էվվէթ պէն կիտէրիմ . լաքին հա պէն կիտէր
 աէմտէ , թամամ դըզը ալոպ դարքտան չըդարբէն ,
 Մկրտիչ կէօղ տէօնիւքլիւ կի իցէ , պիր գուրչուն
 պանա , պիրտէ գըզա , պիրտէ քէնտինէ հարըշարըր
 սա , պուենա , գա՞յըմլսընըդ » տէտիյինտէ , « հօդ ,
 հօդ , դօ՛ վարսըն տուրսուն » տերլէր . լաքին գըզը
 նէ՞րտէ , գուրչուն նէ՞րտէ , Մկրտիչ նէ՞րտէ . պիւ
 դիմ փափասա տերլէր , օ տա « սէն Մկրտիչ իլէ
 պէրայա օլըամամ » տէր , չիւնքի պիլիր քի էվտէ քիմ
 սէ հօդ , հասըյը վաղ կէչէրլէր , ախաամըսը օղուլ
 լարը կէլիր , իչի տույարլար , օ տա բաղը գուվվէ
 թի իլէ ճառթ ճուռթ էտէր , պիր բէյիիրճի պըշա
 ղը պէլնէ ասար , « կիտէրիմ ալըրըմ , կէլմէղ իսէ ,
 պաշննը քէսէրիմ » տէյի , պաշար գարըլարա չալմ
 էթմէյէ . լաքին , էօլէն քի՞մ , պաշննը քէստիրէն
 քի՞մ , գըզ ներէ՞տէ . հասըյը քէյիսիղ գըզ գօր
 դար , կիճէ հարըսը ույդուտան ույանըր , սայրգլա
 մայա պաշար , կիւճ իլէ սէրիղ կիւնտէն ազլը պա

շնորհ կելիր, պիր սրտնդ այտաւ կաթադտաւ կա-
 թար փաղըր. պիրտէ՛ երթէ կիւն պաղարլար քի-
 ճերտիտէ ընչիւն խմիչ, պունտան սօնաւ արթըդ. պի-
 ղէ պիր իշ կիւճ, Եւնի դարը յա գօշ, իշնէ գօշ,
 Բէօյէ գօշ, կիճէ կիւնտիւղ իսկինճէ իշնտէ, նե՞
 պու, ամճարղըն գըղընը պլորդ, նե՞ իլէ, քէնտի
 թէքլիփի իլէ : Պու կիւնլէրտէ փափաստան իշտի-
 ըիմ քի «Հասուն» պսակ էտէմէմ, բէտէրի ըուխսաթ
 վիրմէտիքճէ, տէմիշ, Հէմ միւճէրրէտ գըղը բէտէ-
 ըննէ թէսլիմ իթմէլի քի քիլիսէ հիւքիւման դուր-
 թուլտուն, տէյօր, պէն գըղա բէսմէն կիտէ՞ ըմիսին
 տէյի սօրարըմ, «սէնսիղ պիր եւրէ կիթմէմ» տէր.
 պիր կիւնտէ պիղէ պիր խապէր կէլտի քի քիւքէլի
 փափաս սէնի իսթէյօր, կարն սապահ Էվնէ կիթ
 միւճէրրէտ, կալահ, գօշտուդ պաղարըմ նե՞ վար,
 ինշալահ իշմիղ պիթէճէք, զերա պու թէքին շէյ
 տէյիլ, չըլըրան Աթուալալ տըր : Իթէնի սապահ,
 էրքէն պիր պէկիր, տօղու Սաքըղ աղաճընա, քէօշէ
 պաշը ճումղալը միւմղալը պիր ուփադ էվ, իշէրի
 կիրտիք քէնտի օտապընա, կաթագտան դալգուր իրի
 պիր քէտի իլէ պէրապէր, սապահ քէյփինէ Էլնի
 էօրտիւք, վէ պէնի իսթէմիշսինիղ տէտիք. «Հէ»
 տէտի, գըղը սօրտու, Էլնիլըն էօրէր տէտիք, «է՛յ,
 նե՞ կարտընըդ» «նէ կարաճաղըղ Գերապայճառըն
 էմրինէ պէքլէյօրուդ», նիհայէթ պունընտա աղըր,
 «գըղը պիր դաշ կիւն վէր» . «պէնտէ վէրմէմ օ
 տա կիթմէլ» տէտիք. պու պիղէ գըղը խորլամայա
 պաշտալը, «նե՞մինէ պէյէնտին, կիւղէլլէրտէ կիւ-
 ղէլլէք Եօդ, իշկիւղար տէյիլ, սիղ օնըն իլէ սօնրա
 գանը պըճաղը օլաճաղսընըդ», պիղէ պիր թա-
 գըմ տահա գուրտ մասալը, «Է՛հ, շիմտի տէյիլ

ևա , սօնրա օլաճաղըղ ր տէտիմ , նիհայէթ պիղ պունա լափը տայատըղ , « պէն օնը պունա պիլ մեմ , Հասունեան պանա պիր փափաս վերի՞ր մի պիղի ոլսակ իթմէյէ , Լօխտա կիտէյիմ մի ր տէտիմ :

Օ կիսէ վըղը պըրմագսըղըն օլմագ տէր , լաքին պու արատա քէնտիտէ մանկալ էօնիւնտէ գահ վէ բիշիրմէտէ , սիւրէր , չէքէր , քէսիլմէյէ պագայօր , պու պիղէ « պու շէյի նէ՞րտէն տիւշիւնտիւնիւզ տէրքէն , պիղտէ « իշթէ Տէրվիշտէն ր ֆիլան ֆալան տէր տէմէղ , մանկալտա պիր թըսըլտըտըր չըգտը , փափաս մօսմօր օլտու , պաշընը էօթէ պէր ի սալլայըպ , տուտագլարընը յնաթտը , հասըլը բէթայթ իւսթ օլտու : Էն սօնու , օ քէնտի պէնտէ քէնտիմին՝ սէօղլէրիմիղի , պիրիպիրիմիղէ պիր գաչ տէֆաթէքրարլատըգտան սօնրա , օլմատը իսէ ալտըգ եիւրիւյիւ վէրտիք . լաքին թօհաֆը նէ՞րտէ , պու կիւնէ գատար տահա Հասունեան պէնի հիչ չաղըրմագ , ուղապտան էլ աղըր իլէ գուշ թուլթմայա պագար , պէնտէ հալի իլէ , քէնտինէ կիթմեմ , պիղ պու կիտուպ կէլմէլէրին սօնընը ալտըմ տէյի , պիր Րուճ փափասը պուլտուգ , թամամ կիտուպ պըպտա պըսակ օլաճաղըղ , պիրտէ պիղիմ փափաս պանա կէլիպ , « Ճիղվիթ մեծաւոր Միւսիւ Պօնեօնա կիթտիմ , լափը ալտըմ , պիր կէլին , պէն Գիրապայծառ Մարուշուն կիւնիւնտէ պիր իքի թանէ եարտըմ , տէտի , մուլթադ կիթ քէնտիսինի կէօր Թագսիմտէ Ֆրանսըղ խաղթախանէսինին իւսթ հանընտա , պու շէքիլ պիր փափաս տըր ր տէմիշ օլտուղու իչուն պէրիքինէ կիթմէյիպ եանի Րուճա , եալսհ սիւրթ պէկիր , Թագսիմէ , պէքլէ պագայըմ , հէլէ կէտի , եաշըլմա պիր փափաս , թիւրքճէտէ պիլիօր , նի-

Հայեթ ալիդ ֆիլան փափասըն գարտաշր յըզ , վէ սիզէ շու նիյազ իչուն կէլտիմ , նասըլ քի քէնտիտէ տէմիշ իտի տէտիք . “ էվիլէթ , սէն տէրա էթմէ , պէն կիտէրիմ , Գերապայծառա սէօյլէրիմ , էկէր քէնտի հաքմազսու , պէն հազարըմ իղլն կէթիրիրիմ ” տէյիպ , վէ պիրազ տուրտուգտան սօնրա , “ կիթ պազ պու կիւն պունտա մը , էկէր պունտա իսէ , կիտէր կէօրիւշիւրիւմ ” տէտի , պիր սէվլննճ պիզտէ քի կէօյէ ուչմազ . պիր շէյ տէյիլ , սըշրա պէկիրէ . սիւրթ Աղա ճամիսինէ , Եպիսկոպոսարանա “ Գերապայծառ պո՞ւնտա մը ” “ հօգ ” , “ նէ զաման կէլիր ” , “ հարըն ախշամ իւսթիւ ” . հալա՜ թագ սիմէ , կիթտիք խապէր վէրտիք , հարըն ախշամ կէլլէ՜ճէք , վէ պէն իքի կիւնտէն կիտուպ խապէր ալաճաղըմ :

Պունլարը չէքէն պիր ատամ իտի , պա՛գըն պիր տէֆա , պսւ 15 կիւնտիւր էզիմ էզիմ կէյմէք , կիճէ կիւնտիւր գօշմազ . հալլարմազ հադարմազ , հալթագտան չըգանըն էլինի էօբմէք . . . մէսարիֆտէ ճապա , պունլարըն սէպէպի , ամճամըն գըզը պանա սըր աչար , “ պէնի ալ ” տէտի , ճայտը , եինէ կէլտի , պունտա պիր սըր վարտըր տէմէմիլ , վէ ինճէ ինճէ . . . տիւշիւնիւշլէրիմ իաի . լաքին Տէրվիշ րահաթ օթուրուր , վէ հալիա պու կիւնէտէք պսւ տարագ իտէր . . . : Պիր իքի կիւն սօնրա , պիր ախշամ իւսթիւ , սիւրթ Իսթամպուլտան թագսիմէ , պէքլէ Սիւսիւ Պօնիէ կէլսին , հաքունըն բիրէճ խորասանլարըն իչինտէ սօվուգտա հալմուրտա հէլէ կէլիր , էզիւ պիւզիւլ գարշըսընտա , նէ՞ պու , իզին կէթիրէճէք , նէ՞ շէյէ , պէնի ալ տէյէն պիր գըզ իլէ էվէնմէյէ , էյ նէ՞ չարէ . . . “ պէն կիթաիմ

Գերապայծառութեամբ, պէն օնու պիլիրիմ, պիղ եղաճաշ
 դրդ, սիղ զահմէթ իթմէյին տէտի, հաբաճադ Դ
 է՛հ, պու ումուտտա կիթտի. աղնատըգ Գերապ
 պայծառն իրէ ուն սերմէսինի ամմա, տուր պադա
 լըմ. պիր չօդ թէշէքքիւրլէր Միւսիւ Պօնիէնէ,
 սիւրթ Օրթաքէօյէ. պերիտէ ամուճա միրա. Հա
 սուննանը սըդըրտը քի պսակ իթմէօին, Հասուննան
 տիյնէր. նի՞չն, եա պերիտէ Տէրվիշն իշի. Թա
 դուհինին Գաթմա օլմասը վար, ամճամն տիլի
 ուղուն, Միրտիլտէ սոլս, սէս չըգարմայօր, չալըշա
 լըմ դըղըն պապասընըն մերամընա. լաքին պուշըր
 սէփիլիքտէ, քի՞մին վաղիֆէսի. Պիր դաչ կիւնտէն
 պիղիմ փափաս կէլիր, «Եպիսկոպոսարանտան կէ
 լիջօրում, Ազարեան շէօյէ տէտի պէօյէ Խտէտի»
 տէր. պիր կիւնտէ կէլիպ կինէ «Մ. Պ. եա պադ
 մայը, Գերապայծառ օնլարը տայիմա տիյնէյօր,
 պէն Հայր Թովմասա սէօյլէտիմ, օնլար իքիսի կէօ
 բիւշիւրլէր, օնըն խաթրընը սայար, քէնտի պիր
 տաճա սէօյլէյէճէք, իքի կիւնտէն կիթ, պադ նէ
 տէր, պէլքի կինէ սէնի եօլլար Մ. Պ. եէ» տէտի,
 պէն իսէ իլք դաճամըլտա, մէքթուպու մինտէր ալ
 թընա դոյաուղու իշուն դըրըգ օլտուղումման, պիր
 տաճա կանընա կիթմէք իսթէմէմէշ իտիմ. նէ հալ
 իսէ, իքի կիւնտէն պիր տաճա կանընա սիւրթ
 տիք Թէաթրօնուն կանընտաքի սիտիքլի սօգաղա.
 պիր տաճաթ պէքլէ, կէլմէղ, չըգ աըշարը, պէկիրէ
 պին, սիւրթ Քէօյէ, իրթէ կիւն սապաճ պէկիրէ պին
 սիւրթ Պէյօղույա. փափաս ույուր, պէքլէ սօլուդ
 տա պիր պուշուդ տաճաթ թամամ, ույանուր, կիր
 իէլի, պիր եաթագտան դալգմըշ էլ տաճա Էօր
 • • • Էօրտիւք նէ՞ չարէ. • • • «էյ, պէն կէօրիւշ»

տիւմ Մ. Պօնսիկէ իլէ , խաթըրըմ իշուէն շու իշէ
 կէօր տէտիմ , սէնտէ կիթ հալփար հաղար , օ պիլը
 շէյ հարար , տէտի : Պէն արթըղ քէնտի քէնտիմէ
 դուրտում քի , պու տտամտան պիգէ խոյր հօգ , տօղ
 բու պաղգտըմ քէօյէ կիթտիմ , եինէ կէլտի պիգիմ
 փափաս , «նէ» էթտին « տէտի իսէ , «պօշ շէյ
 տիր , պիր պաշպու հօլունու պուլայրմուտ , պու է
 սիրլըքէն գուրթուլայրմ տէտիմ , պու պիգէ ել
 նէ « հօգ սէն կիթ , օ պիլը շէյ հարար , օ օնուն
 խաթըրընը սօյար , պիլմէմ նէ , շու պու տէրքէն ,
 էյ , իւմիւտ պու հա , հայտէ պաղարմ , պիր տա
 հա սիւրթ Պէյօլունա : Պու տէփաքի կիտիշիմտէ
 Ֆրէնքիլէրէ ճնունք մը խտի , նէ խտի պիլմէմ , մէյէր
 իսէ քիլիսէտէ իմիշէր , թիւքճէ պիլմէղ պիր հէրիֆէ
 սօրտում իսէ , Միւսիւ Պօնսիկէյի պիր դաչ տէփա
 արատըղտան սօնրա , կիթմիշ , քիշիսէտէն չաղըրմը ,
 պիրտէ պու փափաս պէնի կէօրտիլի կիպի , գալու
 նու պանա ուղատարագ , «նէ» տիր ճօ եինէ կէլտին
 տէտի , պիր հըրս իլէ , « իշթէ Գերապայճուտ հա
 քարըմ տէտի հա , կիթ օնա , պանա նէ կէլիրտին «
 տէտի . պիղ եինէ եիւրէյիմիգէ թաշ պասարագ ,
 Ալլահտան պիգէ վերիլմիշ բուխսաթըրը , շաչքընը
 զըմըզտան էշլէրինէ վերտիլմիղ ասամլարա հալփար
 մայա պաշատըղ իսէտէ , նաֆիլէ , «հօգ» տէտի պի
 թիրտի լափը , պէն շիմտի հարարտում օնուն իրա
 լատութիւնունա թօղանըրըմ տէտի , ինանըն , հա
 լիա պու կիւնէ դատար հիւ պիր շէյ օ դատար
 սաճըմում , նէ դատար քի պու փափասա հալփարտը
 շըմը աճըրտում , լաքին նէ շարէ . . . : Հատըլը .
 պիղ պուշտան իւմիւտի քէտիք , սիյատէթ տէ 20
 կիւնիւ պուլտու :

Թոռքկոռննու պիր Բրօթէսքանք փափառը

Պու տրա , կիւնիւն պիրիսինտէ Բրօթէսթան
պիր տօսթըմը պուլմուլ իշի , “նէ” հարաւնն տէտի
իսէ , “սլսակ մատտէսի իշուն շալըշը յօրուզ . լաքին
իշի ուզատը յօրլար” աէտիմ . “պիղիմքիլէրէ կի’թ ,
օնլար հաբարլար , գարշտա Պատուելի Սիմոն վար ,
պիր կի’թ օնա սօր ” տէտի , “ իսթէրսէն պէն պիր
սօրայըմտա խապէր վէրէյիմ ” տէյի սիւալ էլթտի ,
վէ պէնտէ , “ զահմէթտէն գալմազսան պիր սօր ”
տէտիմ . չիւնքի , պու կիւնլէրտէ ճամըմ օլ գատար
եանտը քի օնլարն հազգսըզլըրնտան , ալէսսէփիյէ
հէր կէօրտիլիւմ սադալլըլարտան եիւղիւմիւ էօ
թէյէ չէփիլիօրուլ ” տէտիմ . վէ պու լաֆր դըզա
ալըպ , ըէսմէն պու իշի գապուլ էտէլմիսին տէտիմ
իսէ , “ շունլարն հազգսըզլըրնտան գուրթուլա
լըմտա , նէ օլըր իսէ օլտուն ” տէտի : Պու արատա
ամճամին՝ պիրտէ Օրթաքէօյ քիլիսէսինն իշինտէ ,
դըզ գարտալըմն իւսթիւնէ հիւճիւմ էտիպ , պիր
թազըմ ապէսի լիսան էտիպտէ , սօնրա կիւճ իլէ
հադայը գուրթարմասը վար իսէտէ , օնու կէչէ
րիմ . չիւնքի , ճան հանդըղըր իտի : Ազ վագրթ
տան , պիր կիւն օլ Բրօթէսթան տօսթուլմուլ իլէ ,
Գարաքէօյտէն պէկիրլէրէ պինիպ , ախլամ իւսթիւ
Պէյօղլունա չըգըպ , Ինկիլիզ սէրայըննն արգալարն
տա պիր զօգադ իշինտէ էվէն պիրինէ կիրիպ ,
“ հոս է Պատուելի Սիմոն ” , տէտի տօսթու
մուլ . “ հոս է , հրամմէցէք ” , տէտիլէր , վէ պիզ
եօգարը չըգըպ , պիր օտտտա օլմուրաուզ . արասը
պիրոզ կէչտի , Պատուելինն աշաղտա իշի պիլթ

միշ, և օգարր կէլտի, պիղտէ այաղա գալգըպ քէն-
տիսինի սէլամլաուրպ, վէ տօսթուսուղ քէյփիէթի
զաթէն ալմիշ օլտուղու իչուն, իւթիւն քէօյիւ.
պիր տաճա նազլ էթտիքտէն սօնրա, « կէճէնիգ
խայր օլտունս տէյիպ, պիզի Պատուելի իլէ պըրազ-
տը կէչտի կիթտի: Պու Պատուելի Իւթիւճեան Սի-
մոն տէտիյիմ, օրթա պօյլու, տօյկուն վիւճուտ, էս-
մէր, դապա սագայլը, նիմ շէյլա պիր Բրօթէսթան
փափասը տըր. Իպթիտա պիր ազ վագըթ էլէրինի
պիր պիրինէ օվտուգտան սօնրա, ըարմագլարընը
պիր պիրինէ կէչիւրիպ, « պագըն սէվկիւլիւմ, տէ-
տի. պիզ՝ ևսնի Բրօթէսթանթար, ևսնըմըգա կէլէն
ատամը ճէպրի մէզճէպէ տալէթ էթմէյիզ, սանիէն,
իւթէրիգ քի պիր ինսան՝ պիզիմ մէզճէպիսիզին տօյ-
րու օլտուղունու տույսուն, վէ էօյլէ դապուլ
էթսին, պիզիմ էօյլէ Պապականլար կիպի ճէպրի ի-
շիմիզ ևօգ տուր. լաքին շիմտի քի սիզ, պիզտէն
էօյլէ պիր թէքլիֆ էտէյ օրսունուղ, էվվէթ. պիզ
քի եայընըզ Աւետարան իլէ Աստուածաշունչ իւ-
զերինէ գուրուղու ուսուլէ կիտէրիզ, վէ ընլարըն
իչինտէ, պէօյլէ իքի գարնտաշ էվլատլարընըն էվլէն
մէմէսի իւզերինէ պիր շէյ սէօյլէսմէմիշ տիր. պի-
զիմ եկեղեցի մանի օլմագ. պիզիմ՝ Պապական քիլի-
սէսի կիպի, պու իքի քիթապտան տըշարը, քիլիսէ
գանունլարըմըզ ևօգ տուր. պիզ՝ Քրիստոսուն պի-
զէ գօյտուղու գանունլար իւզերինէ կիտէրիզ տայի-
մա » տէտի. « պէնիմէ օիզտէն իսթէտիյիմ օ տըրո
տէտիմ. « իմտի, սէվկիւլիւմ », եինէ էլ օվմագ
ըարմագլարընը թագըպ, գարնընա կերուէք գուշագ
կիպի. « մտտամ քի պիզտէն այու իլի իսթէրաինիզ.
տիմէք քի պիզիմ մէզճէպիսիզին տօղրու, ևսնի,

ասորք քրիստոսոսուն դուրսուղու մեղհեալ օլտուղու
 նու տերունինիզտէն դապուլ էթմիշսինիզ, տէյիլ
 քի մեճպուրի ու տէտի իսէ . « սպաղնըդ Պատուե-
 յի , սէն էյի քեօթիւ մեղհեալէրին նէ օլտուղունու
 պիլիրիմ, պէն պուրոյա մեղհեալ գապուլ իթմէյէ
 կէլմէտիմ, եալնըդ իսմ ու նիզամ գապուլ իթ-
 մէյէ կէլտիմ, պէն պու եօլտա պիր իշէ էլ վուր-
 տում իսէ , հապդսրզլըդ քէք չօգ օլույօր , շունտան
 գուրթուլմադ իշուն կէլտիմ ու տէտիմ . « լաքին մա-
 տամ քի սիզին էլինիզ իլէ օլաճադ պու իշ, տի-
 մէք քի , նէ նիզամ գապուլ իթմէք լաղմ կէլիր
 իսէ , օնու էտէրիմ, լաքին շու եա պու քիլիսէ էյի
 հա քեօթիւ լաֆլնը հիշ պիր տէֆա էթմէմ, վէ
 էթմէմիշիմ, պու շէյլէր իշսւն , նաֆիլէ քէնտինիզի
 եօրմայլն ու տէտիմ : Պունա գարշըլըդ « էօյլէ իսէ ,
 սիզի շիմտի Ազգապետարանտա Բրօթէսթան տէֆ-
 թէրինէ գայտ էթմէլիլիդ ու տէտի . « քէք էյի .
 դըզտա գայտ օլունաճա՞դ մը տէյի սիւալ էթտիմ .
 « խայրը իգթիզա իթմէզ . չինքի պիզտէ տիշէհլի-
 լերին գայտը եօգ տուր , իօթէր օլտուն իսթէր
 օլմասըն , « պու գայտը նէ՞ ղէման օլապիլիրիպ ու
 տէտիմ , « պէն Ղազարոս էֆէնտի իլէ կէօրիւշէյիմ
 տէ , չարշամպա կիւնիւ կէլն Ջապթիյէնէ ու : Չըդ
 տըշարը , սիւրթ Օրթաքէօյէ . լաքին Պատուեկի
 պիզէ՝ իշի իթիպարլը օլտուն տէյի , իքինճի սընըֆ-
 տան եազըլն տէտի . վէ պու իքինճի սընըֆըն գայ-
 տը , 240 ղուրուշ իմիշ : Չարշամպա կիւնիւ ախշամ
 իւսթիւ կիթտիք , Ջաթպիյէնին իշինէ կիրտիք , ա-
 րա արա պիր պուճագտա , օտանըն պիրինտէ , էվ-
 վէթ պիր թագըմ ատամ սըրա իլէ օթուրմուշլար ,
 Պատուեկիտէ իշլէրինտէ , պիզի կէօրտիւ տըշարը

կէլտի, չըդարտորդ 2 լիւրա իլէ 2 տէ մէճիտիլէ վեր-
տիք, լիւրա 105 է իքէն 100 դուրուշա վերտիք, պիւ-
տէ դաւանութիւն եազտորդ. է՛՛, իշթէ արթըդ ի-
շին պիթտի Բրօթէսթանտ օլտուն, հայտէ կիթ օ
տէտիլէր. պու արտատա Պատուելիլէ՝ պսակ իղինսա-
մէսինի նէ՞ դէման արաճաղըմ՝ տէտիմ իսէ, « կէ-
լէճէք հաթթա Ժօլուարանտա մէճիսիմիդ վար.
պիր մէճիսէ արդ իտէյիմտէ, ծնտան սօնրա օ տէ-
տի. «էյի հա, շիմտի պիզի գազաէն պիր խըլ պօ-
ղա կէթիրիլէր իսէ», « գօրգմա, քիմսէ տօգուէն-
մազ օ է՛՛, պէն շիմտի պիրազ տիւշիւնտիւմ, նէ՞
հաքտըմ, Բրօթէսթան օլտում հէ՛, էվլէթ, նի՞շէն.
հէր նէ գատարտա պիզ քիքրի կիպի, իւթիւմիւզ
թիքէնլի օլտուղու իչուն, էն պէօյիւք ճանապար-
լարտանտա դօրգմազ իսէքտէ, է՛յ, նէ օլուր նէ
օլմազ, պիր սաաթըն նամուզսուղուղու եինէ նա-
մուզսուղլուդ տըր, էվլէթ պէն Բրօթէսթան օլ-
մազսամտա, պիզէ քիմսէ տօգուէնմազ, շիւնքի, իլէ-
րուտէ տալ կիպի Գաթմա քէյֆիլէթի վար. լաքին
դօրգուլու տիւշտէն իսէ, ույանըդ տուրմադ սահա
էյի տիր, տէտիմ. կէլիպ գըղա տուլուրտուգ քի,
Հասունեանըն քէրէմի իլէ, շիւքիւր տօղրուլուղու
պուլտուդ, վէ պիր գազ կիւնտէն պսակ օլմա-
ղըղ օնլարըն էլի իլէ. Պէրիտէ դըզըն վալիտէսի՝
քէնտի ագրապալարը իլէ, տիւնեա գազան, քէնտի
քէրճէ գըզընը իսթէր մուլթազ, զօրաքի իսթէր.
դըզը՝ պանա « շունտան շուրայա կիթմէմ օ տէր.
Հասունեան « քիլիսէ հիւքմ կէօթիւրմէզ, գըզը
վէր, սէնի պսակ էտէյիմ օ տէր, գանաճազ ատամ
նէ՞րէտէ. իրթէ հաթթա պիր գազ տօսթ իլէ Պէ-
յօղլունտա տօղրու. հօլտան կէչէրքէն Պատուելի

Սիմոն , Ղազարոս Էփէնտի Պօլլոսեան պիր դաջ քի-
 շիտէ սէրապէր , գարշմբդա չըգտըլար , վէ Պատուելի
 պէնի չաղըրրպ , Ղազարոս Էփէնտիյէ Թանրթտրգ-
 տան սօնրա , « ճուճաա կիւնիւ կէլ պէնի պուլ » ,
 տէտի . պէն՝ Ղազարոս Էփէնտիյի պու արատա Թա-
 նրտրմ . չիւնքի , գայտ օլտուղուճ կիւն , իչէրտէ
 գալապալըգ օլտուղու իչուն , իչէրի կիրմէմիշ ի-
 տիմ , ճուճաա իրթէսի կիւնիւ կիթտիմ , Ղազարոս
 Էփէնտիյի պուլտուճ , վէ քէնտի պանա սուլուրտու
 քի՝ ճէօմաաթա վէ ախէր միլլէթէ՝ պիր հապանճը-
 յը էվէնմէ իչուն Բրօթէսթան էթտիլէր , տէտիրթ-
 մէմէք իչուն , մէճիխ իւչ այ եախօտ իքի այ պէքլէ-
 մէնիղէ գարար վէրտի , վէ պէն կերէք էվիմիղտէն
 տըշարտա օլտուղուճուղ իչուն , վէ կերէք պու
 սէպէպէ մէսարիֆիմ՝ տայիմա պիրէ տէօրթ օլտու-
 ղու իչուն , պիր սաաթ էվիլլ օլմասը էլղէմ տիր ,
 տէյէրէք , իքի այը պիրէ էնտիրտիք . զաթէն պիր
 այըն իքի հաֆթասըտա , գայտ օլալը կէչմիշ իտի ,
 տիմէք 13 կիւնտէն պսակ իչուն վկայական վէրմէ-
 յէ գարար վէրտիրտէն սօնրա , « Էկէր պիրիսի սիղէ
 տօգանըրսա , պիղէ տուլուրուն , եախօտ , աչըգ ա-
 չըղա Բրօթէսթանըղ տէյին , րահաթ օլուն » տէտի .
 կիւնլէր ճնունդ հաֆթասը օլտուղու իչուն , օլ-
 տուղուճուղ հէր տէ , պիր Ղուսանորչական Հայ է-
 վի օլմասը մինասիպէթիլլէ , տիւշիւնտիւք քի՝ պի-
 զիմ 15 կիւն տահա պունտա սուլումամրպ , պիղէ պիր՝
 էվ սահիպինէ օն սըգընտը օլաճապ , շիմտի պսակ
 օլտուղ տէյիպ , Քէօյէ կիտէրիղ , վէ սօնրա Քէօյտէ
 պսակ օլուրուղ , վէ պէօյլէտէ եարտըգ , պիր արա-
 պայա կիրիպ մէշվէրէթ էթտիք քի , Քէօյէ կիտէր-
 սէք՝ « պու կիւն կէրիքէն Ինկիլիպ սէրայընըն ար-

գատնուա Բրուսիա քիլիսէսինտէ պոսկ օլտուզ . . տէ
 յէլիմ, նիհայէթ պու լաֆ իլէ , քէօյէ կէլաիք Պօ
 շոս Պետրոս կիւնիւ . տիւշիւնիւն պիր տէֆա պու
 25—30 կիւնիւն իշինտէ , շու փափաս էլի իլէ չէք
 տիքլէրիմիզի , կէճէ կիւնտիւզ րահաթ հօդ , հաղ
 մուր , չամուր , սօղուզ , կօրկունլուք , ույզուսուզուք ,
 տէօքիւլիւպ սաշըլմազ , հըրս , ճան աճըսը , հագգ
 սըզլըղա թէհամիլլէ , պունլարըն հէփսինտէն զիյա
 տէ , իշին աօլընը պիլմէյէն ատամլարըն , քիմինին
 տինսիզ , քիմինին ութանմազ , քիմինին . . . պիր
 թազըմ արթըզ էքսիք լադըրտըսընա թէհամիլլէ
 վէ պու դատար շէյլէրի չէքիպ , նամուսլարընը պիր
 րարալըզ էթմէտիյիմիզ ատամլարըն՝ ամճամտան
 դօրդուլարընըն սէպէպլէրինի օրթայա չըգարըպ , ի
 շիմիզի պիլթիլմէք տուրուրքէն , եարըպտա քէնտի
 լէրինի րէզիլ էթմէտիյիմէ պէտէլ՝ « քիլիսէյէ գարշը
 էթտիլէր , տինէ հագարէթ էթտիլէր , ճուռն իշուն
 Պերապայճաու իղին վերմէյօրչ տէմէլէրինէ սապր
 էթմէք , զաննըմ բէք դօլայ պիր շէյ տէյիլ իտի
 Պիզ պէրիտէ պունլարը չէքէրքէն , էթթէտէ ամ
 ճամ ապղընը աջմըշ , կէօղիւնիւ դաքամըշ , իքի է
 լինի աջար բէտէրիմէ պէտտուա էտէր , նի՞ շին , օղ
 լու՝ գըզը պէնի ալ տէմիշքէն , օլին տիւրլիւ տիւ
 շիւնճէլէր իլէ , էօլիւմիւ կէօղիւնէ ալըպ գապուլ
 էթմիշ , լաքին Տէրվիշ փափաս դըզընըն գանընա
 կիւմիշ , միւսլիման օլմասընա սէպէպ օլմուշ , ճնա
 պիր շէյ հօդ , վէ հալիա էվլինին իշինտէ հիւքմ ի
 տէր . քէնտի էլի իլէ քէնտի էվլինի երգմըշ , սէպէ
 պի քէնտի , հալիա քէնտի պու էվլատընընտա պու
 հալինին սէպէպի քէնտի . պիլղիմ փափաս իշուն , «
 էթտի օ պաշտան չըգարտը էվլատըմը տէր . լաքին

սէպեպի քէնտի , չիւնքի քէնտինէ պին տէֆա խապէր
 վերտիլէր . էվինտէն այաղընը քէսէճէյինէ , հաքա-
 սընտան թութար դոյ վերմէզ , պիր էօրիւնէք էօ-
 նիւնտէ գայնը Տէրվիշ , օպիրի՝ փափաս իշուն քէն-
 տույէ խապէր վերիլմիշիտի . կինէ , էվինտէն տըշարը
 չըգարմազ , վէ սօնրա , « քէնտի պաշտան չըգարտը ,
 շինտիտէ դարտաշնտ տլտըրտը , պիր չօճուղու օլուր-
 սա , փափասըն սըրթընտ վերիպ , մահալէյի կէզ-
 տիրտիքտէն , վէ պու բիճին բ . . . կի պու տուր
 պաղըրաճաղըմ » , տէր . « էհլի՝ օլ դարը յը փափաս
 պլտը , Մկրտիչ ալմասը » տէր , տէմէք պունլարըն
 հէփսինի պիլիը իմիշ , պիլէրէք գապուլ էտէր իմիշ .
 վէ պունլարըն հէքսինի զափալը Մկրտիչ պիլիը ,
 տույար , իշիտիր , « պէն օլ դուշու դուրթարաճաղըմ »
 տէր իսէ , ֆէնա էթմիշ օլուր , Հաֆըստան ֆէնա
 օլուր , վէ ասը իշին դըզըլը քի , տահա պունտան
 սօնրա տըր , ծնլարըտա ծն պիր այ չէքտիյինի տույ-
 էուպ , կիզլի կիզլի « դաչ կէլ » տէյի խապէր կէօն-
 տէրիր , Մկրտիչ թէհամմիւլ էտէր , չաքին եինէ
 ֆէնա առամ տըր . նի՞չին , քէնտինի ֆէտա էտիպ
 էվեստընըն ուղըունա , ծնու ճիզվիթլէրին տուղա-
 ղընտան դուրթարմայա չալըշար . լաքին Տէրվիշ է-
 յի տիր , վէ հարըն եինէ դարնատըմ փափաստո
 էյի օլաճապ , չիւնքի ճիզվիթ տիր , չիւնքի ամճամ
 սօֆու տուր . թօհաֆը նէ՞րէտէ , պիզլիմ փափաս
 պունլարը քէնտի աղըր իլէ իշտիր , վէ եինէ բա-
 շտարընը սըլամըշ , իշին իշինէ կիրմիշ , « քէնտին
 էէնիքէօյտէ օթուր , նամուսունու սաղըն » , տէրլէր ,
 հօգ պիլմէմ քէնտինէ նէ՞ վար , « պիզ Բ-րօթէսթա-
 նըզ , պսակ օլտուգ » տէրիզ , օ կինէ « Հասուն հա-
 քաճապ , ամճայը տիյնէմէյէճէք , ֆիլըն զաթ իլէ

կիրեճէք ու տէյիս , կէշիր կիտէր , պէն քէնտինէ
 “ արթըդ իշին իշնտէն չըդ , իւսթիւնէ զօր իլէ
 շիւքհէ էթտիրի յօրսուն ” , տէրիմ օ էինէ տիյնէ-
 մէդ , պիլմէմ քէնտինէ նէ վար , պէնիմ իշիթտի յիմի
 տույուս , քէնտիտէ կէլիս , դարչըմա կէշէր , պա՛դ
 շու անա պապոյա , քէնտի էվստընա իֆթիրա է-
 տէյօրլար տէյիս , պէնի դանտըրմադ իսթէր . ֆի-
 քիր նէ , քիմ պիկիր : Պիր գաչ կիւն Բէօյտէ օ-
 թուրտուգտան սօնրա , պիր կիւն Ա . Մ . աղա
 տանտընը խանտօքի օտամա կէօթիւրիւս , իրթէ
 կիւնիւ Պէյօղլու Բուժմէ զարլըղընտա խանէսինաէ
 պէնի կէօրմէք իսթէտիյինի տույուրտու . իրթէ կիւն
 ասաթ թամ պէշտէ կիթտիմ , վէ պիրադ հալ
 խաթըր սօրաուգտան սօնրա , լաֆ աչըս “ մատամ
 քի Ղանրապաճառ պիր գաչ կիւն գըղը աղատ դօյ-
 վէրմէլի տէմիշ , էկէր պանա էմնիյէթին փար իսէ ,
 պիր հաթթա կէթիր պէնտէ միտաֆիր դալսըն , սօն
 բա պէն կիտէյիմ Ղանրապաճառա պիր Խօլուճու
 պուլմայ , շիւնքի օլ փագըթ պիր շէյ տէմէյէ նէր
 դալմադ ” տէտիյինտէ : (պու զաթըն՝ գըղ իլէ , փա-
 լիտէ թարաֆընտան ագրապալըզլարը փար) պէն
 քէնտիլէրէ ” Բրօթէսթան , վէ պսակտա օլտուգ ու
 տէյի ճէփսս վէրիս , “ վէ էկէր օլմամիշ օլտա իւ-
 տիր , չօդ մէմնուն օլաճադ իտիմ սիզին հիմմէթի-
 նիզ իլէ պիթմէսինէ ” , տէտիմ . “ էօյլէ իսէ միւ-
 պարէքի , Ալահ սէֆայի խաթըր վէրսին ” տէտի .
 վէ պէնտէ օնտան չըգըս , տօղրու դարչըյա կէշ-
 տիմ : Պիր հաթթա գատարտա պէօյլէ , պիր Խան-
 տան ամ ճամըն՝ փախտա հագըրնտա էթտիյի լաֆ-
 լար վէ թէշէք քիլէր իլէ կէշտի , պիրտէ պիզիմ
 փափառ կէլիս պանա տույուրտու քի , “ Ազարեան

Գերապայծառ պէնի իսթէմիշ, Բրօթէսթան օլմա-
 նըղա բէք քէտէր էթմիշ Հասունեան վէ Աղար-
 եանա չաղըրտա պիր շէյ եաբալըմ տէմիշ, տէ-
 տի, Խրթէ կիւն, տիւշինտիւմ քի պիր կիտէյիմ,
 չիւնքի արթըզ պիզէ ճէպը էտէմէղէր, պէյքի պիր
 դաջ կիւն այրը օթուրուն տէրլէր իսէ, պէնիմ էմ
 նիյէթ էթտիյիմ պիր եէրտէ օլուր իսէ, դապու-
 էտէյիմտէ պիր սաաթ էվվէլ գուրթուլալըմ, զիրա՝
 արթըզ, փափաս, ժամկոչ, քիլիսէ, ժողովարան,
 Պատուելի, էֆէնտի, Միւսիւ եիւզիւ կէօրմէքտէն
 օսանմը խիմ. Եպիսկոպոսարանա կիթտիմ, Ա-
 զարեան Գերապայծառ կօզ, սօրտուզ, էվտէ ի-
 միշ, էվի նէ՞րտէ, եաբըլան քիլիսէնին գարշըսընտա,
 կիթտիմ դարույու չալտըզ, պիր ուշազ աչտը.
 “ վարդապետ պունտա՞մը ” տէտիք. Գերապայծառ
 պունտա մը տէյէճէյիմիզէ, ուշազ՝ նասը վարդա-
 պետ, տէրքէն, Գերապայծառ Ազարեան պիր Բում՝
 փափասը միսաֆիրինի եօլա դօյմաղա ինմէքտէ օլ-
 տուղու իչուն, պէնի կէօրիւպ աղնատը իշլեն սա-
 լընը, “ պույուրուն կօզարը ” տէտիյի իչուն կօ-
 գարը չըգալըմ, իքի դաթ նէրտիվէն պաշնտա պիր
 օտայա կիրիպ, պէնի կանընա օթուրթատու, պիրազ
 շունտան պունտան լաֆ, վէ. ամճամըն պու գատար
 հասիսլիյինին իւղէրինէ սէյլէշտիքտէն սօնրա,
 “ Գերապայծառ Հասունեան պու Բրօթէսթան օլ-
 մանըղա բէք քէտէրլէնտի, վէ պանա հալալէ էթ-
 տի քի սիզի չալըրդպ սէյլէյիմ, վէ բիճա էտէյիմ
 պիր դաջ կիւն գըզը վէրէսին, պիր սէնին էմնի-
 յէթլի եէրինէ թէսլիմ էտէլիմ, պիզտէ եաղար ի-
 զինինիզի կէթիրտիրիզ. հէմ սիզտէ կիւնահտան
 գուրթուլուրսունուզ, չիւնքի պու հալտէ պիր շէյ

օլսանրդ , ճաննընդոտա գայրպ տըր , վէ սիզ էվիլէի՛
 Քիւրէշիւան սիզի իսթէտիյինտէ , էկէր գապուլ էթ-
 միշ օլսա իտինիզ , շիմտի իզին կէլմիշ պիթմիշ ի-
 տի » , տէտի . պէնտէ « էֆէնտիմ , Քիւրէշիւան
 պտնա պէոյլէ տէմիշ օլսա իտի , շիւրհէսիզ գա-
 պուլ էտէր իտիմ , լաքին օ պանա « գըզը պապա-
 սընա թէսլիմ էթ » տէյիպ տուրտու , պէնտէ գըզ-
 տա գապուլ էթմէտիք , լաքին շիմտի քի Գերապայ-
 ծառըն էլի իլէ պիր եէրէ պրագըլաճագ , վէ գըլըն
 բէտէրինին թարաֆը պիր հէրտէ օլմայաճագ , էհ-
 լիմ պուճու գապուլ էտէր ումարըմ , հալի իլէ
 պէնտէ գապուլ էտէրիմ » , տէտիմ իսէ . « բէք
 մէմնուն օլտում , վէ շիմտի աղնատըմ քի սիզէ
 տէտիքլէրի հէր հագգսըզ տըրլար . շիմտի սիզ՝
 եա ընն Եպիսկոպոսարանա կէլին , սիզի պիր տէ-
 ֆա Գերապայծառըն հուզընունա չըգարայըմ ,
 էլինի էօբիւն վէ պիր ազտա ըէճա էտին քէնտինէ
 իզինինիզ իչուն » տէտի . գալգտըմ էլ էօբմէք իս-
 թէտիմ իսէ , վէրմէյիպ , էլիմի սըգտը , չըգտըմ տը-
 շարը , ստաթ պիր , եալլահ սիւրթ Քէօյէ , պիզ իսէ
 սիւրթմէտէն գուրթուլտուգ , տէտիք . . . քէյֆի-
 յէթի էհլիմէ . . . տույուրուպ , կիթմէսինի թէք-
 լիֆ էթտիմ իսէ , « էկէր Հայր Երդուարդըն էվի օ-
 լուր , վէ բէտէրիմ վալիտէմտէ օրայա կէլմէզլէր
 իսէ , կիտէրիմ » տէտի : Իրթէ կիւն էօյլէն վագթը
 եինէ սիւրթ Պէյօզլունա Եպիսկոպոսարանա , Ազար-
 եան Գերապայծառը պուլտուդ , ալտը պէնի ռալա-
 նըն քէօշէսինտէքի օտայա սօգուպ , քէնտի կիթտի :
 Պու իչ իլէ օտանըն աըշարըսընտաքինտէ Գերա-
 պայծառ այագ իւսթիւ կէզինմէքտէ իտի , պիրազ
 տուրտում , պիր գալ տէֆա կէզինտիքտէն սօնրա ,

պանա տէօնիւս , « է՛յ ծօ , գրգը նե՞ կարարն »
 տէտի . իլէրի կիտիւկ էլինի էօրտիւմ . « էֆէնտիմ ,
 էվտէ օթուրույօրուզ » տէտիմ . « է՛յ , էվէնտի
 նի՞ զ մի » . « էվվէթ , Բրօթէսթման օլտուզ վէ շուն
 տա Ինիկլիզ սարայընըն արտընտա Բրուսիա քիլի
 սէսինտէ էվէնտիք » « գրգտա Բրօթէսթման օլտու
 մու » « շիւրհէսիլ » « է՛յ , Տիչ ճանընըզը տիւ
 շիւնմէ՞տինիլ մի » « Գերապայծառ , սիլտէ պիլեր
 սինիլ քի , պիլ պու իշի մէճպուրի կարտրգ »
 « է՛յ , շիմտի պուրայա նի՞ չին կէլաին » « էֆէն
 տիմ , սիլէ րէճա էթմէյէ քի օրհնսթիւն վէրիւ
 սին (տէյէճէք կէրտէ քի սիլին տթէշինիլէ կանը
 յօրուզ , սու վէրին) » . « սիլ շիմտի Տէր նէ գա
 տարտա պասի օլտուսուզ իսէ , օ պասի սայըլմալ
 չիւնքի Հաովմա հիկեցիցիսինին իզինի օլմատրէճա ,
 պասի՛ պասի տէյիլ . շիմտի սէն գրգը վէրէճէքսին »
 « էֆէնտիմ , սիլ նէրէսինի մինասիպ կէօրիւքսէ
 նիլ , էկէր րէտէրինին թարաֆընտան քիմսէ կէլ
 մէլ իսէ , պիլ իթասթ էտէրիլ » « Խօ՛գ նէ սիլին
 նէտէ օնլարըն թարաֆընտան քիմսէ կէլմէմէլ . պէն
 օնլարա թէնպի՛՜ էտէրիմ , օնն նե՞ զէման գրգը
 կէթիւքիւքսին » « կարըն , քրամէթ օլուրպա » ,
 « է՛յ , հայտէ շիմտի կիթ » . էլ էօրտիւք , կիտիւկ
 Ագարեանտա՛ կարըն կիտէճէյիմիլի տույուրուպ ,
 չըգարգ , սիւրթ Իսթամպուլա , իրթէ կիւն սապահտան
 պիլ արապա , տօլրու Հայր Երբուարըն էվինէ ,
 պէն , էհէիմ վէ պէրապէրիմիլտէ պիրիտէ , տէֆա
 սիւրթ Իսթամպուլա , ախշամա պիլ պէկիլ , սիւրթ
 Պէյօլլուհա , օնտան սիւրթ Օրթաքէյէ : Պիլ իքի
 կիւնտէն , ամճամըն էվինտէ պիլ զիյաֆէթ , քի՞
 մէ , օլու հօճա Վիէնէ , գայնընըզըն գափատարը

հա • • • իւշ քերրէ պէկիր ևօլանմըշ արտնետան ,
 էյ նէ՞ վար , քիմ պիլիր : Պիրտէ իրթէ անշամը
 իշխիրիմ քի՞ Վիչէն ազա՛ սասթ իքի վաղըթլարը
 կիտուպ Հայր Երդուարդըն դարուսունու չալար՝ ,
 օնլարտա պաղմապտան աչարլար , իչերի կիրեր , «Ֆի-
 լան ատամըն դըզը պունտամը » տէյի սօրար . «էվ-
 վէթ , պունտատըր , լաքին Գերապայճառտան թէն-
 պիհի տիր քիմսէ կէջմէյէճէք պուրայա » տերլեր .
 « պիլիրիմ , լաքին պէն ֆամիլեսար թարաֆընտան
 քէնտիսինէ սէօյլէճէյիմ վար » տեր . էհլիմ կէօ-
 րիւնիւր , « պէնի ֆամիլէան կէօնտէրտի » , « պէն
 սէնի թանքմամ » « սէն ֆամիլէանը մը իսթէրսին
 Մկրտիչի մի իսթէրսին , սէօյլէ պաղալըմ » « ֆա-
 միլէամը իսթէրիմ , չիւնքի քէտէրիմ վէ վալիտէմ՝
 տիրլէր , լաքին Մկրտիչտէնտէ այրըմամ » « ևօ՛գ ,
 ևա՛ օնտան կէչ , ևա՛ օնլարտան , սէօյլէ պաղալըմ »
 « պէն իքիսինտէնտէ վաղ կէջմէմ , չիւնքի պիրի քէ-
 տէր վէ վալիտէմ , Մկրտիչտէ էհլիմ տիր . լաքին
 էկէր . Մկրտիչի պըրադմաաղըմ էչուն , պէնի իս-
 թէմէզլէր իսէ , պէնտէ օնլարը իսթէմէմ » : Պու-
 արա էհլիմ կէօրիւր քի ալչադ պիր քէնձիքէտէն
 դարտաշը պաշընը ուղաթմըշ պաղայօր , տէօնիւպ
 օնա « Ա . . . պէն սէնտէն Տիչ ումմաղ քտըմ ,
 սէնտէ մի օնլար իլէսին » տեր . վէ հօճա Վիչէնին՝
 դարույու աչըպ , դարտաշընը իչերի ալմաւընը կէօր-
 տիւյիւնտէ , գաչըպ միւշթէրէք դարուտան ևանըն-
 տաքի էվէ կիտէր : Գարտաշը իչերի կիրիպ , դըզ
 դարտաշընը արար ճէպրի չէքիպ կէօթիւմէյէ , պուլ-
 մաղ , պիղիմ պէօյիւր հէմշիքէյէ՝ արթըգ էքսիք
 աղըրնը պօղար , վէ դըզ դարտաշընը իսթէր , օ-
 թուրուրլար իքիսիտէ արչարը չըգմաղար , հէլէ նէ

իսէ , Կանընտաքի Էվին չօճուղու իլէ խապեր ալըպ ,
 Ս . Յ . աղա վէ Ս . Տ . Ք . Թէշէքքիւր Էտերիմ ,
 պիր չօդ լաֆ իլէ կիւճալէլա պունլարը սափարլար ,
 տըշարը չըգտըգլարընտա , Էվտէն Եօգարը՝ Գերաւ
 պայծառա պիր չօդ սէօյիւպ սայտըգտան սօնրա ,
 քէօշէտէ տուրան իքի տըգատաշլարը իլէ կիտէր
 լէր : Իրթէ կիւն պէնիմ խապերիմ օլտուգտա ,
 Գերապայծառըն Էմրի իլէ Էմին սայըպ , կիւվէն
 տիկիմիզ ներտէ պէօյլէ պիր իշ օլմասը , սահիհ
 բէք աղըր կէլտի պանա , լաքին Էլպէթ Գերապայ
 ծառ կերէք քէնտի հաղդընտա օլան քիւֆիւրլէրի
 վէ կերէք պիզէ օլան հաղարէթի Թէգտիր իտեր
 տէյիպ , սուս օլտուգ , լաքին հալա իթմէտի ,
 վէ պու Գերապայծառըն սուսլուղու , պանա՝ օնլա
 րըն կէլմէսի քէնտի իլմի իլէ տիր կիպի կէլտի իսէ
 տէ , բէք պաս իթմէմ . լաքին քէնտիմ պիր Էհլի
 մին պանա կէօտէրէճէք տատըգլըղընը սահիհ կէօ
 րիւպ , պիրտէ պու օլան նամուսուղլուգ պանա
 տէյիլ , քէնտինէ Էմնիյէթ Էթտիյիմ ատամա . . .
 տըր տիմէքլէ Թէսէլլի օլտում . օն պէշ կիւն պուն
 տա օթուրտուգտան սօնրա , կիտիպ Աղարեան Գե
 րապայծառա նէ Կարաճաղըմը սօրտում իսէ , “ ար
 թըգ սիզ կիտին իշինիզէ , պիզ Եաղտըգ , իզինինիզ
 կէլիր ազ կիւնտէնի տէտի . պու արա , պէն՝ ուսու
 լէթլէ կիճէնին վուգուաթընըն Գերապայծառա րա
 ճի օլտուղունու աղնաթտըգտան սօնրա , տըշարը
 չըգըպ , պիր արապա իլէ տէֆա քէօյէ տէօնտիւք .
 հայտէ պաղալըմ պու զահմէթտէ կիթտի պօշա ,
 պիր ֆըրըլտագ տէօնէյօր , հաթտին վար իսէ աղ
 նա : Պու հալտէ քէօյէ կիթտիկիմիգտէ , իշիթտիմ
 քի կիթմիշէր , սօրուպ արամըշար , Բրօթէսթան

տէյիլ իմիշէր տէնիօր , քիմ կիթմիշ , Տէրվիշ
 փափաս . պոռնու իշիթաիմ իսի տիւշիւնտիւմ քի
 Բրօթէսթան պսակընը օլմալը , դիրա պիղիմ իչուն
 մէզհէպ թէպտիլի պէօյիւք պիր ագըլսըղըդ նըշա
 նը տըր , աջըգ տէմէքլէ , պիր առամ պաշնտաքի
 ֆէսինի՝ թօզ գօնմուշ տէյերէք տէյիշթիրմէք
 կիպի պիր ագըլսըղլըգ տըր , ծնուն եօլու իւսթիւշ
 նէ գօնմուշ թօզու . . . սիլգիպտէ , տէֆա կիյ
 մէք տիր , չիւնքի պիր եէնիսինիտէ ալսան , օ տա
 ծնուն կիպի ֆէս տիր . . . սանիէն՝ փափաս ուղ
 րունա աթէշէ կանըպտա , քէնտի էլլերի իլէ սէօ
 նէճէք շէյի՝ պէօյլէճէ ալէֆլէթտիքլէրինէ բէք խօշ
 լանմազ իտիմ , լաքին շիմտի չարնաչար դապուլ իթմէլի
 ֆէս տէյիշթիրմէյի , չիւնքի պոռնու իթմէզսէմ , իշ
 պէօյիւյիւպ թիղէ չըգաճաղըգ . պու դատար թէհամ
 միւլ , վէ սոլսլուգլա չամուրա պաթըրմադ իսթէմէ
 տիյիմիզ չիւշէյի . . . սօն սօնու չամուռա պաթըրըպ
 էօյլէ գօզլամըշ օլաճադ իտիմ : Պու տիւշիւնիւշ
 լէր իլէ , գալգտըմ Ղազարոս էֆէնտիյէ կիթտիմ ,
 պսակ իղիննամէսինի իսթէտիմ , չիւնքի պիր այ թա
 մամ օլմուշ իտի . « Էվլէթ » տէտի . « լաքին պու
 նուն սօնուկտան պիղէ պիր քիր կէլմէսին իչուն ,
 պիր թարաֆըն բէյի լազըմ , եանի՝ ֆաթիլեանըզն »
 « բէք էյի , պսակ իղիննամէսի մէսարիֆի նէ տիր »
 տէտիմ , չըգարըպ էլլիմէ պիր տէֆթէր վէրտի , կիւ
 եա դանուկնամէ , օգուտուգ , իւշ օընըֆ , կանի
 120 , 240 , 360 , դուրուշ , « պիղիմ իչուն իլքի մի
 նասիպ տիր » տէտիմ . « նէ » , խա՛յր . պիղ սէնի ա
 րաշտըրտըգ , աղնատըգ , սէն պիղիմ ճէօմաթըն
 իլք սընըֆընտան սայըլըրօըն , հէմ պաշըճա իշ
 իթիպարը օլմադ իչուն , 360 կարմալը յըզ , հէմ

պուշէյ շինտիքի պաշտօնարանը մը զորն անու վագ-
 թինտէ դայտ օլուպ, իլէքուտէ սիգէ պիր. շէրէֆ
 սայբըսպիլեր և տէյի, պիգէ պիր թագըրմ պօլմամ-
 լար վերտի. պէն՝ քէնտիմին իլք սընըֆտան օլմագ-
 շէրէֆինէ սէվնամէյիպ. . . . իշիմէ կէշէն բէք բէք
 իքինճի սընըֆ օլտուգուտու տույուրտուգտան սօնրա,
 օլմատը իսէ, չար նաչար դապուլ էթտիք 560 վեր-
 մէյի և սիգէ բէյ քնաղըտընը. Պատուեղիյէ կէօթիւ-
 ըիւպ վերին քէնտի պանա կէթիրիր և, տէտի վէ
 պիրտէ մէքթուպ վերտի, Մշարը չարչընընը քէօ-
 շէսինտէ ֆէսճի Զ. աղանըն էլի իլէ Պատուեղիյէ
 կէօնտէրմէք իչուէ, կէօթիւրիւպ պըրտադարդ կէշ-
 տիք կիթտիք = Թամ պուլ արատա ամճամին օլլու-
 փափաս իլէ մուրաֆա օլմագ իսթէր ֆամիլիասը
 թարաֆընտան Պերապայցճառ հուգըրուէտա, տիւ-
 շիւնիւն չօճուգըղուգուէա, պիր փափաս իլէ մուրա-
 ֆա Հատուէնտանըն հուգըրուէտա. . . . քիմ շիւք
 հէ էտէր պուլ մուրաֆանըն տօղըու օլմայաճաղը-
 նա. . . . լաքին՝ փափաս դապուլ էթմէղ օնուէլա
 մուրաֆա օլմագ, վէ քէնտիմին ամճատան օլան ա-
 լաճաղընա պէտէլ, ամճամին օղուէնուէն էէնիքէօյ
 քիլիսէսինտէ օլան ալաճաղընը գալֆայա բրօթէսթօ
 էտէր. նիհայէթ օլմատը, պիր մուրաֆա օլմայա
 դարար վերտիլէր, պուլ մուրաֆատա, ամճամին
 օլլու, «փափաս պուլ շէյի կարտը», տէր վէ պիր թա-
 զըմ քէնտինէ էթտիյի լաֆըարտան մաստա, Միւ-
 սիւ Պօնիլէ կիթմէսինի իսպաթ կէթիրիր. էթէյի
 բէշինէ ույմաղ բէք չօգ ճէփաղարտան սօնրա, «Մ-
 դարեան Պերապայցճառ բէք էյի էթմիշ, դաշարդ-
 տան սօնրա էթմիշ, նի՞ օլլու և տէր. փափասա
 և վայ, սէն Պերապայցճառըն հարմատըղը շէյի, կէ-

առաջ օնա հորտորմագ իսթէմէնէ , պիզէ դարչո
 էթմիշ օլտուն օ տէյէճէք եկրտէ) , հէմ պիզ օն
 լարն պսակրնրտա արթըգ էտէճէյիզ , սիզին ար
 թըդ հագդընըզ հօդ տըր օ տէր . զափայլը ատամ
 ճրդ խըրսլանըր . ալըր հիւրիւյիւ վէրիր . (պու փա
 փասրն քէնտի նադլի) : Պու մուրաֆանըն իւսթիւնէ ,
 Գերապայծառ թէնպիհ էթտի փափասա քի՝ Եննի
 քէօյտէն՝ Օրթաքէօյէ պաշլըճա պիզիմ էվէ կէլ
 մէսին . չլանքի էվտէ Բրօթէսթան օլտուղու հալ
 տէ , քէնտի կէլմէք օլմազ իմիշ . լաքին փափաս հէր
 կիւն վաքօրտան չըգար , կիզլի եօլարտան էվէ կէ
 լիր վէ ախշամ իւսթիւ դաշար եինէ Եննիքէօյէ ,
 նէ՞ վար , քի՞մ պիլիր , պու կիւնէ դատար պիզիմ
 պիրիպիրիմիզէ օլան մուհապպէթ վէ էմնիյէթիմիլ
 կէրէք հիքնայէլէրտէ վէ կէրէք կէօզիւմիւզ իլէ
 կէօրտիւյիւմիւզ դարը դօճալար իւսթիւնտէ կէօ
 ըիւլմէմիշ տիր տէրսէմ , հալան սէօյլէմիշ օլմամ ,
 աահիհ , իչին ապընը պիլմէյէնէր իչուն նամուսուզ
 վէ կիւնաս,քեար խաիք , լաքին Ալահ պիլիր խաի
 եիւրէյիմիզի , թանըր ըտը պիզի խարապ իտէնէ
 րէ . . . դարչալըզ , շէրիաթըմըզ քէնտինէ . . .
 պըրագըպ , քիմնէյէ սըր աջմազտան պունճա տէրտու
 մէշապդաթա թահամմիւլ էթմէմիզի . պիզի փամիւ
 հաճա քէրիւշան էտէնիլէրին . . . սրրնը սագլամագ
 իչուն , քէնտիլէրինի ըագա չըգարմագ ֆիքրի իլէ .
 պիզէ պու էզիյէթլէրի վէրաիքլէրինտէ , պիզի գը
 նայանլարա վէ օնարա թարընանլարա , իչին նէ օլ
 առուղուհու , աղնտարպատա քէնտիլէրինի ըզզի պէտ
 նամ էթմէմէք նէ ֆազլիլէթ խաիխէ , Ալահ պիլիր
 խաի . էվիլէթ Ալահ պիլիր խաի , հէր շէյէ պիլիր ի
 աի , օնտան սըր շէյ հօդ տըր տուլ , վէ պիզ իքի

միգտէ քէնտինէ սըղընմըշ օլտուղումուղ իչուն ,
 քիմսէտէն գօրգմագ պիլմէղ իտիք . իբի ճանտան
 ահալապ չօծուղլար կիպի , պիզ տայիմա Բէօյիւն
 թէնհա սօգադլարընտա էլ էլէ թուլթարադ , կէզէր
 իտիք . չիւնքի ատամա կէօրիւնմէյէ հէմ եիւզիւ
 միւղ հէմ եիւրէյիմիզ գալմամըշ ըտը , արթըդ
 պիզ հէր սիյասէթի պիթիւմիշ զանն էտիպ ,
 քէնտի հալիմիզէ մուլթու վէրիւր իտիք : Պէն քէն
 տիմ չօգ վագըթ շիւքիւր վէրիւր իտիմ Թանղըրյա
 միւրատըմըն թամամլանտըղը իչուն . լաքին՝ եա զըզ
 լար օլտուն , մէկէր իսէ , չօգ սիւրմէյէճէք իմիշ . . .
 Ահ , ճիզվիթլէր , ճիզվիթլէր , ինսանիյէթին տիւշ
 մանյարը , աճապ պու կիւնտէ պու տագըգատա
 պիզիմքի կիպի նէ՞ էվլէր երգըպ , նէ՞ եիւրէքլէր
 բարա բարչա էտէյօրսընըզ , աճապ նէ՞ պիզիմ կիպի
 եիւրէքլէրի վօթուպտա գանընը սէլ կիպի ադաը
 ըլյօրսընըզ . Ալւահ , սէն գուրթար պիզի , սէն
 գուրթար շու սէնին ետրատտըղըն ինսան ճընսընը
 շու գալմլարըն էլինտէն . էվվէթ , սէն գուրթար
 մալըսըն , հէմ սանա տիւշէր . չիւնքի սէնին ատըն
 վէ սէնին շէրէֆին իլէ պիզի ալտատըպ , քէնտի
 բուլթարընա . . . գուրպան էտէյօրլար , էվվէթ ,
 սէն գուրթարմալըսըն պիզի , չիւնքի սէնին շէրէֆի
 նէ զիւլ տիր . . . : էվվէթ , պէն շիմաի կէչէն
 կիւնլէրիմիզ իլէ շիմտիքի հալիմիզին իւթիւնէ
 ոյու կէօզ եաշլարըն տէօքէրէք , պու շէյի ալէմէ
 տույուրույօրում , էյի պիլիւրիմ քի սէնսին պանա
 եաքտըրան , չիւնքի սանա օղընմըշլմ տայմա , հէմ
 պու կիւնէ գատար սէնին ետրտըմըն պէնտէն էքսիք
 օլմամըշ տըր . . . պունտան մատա , պէն քի սէ
 նին եարատտըղըն պիւր գուլըմ , վէ պէնիմ ատըմ

իլէ պիրիպիրինի ալտատանա բաղը օլմամ, էլպէթ սէնտէ օլմազսըն :

Պիր իբի կիւն սօնրա . պիր ըյ կէօթիւրիւպ էվին իշինտէ օլմնլարտան . Պատուելի Սիմոն Իւթիւճիւսնա վերտիմ, իրթէ կիւն կիտուպ էֆէնտիւտէն պսակ իղիննամէսինի ալմագ իշուն պիրաղ կէճ գալմըշ օլտուղումտան, կիտուպ վարօրտա պուլտում, « հարրն կէլ Պաշտօնարանտան ալ, վադաա հարրն ճումա աըր, լաբին պէն ֆիլան ֆիլան զաթլար իլէ, Հէքիմ պաշնա վիզիթա վերէճէք օլտուղում իշուն, աշաղը էնէճէյիմ, սահաթ տէօրթտէ կէլ պէնի պուլ տէտի, այրըտըգ . Իրթէ սապահ կիտերքէն, Պաղչէ գաբուսունտա քէնտինինտէ կէլ տիյինի կէօրտիւմ, պիրիպիրիմիզէ սէլամ վերտիք, քէնտի էօնտէն, պիզ տէ նէ գատար քիպանա եագըշըր ըտը իսէ պիրաղ արգատան, Մարգարեանըն էճ զախանէսինէ գատար կիթտիք, պիրիսինի սօրտու, կէլ մէմիշ իտի . տըշարը չըգտըգ, պիր օրթա եաշլը տաւամ բաստ կէլտի, սագօլու վէ պօյնունտան պիր եիւն շալ ասըլը, տուրտուլար լաֆա պաշլատըլար, պէն պիրաղ ուզաքտա տուրտում պիր չէյրէք . տէօնտիւլէր եինէ էճղաճը տիւքեանընա կիրտիլէր, պէնտէ տըշարտա տուրտում պիր չէյրէք տահա, « էֆէնտի իշերի պույուր, օթուր տէտի . կիրտիմ օթուրտում . պունլար պիր լաֆա պաշլատըլար, պաղը կիզլի պաղըտա Ինկիլիզէ, շալլը տաւամ էֆէնտիյէ պիր ալթուն վերտի, գուսուրունու ալտը, եարըմ սահաթտա պու սիւրտիւ, նիհայէթ կիթտիգ Զապթիյէյէ . համմալ մը պէքճի մի, օնտան պիր պաշգա ստա անախթարը ալըսլ, օտայը աչտը, պիզ 380 ղուրուշը վերտիք, քէնտիտէ պիզէ շու վկայականը վերտի :

Արձանագրութեան Ամուսնութեան

Վ. Կայեմք այսու զի Ամուսնութեան և Պատկման
Գարադաշան Մկրտիչ Աղայի ընդ օրիորդ Չիլիկայ
Գարադաշանի չէր ինչ պատճառ արգելիչ ըստ օ-
րինի . և սոքա իրր ամուսնացեալք ՚ի գիրս Արձա-
նագրութեանց Պաշտօնարանիս արձանագրեալ լինե-
լով, Պատ . Երէցք մեր արտօնութիւն ունին զսոսա
պսակելու ըստ Աւետարանական արարողութեան :

Կոստանդնուպօլիս

Պաշտօնարան Բողոքական Ժողովրդեան

Կնիք :

17 փետրուար 1866

Սէլամ էիք Պատուելի Սիմոնա, իօթէր խաիմ
պտակտա հաղոր սուլունմադ, լաբին օքի սիդ է-
վինիդտէ սէսսիդ իօթէյօրսընըդ, արթըդ սիզին պի-
լէճէյինիդ շէյ տիր տէտի . « պունտան պաշդա
պիր եէրէ վէրիլէճէք նիղամ ուսուլ (formalite) »
վա՞ր մը տէյի սիւալ էթտիմ . « խայր, հէքսի
սու տուր, եալընըդ Պատուելիյէ նէքի կէօյնիւ-
նիւզտէն կէլիրսէ, վէրին տէտի, թէշէքքիւր էթ-
տիք քէնտինէ, էլիմիդի սիլքսի, այրըտըդ : Ե՛հ,
տէտիմ քէնտի քէնտիմէ, իշիմիդ Պատուելիյէ գալ-
տը, օտա գօլայ տըր, օնատա իքի պուշուդ լիրա
վէրիր, գուրթուլուրում շու տաղտաղատան, (չուն-
քի վեր շուրայա, վեր պուրայա, վեր արապսյա,
վեր պէյիլիրէ, վեր գայրդա, իշտէն գալ, քէնտի իդ-
թիզարսըմըդ, եէօվմիէէմիդ, արթըդ գույրուդ թա-
վա սաբընա տէօնմիւշ խաի : Ախլամըսը Պէյօղույա
շըդտըմ, տէօրթ եօլ աղղընտա ի Պատուելիյի բաստ
կէլտիմ, (քէնտի էվինտէ արայըդ պուլմատըգտան

« օնորա , կերի տեօնէրքէն) , վկայականը վերտիք ,
 վէ Ե Եօնիւմիւղտէքի սալը կիւնիւ կէլիպ , Պէյօլը
 լունտա Բրուսիա քիլիսէսինտէ պսակ օլուրուզ Դ ,
 տէտիմ . « բէք էյի , սիղին թարափընըլտան կէլէ-
 ճէք քիմսէ վա՞ր մը , նախօտ սիլ տէն քիմսէ պու-
 լունսո՞ւն մը , ճէօմատթտան քիմսէյի տուվէթ էտէ՞-
 յիմ մի վառաւոր կերպիւ . . . օլմագ իջուն ,
 « խա՛յր , խա՛յր , պիղպիղէ օլմագ իսթէրիմ , չիւն-
 քի պիղ պու կիւնէ դատար պսակը պէլլէնմիշիզ ,
 իսթէմէմ քի տույսունըար , սանիէն՝ Բրուսիա քի-
 լիսէսինտէ օլտուգ տէտիյիմիզ իջուն , պունտա օլ-
 մագ իսթէրիմ Դ տէտիմ . « բէք էյի , տիմէք պէն հա-
 ղըր պուլունուրում օրատա քիւչիւք գաբուտան
 կիտուպ , շու պու թարափա տէօնտիւյիւնտէ վեր-
 տիվէնիէ չըգըլըր պիր օտուտա , սիղ սաաթ գալտա
 կէլիւսինիզ Դ « սաաթ իւչ պուլուգտա , չիւնքի հէ-
 րիմիզ ուղագ տըր , մալիւմ հա Դ . պու արատա
 սըրալը պիր Բրօթէսթան փամիլիսար , պիր դաչ
 դըզար՝ վալիտէլէրի իլէ բատ կէլիպ , Պատուելի
 իլէ պիրազ կէօրիւշիւպ , այրըլտըլար , պիղտէ այ-
 րըլմագտա՜իքէն , « նէ՞ ալտը սիղտէն էփէնտի Դ
 տէյի սիւալ էթտի . « իւչ հիւզ ալթմըշ Դ տէտիմ ,
 « սահի՛ճ՝ պու պիղէ չօգ տըր , լաքին էփէնտինին
 խաթըրնտան չըգամաարմ , պիրտէքի էօթէ պերի
 բէրէքէնտէ պիր շէյ հօգ տէտի օնուն իջուն ար-
 թըգ . . . պիլմէմ ամմա , օ կիւն քիլիսէտէ պիր
 վարա վերէճէք հէր վա՞ր մը , այըպ պիր շէյ հար-
 մայալմ Դ « խա՛յր , պիր շէյ հօգ , իլթէ հէբսի օ
 գատար տըր Դ տէտի . պու արա՝ սագիւ պիր շէյ
 տիր տէյի , սիղէտէ իքի պուլուգ լիրա վերէճէյիմ՝
 տէմէտիմ . չիւնքի՝ էփէնտի « կէօյնիւնիւղտէն նէքի

կէլիր իսէ ո , տէմիշ իտի , պիրտէ քի այըպ շէյ ի-
տի : Պէշլէճէ այըրլորդ , օ պիր թարաֆա , պիղ-
տէ հօգուշ աշաղը Թօթխանէյէ :

Տէօրթ կիւնտէն՝ եանի պսակ օլաճաղըմըզըն իյթ
կիւնիւ գարա պըյըզլը գըրմըզը եիւզլիւ , գըրգ
հաշընտա գատար պիր ատամ , խանտա պէնի պու-
լուպ վէ պիր մէթուպ էլիմէ վէրիպ , ճէվապընը
իսթէտի . իշթէ մէթուպ :

Կոստանդնուպօլիս 21 փետրուար 1806

Յարգի Մկրտիչ Աղա Գարադաշեան

Ազնիւ բարեկամ .

Երեկ (կիրակի օր) Պատուելի Ե . Սիմոն Իւ-
թիւճեան իմացուց ինձի թէ Ձեր պսակման վաղը
(երեքշաբթի) կատարուիլը խնդրերէք իրմէն : Պը-
սակման պաշտօնին և արարողութեանը համար իրեն
բան մը տալ չէք խոստացած (ինչպէս որ իւրաքան-
չէւր Բողոքականի ըստ իւր կարեաց և յօժարակամ
տուրքով բան մը Երէցին վճարել հարկ է ամուս-
նութեան ժամանակ , և աս սովորութիւնը երեսուն
տարիէ հետէ Բողոքականութեան մէջ գտնուողներն
ալ կը պահեն : Անցեալ տարի Մկրտիչ աղա Ար-
դանեան Խասգիւղցի , իր քոյրը ամուսնացուցած ա-
տեն 500 դուրուշ պսակման ստակ վճարեց Երէ-
ցին , նոյնպէս Սարաֆեան Յարութիւն էֆէնտին 500
վճարեց : Երեկ Պատ . Սիմոն ինձմէ խնդրեց որ
նամակով մը Ձեզի իմացունեմ յարգանք , որ ին-
քը պիտի չկրնայ կատարել Ձեր ամուսնութեան
արարողութիւնը մինչև որ դուք չհաճիք իրեն (600)
վնց հարիւր դուրուշ շնորհել : Ուստի նոյնը Ձեզի

իմացունել ինձի պարտք ըլլալով, այսօր աս գիրը առ
 Զեզ ուղարկել հարկ եղաւ ։
 Ճնամ ձերդ ամենայն սիրով ։

Տ. Ղազարոս Պօղոսեան

Աչքս օգուտում, թամամ տէտիմ քէնտի քէնտի-
 մէ, եաղմուրտան դաշտորդ, տօլոյա բասթ կէտիք,
 պիզ պէրիքիլէրին քէօթիւլիւյիւնէ եանարքէն, ալ
 սանա պիրտէ թուլկունճու փափաս «սիրելի, մենք
 Պապահանայ պէս բունի դործ չունինք» տէյէն փա-
 փաստ պագըն, պիրաղ եօգարտա «հէր Բրօթէս-
 թան էվլէնտիյի վագըթ, դուտրէթինէ կէօրէ վէ
 քէնտի կէօնիւլ իսթէքլիյի իլէ, փափաստ պիր շէյ
 վէրմէք իգթիզա տըր» տէր, վէ պունուն տէօթթ
 բարմագ աշաղոսընտա, «600 դուրուշ վէրմէյինճէ
 սէնի պսակ էթմէյէճէք» տէր, վա՛յ կիտի ինսան-
 լըդ, նէ հալէրէ տիւշմիւշ, կէօրիւնիւղ ատամլար
 տա աճըյընըդ, նէ իսէ ճէվապա պէքլէյէն ատա-
 մա, «սէն կիթ, պէն շիմտի քէնտիսինէ կէլէճէ-
 յիմ» տէյիպ, կէօնտէրտիքաէն սօնրա, գալգըպ
 Զապթիյէտէ Ազգապետարանա կիտուպ, էֆէնտէյի
 պուլտում, մէքթուպուն հագգսըզլըղընըն պանա
 բէք աղըր կէլտիյինի տույուրաում, «պու շէյի հիչ
 պիր վագըթ գապուլ էտէմէմ վէ ումարըմ քի
 հագգսըզ տէյիլիմ» տէտիմ. «էվլէթ, հագգը-
 նըդ վար, լաքին քէնտի տիւն պէնի կէօրտիւ իսէ,
 սիզ քէնտինէ պիր շէյ փատ էթմիշ օլմատըղընըզ
 իչուն ճանը սըղըլմըշ» տէտի ։ Զօդ շէյ, արա-
 պայա պինմէք իչուն բազարլըդ կէօրմիւշ իտիմ
 ամմա, պսակ օլմագ իչուն, կէօյնիւնտէն գօքանը
 տէտիքաէն սօնրա, բէշին վէրէճէյինին նէ գատար
 օլտուղունու տույուրմագ պայաղըլըղընը պիլմէզ ի-

տիմ, տէմէտիմ արթըրդ • • • «սիգէ պիր չէյ սօրա,
 ճաղըմ. տէտիմ», « շիմտի պիզ շու շահատէթնա-
 մէ իլէ էվլէ սայըլմազմըյը, վէ մատամ քի իշին,
 տէ փափասլարմըզն՝ պասկ էթմէյէ սէլահլիյէթ-
 լէրի վար տէնմիշ տիր, իսթէտիյիմ փափասա
 սրասկ օլամա՞զմըյըմ», տէյի սիւտէ էթտիմ. «է՛վ-
 վէթ, սիզ շիմտի պասկըսընըզ, չինքի ասըլ իշ
 պունտաքի պասկ վէ էվլիլէք դայտընըլտա տըր,
 լարին դուսուրու պիր արարողութիւն տըր. սանի-
 յէն՝ հէրնէ զէման իսթէրսէնիզ, իսթէտիյինիզ փա-
 փասը ճաղըրդ, իճրա էտէպիլիրսինիզ», տէտի,
 « տիմէք, պիզ շիմտի պունտէնլա Քալաքահան ա-
 մուսնութիւն օլմուշուզ», « էվվէթ, դուսուրու
 սիզին բէյինիզէ տիր», տէտի, « էջլէ իսէ, պէն
 սու սիշամ կիտուպ, քէնտիսինտէն շահատէթնա-
 մէմի կէրի ալըրտա, իսթէտիյիմ փափասա օլու-
 բում, չինքի պու թութիուհուլուլու, հախօտ
 տարա թութմայը հիչ պիր վազըթ զասուլ էտէ-
 մէյէճէյիմ», տէյիպ տըշարը չըզարմ, վէ կիտուպ
 իշն՝ պիզի իլք իպթիտա Պատուէլիյէ կէօթիւրէն
 Կ. Պ. տօսթուամուզա աշնաթտըք, բէք կէօյնիւ
 գըրըլտը զալալընըն պու իշէ, լարին պէն օնտան
 չըզրպ տօղրու Պատուէլի Սիմնա կիտուպ, «էֆէն
 տիտէն շու եօլտա պիր մէքթուպ ալտըմ, վէ սիզտէն
 ումմատըմ իսէտէ, էֆէնտի սիզի իլէ կէօրիւշմէսի
 իլէ թաստիդ իտէյօր», տէտիմ. էսմէր փափաս մօր-
 լանար, վէ սէքսէն պէշ բարչատան պիզէ աշնաթ-
 մաք հախօտ տահա տօղրուսու պիզէ գանտըմաք
 իսթէտի քի, « պու մէքթուպու սիզէ էֆէնտի օ
 դատար պիշինսիզ եաղմըշ, սահիհ պէն օնա հա-
 նըզլանարմ քի սիզ պանա պիր չէյ փաւ էթմէ-

տիւնիդ , լաքին օ դատար տա շէյ տէմէտիմ , պէն
 պաշըճա էֆէնտինին քէնտինէ հանրգյանտրմ քի
 քէնտի որանըն իշինի կէօրմիւշտէ , պէնի հիւ տիւ-
 շիւնմէմիւշ տէտի . « պազընրզ . Պատուելի , սիզ
 պէնի պիւլիւտինիզ քի պէն՝ հաղգարգլուդաան ճանրմ
 հանմըլ օլտուղոնտան , սիզէ կէլմիւշիմ , հէմ շիմ
 աի քի սիզտէն հախօտ էֆէնտիտէն , հէր քիմտէն
 իսէ , պտես պու ճէպքի ԹԹ զուրուշու վէր տէն
 տի , պու պէնիմ իջուէն պիւր սօյկուէն վէրմէք սաշը-
 լուր , է՛վվէթ , տաղ պաշընաա պէնի հայտուալար
 օոյստ , պու դատար ճանրմ հանմըլ օլմազ նէ
 դատար քի սիզէն պու էթտիյինիպէ , շիմտի սիզ
 պէնիմ՝ օիպէ՝ վէրալիյիմ քիտղըտը վէրին , պէն պիւր
 շէյ իսթէմէմ սիզտէն , կէօթիւրիւպ էֆէնտիյէ
 կէրի վէրիւր , պաշգա պիւր պաշըմըն շարէսինէ պա-
 դարըմ՝ տէտիմ , Պունուէն իւղէրինէ , Պատուելի՝
 պիւլէ՝ պիւր թազըմ կէօնիւլ ալոմադ լաֆլար էթ-
 տիքտէն սօնքա , « սիզ նէ վէրիքտէնիզ մէրին , հա-
 լըն կէլին , իշն պիլթիլէլիմ՝ տէտի իսէտէ , պէն
 տիյնէմէյիւզ , քիտղըտը ալարմ տըշարը շըգտըմէ
 Պունուէն իթմէ սապահըսը՝ տէֆա Կ . Պ . Է օղըտ-
 տըմ , վէ քէյթիլյէթի նաղլ էթտիմ , օրատա պիւրտէ
 Զոնիմֆատէն կէլմէ Գըթմէսթան պաւլունուպ , իքի-
 սի պիւրտէն խրոսլանտըտը , վէ պիւլաէն կէրէք գայտ
 իջուէն վէ կէրէք իղինաամէ փարասընը չօգ ալարգլու-
 րընը , սանիէն պիւլէ՝ միլէթ գանուէու տէյի վէր-
 տիլքէրի տէֆթեր տահա քէնաի միլէթէրինտէն
 գապուլ օլունմտարղընը տուլուրաուլար . պոնէն
 տուն մատաէ Կ . Պ . տօսթաւմուզ պիւր պաշգա փա-
 վաա պաւլուպ կէօսթէրէճէյինի պիլտիրտի . էյիւլ
 լա՛ն , ուլուր օլո , տըրըտըլ . Պունըտը խրոսլարը-

նը աւամայըս , կիթմիշէր թէշէքքի էթմէկէ օլան
այըս շէյլէր իշուն : Պիր կիւնտիւզ վագթի պիղէ
պիր թէշէքէրէ կէլաի : Իշթէ թէշէքէրէնին սուրէթի :

Կոստանդնուպօլիս 26 փետրուար 1866

Յարգել Միլտիէ Աշա Գարադաշիւան

Ազնիւ բարեկամ .

Եթէ դիւրին է ձեզի , կէս ժամու շափ 'ի Պաշ-
տօնարան դաշերնիդ կը խնդրեմ :

Տ. Ղազարոս Պօղոսեան

Կիթտիք , պագալըմ 'նէ՞ վար տէյի , «սիզ կիթ-
միշ 'նէ տէմիշսինիզ պիր թագըմ խոտփարար ա-
տամարա , ճնլար տայիմա պիր շէյ չըգարըրլար , պի-
լիրմիսինիզ պիզ էքէյի լաղըռաղլարըրըրա թէ՛ճամ-
միւլ էթտիք , լաքին՝ պիղիմաէ շիմտէն սօնրա սիզէ-
սէօյլէյէճէզ . լափըմըզ վար » տէտի իսէ . « պէն
քէնտիլէրէ պանա օլանը սէօյլէտիմ , տէյիլ քի զն-
յատէ պիր շէյ , տէտիմ , իսթէր իտիմ տույմադ-
շունտա պանա «նէ տէյէպիլիլլէրինն իսէտէ , վագթը
տէյիլ իտի , զանըմ Բրօթէսթան օլմամըզ իշուն ,
դօրգըն պիզտէն տէմէք իսթէտի , պունուն իւզէ-
րինէ էփէնտի տէօնիւպ , «նէ իսէ , օ քէնտի էթ-
տիյինէ սա՛ճթ օլմուշ , « կէլսին պիր շէյտէ վէրմէ-
սին , պսակ էտէյիմ տէյօր » . տէտի իսէ . « պէն՝
շիմտի քըզ քէյփսիզ տիր . ինչալա՛ճ էյի օլտունտա ,
սիզէ կէլիպ տույուրուրում » տէյիպ , ալտըմ եիւ-
րիւյիւ վէրտիժ : Պիր գաջ կիւնտէն , Կ . Պ . տօս-
թում՝ պիր չօճուգէ խապէր կէօնտէրմիշ իտի ,
կիթտիմ . «շու ատու՛մ Լուսաւոր ճախնտան տէննմ :

պիր փափաս տըր , չաղըրտըմ լաֆընը էտին , էհ վէնճէ պսակընըղը նտրար ո՞ տէտի . պու փափաս տա՝ իխթիյար , ագ սագալը , էսկի պիր սագո , է լինտէ պիր սորա , այագտա հիւն չորապարը իլէ հէմէնիտի , քէնտիսինի՝ փափաստան ղիյատէ , թօր աթմըլ պագալ ուստասը հիյնէթինէ սօգմուշ օլ տուղու իչուն , պանա պիր աճայիպ կօրիւնիւպ , խաս թալըգ պէհանէսիլէ սավտըգ :

Իշթէ՝ պիր պուչուգ այտա պու սիյասէթի չէք տիք , պու մէսարիֆլէրի էթտիք , պու թուծկուն ճուլարը կէօրտիւք . « պիղիմ հկիղեցի ասըլ Քրիս տոսուն դուրտուղու տօղըու հկիղեցի տիր ո՞ տէյի պէօպիւրլէնէն պիր Բրօթէսթան փափամընտան , էն սօնունտա պիր վկայական իլէ Քաղսքական ամուս նութիւնա գանտաթ էթտիք , պունլարը քի՞մին ռէպէպինէ չէքտիմ պիլը՞րմիսինիզ , Տէրվիշ իլէ պի զիմ փափասըն , հէմ , քի՞մտէն չէքտիմ պիլը՞րմի սինիզ , փափասլարըն էլինտէն . պունլարտան մաս տա , տահա պիլիրմիսինիզ քի՞ Հասուննան պու վա դըթլարտա Օրթաքէօյ Մեծաւորունուն աղըլ իլէ , « քէտէրիմ էկէր էվինտէ Բրօթէսթան օղունու գապուլ էտէր իսէ , քէնտինէ արձակում հօգ ո՞ , տէյի խապէր կէօնտէրմիշ տիր , վէ քէտէրիմտէն՝ « պէն քէնտիսինտէն նէ զէման արձակում իսթէր իսէմ , վէրմէսին , շիմտի իսթէտիյիմ հօգ ո՞ տէյի ճէվապ ալտը :

Ինսան հիւրէյինի կէօրիւն տէ , թաշտան այըրտ էտին պագալըմ , հայտէ սիզի կէօրէյիմ . քէնտի ա թէշէրի իլէ գապուլան իթի ճանլարը , պունճա է ղիյէթ վէրիպ , մէզհէպ թէպտիլինէ գառար գօվա լատըգտուն սննրա , պիրտէ , քէտէրինէ էվտէ գա

պուլ էթտիրթմէմէյէ չարշմագ : Աթօրիւն ինստն
 եիւրէյինիտէ մերհամէթ ումուն , լաքին պունլարըն
 սէպէ^օ պի նէ , զէվալլը ճէօմասթըն կէօղիւնիւ պս-
 յամագ , սէօղտէ մէզհէպի սըգը թութայօրլար տէ-
 յի պիր թաղըմ սօփուլարըն եիւրէյինի գաղանմագ ,
 (էկէր եիւրէքլէրի վար իսէ) , պիրտէ ամճամըն գօր-
 դուսունտան , ճէսարէթ նէ^օ րտէն տիր պունու հա-
 մայա . հա Մկրտիչ չիւէյինի չամուռա սօղմագ իս-
 թէմէտիյի իշուն սէս չըգարմատը , օնտան :

Նէ իսէ , պունճա շէյլէրի չէքիպ , պիթիրաիք-
 տէն սօնրա , պիրազ պազը իշին իչ եիւզիւնիւ պի-
 լէն ֆամիլեալարըն , պիղիմ սապը իթմէմիզէ “ ա-
 ֆէրին , վէ ամճամըն թաշ եիւրէյինի պայաղըճա
 դընատըղլարըյլա թէսէլլի պուլուր իտիք . լաքին ,
 հիչ պիր կիւն , փափաս հագգընտա , ամճամըն է-
 վինտէն չըգան լաքլարլար էքսիք օլմագ իտի , տալ-
 մա իշիտիք իտիք , եօգարտա հազարղըմ լաֆլար ի-
 լէ սայիրլէր . . . :

Թամամ րահաթլանտըգ տէյի սէվնիր իքէն ,
 պիրտէ պաղարսընքի իշին տահա ֆէնասը չըգար-
 օրթայա , տահա գօրու , տահա ստամ էօլտիւրիւ-
 րիւ . . . չիւնքի դարնտաշըմ փափաս քէնտի միւ-
 րատընա եէթիշմիշ պիթմիշ սայլպ քէնտինի , պաշու-
 տը ֆէյլինի պէյան էթմէյէ . Ախլամ էվէ կիտէրիմ
 կէօրիւրիւմ , փափաս պիր պուճակտա էհլիմի դար-
 շըսընա ալմիշ , պուրուն պուրունա պիր բլուքըստա .
 է’հ , ինսան տըրլար , պէքի պիր լաֆլար վար . էօյ-
 լէն էվէ կիտէրիմ պիր պուճաքտա բլուքըստա , է’հ ,
 զարարըն եօգ , ինսան տըրլար պէքի պիր լաֆլարը
 վար . ախլամ օլուր փափաս էլինտէ պիր րազը
 գատէհի , “ պիրտէ սէն ալ , կէլին , օթուր շու

գարշումտա » տէյիւ , եինէ պուրուն պուրունա բըս-
բրա , է՛՛՛ զարարը հօգ . լաքին , տաճա տիւն քէնտի
խոի եէնկէմին « Գարըյը փափաս ալտը , տէյիւ
քի Սկրտիչ » տէմէսինի պանա սէոյլէտի . վէ շիմ-
տի . . . է՛՛՛ , եէմէք եէրիզ Գահվէ կէլիւ , ու-
սուլ իլէ իշմար Գարշը Գարշըյա բըսբըս , նիհայէթ
իքի հաիթիա պէոյլէ . է՛՛՛ , պէլքի պիր լաիլարը
փար ըլա կիթտիք . էն սօնու մեռազ օլուր ինսանա ,
սօրտում է՛՛՛ իմէ , « ճանըմ , նէ տիւր փափաս սա-
նա . . . » « հիչ , վըզլիթը , շուստան պունտան
լաի , պօշ շէյլէր » . « էյի եա , պօշ լաիք ինսան
ուզապտա եիւքսէք սէս իլէ խոէր , հէրսիաէ տին-
լէր , պէնտէ զանն խոէրիմ քի պիր կիզլի լաիլընը
փար , շաշգըն կիպի ուզապտա օթուրուպ , ճանըմ
սըքըլըր » « հօգ սէնտէ նէ սըրը լաի օլաճապ ,
տօղդուսու եալընըզ Գալմանը պէնտէ հազզ էթմէ-
յօրում , լաքին իշթէ օտա չաղըրըյօր :

Իթմէ ախշամ եինէ օ հալ , է՛՛՛ , պօշ լաի
իմիշ , պէնտէ հիտէր կանլարընտա օթուրուր էյլէ-
նիքիմ տէտիք . պիրտէ , կիտէր օթուրուրում , եա-
րըմ սաաթտան պէրի հիչ աղզը տուրմազ բըսբըս
խոէն աղաժ սուս օլուր , հիչ լաի հօգ . է՛՛՛ ,
զահիր պու տէֆա պէր կիզլի . լաիլարը վաք տէ-
տիք , Գարշըյա կէշտիք , թալմամ կիտուպ , եինէ
լաի պաշտաղ : Եյի եա , նէ կիզլի լաիք օլուր
շու փափասըն , է՛՛՛ իմտէն կիզլի տէյիլտէ , պէնտէն
կիզլի օլուր , հէմ նիլին փափասըն կէօզիւնիւն ու-
ճու պէնտէ տալմա , սօնրա շունու է՛՛՛ իմէ սօրա-
յըմ , պազալըմ նէ իմիշ , փափաս կիտէր , պիր
պաշգա եէրտէ եաթար , էվտէ Բրօթէսթան վար
տէյի . կիթտիքտէն սօնրա է՛՛՛ իմէ սօրարըմ : « Եէ »

լափտայրտընըզ պագալում, « Տիչ » « օլ դատար
լափ Տիչ օլուր մու » « շուհտան պուհտան պօշ
լափլար » « էյի հա , պօշ լափ , լաքին պէն կէլտի-
յիմ կիպի , լափը քէստի , նէ պիչիմ պօշ լափ քի
պէնտէն սըրր օլույօր , պէնիմ պիլտիյիմ , օ շէյ քի
սէնտէն սըրր տէյիլ , պէնտէնտէ օլմազ . չիւնքի ,
պէնիմ իլէ սէնտէ այրը սէչի հօգ , սանիէն , նիչի^օն
կէօզիւ պէնտէ տիր պագալում , պօշ լափ տէրսին
հա , պիր իքիսինի սէօյլէ պագալում , նէ^օ տիր » « Ի-
նանրոմըսըն Տիչ պիրի խաթրումու հօգ , ունուլթ-
տում կիթտի » « սէ^օնտէ , ամմա ագըլ . հա , շուհ-
տան շուրայա ունուտուլուրմու » « տահիհ , պէն
էօյլէյիմ , լաքուք ունուտուրում պիր շէյի » « հա-
րըն ախշամ , շուհու պէլէ , պագալում նէ^օ տիր շու-
հուհ լափը քի հէմ կիզլի հէմ պիթմէղ » « էհ ,
պագալում , հինէ սէօյլէր իսէ , պէլէրտէ սէօյլէրիմ » :

Երթէ ախշամ շարշտան կէլտիք , պագտըզ
պուհադտա հինէ բըսըս . հա^օհ տուր պագալում ,
շու էլպէթթէ պէլէմիշ տիր նէ տէտիյինի . « հօշ
կէլտին » « հօշ պուլտուք » « էյ պէլէտինմի պա-
գալում պու ախշամտաքինի , նէ իտի շիմտի լափը-
նըղ » « պագ , կէօրտիւնմիւ , պէլէյիմ տէտիմտէ ,
հինէ ունուլթտում » « մաշալահ , մաշալահ տօշ-
րուսու էյի ագլ , էյ պարի հէմէքտէն սօնրա պէլ-
լէ պագալում , նէ^օ տիր պու քի պէլէյիմէյօրսուն »
« տուր պագալում , օտա պու ախշամ սէօյլէր մի » :
Չընդըրտաք ժուրուլտու հէմէյէ էնտիք , փափասըն
դարնը թօգ , հէմէք հէմէղ , լաքին կէօզիւ կէլին-
տէ . է^օհ , զահիր , պու դատար զահմէթլէրիմիզի
շէքտի շիմտիտէ իւսթիւմիւզէ պագըպ սէլիյիյօր
տէտիմ , պաշգա նէ^օ օլուր :

Եւմեքտէն սօնրա , կինէ բըսըրս , փափաօըն կէօ-
զիւ կիզլի կիզլի պանա պաղար , լաքին պու ախշամ
լաֆ բէք չաբըդ պիթտի , փափաս կիթտի , պիզ-
պիզէ գալտըդ : “ Եւ , նազլ էթ պաղալըմ , նէ՞ ի-
տի լաֆ ” “ Տիչ , նէ օլաճադ , պօշ լաֆ իշթէ եի-
նէ նէ շու նէ պու ” “ Ճանըմ , էյի եա , Տիչ պիր
լագըրտըտա մը պէլլէմէտին ” “ պիր շէյ տէյիլ քի
տէտիյի պէլլէյիմ ” “ չօգ շէյ , պէն կէօրտիւմ քի
լաֆ էտէյօր իտի , վէ սէն տէ ճէվապ վէրտին ” “ Տէ-
ամմա , նէ իտի ունուլթուում , հա շէյ Գիւրապայ-
ճաու կէլմիշտէ , օ իտի :

Պու լաֆլարտան պիր շէյ աղնամատըտան մաս-
տա , պիրազտա մերադ օլտու . իրթէսի ախշամը եի-
նէ , “ կէլն , պիր բագը կէթիւր , պիրտէ սէն ալ ,
կէլ շու եանըմտա օթուր պաղալըմ ” , կինէ բըսըրս ,
պիր կիզլի կէօզ իլէ պաղըշ , պու կիւնէ դատար ,
Տէր նէ գատարտա էճիմէ թէքմիլ էմնիյէթիմ վար
իսէտէ , պու հալ պանա աճայիպ կէլտի , “ փափաս
ալար դարըլը , եօգ քի Մկրտիչ ” տէնմիշ պիր մա-
հալլէ իշինտէ , էկէր նիսպէթ իսէ , պու պանա թօ-
գուսուր , չիւնքի իլամ օլաճադ , լաքին օնուն եիւ-
րէյի թէմիլ իմիշ , նէ ֆայտէ , ատը քիրլի տէտիմ
ֆիքրիմտէն : Պիր գաչ կիւն տահա պէօյլէ կէչտիք-
տէն սօնրա , պիր կիւն էճիմէ տէտիմ , “ պագ է-
ֆէնտիմ , սանա պիր շէյ սէօյլէյիմ , սէն պիլլիւսին
քի պու տտամ իչուն նէ լաֆլար օլտու սիզին հագ-
դընըզտա , օնուն իչուն պու շէյի սագընմանըզ լա-
զըմ ալըր , տահի՛հ , պէնիմ սանա թէքմիլ էմնիյէ-
թիմ վար , լաքին , պու էվն իչինտէ պաղալար
տա վար , նէ գատար օլտա , եապանճը սայըլըրլար
հէմ էօյլէ քէօյիւն իչինտէ թէվաթուր օլմուշ

քաջաբանն իրում օլմասընա սեպեպ վերիճի շէյլեր
 օլմասըն Դ “Ճանրմ’ նէ հաքայլմ’, քէնտի չաղըրըր
 րադը իսթէյօր , վերմէսէմ օլըւրմու “ Է՛վվէթ ,
 վեր րադը , դահվէ բիշիր , նէ տեր իսէ խըղմէթ
 հաք , լաքին՝ կէլ օթուր տէր իսէ , “հօդ , պէօյլէ
 նադըշըր” , տէ , դարշըսընտա տուր , բէք զօր էթախ-
 մի , պիրազ ու զտգտա սէտիրին քէնարընտա օթու-
 րուրսուն , պու հալտէն քէնտի աղնար քի էթախի
 հադըշմուղ Դ ճանրմ’ , էյի հա , հիչ պէօյլէ շէյ օ-
 ղուրմու , հըրսըննրո նէ , պու դատար զահմէթ շէք-
 տի , պէն օնուն շէքտիյի զահմէթի ինքնար էթ-
 մմ , լաքին պու շէյ պիգէ թօգանըր Դ :

Իրթէսի տխրամ եինէ էսկի հալ , եինէ բըսըր
 պիր պուչուդ սուսթ դատար , փափառ կիտէր , “ Ե
 դարտաշ , պէն սանա տիւն ախլամ նէ տէտիմ “
 “ Է՛յ , նէ հաքայլմ’ , չաղըր յօր իշթէ , կիթմէսէմ
 օլմուղ Դ “ բէք էյի , լաքընրդ նէ՝ իտի պադալմ’ ,
 պու դատար էլգէմ պիր ի՞շ մի Դ “ հիչ պիր շէյ
 տէ տէյիլ , պարէ պիր լափտա էթմէ , պօշ շէյ-
 լէր Դ “ նէ տէտի պադալմ’ , եինէ ունութմատըն
 հա Դ “ ինտիրըսան եինէ ունութմուլմ’ , զոնն էտէ-
 րիմ , շէյ իտի , հա հա , պսակըմըք էտէճէքլէր Դ
 “ պէն սանա պիր շէյ տէյիմ մի , տիւզճէ օ սուսթ
 սանա պիր շէյլէր սէօյլէյօր , օնտա պսառ տէյի-
 մէյօրսուն , խաթըրմ իշուն շու շէյի , մէքս էտին ,
 շիւնքի Եօյլէ սեպեպշէրիմիղ վար քի , ութագ շէյ-
 լէր պունա շիւքճէ վերիլլէր , բէճա իտէրիմ , հաթ-
 ժըմ իշուն շու սուսթ իլէ հուգուպու քէն , իս-
 թէ՛րմիսինքի պէնիմ շիւքճէմ սլուն իսթիւնն Դ
 “ հօդ , հէմ նէ վար քի շիւքճէ էտէսին , հիչ պիր
 շէյ հօդ Դ :

Պիղ պիր Կաջ կիւն տաճա սապրորտան սօնրա ,
անլատրդ քի խաջ չըգարմանըն վադթը կէլտի = Պիր
կիւն էճլիմի ալտրմ , եագընտա պիր պաղա կիթտիք ,
վէ օրատա պու լաֆը սրրատընա կէթիրիսլ , պաշլատրդ
կէօգլենիւ աջմայա չարլմալա , “ պաղքն , գարտաշ ,
սիւլ դապիլ տիր պիլմիլգսինիլ տաճա , պու կիւնէ
դատար սիգլն իլէ պու առամ հագդընտա սէօյլէ
նէն լաղըրտըրը , դապիլ տիր քէնտի սէնտէն սագ
լամըշ , լաքին , շու , պու պու , տաճա պու , տաճա
օպիրի , տէտիմ , “ պուէնլարըն հէքսինի պիլերիմ պէն
դօրդմա հէմլիրէլէրին կէլիպտէ վալիտէմէ շու . . .
լաֆ տէնիյօր տէտիլէր իսէ , պէն դուլաղըմ իլէ ի
շիթտիմ , լաքին սէնին պանա էմնիյէթին եօգ
մու , պէնտէն շիւքհէն վա՞ր մը “ հա՛շա , պէնիմ
շիւքհէմ օլսա՞ սիգլէ պուէնլարը տէմէմ , մատամ քի
պու դատար “օյլէնտի վէ պէնտէ սիգլէ գաջ տէ
ֆաւ րէճա իթտիմ , վէ խաթըրմ տայրլմատը , պիլիր
մի՞սինիլ քի պու շէյլէր ինտանըն գիւիւմիւնի պօ
գար , վէ պաշլըճա օնուէտա իւսթիւնէ գիւիւմիւմ
պօգուդ տուր , վէ իշթէ Տէրվիշին իշի , պէնիմ
պիլտիյիմ “ առէք կէրէք քէյֆիյէթի՝ Գաթմանըն
սիգլն հագդընըղա . . . լաֆլարը՝ Արիկին մատ
լադատքի շիշման դարընըն հէքնայէսի , քէնտի աղղը
իլէ , շու գըղտը իշուն էթտիյի լաղըրտը , նիհայէթ ,
հէր շէյի թէքմիլ նաղլ իթտիքտէն սօնրա , քէնտիւ
նէ տէֆա հալփարտըմ քի շու առամտան ուղադ
գաջ , շիւնքի , արթըգ պու կիւնլէրտէ հալաշ եա
վաշ ֆիքըրի նէ օլտուղու անլաշլըյօր , հէմ նէ՞
լաղըմ պէնիմ օ առամըն իւսթիւնէ գիւիւմիւմ
պօգուդ տուր , “ տէտիմ “ հէքսիտէ իֆթիրա տըր .
պէնիմ օնտան հիւ պիր շէյ կէօրտիյիւմ եօգ

տուր , հիւսն ալիւր շէյ էթտիյի և օդ տուր պանաս տէ-
տի իսէ , անլատրմ պաշումա կէլէնի , վէ պու
էմնիյէթի , եախօտ պէնի գանտըրմայա չալըւմա
սը . . . պանա օլ գատար փէնա կէլտի .քի , կէօդ-
լէրիմտէն սէլ կիպի հաշ ադմայա պաշլատը , էլիսի
թուլթտում , էօբտիւմ , բէճա էթտիմ քէնտինէ բէք
չօդ , նիհայէթ « պէնիմ էօլլուլիւմէ սէպէպ օլուր
սուն սէնին պու հալին իլէ . . . չիւնքի , տէյիլ
պէօյլէ պիւր Ալլօհըն տէրկեսընտան գօլլուլմուշ
պիւրի իչուն , հաթթա կէօյտէն էնմէ պիւր Սուրբ
հագդընտա իշիթսէմ տախի պունլարը , եինէ գօր
գարըմ » , « ճամըմ , պանա տէյէճէյինէ քէնտինէ տէ ,
հանըմա կէլմէսին » տէտի . « այ օղուլ , պէնիմ
քիմնէյէ պիւր շէյ տէմէկէ հագդըմ և օդ տուր , հա-
լընըղ սիղէ , հէմ պէն , պուննուն իլէ սիղին պիւր ի-
շինիղ վար տէմէմ , լարին , օ տտամը կէօղլում
թուլթմայօր , իսթէրմիսին քի պէնիմ սէնին իսթիւ-
նէ շիւբհէմ օլսուն իսէ , բէք էյի » « խայր օնու
իսթէմէմ , պէն՝ նէքի տէտին իսէ , հէքսինի քէնտի-
նէ նագլ իտէրիմ » տէտի . « և օդ , պէն օնուտա
իսթէմէմ , չիւնքի , պիւր էվ իլինտէ օլ գատար եիւ-
ղէ չըգմագ էյի տէյիլ , սէն պունլարը պիլ քէնտի-
նի գուլան , հալինտէն աուլսուն , և օդ քի աղղըն-
տան » տէտիմ :

Իրթէսի կիւն սօղըու կիթմիշ , փափասա թէք-
միլ նագլտէն մաստա , պիւր չօդտա եանըլանմըշ :
Պիւր գաշ կիւն , փափաստա պիւր խըրս , լարին , եաբ-
մա օլտուղու պէլլի , նիհայէթ , պիղէ կէլիպ , « պէ-
նի իչուն էհլինի խըրբալայօր իմիշին , պէն իշիկ
իշէրսէմ , հալիմ պիւր աճայիպ կէօրիւնիյօր իմիշ
սանա , նիհայէթ , պէն իսթէմէմ քի սիղ մէհասլ

պէթլի օլասընըզ, պէն պու էվտէն կիտէր հիչ պիր տահա կէլմէմ» տէտի, պունա ցարըլըզ, «պէն, սիղէ կիտին ևախօտ դարն տէմէմ հիչ պիր վազըթ լաքին՝ պէն տէ քէնտի նամուսուսու սագընմայա հագըբմ վար» տէտիմ:

Փափաս կիւյա խըրսլանտը, կիտէճէք կիպի օլտու ասը ևօգտան, էհլիմ կէլտի պիղէ իրթէսի կիւնիւ, «հայտէ կիտէլիմ կէօյնիւնիւ ալալմ, պիղիմ իչուն կիթմէսին» տէր. պէն իշին տանըլըզ տէօյիւշիւք օլտուդունու անլատըմ, նիհայէթ փափաս քէնտի քէնտինէ եերլէշտի. . . պունուն իւզերինէ իշէր կիզլի տէօնմէյէ պաշլատը, պէն պաշլատըմ կիւնտէն կիւնէ շեքհէյի արթըրմաղա, փափաս կիւնտիւղիւն կէլիւր, ախշամա գատար էյլէնիւր, պէնիմ էվէ կիտէճէք վազթիմտէ գաշար, նիհայէթ, պիզ ագիտէյի պողտուզ, էվվէթ, պիրպիրիմիղի եինէ սէվէյօրուզ, լաքին էմնիյէթ օ տէյիլ, օլ էհլիմ քի պիր չարեէք կէճ գալտամ, կէօղէրի եաշ՝ գարունուն ալթընտա պէքլէր պուլուրուտում, շիմտի պէնիմ կէօղ եաշլարամը վէ կիւն կիւնէ երիմէմի տալա վազիֆէ իթմէզ, կիւնտիւզ գարնընը տօյուրուր, ախշամ խասթա օյուր. . . եէմէք եէմէզ, (պու շէյի փափաս էվտէտէ եաքտըրտը) քէք չօգ տէֆա էլէրինի էօբէր եալլարըրմ, էսկի հալիմիղի էլէ կէթիրէլիմ տէյի, հէքսի պօշ, եինէ, փափաս իլէ կիզլի կէօրիւշմէնին կերիսի ալլընմազ, փափաս պէնիմ հէր սըրմը տույար, նիհայէթ, պիրպիրիմիղի էմնիյէթ աիւսպիւթիւն գալգտը, հէմշերէլէր հէր կիւն փափասա սաթաշըրլար, «սէն պունշարըն էվնի հըզըյօրսուն» տէրլէր, եինէ տիւնէմէզ, էհլիմէ եէմին էթտիրիրիմ. . . եիւրէյիմ

րահաթ օլտուն տէյի . իբի կիւնտէն եինէ պօղու
 յուր , եւմին եթաիրիրիմ հուգուգու քէսօին տէյի ,
 փափաս պըրագմաղ կէլիւր . պսակ եթաիրթմէյէ չա
 լըջըյօրում պէհանէսի իյէ եինէ սօղուլուր , հա
 սըլը , էօլմէք պիր շէյ տէյիլ , Պէն էհլիմէ , «էկէր
 սէն պէնի սէվէր օլտան՝ պունլարըն հիջ պիրի օլ
 մաղ » տէրիմ , օ տա « պանա էմնիյէթին օլտա՝ հիջ
 պունլարը չէքմէսին » տէր , յաքին էմնիյէթ քէօշէսի
 հօգ , հէմ սահիհ հօգ , չիւնքի փափաս էյի տտամ
 օլտա , պիզտէն կիրու տուրմալը խաի . չիւնքի , քէն
 տինտէն ուաշգա պիր տէրաիմիղ հօգ խաի , էհլիմ
 պէնի սէվէ , բէտէրինի թէրը եթաի , պունուտա
 իտէր խաի , նիհայէթ , պիրտէ դաշգա պիր չիպան
 չըգարտըգ պու փափասըն հարասընըն ճանընա : Պու
 տրատա պիր մէքթուս կէլաի պանա Սրմաքէշնան բա
 րաստան վէ Սիւքէաս Գերապայճաուըն պէնի իսթէմէ
 սինի տույուրտու , փափաս օնա կիթմիշ պիր դաշ
 քէրրէ , պսակ իթաիրսին տէյու , նէ իսէ պիր գաշտա
 պօշուէնա օնա հօրուլտուգ եա , օ տա պիր եանա ,
 չիւնքի , պիր գաշ կիւն այրը օլմամըղը թէքլիֆ իթ
 տի . պէն քի Հասունենանըն այրմասընտան ճանըմ
 եանմըշ խաի , էհլիմ տէ պէն տէ դապուլ իթմէտիք ,
 իթսէքաէ , ասը հօգ եա , նէ իսէ , էն սօնու օլ
 գատար օլտուգ քի պիր կիւն պէօյիւք հէմշիրէյէ
 անլաթտըգ քի էհլիմի պըրագաճաղըմ էն սօնու պու
 փափաս սէպէպինէ , չիւնքի պիր շէյէ դարար վէրէ
 մէյօրում տէօնէն իլլէրէ , վէ քէնտիտէ , պանա
 « սէն պու շէյի էվլէլինտէն պիլիւր խաին , շիմտիտէ
 դապուլ էտիպ սապու էթմէլիսին » տէտի , պիր գըշ
 գարտաշ խաի պունու տէյէն : Գանըմ աէօնմէգ օլ
 տու պու լաֆըն իւստիւնէ , « խա՛յր » պաղըրտըմ ,

խա՛յր ասլա , եվթէթ , պէն հէր շէյի պիւր իտիմ ,
 հաթթա , սիզէ իւր ճայտըղընտա պէն քէնտինին
 հէր շէյինի կեօղիւմէ . . . ալմըշ իտիմ տէտիմ ,
 լաքին , պէնիմ օլտուգտան սօնրա , ուֆադ պիր
 շէյ պիլէ գասլուլ էթմէմ , օլ զէման չօճուգ պուլ-
 մուշ , առհասպը պուլմուշ սղտաթմըշ , լաքին շիմ
 տի սահապը վար , պըրագսըն կագասընր ր տէտիմ ,
 չինքի պու կիւնլէրտէ էհլիմ ր պէն գաջարմ ամ
 մա , օ կէլիւր լաֆա թութար ր տէր իտի , պուճուճ
 իջուն էթտիմ պու լագըրտը յը . պուճուճ իւզէրինէ ,
 « պէն սանա պիր շէյ տէյլիմ մի , պիրաղ տա գասպա
 հաթ օնտա վար , օտա կիտէր կիտէր պուճուճա
 կիրէր , սալթտա փափասա մահանապուլմա ր տէ
 տի հէմշիրէմ , Պուրատա ելինէ էմնիյէթ գալգ-
 տը , չինքի , սահիհ քէնտիտիաէ իլհագ տըր տէյի
 շիւքէ գալտըրըր բուր պու լաֆ , զէրէ պաղտաքի
 փափաս իջուն քէնտինէ իթտիկիմ լագըրտը յը քի
 փափասա սէյլէյիպ կանըղլանմըշ իտի , հէմշիրէ
 « նիշին տույուրտուն ր տէտիկինտէ , « հէ կա , մախ
 սուն տույուրտում քի թէրպիյէ օլտունտա , պիր
 տահա էթմէսին ր տէմիշ իտի պէնիմ իջուն :

Իքինճի . պէն աււշիւնիւր իտիմ քի շու փափաս
 նէ գատարտա քէօթիւ օլսա , քէնտույէ ճէվսպ վէր-
 մէյէն օլմաղ իսէ , իւմիւտի քէսէր իտի շիմտիյէ
 գատար . պու տիւշիւնիւշէր իլէ , նասըլ քի բէք
 չօգ վաղըթ իլհագ օլմամասը իջուն կէմին էթտիրի
 իտիմ , վէ քէնտիաէ էթմիշ իտի , տէֆա կէմին
 իտէրմի տէյի սօրտում , վէ քէնտի տէ էթտի : Սա-
 նիէն պիր տահա փափաս կէլիպտէ , քէնտինէ լաֆ
 իթմէք իսթէր իսէ , նէ տէ օլսա , տիյնէմէմէք իջուն
 կէմին իթտի , լաքին տէյիլ քի էվ իչինտէ , օր-

Թա լափ եալընըղ կիղլի օլմասըն . պունուն իւսթիւն
 նէ սահի՛հ պաշլատը փափասըն մարթաւալըլա եա-
 մանմասընը տիյնէմէմէյէ , վէ փափաս այեան աշի-
 քեար խոլսոլմէթէ պաշլատը պունուն իլէ : Բէք
 չօգ փագըթ պէնիմ զիւիւմիւմի տէֆա պօղմագ
 իչուն , կիւեա պէնտէն կիղլի պիր իշ տէօնէյօր հի-
 սապընտա հարաքէթլէր էթմէյէ պաշլատը : Պու շէյ
 պանա էրէյի ֆէրրահլըգ կէթիրտի , յաքին պու եօլա-
 րը թոլթարագ , գօրգուտուպտա , եինէ քէնտի մէրա-
 մինա տափրանորըմասըն տէյի տիւշիւնտիւմ քի էհլիմ
 տէն հէր շէյի անլայըմ . չիւնքի պու կիւնլէրտէ
 տայմա «էլտէն այըրլայըմ» տէր իտի , պէնտէ «շիմ
 տի շիւքհէլի հալիմտէ չըգամամ , իշի այըրտ էթ-
 մէյինճէ» տէր իտիմ . զիրա հալիա տահա փափաս
 իւմիւտի քէսմէմիշ իտի : Պաշլատըմ էհլիմէ եալ-
 վարմայա քի «պու կիւնէ գաւար օլանլար , վէ հա-
 լիա շիմտիքի փափասըն հալի նէ» տիր» , պիր միւմ-
 քին սէյլէյէմէտի , «հիչ ասլը եօգ , սանա կէօ-
 րիւնտիւ վէ կէօրիւնիւյօրտան» պաշգա լափ եօգ
 աղընտա : Պու լագըրտը պէնիմ շիւքհէմի թաղէլէ-
 տի տէֆա , չիւնքի , պիր տտամ կէօղիւ իլէ պին
 տէֆա կիղլի կիղլի կէօրիւշմէքլէրի կէօրիւպ , վէ
 շիմտի իսէ , պու կիւնլէրտէ կէօրիւշմէյօր իսէ ,
 եախօտ , գապուլ օլունմայօր իսէ , փափասըն այեան
 աշիքեար խոլսոլմէթէ պաշլայըպտա գօրգու վէրմէք
 իսթէմէսի , մոլթլաք էվլէլի պիր կէհմիշ օլմալըյը-
 տը տէմէյէ շիւքհէ : Նիհայէթ , միւմքինսիզ շէյ
 իտի պանա , նէ օլտուղունու տույուպ , էհլիմին
 պէնտէն գօրգուսոլունու գալտըրըպ , փափասըն էլին-
 տէն գուրթարմաղտան , իշի թէհլիքէլի իթմէք :
 Չօգ եալլարտըմ , չօգ ճէսարէթ վէրտիմ , գօրգ-

մասըն պաննա սեօյլէսին տէյու , լաքին պօշ , նիհա-
յէթ սեօյլէմէյիննէ օլամազ , վէ բէնտինտէն շիւբ-
հէմ օլտուղու հալտէ , տահա էյի քի տէֆա բէ-
տէրինին էվինէ չէվերէյիմ բէնտինի տէտիմ . նինէ
նէմին էտէր քի “ պիր շէյ Խօգ , պէնտէն տէյիլ ”
տէյու , վէհհասըլ , “ պէնի իսթէմէզ իսէն , կէ’օ-
թիւր , նէ^օ Խաթայրմ ” տէտի . “ բէք էյու , հազըր
օ’լ , կի’յին իւսթիւնիւ , չիւնքի . պու՝ կէրէք սանա ,
կէրէք պաննա պէօյիւք պիր իսկէննէ տիր , իքիմիլ-
տէ դուրթուլուրուզ ” տէտիմ . “ խա’յր , իւսթիւ-
միւ կիյինմէմ , բէտէրիմին էվինտէն գաչարղըմ կիւն
կիւմիլ օլտուղում էսկիլէրի կիյէրիմ ” տէտի . “ պու
միւմքինսիզ շէյ տիր , պէն սիզին էվէ կիթտիյինիզ-
տէ Խիւզլիւնիւզ նէրտէ օլմասըն տէյու կիյինմէնիզ
իսթէրիմ , չիւնքի , սիզին էսկի իլէ կիթտի-
յինիզ կէօրիւրլէր իսէ , “ նա’ , կէօրտի’ն մի ,
պիլ սանա ֆուգարա օլուրսուն տէմէ’տիք մի ” տէ-
յուսլ՝ սէնի խօրլարլար , լաքին կիյինմիլ կիտէր ի-
սէն , “ սիզ հէր կիւն պաննա խապէր Խօլար իտի-
նիզ , պէնտէ կէլտիմ ” տէրսին , պունուն իլէ Խիւ-
զլին գարա օլմազ ” տէտիմ : Չիւնքի պու ալթը
այ զարֆընտա , պէլքի օն տէֆա , “ դաչ կէլ ” տէյու
կիզլի խապէր կէլմիլ իտի . հաթթա , Խազըն
կիւնտէ , էհլիմին աղղընտան պիր մէքթուպ Խազըպ .
կէօնտէրտի յիմտէ , Տէրվիլ վարդապետ էլինէ ալըպ ,
“ պու դըղընըղն Խազըսը աէ’յիլ , Միլտիլին Խազըսը
ալը ” տէյուսլ . գալարըրպ աթմըլ իտի , վէ մէք-
թուպու աշմաղտան , կէրու կէօնտէրտիքտէն մտատա ,
էհլիմէ տէ “ նէ ” զէման բէնտի իսթէր իսէ , պըրադ-
սըն կէլին ” տէյի խապէր Խօլամըլ իտիլէր : Պիզ
պու մէքթուպու Խազմադ ճէսարէթինի ամ ճամըն՝

ասայմա՝ Միլրաիչ իլէ գըղըմըն դապահաթը կօդ,
 փախաա հադտը պէն պիլիբիմ Կ տէմէսինտէն ալմըշ
 օլուպ, վէ պօւ ֆիքրիմիզի Հայր Երգուարդա ա-
 չուպ, մէքթուպուտա օգութարդուտան սօնրա կէօ-
 թիւրմէք իշուն հալփարտըգտա, իշնտէ նէ՞ հաղը-
 լը օլտուղունու տույուրմուշ, չիւնքի քէնտինէ օ-
 գութուում, չիւնհէ իթմէսին տէյու, ծնլարտա
 հիչ անլամոյարագ, կէրու կէօնտէրմիշլէր, կէթիր-
 տի տէփա պանա վէրտի . . . Հէմ նասըլ տէտիմ
 իսէ, մութլագ Հայր Երգուարդ նէ օլտուղունու
 սէյլէմիշ տիր, չիւնքի միւմքինսիղ շէյ տիր պիր ին-
 սան, էվլատընտան ալտըղը մէքթուպուն նէ՞ օլտու-
 դունու պիլմէղ իսէ, մէրագ փտուպ՝ ալմագ օլտ-
 մագ . . . նէ հալ իսէ, իսկեսթ օլտու, դալգ-
 տը իւսթիւնիւ կիյինտի . «Հայտէ» տէտիմ, «պի-
 րաղ օթուրայըմտա, էյլէ կիտէլիմ» տէտի, «քէք
 էյու», օթուրտուդ վէ պէլքի արթըգ սէյլէր ֆիք-
 րի իլէ, «քէշին շունու պիլին քի՝ պէնիմ սիզտէն
 շու օլան հալէրին սէպէպլնի տույմագ իսթէմէմ,
 սիզի թէօհմէթլի տիւշիւրիւպ, հիւքմ ալթընտա
 սագլամագ ֆիքրի իլէ տէյիլ, հալընըղ, սէնին հիւ-
 րէյին պանա աջըղ օլտուղու հալտէ, պէն չիւք-
 հէտէն արիղ օլուրում, չիւնքի՝ սանա փա-
 վիտս նէ ուսթալըշ գուլանաա, պէն չարու-
 ճագ սանա նէ օլտուղունու տույուրուրում: Իքին-
 ճիսի՝ սագըն զանն իթմէքի՝ պէն ծնատա պիր դա-
 րար վէրիբիմ, չիւնքի՝ իսթէմիշ օլտամ, շիմաիյէ
 դաաար չօդ շէյ հաբար իսիմ, հալսօտ՝ իշն սօնու-
 նու գօլար քտըմ: շիմտի պէն էյի պիլիբիմ քի օ-
 քիզէ եէմին վէրտիրմիշ տիր պանա սէյլէմէմէք ի-
 շուն, չիւնքի՝ պիլիք քի սէն պանա սէյլէսէն հէր

շէյի, նե՛ ֆրորըլտագ չեվիրտիյինի սանա տույուրա-
 ճաղըմ, հալի ելէ սէն տե ուզագ գալաճագսըն, կել
 էֆէնտիմ, սեօյլէ նե իսե մանեասըտա, շու տերու-
 տէն գուրթուլայրմ, կէօր, պիր պիրպիրիմիզ իչուն
 պունճա տերտ ու մէշագգաթ չէքտիք, հէմ շիմտի
 էլէր իչուն սեֆիլ օլմայալմ, պագ, նե՞ պիչիմ
 եալվարըյօրումն « ճանըմ, եօգ հիչ պիր շէյ եօգ,
 սէնին կէօզիւնէ կէօրիւնիւյօրն « է՛յ, հայտե պա-
 դալմ, կիտէլիմն տէտիմ, նիհայէթ օտամըղտան
 տըշարը չըգտըդ, հալա ինանմայօր քի՝ սահիհէն
 կէօթիւրէճէյիմ բէտերինին էվինէ. ինտիք աշաղքի
 օտայա « պիրագ շունտա օթուրալմն տէտի, օ-
 թուրտուք պիրագ, քէնտի պիլմէմ նե տիւշիւնիւր
 իտի. լաքին պէն բէք չօդ շէյ տիւշիւնիւր իտիմ:
 Իպթիտա՝ պիր ճիգվիթին եիւրէյինին քէօթիւլիւյիւ-
 նիւ. իքինճի՝ ճիգվիթէրին՝ գարըլարըմըն եիւ-
 բէքլէրինի էլէրինին իչինէ ալմըշ օլմալարընը. իւ-
 չիւնճիւ՝ պիլէ պիլէ շու տերտլէրի չէքիպտէ, պիր
 չարէսինի պուլամատըղմը, զիրա պու պիլինմէզ
 եալսօտ սըրը պիր շէյ տէյիլ իտի ներէտէն կէլտի-
 յի. տէօրտիւնճիւ՝ պունճա սերէնճամընը չէքիպտէ,
 շիմտիտէ աթէշ կիպի մուհապպէթի՝ եիւրէյիմին
 իչինտէ գալըպ քէնտուտէն այրըլաճագըմը. պէլինճի՝
 պիւթիւն տիւնեատէ էօքսիւզ, պէնտէն պաշգա
 քիմնէսի օլմատըղը հալտէ, պիր ճիգվիթին սէպէ-
 պինէ, պէնտէն պունշարը չէքմէսի վէ պէն քէնտի-
 նի պըրագսում, մութլագ, եինէ ծնլարըն տուզաղը-
 նա տիւշէճէք տիր գօրգուսու. էն սօնու, եիւրէ-
 յիմէ թաշ պատըպ, « հա՛յտէ, վաղըթ ախշամ
 տըրն տէտիմ. չըգտըդ տըշարը, կիթտիք ամճա-
 մըն սօգադ գարուսունուն էօնիւնտէ տուրտուք,

« չա՛լ գաբույու » « Խօգ սէն չալ պէն չալմամ » տէտի ,
 « խայըր , պէն տէյիլիմ սէպէպ , կիւնասը սէնին պօյ-
 նոււնա , սէն չալ » տէտիմ , հաարլը , սէն չալ , Խօգ
 սէն չալ , Խօգ սէն չալ իքիմիպտէ չալմայօրուդ :
 Էն սօնու պաշըմ տէսնմէյէ պաշլատը , էյի տույ-
 տում թէքմիլ եիւրէյիմին տուրմասընը , Էօլիւմ ,
 մէզաու , թիմարխանէ , տաղար , տէրէլէր , տէնիզ ,
 դույուլար , պըզադլար եիւրէյիմէ սաբլը , իրէր պօյ-
 նումա թադըլը , պունլարըն հէրսինի արտարտա կէօ-
 զիւմիւն Էօնիւնտէն կէզմէքտէ օլտուդլարը իլուն . . .
 պիր սաաթ Էվիլէ շու Էզլիյէթտէն դուրթուլայըմ
 ֆիքրի իլէ , Էլիմի չաք չաքա ուզատըր իքէն , Էհ-
 լիմին՝ « պէնի Էօլտիւրէճէքսին Սիլրտիչ Էօլիւմիւմէ
 սէպէպ օլաճադսըն » տիմէսի , պէնի պըդլանտըրթ-
 աը , վէ Էլիմի կիրու չէքտիրթտի :

« Եկէր՝ Էօլէճէք պիրի վար իսէ , պէնիմօ » տէ-
 տիմ , Էվիլէթ , պէն իմ , հէմ սէնին պէնի Էօլ-
 տիւրէն , « պանա սէօղ վէրիւրմիսին պէնի օ Էվտէն տի-
 շարը չըգարմայա , » տէյու սիւալ իթտի . « սէնտէ ,
 պէնիմ միւշկիւլիւմիւ հալլ իտէճէքմիսին » « Խօ՛գ ,
 սէն Էիմին Էթ . քի պէնի չըգարըրսըն » « պէն Էիմին
 իթմէմ , սէօղ վէրիւրիմ , լաքին զըպ չըգը լաֆա դան-
 յամ » « Խօգ , նէ օլտուդոււնու սէօյլէրիմ , լաքին
 պիր տահա օ Էվտէ օթուրմամ » « Էօյլէ իսէ , հայ-
 տէ կիտէլիմ » աէտիմ : Այրըլտըդ դաբոււնուն Էօ-
 նիւնտէն , պէն՝ քէնտիմին իչ հալիմտէն վէ սնուն՝
 իւսթիւնտէն , կէօրիւնիւշիւնտէն , իքիմիպտէ Էօլիւ
 իտիք , պու արատա , պու հալի՝ պաշընա կէլէն սն-
 լայապիլիր . . . իշիտէն տույմազ , հաարլը իւչ Էէր-
 տէ օթուրարագ , կիւճ իլէ մէզարլըղըն ալթընտաքի
 դալինսնուն աղաճլարը ալթընա աթարդ . քէնտիմիլի :

Պու ախշամ ճիւղուսու Հիւսայուն ախշամը օլտու-
ղու իչուն , հէր քէս հալը դըյըսընս կիթմիշ , վէ
պիզ օրատա իքի քիշի իտիք : Պիրաղ հօրկունլուդ
ալարգտան սօնրս , “ իւք էգվէլ շունու պիլին քի՝
պիզիմ իւք մութլուլու կիւնլէրիմիզի կէրու չէվի-
րիս , չէքտիկիմիզ սերէնճամա սօն վիրէճէք վագթ
վէ ախշամ տըր պու , օնուն իչուն հերնէ տէ օլտա
սէօյլէյէճէյին հիչ գօրգամ , չիւնքի՝ պէն սէնին
հիւրէյինի պանա տըրդ կէօրիւրսէմ , հէր շէյիտէ
ունուտաճաղըմ ” տէտիմ , “ լաքին կէօթիւրէճէքսին
պէնի էվտէն ” “ էվվէթ ամմա , քէշին պիլմիշ օլ
քի պօշ լաֆ տինյէմէմ , զիրա՝ հօլտա պիր դաչ
հերյէրտէ օթղըրուպ տիւշիւնմէնտէն , պանա էօյլէ
կէլտի քի՝ իշի սըրասընս գօյտուն ” . . . տէտիմ :
Երէյի վագթ կիւլմիւշ օլմատըլմըղտան , պիրազ
կիւլտիւք պու լաֆըն իւսթիւնէ : “ Իշթէ տինլէ
շիմտի պէնի , պու փափաս՝ տըշարտան կէլտիյին-
տէ , պէն պիր քիւշիւք գըզ իտիմ , հէր կէլիշին-
տէ , պէնի դուճաղընս ալըր սէվէր . . . իտի . պէն-
տէ , օնու \ սէվէր իտիմ . հալաշ հալաշ պէօյիւ-
տիւմ իսէ , պէն քէնտիմի սագընըր իտիմ , լաքին՝
պէնիմ իչուն տիւնուտա օնտան մէշհուր ատամ
հօղ ըտը , շիմտի սանա կէօնիւլ վիւրտիյիմ կիւն-
տէն , օնտան հիւրէյիմ սօղուտու , իշթէ պու տուր
հալարըղ , քէնտուսինի թութամայօր ” տէտի : “ Սայ
քի պու՝ նադիլտէն զիյատէ , մասուլ օլտու տէտիմ
քէնտի քէնտիմէ . չիւնքի՝ էօնիւմիւզտէքի իւչ սէնէ
իչինտէ չըգարըլմըշ իտի , ամմա , պու տա էլվէրիւր իտի
կէօզիւմէ կէօրիւնմէմիշ տէմէյէ , լաքին՝ իւստիւնէ
տէ զիյատէ տիւշմէտիմ , չիւնքի՝ էյի պիլիւր իտիմ
քի՝ փափաս հէմին էթտիլթմիշ իտի , օնլարըն իւք

իշի տիր պու քէնտի դուրպանլարընա , հէմ պու
 եեմինի փափասա իտէն պիր դարը , պին տէֆա պու-
 նուն իւսթիւնէ եեմին իթսէ՝ կիւնա՛հ սայմազ . չին-
 քի՝ էսկի եեմին տիր սաղ , իքինճի թուլթուլմազ .
 « էյի եա , ա՛ դուզում . պու կիւնէ գատար սանա
 պին տէֆա աղլատում , սըղըստում , եալփարտում , է-
 լինի տյաղընը էօրտիւմ , վէ սէն « պիր շէյ եօգ ,
 պիր շէյ եաբմայօր » տէյուպ նիչին նաֆիլէ իքիմի-
 ղիտէ պու գատար կիւն հէմ խասթա իթտին , հէմ
 պէնիմտէ ղիւլումիւմիւ պօղտունն » . « նէ իտէյիմ ,
 տիւշինտիւմ քի՝ պիր էվ իչինտէ օթուրաճաղըվ ,
 լազըրտը չըգաճագ օրթայա , կերչէք տիւշինմէք-
 սիզին եաբայօր , լաքին պիլմէյերէք եաբայօր »
 տէտի իսէ , « խա՛յր , էօյլէ տէյիլ , պիր ատամ՝
 պիլմէյերէք եաբմագ պաշգա տըր , պու պաշգա ,
 քէնտի իւչ սէնէտէն պէրու օլան ֆասլը պիլիր ,
 սէն քէնտույէ պաղտաքի լազըրտըլարը տէտին , օ-
 նուտա պիլիր քի շիւքհէ իտէյօրում՝ , եեմէք իլմէք
 եօգ , հէր կիւն խասթա օլմամլը քէնտու իչին տիր
 տէտիլէր էվտէն , « շունլար բէք պիրպիրլէրինի սէ-
 վերլէր , հէր սէն սին պու շէյլէրին սէպէպի » տէ-
 տիլէր , պանա կէլտի եալանտան իըրսընմագ իս-
 թէտի , հազգըմ վէ սէպէպիմ վար տէտիմ , պըրա-
 գաճագլար պիրպիրինի տէտիլէր . սէն քէնտույէ ,
 « պէն շիմտի էվլէրի տէյիլիմ , գապուլ իտէմէմ »
 տէտին պունլարըն հէքսինի պիլիր իտի , տէյէլիմ
 քի՝ հիչ պիր սէպէպ . . . եօգ տուր սէնին քէն-
 տուտէն ուզագ տուրաճագ վէ պէն ֆէնա ա-
 տամըմ իսթէմէյօրում , էկէր քէնտի ֆիքրինաէ
 պիր շէյ օլմասա , պըրագ քի իլք կիւնիւնտէն քէնտի
 ուզագ տուրմաղը իտի էսկի ֆասլ իշուն . իլա կէ-

րէք քէնտի նամուսու վէ կէրէք պիղիմ տիրլիկիմի-
զին պօղուլմամսը խաթրը իջուն , պիղտէն ուզագ-
տուրմայը իտի , պունլարը իթմէտիքտէն մատա ,
ասնա լափ էթտիկի վագըթ , տիյնէմէտէն իսէ ,
գալգըպ տիւրլիւ հօլար իլէ սանա գօրգու վէ պա-
նա շեքհէ վէրմէյէ չալըմասը՝ այան աշիքեսը փիք-
րինին պօղուզըղընըն նշանը տըր , շիմտի՝ մատամ
քի իշ պէօյլէ տիր , տէտիմ . սէն նիջուն կիտուպ ,
պուրնունա կիրէր իտին » « էյ նէ եսքայըտըմ ,
կիթմէզ իսէմ խըրսլանըր իտի Մ . Տ . տա պանա
գըզար իտի » տէտի :

Օգո՛ւյանլար՝ սիզէ պիր թէմսիլ կէօսթէրէճէ-
յիմ պունուն իւսթիւնէ , պիր շէքէրճի՝ թապլա-
սընա գօնան առը վէ սինէքլէրի ագչամա գատար
գօվար , լաքին՝ եինէ կիթմէզէր , սէպէ՞պի , չիւն-
քի՝ շէքէրի եյէճէքլէր . . . արատա՝ պիրտէ քէ-
բէնէք կէլիւ , պիր գօվմագտա կիտէր , նի՞չուն ,
չիւնքի շէքէրաէն եէմէզ . . . : Պու փափաստա ,
էկէր քէբէնէք իսէ , պու գատար գըշլամատա նի՞-
չին կիթմէզ :

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՓԱՍԼ

Մեծպոռի պիր հիճրէք

« Շիմտի՝ պէօյլէ օլտուղու հալտէ , պիղ պու-
քէօյտէ պիր էյ թուլթագ , հէմ մէսարիփ ար-
թար , հէմ օ եինէ պիղի րահաթ պըրագմազ . պու
սէպէպաէն պիղէ էն միւնասիպ եէր խթամպօլ
տուր , չիւնքի՝ հէմ մէսարիփ էքսիլիւ , հէմ օնըն-

տա կէլմէսինէ միւսասէպէթ ալմաղ : Պէն միւսճեր-
րէտ՝ պու հափթա պիր էվ պադալմ, Ալաճ սէօ-
յիւք տիւր Դ տէտիմ : Պէօյլէճէ գալգարդ էվէ օն-
տանտա տէֆա տօնանմա սէյրինէ կիթտիք : Իրթէ
կիւնիւ բէտէրիմի Խթամպօլա չըլլըրուս՝ պիզիմ
պու կիւնէ գատար օլան հալէրիմիդին սէպէպլի՝
փափաքն շու հարէքէթի վէ օնոնտա սէպէպլի շուն-
լար վար իմիշ էվիւլ, վէ պիդ ախշամ գարար վէր-
տիք Խթանպօլա կիթմէյէ մալիւմիւն օլտուն, պու
շէյ՝ կերէք պիզէ, կերէք էվէ լաճաթլըգ օլուր Դ
տէյուպ, քէնտինտէն բուխսաթ իսթէտիմ իսէ, Կօ-
քի բաճաթ օլաճադսնըգ՝, կիտին, լաքին՝ պագ քի՝
սէսսիգ պիթիքէսինիգ Դ տէտի :

Պէնքի նէտի սէնէ իշրէթ իթմէղ, վէ չօդլարը-
նա էօյիւտ վէրիւր իքէն, կերէք գօլէռա վէ կերէք
պու մշադգաթլար սէպէպլինէ, պաղը տէֆա, պիր
աղ իչմէք լաղլմ օլտու : Ագշամ էվէ կիթտիյիմ
տէ, պիր գաջ գատէճ շարապ իչտիմ, լաքին էճիւ-
մին իւսթիւնտէ տէ, պիր գըրըգլըգ կէօրտիւյիւմ
իչուն, սօրտում քէնտինէ սէպէպլինի վէ քէնտի պիր
գաջ « ճի՛չ միջ Դ տէն սօնրա, Խթամպօլա կիթ-
մէմիղ կիւսիւնէ կիթտիյինի անլաթար :

Պու շէյ Գրանա ալըր կէլէճէք պիր շէյ իտի,
« նէ՞ աճայիպ շէյ տէտիմ, սիգ սէվնէճէյինիգէ քի
նիւրէյիմիղ բաճաթ օլաճադ, գէտէ՞ր մի իտիյօր-
սունուղ . պէնքի սիզի իչուն ալթը այ տըր վէ պիր
սէնէտէ էվիւլ պունճա տէրտ պէյա չէքտիմ, պուն-
ճա կերէք սիզտէն կերէք տիւննա ալէմտէն խօր-
լանտըմ, վէ շիմտի տիւննանըն պու տառ հալնտէ,
պու աղըրլըղըն ալթընա կիրիպ, պու պաղչէլէրի,
տաղլարը պըրադըպ, լաճնուտլուգ իլէ, կիտէյօր

խան, ճանրմ եօգմու, վէ հէմ սիզտէ պիլերսի-
նիզ քի սիզի իջուն, չենքի՝ պէնիմ արգամտոն
տիւշէնէրտէն դամայօրուղ . . . » « ճանրմ, իշ-
թէ պէնտէ, օրատա քիմնէմիզ եօգ տէյի տիւշիւ-
նիւյօրում » « Է՛հ, պէնտէն պաշգա քի՛մ օլապիւ-
սին, դաջ քի պէնիմ սիզտէն պաշգասընա իգթի-
ղամ եօգ, սէն պիլերսին քի՛ պէնիմ պու կիւնէ
գատար ճէպրէն իշիմ եօգ, հէմ սիզին պու հալի-
նիզ պանա էյի կէօրիւնմէղ, դապիւ տիր քի՛ ագ-
լամքի լաիք չըգարուպ օրթայատա, Իսթամպուլա
կիթմէյէ մէճպուր օլմանըղա բէշիմանսընըղ, Էկեր
էօյլէ իսէ, էյի պիլերիմ քի՛ սէն հէր վագըթ,
իւղէրինտէ, պու բէշիմանըղ սէպէպինէ, պիր զըտա-
լըգ սագլայաճագսըն, Էկեր էօյլէ իսէ տահա էյի
խտի, տիշամ դարույու չալուպ, Իէրի կիրէյիտին »
« Է՛յ ճանրմ, պու գատար կիթմէմի Իսթէյօրսան,
կիտերիմ, նէ եարայը՝ » « Էվլէթ, պագ աջըգ սէօյ-
լէյօրում, Էկեր պանա դարչու խուսուլմէթին վար
իսէ, կի՛թ » « Եօգ, պէնիմ խուսուլմէթիմ եօգ,
կիտերիմ » տէտի :

Կէօրիւնիւր քի իւք տիշամը, « օլ սանա կէօզ
տաղը վէրտի, եարմաղ ըտը, նասըլ ալտանտըն »
տէմիշ իտի փափաս կիւնտիւղտէն, « Է՛յ կիտեր-
սէն դալգ պագալում » « Էսկի բուպամ իլէ կիտէ-
րիմ » տէտի, « Բէք էյու հայտէ դալգ » « սէնին
իլէ կիթմէմ » տէտի, « էյ, քիմի իլէ կիտերսին »
էնիշտէն իլէ » « Է՛հ, հայտէ կիտէլիմ, սէս վերէ-
լիմ :

Կիթտիք էնիշտէնին դարուսունա, օտա իշի պի-
իւր դալգմաղ, կէլաիք պէրիքի օտայա, բէտեր
եաթմըշ հէմշերէլէր իլէ, պէօյիւք էնիշտէմ օթուր-

մուշ « և իննէ նէյինիդ վար քի՝ էօթէյէ սէս վերի-
յօրսունուդ » ճաննմ, պանա վերա կիթ տէր , իս-
թէմէմ, փափաս իլէ իլմին պիր տիր տէր , օ քի իս-
թէմէյօր իսէ , կիտերիմ , հայտէ , կէլսինտէ , կի-
տերիմ » : Պէն պու արա տէֆա կիթաիմ էնիշտէյէ
սէս վերտիմ , նիհայէթ կէլտի , պերիտէ , պունլար
մէշվերէթ էթմիշէր կէօրիւնիւր՝ պիզէ պիր հաւ-
լայլու , գօրգու վերմէյէ :

Օտա գաբուսունտան իչերի կիրէր կիրմէդ , հէբ-
սի պիրտէն պիր հալաս իւսթիւմիւզէ , « նէ՞ տիր
պու սէնին էթտիյին , զափալլըյը էօլտիւրիւյօրսուն ,
էչին էփլատը սէնին նէսիւրին մի՞ » , կէպերմէտին քի
հէրքէս գուրթուլտուն » : վէ տահա պիր թաղըմ
լափլար :

Պու արատա , էհլիմոնէ աղայարօդ « վա՛յ ,
սէն կերէք ֆէնա ատամ իմիշսին , պանա տէտի-
լէրտէ ինանմատըմ , ախշամ պէնտէն օ լափլարը ալ-
տըն քի՝ պունու նաբասըն » : տէրտիյի կիպի , պու
արատա զանն իտերիմ պանա պիր չըկընդդ կէլտի :
էփվէթ , չըլտըրաճադ շէյ իտի պու պէնիմ՝ իչուն :
Պու կիւնէ դատար , պէնիմ տէրտիմին նէ օլտու-
զուն պիլիպ , « սալթ փափաս տէյիլ էհլինտէ եա-
բայօր » տէյէն հէմշիրէմ իտի պանա « կէպերմէտին »
տէյէն , « պէլի , պէլի ալտըն պունուտա քապուլ
խտէճէքսին » տէյէն իտի պու . հէր կիւն փափա-
սա՝ « սէնսին էտէն , պունլար պիրպիրլէրլիտի տէ-
լի կիպի սէվէյօրլար , սէն պունլարըն էվինի եը-
գըյօրսուն » տէյէն հէմշիրէլէրիմ իտի : Պուն-
լար՝ քէնտիսի իչուն պունա շէյ չէքիպ , էրիյիպ ,
խաւթա օլտուղըմ էհլիմ իտի պունլարը տէյէն :
Պու տէյիլ չըլտըրմօդ , իլս էօլէճէք շէյ իտի :

հէր քէսէ լայրդ օլան ճէվասը վերադարձն ոօնրա ,
էհլումէ տեօնիւոյ , « մատամ քի սէնին իլէ պու դա-
տար եիւզէ չըգտըդ , վէ սէնին սէպէսիսէ , շու ա-
յարտա ատամլար պանա պու դատար աղըր լադըր-
աղըր իթտիլէր իշին տալընը վէ պէսիմ տէրտիմի
պիլէրէք , հէմ սէնտէ քի պու լափը իթտին , միւմ
քիսսիդ շէյ տիր սէնի իլէ դալմամըդ , շիմտի կիթ-
մէ լիսին » տէտիմ . « էվլէթ , կիտէրիմ » տէտի փա-
ղըր :

Իքիմիդ պիրտէն հայրարորդ էնիշտէմէ քի ալ-
տըն կէօթիւրսիւն , օ դալալըտա մապէյն պուլմագ
իշուն , ամընտըրտը : Զէրսի պիրտէն , « եօդ , սէն
կիթ , տէփ օլ , ճէհէմմէմ օլ , հէպէր , օ պաւրա-
տա դալաճագ , օ պու էվին գըլը տըր » տէտիլէր
իսէ « եօդ , սադըն ումմայըն , պէն կիտիպտէ Տօնու
փափասա միրաս պըրսագմամ , շիմտի օ կիտէճէք ,
պէն տէ քէնտի արտընտան կիտիպ կէօրէճէյիմ » պա-
ղըրտըմ տիվանէ կիպի . տէփա էհլումէ տէօնիւոյ ,
« կէօր գըլդ դարընտաշըմտան պու դատար աղըր
լադըրտըլար իշիտիյօրում սէնին իշուն , պէն քէտէ-
րիմէ պիլէ պիր լադըրտը իթտիրմէտիմ սէնին իւզէ-
րինէ , պադըրընը հօրէյիմ , հայտէ դալդ , իթմէ ,
գըյմա պանա , պուհմա տէրտ ու պէլանը շէքտիմ ,
հէմ շիմտի կէօրիւրսիւն քի էօլէճէյիմ , էկէր կիթ-
մէպէն » տէտիմ : Պու լադըրտըլարը իթտիկիմ վա-
ղըթ , թա իբք կիւնքիւ մէհապպէթտէնտէ օն գաթ
ղիտտէ իտի մէհապպէթիմ , լաջին , առ իլէ էօլ-
քէ պէնի պօղար իտիլէր , « հարըն սապահ , կիտէ-
րի » տէտի փաղըր « եօդ , մոլթլագ պու տիշամ
կիթ , եօխաա քէնտիմի էօլալուրիւրիւմ » տէտիմ :
Եինէ օթուրմուշ եիւզիւմէ պաղըպ աղըր , էօթէ-

քիւէրտէ՝ տէմէտլքլէրի գալմազ , Արթըզ՝ պուլ քէր-
 թէտէ տիւմէնէլէյին սօն քէրթէսինտէ իտիմ , պիր
 հանտան , հէմշիրէլէրիմին « կէպէր , էօլ , երդըլ »
 պաղըրմալարը , տիկէր թարափտան էհլիմին կէօզ հաշ-
 լարը վէ պիր հանտան խըրս , առ , նիճուն պէօյլէ
 օլտուդ պիր փափասըն սէպէպինէ վէ պուլ գարշըմ-
 տան կիտէրսէ , հալիմ նիճէ օլաճագ տէյու տիւ-
 շիւնիւշիւմ պանսա էօլիւմիւ թաթը կէթիրիրլէր ի-
 տի : Խաթըրմա կէլտի քէնտիմի վուրուպ էօլտիւր-
 մէք « իշթէ պէն կիտէյօրում » տէտիմ հօգարու
 գօշարագ , տահիհէն քէնտիմի վուրմայա , հէմ պիր
 կէօզ աշըպ գարամագտա կիտիպ , ալտըմ պէլիմ-
 ատըմ , լաքին վուրամայաճագ իտիմ , չիւնքի՝ ծնու
 սէվէր իտիմ , իսթէմէլ իտիմ օնտան այրըլմադ ,
 քէնտի հանընսա կիտուպ էօլմէք իսթէտիմ , վէ քէն-
 տու տախի պուլ գատար սճը վէ դօղգուսուհուն ի-
 չինտէ , օ տա պէնի սէվէր իտի , չիւնքի պէն հօգա-
 րու գօշտուղումտա , « աման քէնտիսինի էօլտիւր-
 մէսին , պէն օնու սէվէրիմ » տէյուպ , հալվարա-
 րագ , էնիշտէմի արդամտան հօլամըշ իտի փադըր ,
 վերտիվէն պաշընտա թուլթուտ պէնի էնիշտէմ , գօյ-
 վերմէմէք իսթէր իտի , լաքին , հօգ , պէն քէնտինի
 կէօրմէք իսթէրիմ , կիթտիմ աշաղա , էլիմի պըջաղըն
 իւսթիւնէ գօյամաղ իտիմ , « հայտէ , կիթ , հօխսա
 իշթէ էօլէճէյիմ » տէտիմ , շաշըրմըշ իտի գափալը ,
 հալվարըր իտիմ կիթսին տէյու , կիթտիմ հանընս ,
 էլիմի օմուղունս գօյուպ , տէֆա հալվարտըմ աղըմ
 իլէ քի կիթսին , լաքին՝ եիւրէքտէն իտէմէլ իտիմ
 կիթմէսինի , հալիա աղըսը իտի օ վէ պէն գարշըսըն-
 տա պուհճա ֆէնաղդըրա սէպէպ օլանս . . . նէ
 տէյէճէյիմի շաշըրմըշ իտիմ , պուլ արա , կիւյա հէմ

շերէմին կեօյսիւ գաբանոր չենէսի պիրպիրենէ կէջ տի, «նասըլ, պէյէնտին մի, հարըն հէքիմ բարա սը վերէճէյիմ» տէր իքէն, քի՛ պէնտէ սէտիրտէ օթուրմուշ նէ հաբաճաղմը շաշըրմըշ, տէլի կիպի պագար իտիմ: «պիր շէյ օլույօրոււմ» տէյերէք, պիր սէս տէ պերիտէն չըգար, պուտա եհլիմ իտի, պիր շիտտէթլի սընրը նէօպէթի կէլտի ֆագըրա քի ազ գալոր քի իչինէ օյնասըն: Պէն օն տագըգա գաստար շաշկընըգտա գալորգտան սօնրա, ագըմ պաշըմա կէլտի, հանընա հարաբմա կիթտիմ, լաքին պօշ, օ պէնտէն տահա զիյտտէ գօրգար իտի: պիր չարէք ուղըրաշորգ, պսւ ֆուրթուհա կէչտի, պիրազ հաթը, հէք քէստէ հաթըրար պիզ գալորգ խաթ թամըզըն հանընտա:

Պու հալտէ կիճէյի սապահ իթտիք, քէնտի ույուրմուշ, վէ պէն օթուրմուշ պին տիւշիւնճէ ֆիքրիմտէն կէչտիքտէն սօնրա, տիւշիւնտիւմ քի՛ եինէ քէնտիմ էվէ կէօթիւրիւպ պըրագայըմ, պէնտէ սըրը օլայըմ տիւնեանըն՝ պիր պէլլիտիզ մահէյլենէ տէրտիմ իլէ ուղըրաշմայա, չիւնքի՛ պիր միւմքիւն, կէրէք եհլիմին վէ կէրէք հէմշիքէլէրիմին լագըրտըլարը եիւրէյիմաէն չըգմայօր իտի:

Սապահըր աղարտը իտէ՛ սէս վէրտիմ քէնտիւնէ, ույանտը «հայտէ՛լ գալգ» տէտիմ, «է՞վէ կիտէճէյիմ» տէտի, «էգվէթ, հայտէ կիտէլիմ» տէֆա, «էվէ կիտէճէյիմ» տէյուպ, ախշամքի սընրը թուրթուու, եինէ հէմշիքէլէր կէլիպ, ախշամքի հալէրինի պաշլատըրար, վէ պէն կիտուպ, իչէրուքի ստատա հալլըրգ օթուրուպ, նէ հաբաճաղմը շաշըրմըշ իտիմ, պու հալտէ գալմագ, վէ հէր շէյի գապուշ իթմէք, միւմքինսիզ շէյ իտի, քէն-

տիննի եիւզտէն պրտագամազ խտիմ, չիւնքի սէվէքիմ:

Պէն՝ ճիւնիւնըլայէ տիւշիւալ, 'Տայիմի տույնաղ
օլմազ խթէսէմ՝ ֆէնա, չիւնքի փափասըն ֆէքրի
պու խտի, վէ անը իճրա իթմիշ ծլաճազ խտիմ,
պոււնտա պրտագսամ, թէքքի տիյար իթսէմ, պու
տա փափասըն խթէտիյի շէյ խտի, սանիէն՝ եարա
մազ խտիմ, չիւնքի՝ դուրթարմազ իջուն նիյիէթ
իթմիշ խտիմ:

Պու տիւշիւնճէյէրին իլնտէ, եիւրէյիմ բարէ
բարչա օլտուղու Տայտէ. պիրիսի՝ պիլմէմ քիմ ի
տի, Տէքիմէ դօշար իքէն օլ պիր դարուտան փա
փաա իչէրի կէլտի, չիւնքի՝ օլ կիճէ կըսաՏսցըրմն
էվնտէ եաթմիշ խտի, Տէմտէ պու կիւնէրտէ Եէ
նիքէօյ քիլիսէսինտէն չըգմիշ խտի, եէնի քիլիսէյէ
եէնի փափաս դօնուր լաֆը իլէ. լաքին պոււնտան
զիյատէ, Տէմտէ տօղրուսու օլ կիւնէրտէ Եէնի
քէօյտէտէ դօգուսու չըգարդը իջուն խտի.
Գաբուտան կիրէր կիրմէզ, Տէմշիրէլէրէ սօրուպ,
իշի անլատըգտան սօնրա իչէրույէ խասթանըն եա
նընա կիտուպ, տէֆա տըշարը չըգար վէ պանա
կէլտի. պիր չըգըշ պիղէ, « օլան սէն պու նէ
տինսիղ սին, պու նէ՞ եկըլիթ սին, պու նէ՞ իման
սըզ սըն, պու նէ՞ չարգըն սըն, պու նէ՞ նանքէօր
սիւն, պու նէ՞ էվ երդըճը սըն » . « փափաս չօր
պաղըրմա, իչէրտէ խասթա վար, պէնիմ եիւրէյիմն
եարասը էլ վէրիւր, Տէմ օլ տէտիքլէրինն Տէքսի
տէ սէնսին, զիրա՝ պիղեմ նէօյլէ օլմամըգա սէ
պէպ, սէնսին » . « սէնի նանքէօր քէօրէք, պէն սա
նա պու վատար էյիլըլէր խտիյիմ չարգըն եինէ պէօյ
լէ պանա խայընըզ խտիսին » . « փափա, գար
շնտարի ատամ պու բաթըրարարա կէլմէզ, պա

դրամա շու ֆադրը խառնած տըր , դոյ վեր պենիմ
տերտիմ պանս էլ վերիր , հեմ սենին պու ետան
պաղըրըլարըն ալան աշիքեսար հիյէնի տույուրուր ,
չիւնքի հադդըր օլան առամ պաղըրմաղ . “ սենի
նանքէօր , թու եիւզիւնէ , օլան , պեն տէյիլմիյիմ
սանս պու դատար էյլէք իտէն , տինսիզ ” “ պեն
տէյիլմ տինսիզ , սենսին , չիւնքի սենին ֆենս ֆէյ-
լին իջուն՝ պիղիմ էվիմիզի երդտըն , պեն էյիլքլէրի
թանըրըմ , լաքին՝ ֆենսաղընըտա գապուլ իտէմէմ ,
պեն էօյլէ բէնիլըլեր իլէ թուլթուլուր սըջան տէյի-
լիմ ” տէտիմ :

Չիւնքի՝ պիւ ճիզվիթ հեր նէ զաման պիղիմ ա-
րամըտա պիր դըրըգըդ օլսա իտի , վէ հեր նէ զա-
ման քենտինէ տերլէրսէ քի քենտի իջուն տիր , կիւյա
պիլմէզ հախօտ հիչ պիր շէյտէն խապէրի եօդ կիպի .
իթմէ կիւնիւ կէլիր , “ սիզին ֆիլան՝ առամա օլան
պօրճուհուզա շու դատար շէյ վերտիմ , պանս պօրճ-
լու օլտունուղ , էհլինէ շու շէյի հէտիյնէ իտէճէ-
յիմ ” ֆալան տէյուպ , սըջան թուլթմագ իսթէր ի-
տի : “ Սենին կիպի չարգընը ըրըանկատա չիւրիւթ-
մէլի տինսիզ ” տէյիպ , քենտի իջուն օլ դատար քիր-
լէնմիշ եիւզիւմէ պէշ օն տահա թիւքիւրտիւքտէն
սօնրա , պաշգալարընըտա գանտըրմագ ֆիքրի իլէ ,
իլէրքի օտայա կիտէր իքէն “ պեն շիմտի սուս տու-
րույօրում , զանս իթմէ քի՝ սենին հիյլէլի հէյէթի-
նի հուտայօրում , հալընըզ ճիկէրիմին համմասըն-
տան սէս չըգարմայօրում , հէլէ շու էհլիմ էյու օլ-
սուն , սօնրա , պեն սանս կէօսթէրէճէյիմ ” տէտիմ :

Փալասա պու հէյէթլէրի իթտիկի վագըթ , Ըհ-
լամուրտարի հօգգապաղ հարտաղընըն՝ ուսթասընս
դուրուլտուղու վագթ իթտիյի հէյէթլէր թէքմիլ
իւսթիւնտէ կէօրիւնիւր իտի :

Պուլունտուղում օտաւտան , տօղրու օրթանճա
 էնիլտէմին օտաւրնա կիտուպ՝ պիր թաղըմուա թագ
 լիտ օնա խոուպ՝ վէ պանա իթտիկի լագրրտըւարր
 օնստա անլաթտըղը վաղըթ , սապր իտէմէյուպ , պէն
 տէ գալգտըղըմ կիպի , արտընտան կիթտիմ վէ օ
 թուրուպ տինլէտիքտէն սօնրա , « փափաս , նէ երր
 թըլըրսըն նափիլէ , սապր իթ , սագլա խըրսընը ,
 սէնին իլէ օլաճագ մուրաֆամըղտա եա՛ր , օնտա
 թիւքիւր պէնիմ եիւղիւմէ » տէտիմ « սէնին կիպի ,
 տինսիղ , իմանսըղ , չարդըն իլէ , պէն մուրաֆա օլ
 մամ , սէնին թէրպիլէնի վէրտիրիրիմ , սէնին եիւղիւ
 նէ թիւքիւրմէք տէյիլ , եիւղիւնէտէ իւթիւնէտէ
 պաշընստա . . . ըմ , սէն նէ տինսիղ սին օլան քի
 էհլինի պէնտէն գըսդանաճագսըն , սէն քիմսին քի
 օնուէ կէօղիւնիւ աչաճագ իմիշսին , նէ՞ կէօրտիւն
 պէնտէն , քէնտինի սագըն օնտան տէյէճէք , պէնտէ
 նէ՞ կէօրմիււշսին քի՞ « իչլի վէրիրսէն գարշըսընսա
 տուր , ալըպ օթուրուր իսէ օթուրմա , պէն օնու
 կէօղիւմ թութմայօր » , տէմիշսին , պէնտէն նէ՞ կէօր
 տիւնքի հէր կիւն զափալըյը խըրալարսըն » տէտի
 պիր տահա թիւքիւրէրէք , « էհլիմի սէնտէն գըս
 դանմամա իլք հագգըմ , սէնին տէ պէնիմ կիպի
 ինսան օլման տըր . իքինճի՝ սէնին իւչ սէնէ օնուէ
 իլէ , լիսանա կէլմէն տիր . իւչիւնճիւ՝ ամճամըն ,
 եէնկէմին , վէ գաչան գըղըն էթտիքլէրի լաֆլար
 տըր . տէօրտիւնճիւ՝ սէնին՝ Հասուէնանա « էօրտիւմ
 սէվտիմ » տիմէն տիր . պէշինճի՝ սէնին սէպէպինէ
 հէր կիւն իսսթա օլտուղումուղու պիլուպ , եինէ
 քէօթիւ ֆէյլինի իլէրու կէօթիւրմէք իսթէմէն տիր ,
 հէմ պիլմէնի ալղըն իլէ տէտին իշթէ . ալթընճը՝
 սէնին սապըգալը օլման տըր » տէտիմ իսէ « էվ

վէթ , պէն Գերապայծառն էօրտիւմ տէտիմ , լա-
քին եալան տէտիմ , չիւնքի օնլար պանա իֆիթիրա
խտէճէքլէր իտի օ տէտի « եալան տէտին , կէրչէք
տէտին , էլ վէրիր քի տէտին , գուսուրու նէ՞ իմիշ
սէօյլէ պադալըմ , ամճամլն օղու՝ շիշման գարը
իչուն նադլ իթտիյի վէ քիւֆրլէրի , պունա գարը
լաֆ կօգ . ֆիլլանճանըն . . . « առէք կէրէքտէ պէա-
տուա իտէրիմ օ տէտիյիննի նէ՞ կաբալըմ օ « էյ իշտէ
օ տա սիղին միւզէվերլիյինիզ իտի , իսպաթ իթտի-
յինիզ հա՞նը օ « էւվէթ , օլ շէյ իսպաթ օլտու
վէ սէնին ուսթան Գ . Ս . Գերապայծառ Գադան-
ճեան քի՝ օլ վադթ Բաթրիքիսանէտէ իտի , պանա
բէճա իտուպ , « այ օղուլ , պիզ անլատըգ իշի ,
սօղըու իմիշ , նէ օլտուղու անլաշըլտը , լտըին օլ
փափասըն ադլը պիրաղ աճայըպ տըր , շիմտի տա-
հա իւսթիւնէ տիւշսէք պիր շէյ . . . չրգարըր ,
նիհայէթ փափաս տըր , օնուն քէօթիւլիւյիւ սանա
տըր , իսթիյար բէտէրինին խաթըր իչուն , նէ եա-
բարսան եար , շու ատամըն էլինտէն շու քիաղըպը
ա՛լ , շունուն աղզընը դա՛րա , պու միլլէթէ տէ
ղիւլ տիր , իքի Բաթրիքիսանէ պիրպիրիննէ տիւշէ-
ճէք օ տէտիյի իչուն պէն օլ շէյի գալատըմ , օլ
սօսթումու խրրբալամայուպ՝ գարըսըտա քէնտիննէ
միւթիւ օլաճադ տէյու Ա . Ս . իլէ գալլ իթտիք-
տէն սօնրա օ :

Պունուն իւղէրիննէ , փափաս քէնտի կարմա խըր-
սընը վէ պիշիվերիննի տէյիշթիրիպ՝ « այ օղուլ , պու
շէյլէր պիւթիւն զիւլիւմիւնին պօզուգլըղընտան սա-
նա կէրիյօր օ տէր վէ լաֆըմըր քիմնէ իշիթմէսին
տէյու , պէնի ալըպ՝ պեր թէնհա մահալէ կէօթիւ-
րիւպ՝ վէ պէնի գանաղըմադ ֆիքրի իլէ , « ա՛յ օղուլ ,

սէնին պոռնկարք տիւշիւնիւշիւն , շիւբհէլի թապիս ,
 թընտան իլէրու կէշիր , պիրազ տամեղհէպէ սօղուդ
 օլտըղընտան , սէն կի'թ , Հայր Թուրմասա պիր խոս
 տովանանք օլ , պիրուլ Ֆիքրինի Ալլահա վէր ,
 պադ , նա'սըլ հիւրէյին' բահաթ օլուր , հէմ' կէօ
 րիւրսիւն քի պիր շէյ հօգ իմիշ . պէնտէ , սէնին
 կիպի պիր վադթ շիւբհէլի խոիմ , լաքին պիր քի
 թապտա պու շիւբհէլին նէ օլտուղընտու անլատըմ ,
 շիմաի օլ շէյ կէչտի իւսթիւմտէն ր տէտի . էվիէլ
 լէրիտէ , «պսակ օլտուղընտու վադթ , պէնիմ' փու
 փասըմա օլուն ր տէմիշ խաի պիզէ , շիւնքի էհլիմին
 խոստովանահայրը Հայր Երգուարդ խաի : Պու'
 էհլիմին խոստովանահայրընը տէյիշթիրմէք իսթէմէ
 սի իչուն , էհլիմէ իլէրուտէ չըգաճագ օյունունա
 հարտըմ իթսին տէյու , պիզէ քէնտի վափոտընա
 հօլայօր քի' օնուն աղզը իլէ' է'հ զարարը հօգ . . .
 տետիրթսին տէտիմ' իսէ , գահարբամաըմ , լաքին
 իքի իւհ այ սօնրա Վաթիր մայրապետէ իթտէքլէ
 րինի օդուտու իսէ , քէնտիտէ շաշտը պուլուշոււա :

« Պէնիմ' զիւիւմիւմ' պօղուդ տէյիլ , սիզ քէն
 տի զիւիւմիւնիւզիւ տիւզէլթին ր տէտիմ' , « սէն
 պէնիմ' սէօղիւմիւ տինլէ , տապահլարը շունտան
 էքքէն չըգ կի'թ պիր Պատարադ կէ'օր , օնտան սօն
 րա իշինէ կի'թ , հէմ' իշինտէ բասթ կէլիր , օլ զա
 վալլըյըտա սէրպէսթ դօյ վէր , էվին իշինտէ աղատ
 օլուն , իսթէր հօգարտա օթուրսուն իսթէր աշա
 դրտա , զափայը՝ սէնտէն գօրգօւսունտան , օնլարըն
 հանընտան այրըլամայօր , նէ վար շունտա , հէրսիւ
 միզ դարընտաչըդ ր « օ պիր գաշ կիւնտէն աղատ
 օլաճագ , շիւնքի՝ պիզ խթամպօլա կիտէճէյիզ ր
 տէտիմ' « է'յ տուր պադալըմ , տուրաճագ մը , սէ

նի իսթէ՞ր մի , տէմին « կիտէճէյիմ , իսթէմէմ »
տէյօր իտի » տէտի . « է՛հ , օ պէնի իսթէր , կիթ-
մէզ , չիւնքի պէնի սէմէր , պիլիր քի պէն օնու նէ
դատար սէմէրիմ , հէմ պիլիր քի պէնիմ սուչում
հօգ , օ պիլիր պու իշլէրին սէպէպինի , «այ օղուլ ,
նի՞չուն իսթամպօլա կիտէճէքսինիզ , օրատա պիր
խասթա ոլսանըզ , հէքիմ հօգ , պագուն հօգ , նէ
վար , շունտա օթուրուրսունուզ , սէն տէտիյիմի
հա՛ր , խոստովանանք օ՛լ » « է՛հ , պիզ օրայա կի-
տէրսէք , տալա խասթա օլմայըզ , չիւնքի սէպէպ
հօգ » « էյ օ կէլի՞ր մի , պագալըմ իսթէ՞ր մի սէ-
նի : Պիլմէզ իտի շաշգըն քի պէն իշի էհլիմաէն
տույմուչում թէքմի , վէ օնըն իսթէյի իլէ կիտէ-
ճէյիզ , հասըլը , ազըլ իլէ պէնի խղճահարըղա տալ-
տորաճադ :

Սասթա պագալըմ իւջ պուչուզ , վաքօր վագթի
տիր » տէտիմ , « լաքին՝ սէն էհլինին հանընա կիթ-
մէ , չիւնքի՝ սէնի կէօրմէք իսթէմէյօր » տէտի պա-
նա : Փափասըն պու « կիթմէյի՛ն » տէմէսի բէք ա-
ճայըպ շէյ իտի . չիւնքի պիր իբի այտան պէրու ,
բէնտի աինսիդիյինի հութմատըղըմ իջուն , լադրու-
տը չըգտրդճա , կիւյա պէն կիթմէմաէ , բէնտիմի ա-
չաղա գօյսէպ՝ բէնտի մերամընա թէսլիմ օլուրում
տէյու , պէլքի օն տէֆա , « ալսըն գարրսընը , չըգ-
սըն տըշարր » տէմիշ իտի . վէ չիմտի կիթմէմիզի
իսթէմէզ իտի :

Վաքօուա կիտէճէյիմ վագթի , հէքիմ տէ՛հէնուզ
կէլտի , պու կիւն պէնիմ իջուն . նէ դատար ուղուն
իտի իսէ պաշընա կէլէն պիլիր :

Ախշում օլտու , էվէ կէլտիմ , կիթտիմ էհլիմէն
էանընա , իշէնի կէօրմէք իսթէմէզ , սէլամ ալմազ ,

պիր շէյ սօրարըմ, ճէվապ հօդ, չըգտըմ եօգարուն,
եալընըզ օթուրտում, աշաղըտա պիր աթըպ թութ-
մագ, փափաստա պիր շամաթա:

Հէր նէ դատարտա, խասթամը տիւշիւնտիւմ
խսէ, եկւրէք տուրմագ հագդսըզըղա, ինտիմ աշա-
ղըյա, տօսթլարտան պիր դաշ միւսաֆիր կէլիշ
խտի, եինէ սապահքի լաֆլար տըլտը: Պու տէֆա
փափաս՝ դալապսըզը օլտըղըմըզ իշուն թագլիտէ-
րինի եինէ պաշատը, պիզ եինէ հէր շէյի գըրալա-
տըզ քէնտուսինէ, տէֆա՝ «պէն Գերապայծառա
էօքմէք իշուն եալան տէտիմ» տիմէյէ ութանմատը.
«էվլէթ, տէտիմ, լաքին եալան տէտիմ» կիւյա պու-
նու իլէ, եալանա չըգարաճագ:

«Էն սօնու սէնի իլէ մուրաֆա օլուր իսէք,
պէլլի օլուր» տէտիյիմաէ «պէն սէնին կիպի տին-
սիզ իլէ մուրաֆա օլմագ գապուլ վէ իրթիքեապ
իթմէմ, հէմ սէնի կէթիքտիպ, շու այաղըմը Էօք-
տիւրէճէյիմ» տէյիպ, Էլինի այաղընըն իւթիւնէ
գօյտուղու վագըթ, պէնի կիւլմէք թութտու:

«Փափաս, Ադամ Եւայ վագթինտէ եաշամա-
յօրուզ, շիմտի, տիւննա պէնիմ կիպիլէր իլէ տօ-
լու տըք, օլ սէնին տէտիյին շէյ, Ադամին սաղ օլ-
տուղու վագըթ օլուր իտի, սահհէ, սիզ պունտա
կէօզիւմիւն Էօնիւնաէ, չօգ ֆագըրդարա չօդ շէյ
եալտընըզ, լաքին պէն օնլար տէյիլիմ, Մկըտիլիմ.
Էվլէթ, սէն վագթի իլէ, յահապսըզ պուլուպ,
օլ դալալըյը ալտաթմըշ վէ քէնտինի էյու առամ
պէլլէթմըշ իտին, լաքին շիմտի սէնի թանըտը,
արթըզ, ալտանձագ սանա» տէտիմ, վէ պուննա իւ-
զէրինէ պիր դաշ լագըրտըտան սօնրա, եինէ փա-
փաս գալգտը կնքաճայընն Էվլինէ կիտթի եաթմայա,

դա՛վալը հէրիֆ , դաշ ևարար իբէն կէօզ , չըգարտը
կիթտի :

Ունութմայրմ տիմէյէ քի , ութանմազտան , «սէն
էյոււ ատամ օլսան , ամ ճանըն դըզընը ալմազ իտին
տէտի , վէ տէն աէ , « ֆէնա շէյ իտի իսէ , սէն
դայրէթ իթմէյէյիտին վէ հէրվիշ ևէկէնինի ալմայա
իտի » ճէվապընը ալտը , « քեօգէք , սէն օնու ման
թօնէթա գուլանը յօրսուն , պիլիբովսին էլինմէն
կիտեր , պօւնու պիլէրէք դապուլ իտէյօրսուն » ,
« տիմէք ֆիքրինտէ պիր շէյ վար » տէաիմ քէնտի-
նէ : Իբի կիւն սէօյլէ կէշտի , էհլիմ պիրազ էյի-
լէնտի . եինէ Խսթամպօլա կիթմէյէ դարար վէրտիք ,
Փափաս կէլիր տույար . « վայ , պարը՞շտըար մը »
տէր , շաշարազ վէ մօրաբարադ : Իրթէ կիւնիւ կիւն
աիւզին կիտեր . էհլիմէ , « պարըշտընըզ հէ » « էվ
վէթ , սիզ օնու իլէ տարզըն տէյիլ իտիք քի » « էյ ,
սանա պու գատար շէյ ևարար իսէ » « զարարը
եօզ , օ պէնի սէվտիյինտէն եարտը » « տիմէք , սէն
շիմտի օնու սէվէ՞րսին տահա հէ » « էլպէթ , տէ-
յիլ շիմտի , հալիա կէզէն կիճէ , եինէ օլ հալտէ ,
պէն եիւրէյիմտէն օնու սէվէյօր իտիմ , պոնա կիթ
տէտիյի վադթ կիտէրիմ տէտիյիմտէ տիւշիւնիւյօր
իտիմ քի նատըլ կիտէճէյիմ » « տիմէք հագպը վար
սանանէ եարտը իսէ , սէնի գըսգանտը իսէ , հագգ-
ը մը » « էլպէթտէ , պէն տէ օլսամ գըսգանտըրըմ »
« չօգ եիւրէք , էյ Խսթամպօլա կիտէճէ՞քմիսին սէն »
« էվլէթ , պու հաֆթա էյու օլուր իսէմ , կիտէ-
ճէյիզ » « տիմէք , սէն տէ կիթմէք իսթէյօրսուն »
« պէն իսթէտիմ , սրաշըճա բահաթ օլմազ իշուն ,
նէ՞ տիր պու , սէն եարարսըն , օ խըրսլանըր » « էյ
օնտա իրասթա օլուր իսէն , նէ՞ իտէճէքսին » « » .

լահ պէջիւք » , փափասս պիրազ տիւշիւնիւր կիտեր :
 Պիզ Իսթամպօլտա պիր էվ թուլթուուգ պիր քես-
 միւլ Հայ խաթունու պիրտէ օշուլ իլէ (պիր ճան
 եալընը օլմամագ իշուն) : Պու կիւնշերտէ , ամճա-
 մըն էվլնտէն պէսլէմէյի ևօլլարլար էճլիմէ , էվէ
 կիթսին տէյու , լաքին իւմիտ պօշա չըգար , պին
 տիւրլիւ խապէր պիր փարայա , իշնտէ պիրտէ դօ-
 ճաման եալան , կիւյա գանսըն տէյու , « սէնի Իս-
 թամպօլա կէօթիւրիւպ , զէճիրլէյէճէք իմիշ » տէր-
 լէր , պու տա կէշտի , պիր շէյէ ևարամատը :

Փափասս պիլլիմ կիթմէք հաղըրլըղմըղ կէօր-
 տիւքճէ , պօզուլմայա պաշար , կիտեր բէտերիմէ ,
 « պիլիւմիսին քի Ամուճա՝ էկէր դըղս պուն-
 տան կիտեր իսէ , սէնտէն տալա իտէճէք , պէն
 դարտաշըմըն էվլի տիր տէյու պրադըյօրսւմ » տէ-
 միշ . « պըրագմա քի կիթսինլէր » տէր :

Ինանըր զափայլը բէտեր տէ , կիտեր էնիշտէյէ
 սօրար քէնտու հագգընա տափայա եերի վա՞ր մը
 դարտաշընըն տէյու « է՛հ , քէնտի էճլի տիր՞ , ալք
 կիտէլ , պունա քիմ դարըշըր , աղապա հիշ տերտ
 իթմէ » , նէ իսէ պու ճէփաղըն իւթիւնէ բէտեր
 գանար . պու տիւսպարտտա օլմատը :

Փափասս իքի կիւնտէն կէլիւր , էճլիմէ , « է՛յ նէ
 վաղթ կիտէճէքսինիդ » տէյու սօրար , « քիմ պիլիւր ,
 պիլիւմ » տէր , շիւնրի օլ վաղթ իսթէմէտիք քի՞
 կիտիշիմիդ տույուլտուն , « շիմտի մուլթաք կիտէ-
 ճէքմիսինիդ » « օլ քի կիտէլիմ տէյօր , էլպէթ կիտէ-
 ճէյիդ » « էյի եա , կիթմէսէնիդ , օլմա՞ղ մը , կիթ-
 միլլին » « պազաղմ , տահա բէք պէլլի տէյիւլ , պէլ-
 քիտէ կիթմէյիդ » « Եօ՞գ , սէն պանա սէօղ վէր քի
 կիթմէգսին » « պէնիւմ տիմէմլէ օլըւր մու և օ գա »

ըրշըր ” “ Եօդ , սէն սէօզ վէ'ր , էկէր սէն իսթէր
 իսէն , օնու ալը գօրսուն ” “ Հէմ , ճանրմ տուր
 պադալըմ , պէլքի տաճա կիթմէյիզ , տաճա էվ
 թուլթմատը քի ” օյուսա , էվ տէ հէր շէյ տէ հազըր ,
 պու իւմիւտ իլէ , պիր դաջ կիւն կիթտիք :

Նէ հալ իսէ , փափաս պու ադըլտա իքէն , պիգ
 իսթամպօլա թաշնտըգ , հէր նէ գատար տա , պու
 իշլէրտէ պաշլըճա սէպէպ , էհլիմին պէնտէն զիյա
 տէ , օնա օլան էմնիյէթի օլմասը իտի իսէտէ , պու
 արա իշ աշիքեար օլտըղը իշուն , էմնիյէթ գալգտը
 փափաստան , վէ էհլիմ պու շէյլէրի պանա նագլ
 իթտի :

Պիզիմ չէքտիքլէրիմիզ էլլէր սէպէպինէ օլտու
 դու սէպէպտէն , պիր տաճա պիզիմ արամըգա ,
 պաշգասընըն տօսթլըղը կիրմիմէք իշուն , էէմին իթ
 տիրտիմ էհլիմէ վէ օ տախի պանա , կէշմիշլէրի
 անմամադ իշուն էէմին իթտիրտի :

Պունլարտան մաստա՝ պիզ Քէօյտէն չըգտըղը
 մըղտա , էվտէ ըսմարլատըմ քի “ էկէր փափասը
 կիօրսէմ , եա իշիթսէմ պիզիմ արգամըգտան կէլ
 տիյինի՝ պիլմիշ օլսուն , բէզիլ խտերիմ , պէն շիմ
 տի պունճա չէքտիքլէրիմէ սապր իտէրէք , կիտէյօ
 ըում , լաքին սօնրա քէնտի պիլիր ” . Պիր այըն ի
 չինտէ , էհլիմին սաղլըղը թէքմիլ լէրինէ կէլտի ,
 վէ պու պիր այըն էօմրիւ , իլք պիր այտան տաճա
 թաթլը իտի պիզէ , չիւնքի ճէֆա նէ գատար չօգ
 չէքիլսէ , սէֆա օլ գատար թաթլը կէլիր : Կէրէի
 պէն պու իշլէրտէ , էմնիյէթսիզլէք կէօրտիյիլմ
 իշուն , չօգ նարալանմըշ իտիմ , լաքին , կէրէք իս
 լան սէօյլէմէյէ վէ կէրէք էմնիյէթսիզլէք նշանը կէօս
 թէրիպ , զիւ իւմիւմիւ պօզմայաճաղը իշուն , էհլիմին

եկեղեցիներն ինձնուսկը՝ եկինէ եղբայրքնստէն զիյառուէ էմ
 նիյէթ հասըլ ոչտու տիրտիրիմիդիս իւսթիւնէ : Պաշ-
 լըճա՝ պէն եղբայրքնստէն պու ճէնկի կէօղիւմէ ալար-
 դըմ իչուն , եարալարը չաբըգ ունութտում , էյու-
 տէ պիլիբ իտիմ քի՝ ֆադըր ալտանմըլ իտի վէ ալ-
 տանմըլ ոչտուղու իչուն , հէման քէնտիտէ պէնտէն
 աղ չէքմէտի : Պուսուն պիրազըտա ինատ իտի , լա-
 քին նէ՝ իտէ , հէմ պէն էօյլէ դանարիա գուշընըն
 թիւրքի չաղըրընը , քէնտի մարիթիթի տիր տէյու ,
 շաշանլարտան տէյիլիմ , պիլիբիմ քի՝ հիւնէր , դու-
 շա էօյրէտէն չալըրտա տըր . . . :

Պիզիմ իսթամպուլա կիթտիյիմիզտէն պիրազ
 սօնրա , իշիթտիմ քի՝ թէքիրտաղ առաջնորդու
 պուրայա կէլմէք իսթէտիկի իչուն , Գերապայծառ՝
 պիզիմ փափասը օնուն եէրինէ թէքիրտաղա Եօլա-
 մըլ իքի այ իչուն , Գերապայծառըն՝ պու թաշ աէ-
 յիշթիրմէսինէ՝ սաթրանճ օյնայանլարըն աղլը էյու-
 իրէր . . . : Պիզիմ քէօյտէն դալդըպտա , իս-
 թամպուլա գաշտըղմըդ իչուն՝ հէր քէս պիրէր տիւր-
 լիւ քէօթիւ մանուար վիրմէքտէ իտիլէր , վէ Հա-
 սունան տա քէնտի եիւզիւնիւ աղարթմայա եախօտ
 տաշա տօղըուսու ամճամըն էլինտէն հագասընը
 գուրթարմագ իչուն կիզլի կիզլի պիպի գօվալամայա
 պաշլամըլ իտի , պու կիւնլէրտէ հէր քէստէն , հա-
 լեա տօսթլարըմըզտան պիլէ չօդ լաֆ իշիթմէքտէ ի-
 տիմ : Նասըլ քի եօգարուտա տէտիմ , իլք այ պիզէ
 հէր չէքտիյիմիզի ունութտըրտը իսէտէ՝ սօնրաքի
 պիր այտա եինէ պաշլատը էհլիմին իւսթիւնտէ եա-
 լան ճուռլար , եալան հէյէթլէր , նիհայէթ պիր սու-
 գատէհի շունտան գայգմասուն տէյու պիր տէֆա
 եալվարու պ՝ իսթըրմ իչուն տէտիյիմի սայմատըգ .

տան մտատար, իւսթ իւսթէ տէօրթ սէֆա օլ շէյ
 իջուն եւմին իթաիրուպ՝ եինէ իճրա օլմատղը վար .
 լաքին պէն պունըարն հէրսինի ճիգվիթլէրին զէհի-
 րի օլտղընը պիլալիմ իչուն եօրուլուպ ծանմա-
 տրմ . տայիմա չայըչըր ըտրմ օլ զէհիլէրի սէօքմէ-
 յէ : Պիլի՝ ըմիսինիզ քի ճիգվիթլէր պիլի գարըւ-
 րըմըղն էլի իլէ իսթէաիթլէրի կիպի գուլանմագ
 իչուն տայիմա գարըլարըմըգա պիլի հիւքմ ալթըն-
 տա սագլաթմագ իսթէրլէր : Պունտան իքի շէյ
 գազանըլար ճիգվիթլէր , պիր քի գարը գօճա ա-
 րասը տայիմա աչըգ օլուպ քէնտիլէր իչլէրինտէ պիր
 իւչիւնճիւ օլուրլար . . . պիր տէ էրքէք կէօզիւ
 աչըգտա օլնա՝ գարընըն մէհապպէթի իլէ եէնէրլէր .
 իշթէ պու գարըլարա ճիգվիթ գափանը տէրիմ , պու
 գափանլարը ճիգվիթլէր քիւչիւք եաչընտան հագըր-
 լարլար , պէօյիւրսէ՝ սըչան թութտուրմագ իչուն . , .
 վա՛յ պաչընա պու գափանլարա տիւշէնլէրին , չօգ
 վագթ էհլիմին եիւզիւնէ տէմիշիմ « պէնիմ էօմ-
 ըրւմիւն էն մութլուլը կիւնիւ սէնին կէօզիւն շաչը-
 լուպ , ճիգվիթլէրին տուգաղընտան դուրթուլմանը
 կէօրտիւլիւմ կիւն օլաճագ տըր » , վէ քէնտի կիւ-
 ճէնմիշ տիր պանա քէնտինի աչըգ կէօզ սայմատը-
 ղըմ իչուն . լաքէն շեմտի կէօրտի զէվալլը քի հագգ-
 սըղ տէյիլ իմիշ սէօյլէյիշիմ , պիլիմ եէալէրիմիզ-
 տէ օնլարը հէր իսթէաիյիմիզ տէյէճէք հագգլա-
 րըմըգ օլտղընըր քէնտինէ հիչ պիր վագթ թանըտա-
 մագ ըտրմ . չօգ տէֆա « էվատըմըգ տօղարղընաա ,
 քիմէ՞ վաթթիզ իթտիրէճէքսին » տէյու իւսթիւն-
 տէ պիր իւմիւա քէսիքլէյի կէօրիւր իտիմ վէ քէն-
 տինէ « պիլիմ վափասլարա զօր ըա իթտիրիլիմ ,
 չիւնքի պէն միւսլիման օլաւմ տալիս՝ էվատըմը

կէօթիւրիւս , Գաթօլիք վաթիթիղի իթտիրիրիմ օ
տիսէմ , պիր միւմքին ինանմազ ըտը , վէ պէն
պունտան գօրգար ըտըմ քի տահա կէօղիւ աչըգ
տէյիլ հագգընը պիլմէզ , « պէն հալնա պիղիմ պը
սակըմըզը պիլէ իթտիրէճէյիմ Հասուննանա , լաքին
սապը իթ օ տէտիմ քէնտինէ , վաղթը կէլսին պա՛գ
նասըլ եաքար օ օ , լաքին պունտաա դանմատը :

Պիզ պու հալտէ , իքիսի պիրլիքտէ պիր պուղ
տայ թանէսինի անճաղ կէօթիւրէպիլէն դարընճա
լար կիպի պէն՝ օնը իլէրու , օ՝ պէնի կերու չէքիպ
կիտերքէն , պիր Գաթիր մարապետ լաթը չըգտը օր
թայա վէ կէօրտիւմ քի ճէօմատթ արգագթլա տին
լէմէյէ պաշլստը : Փափաս կիւրուհի տէ ուզուն է
թէքլէրի իլէ գաբամայա չալըշը յօլլար , « թամմ
վագթ պու աըը պիղէ օ տէտիմ էհլիմէ , « իլթէ
շիմտի հիչ եօրուլմամ , պիղիմ իշի կէօրիւրիւմ օ
լաքին օլ ելինէ գօրգար վէ հագգընը թանըմազ
ըտը : Լն սօնը , « պա՛գ գա՛րտաշ ոանա սէօյլէ
յիմ , պիզ պու կիւնէ գատար օնլարին նամուարնը
տիւշիւնիւս պէքլէտիք , լաքին օնլար պիղի կէվէք
պուլտուգլարը իշուն՝ խայընըզը էլտէն պըրագմա
տըլար , պիղի պու գատար ալէմէ ըէզիլ իթտիլէր ,
պիղի քի՝ քէնտի աթէշլէրինէ եանմըզը , պէն պուն
ճա կիւն սապը իթտիմ , լաքին շիմտի արթըգ իթ
մէմ օ « ճանըմ օնլար ինատճը տըրլար իթմէղէր ,
սէն տէ դըղարսըն պէն գօրգարըմ օ «գօրգմա՛ , օն
լար պիղի տիք կէօրսիւնլէր՝ պա՛գ նա՛ օըլ եալվա
րըրլար . ազլն իրմէյօր , լաքին պէն հագգըմը թա
նըրըմ , հէմ սէն գօրգ գօրգմա , պանա արթըգ պիր
շէյ տիմէ , պիլմիշ օլ սանատա պանատա էօլիւմ
եէթիլէն՝ ֆիքրիմտէն սէօնմէմ , արթըգ էլվէրիլ ,

պէն պու նամուսըզըղը գապուլ խտեմէմ, հէմ հէր շէյի իթօինէր հէմաե « սնլար քեթիւ տիր, պիղ իթմէտիք, Բրօթէսթանթ օլմըշար, ճանլարը զայպ օլտը » պիլմէմ նէ աէսինէր, եօգ պէն արթըգ տէ տիրթմէմ, հէմ սէնսաէ դօրգուէտան էօլսէն՝ պիր տաճա պանա սէս չըգարմա՝ տէտիմ, Պիր դաշ կիւն սօնրա բէսէրիմ իլէ կէօրիւ շտիւմ, « փափաս լծէքիրտաղընտան մէքթուպ եօլլայօր մը սիգէ, նա սըլ խմիշ տէյու սօրտում, « օնըն մէքթուպը Գերապայծառա կէլուր՝ օնտան ալըյօրըմ » տէտի, « պու կիւնլէրտէ տէֆա կիտեճէքմիսին », « պա դալըմ պիր դաշ կիւնստէն, « Խղապա պիր տաճա կիտէրսէն՝ սօ'ր պադալըմ պիզիմ պսակ իչուէ, նէ՝ զաման օլաճագ » « պէն կէչէն կիւն սէօյլէտիմ իսէ՝ « շիմտի օնլար էֆրէնճ սայըլլըլար, գօ էօյլէ կիթ սինլէր » տէտի Գերապայծառա տէտի իսէ, տիւննա կէօզիւմիւն էօնիւնստէն զայպ օլտը, պիլիրսինիզ սլու պիր ճան եագաճագ լագըրտը իտի քի՝ սիլի միլ լէթին բուհանի կիւրուհի իթմիշ իտի :

Ոչիզ պու գատար կիւն քէնտի մէսնէտինէ բիա յէթէն՝ է՛հ պաշգալարընա իպրէթ օլմասուն տէյու եարայօր տէր իտիմ, վէ պու կիւնէ գատար մէզհէ պիմիզին առընը տէյիշթիրուպ, դասպա ճէօմաթ էօնիւնստէ տինսիզ օլմայը գապուլ իթմիշ իտիք :

Էհլիմի պիլմէմ, լաքին, հէլէ պէն պիւսպիւ թիւն քէնտի փափասլարը իչուէ, պու աթէչէ եան մըշ իտիմ վէ պիր եպիսկոպոս պիզիմ պու հալի միզի աճը յաճագ եէրտէ պիզի պիւսպիւթիւն միլ լէթսէն տըշարը պըրադմայա չալըշմըշ իտի բա քա չըգմալարը իչուէ : պուստան քաթի նազար, պու պիր էմսալարզ շէյ աէյիլ իտի միլլէթիմիզին իլինտէ,

Ալլահա շիւքր , պրոսդալըմ Իսթամպօլտաքիլէ-
րի : հաթթա Մըսըրտա դօճաման պիր Արթին պէյ
քէնտի ամճասընըն դըզընը ալմըշ իտի , պուտա
պիր կանա , փափասըմըզ , պիպէ տահա դաշմազտան
«Ազարեան Գերապայծառտան օլուր » տէյու Ֆէթ-
իա կէթիրմիշ իտի : Միւսիւ Պօնիէ , քէնտի աղզը
իլէ « Մարուշ Գերապայծառըն կիւնիւնտէ պէն պիր
դաշ թանէ կուրտըմ սիզին միլէթտէն , Հասուն
կազմազ իտէ , պէն կազար կէթիրտիրիմ » տէտի .
տիմէք օլուր իմիշ :

Հայտէ , տէյէլիմ քի պիր չօք բարա իսթեր-
տէ . . . պիզիմ եօգ , լաքին պէօյիւք սէպէպ իլէ
տէ օլուր իմիշ . . . : Իշթէ քէնտիլէրէ պու եքի
քիշիքի պիրպիրինի աշուպ դաշմըշար . օն ալլըք էվ-
րի վէ ատըմըզ Բրօթէսթան օլտուղու իշուն , ճանըմըզն
թէհլիքէսի պէօյիւք պէօյիւք պիր սէպէպ : Լաքին
օ տէյիլ , ամճաման գօրգարլարքի՝ գօգուսու չըգ-
մաըն պու խըսըմըն իւզլերինէ բէտերիմէ
կէօրիւշտիւմ , «սիզէ զահմէթ լաքին պօրճ տա տըր ,
պու կիւն եօգարը չըգ , Գերապայծառա քէնտինէ
անլաթ քի պէն արթըզ թէհամիւլ իտէմէմ , պէն
պիզիմ պսակըմըզը իսթերիմ , կօգսա , հեր պաշը-
մըզա կէլէնի իլան իտերիմ : Տիւնհա ալէմ , պիպի
քէօթիւ պէլէտի , գօ տույսուն սուչսուզ օլտու-
ղումուղու , պունճա կիւն , ամճաման գօրգտու ,
շիմտիտէ պէնտէն գօրգսուն , հէմ հիւ պունլարա
պիր թաթըլըգ գարըշտըրուպ , նէզաքէթ կախօտ
ուսուլ իլէ սէօյլէմէ , պէօյլէճէ աջըգ աջըղա սէօյլէ »
տէտիմ , « պէն կէլէն կիւն օ լաթը աշտըմ իտէ ,
« օնլար էֆրէնճ սայըլըրլար , գօ շիմտիլէք էօյլէ գալ-
սընլար » տէտի պանա , տէտի իտէ բէտերիմ . «խա-

յոր , պու կիւն կիթ , ճանրմ Աղապա , “ էյ , տուր պագալըմ , պիր շէյ եարարըմ . “ պէն եալը նըզ օլսամ , գարարը եօգ . լաքին , էճլիմ մալիւմ եա , իշթէ օնա պէօյիւք պիր տէրտ տիր պու շէյ , ալաղը տէօնսէ , “ վայ , պսակ օլմամատան տըր ” տէյօր , օնտան մաստա , նիճուն պու իսմի թաշըյալըմ , հայտէ , պու կիւն իւշէնմէ կիթ , նէքի տէր իսէ , եարըն պիր մէքթուս եաղ պիլտիր “ տէյու եալվարտըմ , պնէ իսէ կիտէրիմտէ , պիր շէյ եաբարըմ . լաքին , պէն սանա տուրուրմօզտան , պիր շէյ եարմա ” . պու սէօզ իլէ կիթտի , հէ եօգ տույուրաճագ . իւշ կիւն ըտէր եօգ , պիր խապէր կէօնտէրտիր , “ կէլէճէյիմ պէքլէսին , պէնի կէօրմէպտէն պիր շէյ եարմասըն ” : Իւշ կիւն տահա կէլէտի , եինէ խապէր . “ քէֆիմ եօգ , կէլէճէյիմ , պէքլէսին ” : Հասըլը թամ ընպէշ կիւնտէն բօնրա , շու մէքթուպու պանա կէօնտէրմիշ :

Օրթաքէօյ , սեպտեմբեր 1868 .

Տիրայէթլու մահտոււմ .

Հասըլ քի տէմիշիտիմ կէլէնտէ Գերապայճառա սիգին պսակընըզ հագգընտա լաֆ ալըպ վէ քէնտէ տէ “ շիմտի օնլար Բրօթէսթանթ տըրլար քիմսէ տօգանամազ , վարըպ քէյֆլէրինէ պագօընլար ” տէմիշ իտի , շիմտիտէ ըտհաթսըզ օլաուղըմ իչուն քէնտիմ կիտէմէյօրում , լաքին սաքըն օլմայա քի Փիքրինէ գօյտուղունու իտէսին , նէ լազըմ սէօնմիւշ աթէշ Եէնիտէն ալէֆլէթմէք , եինէ սիգ էճլին իլէ իքինիզ կիտիպ , Փրկիչ քիլիսէսինտէ ճէտիտեանա եալվարըպ , եարըն : տա կիթսին Գերապայճառա աղնաթսըն , պիր

գալէ կիւնտէն պէնտէ քէյիփիմի տիւղէր իսէմ կիտէր
քէնտի իրէ կէօրիւշիւրիւմ, պաղը սէլամ վէ տուա
լէր :

բէտէրին
Պետրոս Գարանան .

Պու մէքթուպու օգուտուղում վազթ , տօղ
րուսու , բէք ածրութմ օլ տատմընէ վաւառը պու
լունտուղում , պէօյլէ եէսիր եիւրէքլի ատամըն :

Պէն էհլիմ իլէ կիտուպ Ճէտիտ վափասա եայ
վարայլմ, հալիմի իփաստէ իտէյիմ : Պու շէյ , ճէ
պինտէն բարանը չալան հան քէսէճիյէ , “ ճանըմ է
ֆէնտիմ, չալտըղըն բարամտան պիր պատադա վէր
պանա ” տիմէք կիպի պիր շէյ իտի : Աւ՛յ հալինէ ,
ճէօմասաթ , պիղիմ պու հադգըմըղը թանըմամադ
լըղըմըղ՝ սօնրալարտա պիղէ պէօյիւք պիր քիր օլա
ճադ տըր , եվլէթ , էվլատլարըմըղ , պիղի գընսյա
ճադ տըրլար : Պիր բէտէր՝ պունճա հադգըրը եէ
տինտէ օլան էվլատընա “ վափասա եալվար ” տի
մէք , “ թէօնմիւշ աթէշի ալէֆլէնտիրմէյէլիմ ” տի
մէք , է՛հ , պու պիղէ քիր օլաճադ , էվլէթ օլա
ճադ . աթէշ , ալէֆ , քիւլհան վար իսէ , պէնիմ
եիւրէյիմտէ տիր օ . պէն իմ հադգըլ , աթէշ պէնիմ
տիր , գօ պաշղասը պէնիմ աթէշիմտէն դօրդսուն ,
պէն հադգըմը թանըրըմ , իըրսըզա եալվարմամ ,
պէն ճնուն էլինտէն զօր էլէ ալըրըմ հադգըմը . . . :

Պու էֆբիար իլէ գալպուպ ադրապաստան պիրի
նէ կիթտիք , ֆիբրիմիղի անլաթտըզ , օլ զաթ տա ,
հադգընտան ղիյատէ խաթըրա ըիայէթ իտէն օլտու
ղու իլուն , “ բէք էյու , կիտէր Սէօյլէրիմ , լաքին ,
էկէր եաբմադ իսէ , էօյլէ շէյ եարմա՛ , պիր շէյ
գաղանմազսըն ” տէտի . այրպըմտաւըմ քէնալինի .
լինքի՛ պէնիմ չէքտիյիմի չէքմէմիշ իտի , պիր ին .

սան՝ ահա՛ հրատարի առապա՝ Սիպերիյանին սողուցիւր ղընը պին թարիֆ իթսէ , առապ տիթրէմէղ . չիւն քի՛ հիչ սողուգ պիլլմէղ , լաքին պիր տէֆա Սի պիրէ կիթսէ . . . տիշլերի պիրպիրինէ չաթըրտար սա , օլ վազթ գանար սօվուղուն նէ օլտուղունա , « իքի կիւնտէն խապեր վերի՞ րմիսինիզ » տէտիմ , « խա՛յր , բազարտան էվվէլ կէօրէմէմ , բազար իր թէսի խապեր ալըրսըն » « պէն սիզէ պիր շէյ տէյիմ մի , նէ լազըմ թիզէտէ աղըրչըդ , պէն խա պեր վերտիմ , կիւնահը վար իսէ . . . բէտէրիմին պօյնունա տրը , գօ կիտէյիտի , հէմ պէն տասա զիյատէ ալէմէ տույուրմագ իսթէրիմ , պէն մէզհէպ պուտաշասը տէյիլիմ , պէն քէնտի տինիմի թանը րմ » տէյուպ տէֆա կերու տէօնտիւյիւմտէ , պէօ յիւք էնիշտէմի պուլտուլմ , օ ատամ տա պանա պէք էր իտի , մէքթուպու վէ բէտէրիմին պէնի ալըն տրըլպ , կիւյա , հագգըմտան վազ կէչիրթմէյէ չա լըշմասը կէօյնիւմէ կիւճ կէլտիյինի քէնտիսինէ տու յուրուպ , ֆիքրիմի տախի պէյան իթտիյիմտէ , սօֆու պու եա . . . անինտէ պիրպիրինէ կէչտի , « պէն կիտեր սէօյլերիմ շիմտի վէ եարըն մութլագ խապեր կէ թիրիրիմ » « եօգ , պէն եազարըմ » « եօգ եազմա » հասըլը դալգտը կիթտի : Պէն իսէ , ասլա եազմայա ֆիքրիմ եօգ , լոքին Հասունեսան իշիտիր իսէ , բուրթուբապուլմ՝ պիրպիրինէ կէչիպ , եաբաճաղընր էյու պիլիր իտիմ :

Հասունեսանա պէնի ալընտըրաճագ պիր շէյ դալմամըշ իտի , եալան տօլան պիթմիշ իտի : Պուն լարտան մաստա , օլ կիւնլերտէ Հօլասիւսնըն իշի բիյացատա կէզէյօր իտի . մութլագ , գօրգու սունտան պանա էյիլէճէք իտի ամճատան զիյատէ ,

չիւնքի օ սօֆիու տուր գանաւ, յարին պէն տինսի-
զիմ . . . գանձամ, Էնիշտէ կիտէր, Ազարեան
Գերապայծառը պուշուր, օրթալըղա պիր բաթըրտը
տըր վերիր «միլլէթին նամուսու կիթտի ո տէյերէք,
Ազարեան Էնիշտէմէ, «նէ հարարսան հա՛ր, կէլէ-
ճէք չարշամգայա գատար ալը գօ՛յ, պէն Քատրքէօ-
յիւնէ կիտէր, Գերապայծառ իլէ կէօրիւշիւր, եազ-
տըրըպ իզնինի կէթիրտիրիզ ո տէր, իրթէսի կիւն
Էնիշտէ կէլտի, պիզէ տուշուրտու, «է՛հ, հայտէ .
պիր հաֆթատա օանա կիթսին, լաքին պիր տահա
կիտէրսէն, սէօյլէ, պէնի չըրըրսըն, հէմ աղըզ
իլէ կիթմէմ մէքթուպ եազարսա կիտէրիմ ո տէտիմ,
Իրթէ հաֆթա, տալը կիւնիւ պիր ժամկոչ Ա-
զարեան Գերապայծառտան շու մէքթուպու կէթիր-
տի օլանա :

Իզգէթու Միլլտիւ Աշա :

Սիզէ տայիր օլան մատտէ զըմնրնտա զաթընրզը
եա պու կիւն եախօտ եարըն հէր հալտէ կէօրմէք
արզուլէրիմ, Պէյօղլունտա Փիսգօփօսխանէտէ պէնի
ազշամատագ պուլուրսունուզ : Պաքի սէլամ :

Պէյօղլու

Խ . Ճ .

Սէրբիսգորօսխանէ .

Ս . Վ . Ազարեան

20 սեպտեմբեր 1866 .

Սալի .

Չարշամպա կիւնիւ կիթտիմ, սալատա պիրազ
օթուրտում, չիւնքի եէմէք վագթի իտի . պիրազ
սօնրա, Ազարեան Գերապայծառ իքի տէ պաշգա
փափաւար եօգարու կէլիրքէն, հանընտաքիլէր այ-
րըլըպ, պիր գաթ տահա եօգա՞րույա մը չըգտըլար

աշա՞ղը մը խնտիլէր պիղմէմ : Ազարեան պէնի ալլա ,
 քէնտի օտասընա կէօթիւրտիւ , էլինի էօբտիւմ վէ
 պէնի եազըլսանէսինին եանընտա պիր սանտալեա իւս
 թիւնտէ օթուրթտու , հալ խաթըր սօրտուգտան սօն
 րա , “ տիւն նի՞ չուն կէլմէտինիզ ” տէտի , “ էֆէնտիմ ,
 արգիւ իտէր իտիմ , լաքին բէք էլղէմ պիր իշիմ
 զուհուր իթտի ” : Թօզըրուսը դօրգսունլար տէյու
 կիթմէտիմ , հէմտէ սահիհէն գօրդուլարընտան իր
 թէսի կիւն էնիշտէյի աճէլէ կէօնտէրմիշլէր իտի ,
 կէյսին տէյի . “ պիլերմի՞սինիզ , պիզ սիգէ պիր վա
 գըթ իզն կէթիթթմէյէ սէօզ վէրտիթ . իշթէ կէյտի
 տէյուպ , իթի քեաղըտ չըդարտըր հաղըլսանէսինին պիր
 պուճաղընտան , “ իշթէ , շու րուխտթմնամէնիզ
 տիր , իշթէ պու տա օգոպտոս 17 տէ Բարանըն էյի
 նէ կիթմիշ տիր , պիղիմ օրատաքի մասլաճաթկիւ
 զարըն էլի էլէ , վէ իշթէ մէօհիւրիւ տէյուպ ,
 Լաթինճէ իւսթիւտէ սասմլայը պիր քեաղըտ կէօս
 թէրտի , պիրտէ էրմէնիճէ հաղըլը քեաղըտ չըգա
 րուպ , “ իշթէ պու տա թէլճէմէսի տիր ” տէտի :
 Պէն պու արտ պիր թէմէնա իտուպ , “ թէշէքքիւր
 իտէրիմ ” տէտիմ . “ շիմտի , սիզ նէ՞րէտէ պսակ
 օլաճագարնըգ , օրանըն փափասընա՝ պիր մէքթուպ
 հազայրմ , խոստովանահայրընըգ քի՞մ տիր ” “ է
 ֆէնտիմ , պէնիմ խոստովանահայրըմ Հայր Թովմաս
 տըր , չիւնքի պիր իթի տէֆա օնա օլտում , ’էհլիմ
 տէ Հայր Երգուարդա օլուր խոստովանանքընը , լա
 քին շիմտի իթիմիպտէ , օնա օլաճաղըր ” “ բէք է
 յու , էօյլէ իսէ , օնա հազարըմտա խոստովանանքը
 նըղը իթսին , պիթիրսին , լաքին սիգ շիմտի նէ՞րէ
 տէ օթուրույօրսընըր ” “ Իսթամպօլտա ” “ էյ , օ
 րանըն բարօքեասըր Սամթիւա տըր , օրայա Սամա

Թիա գարըշըրոյ «էվլէթ, լաքին պէն քէօյտէ պսակ
 օլմադ իսթէրիմ» «իշթէ, պու ֆէնա, իսթանպօլ-
 տաքի էվլինիզտէ օլսանըզ էյու օլուրոյ» «նէ՞ սէպէպ
 իչուն, բէտէրիմին էվլինտէ օլմայըմ» «էյ պէլքի
 Ամճան թարաֆընտան պիր հագարէթ իտէրլէր»
 «խա՛յր, էֆէնտիմ, պանա պունտան սօնրա քիմսէ
 պիր շէյ նաբամազ» «էօյլէ ամմա, իշթէ պիլիրսին
 նա, օնլար պիրազ աճայիպ ստամլար տըր» «նէ
 օլսալար, օլսունլար, պէնիմ իզիննամէմ օլտուգ-
 ճա, քի՛մ դարըշըրոյ» «ճանըմ, էօյլէ, լաքին պիզ
 օնուն խապէրի օլմազտան նազտըզ պու իզնի, շիմ-
 տի տույմազտան սիզ պսակ օլուն տա, սօնրա պիր
 շէյ նաբամազըր սիզէ» . Պէն էյու անլատըմ Ա-
 դարեանըն պու լագըրտըսընտան քի առլարընա, եւ-
 տիրմէյօրլար Քէօյլինինն վա՛յ նասըր, նաբտըլար տիմէ-
 սինի, օնուն իչուն ճուռ չէվլիրյօր. պունու պիլ-
 տիյիմ իչուն «էֆէնտիմ, պէն շիմտիյէ գատար սուս
 տուրսուլմ իսէ, զանն իթմէյին քի պէնիմ դապա-
 հաթըմ վար, նախօտ հագգըմը թանըմամ, սիզտէ
 պիլիրսինիզ քի պէն չօգ շէյ նաբապիլիր իտիմ պէ-
 նիմ տիւշմանլարըմա, լաքին էհլիմին խաթըր իչուն,
 պէն պունլարըն հէրսինի չէքտիմ, պու կիւնքի կիւն,
 պէն եիւզիւմիւ տիւշմանլարըմա չէվլիրի իսէմ, էյու
 պիլիրիմ քի օնլար պէնտէն գաշարլար, օնլարըն ճէ-
 արէթի պէնիմ գաշմամտան տըր, լաքին շիմտի
 արթըգ տուրտուլմ, պէնտէն գօրդսունլար վէ իշթէ
 շիմտի պու պսակը քէօյտէ օլաճաղըմ քի՛ սիզտէ
 կէօրէսինիզ քիմսէնին պանա տօգանամօյաճաղընր»
 «էհ, էօյլէ իսէ, Հայր Երդուարդա նազայըմ, նէ՞
 զաման պսակ օլուրսունուզ» «կէլէճէք բաղար, չիւնքի
 պու կիւն չարշամպա տըր» «նօ՛գ, պու բագար պի-

թիրին պու իշի , շու էօթէքիէր տույմասընար ։
 Պունու տէտիքտէն սօնրա , ուզուն ուզատը յա պիր
 մէքթուպ հալըպ , հանընտաքի օտայա կէօթիւրիւպ ,
 թէմիղէ չէքմէյէ պըրադտը վէ քէնտի կէլիպ , տէֆա
 պէնիմէ լաֆա պաշատը ։ Պու լաֆլարըն արասըն
 տա , բոքրաւորըմը խիլի կէլիպ , պիլմէմ նէրէնին
 Սօնսինեօրուն կէլտիյինի տույուրուպ , կիթտի ։ Լա
 քին , պու ատամա Ագարեան Գերապայծառ՝ « կէ
 լէնի Հասունեանա կէօթիւրիւն ։ տէտի Թալեանձա
 վէ « խապէր վէրինտէ , պունտա տէյիլ , հաքընս
 ժամուա տըր ։ տէտի իտէ , խապէր վէրին տէյուպ ,
 քէնտի միւսաֆիրի դարշըլամայա կիթտի , ալըպ
 կէթիրտի քէնտի օտասընա օթուրտու , պիրադ սօն
 րա Գերապայծառ կէլտի իտէ , խապէր վէրտիլէր ,
 ալըպ միւսաֆիրի օնուն օտասընա կէօթիւրիւպ ,
 քէնտի տէֆա պէնիմ հանըմա կէլտի , եփնէ լաֆա
 պաշատըդ , պու լաֆըմըզըն պիր չօղու Տէրվիշ իլէ
 պիղիմ փափասըն իւսթիւնէ իտի ։ Պուրտաա Տէր
 վիշին՝ Ամ ճամա հազտըղըմըդ նիյադ մէքթուպունուն
 դալտըրըպ տթմասընըն լաֆըտա կէլտի ։ պիղիմ փա
 փասըն պէնիմ եիւզիւմէ , պին տէֆա թիւքիւրիւպ
 ալաղընը էօրտիւրտիւքտէն Թէքթուր-տաղընա սիւ
 րիւլիւպ , պաճաղը Խսթամպօլա եէթիշմէղ օլտու
 դուտա կէլտի , վէ պէն պունլարըն հէքօնինի , էհէլ
 մին խաթըրը իչուն դապուլ իթտիմ , սէս չըգարմա
 տըմ տէտիքտէն սօնրա , « լաքին սանմայլն քի պէն
 պունլարը դօրդումտան չէքտիմ , խա՛յր , շիւքր Ալ
 լահա , սաղըղըմ , եիւրէյիմ վէ ճէսարէթիմտէ վար .
 պանա պունլարը հարանլարը դազապլամայա , լաքին
 պէն տէյմէզ ատամլար իլէ տիւշմէմ , հաթթա շու
 Հայր Երդուարդըն էվնտէքի վուգուաթը տա պէն

օնլարա պըրադմաղ իտիմ. լաքին, օլ շէյ պէնտէն
 զիյատէ Գերապայծառա տօղանըր օլաուղու իջուն
 սէս շողաքմատըմ, հօգսա, պէն էյու պիլիքիմ, է-
 կէր իգթիզա իտէր իսէ գանըմ իլէ նամուսումու
 թէմիզլէմէր ։ տէտիմ, « ճանըմ, պիւրաղտա սէնին
 տիւշմանն չօդ, սէնի իջուն չօդ առամ տիւշմանլըդ
 իտէր ։ « պէնիմ իջուն պիւր շէյ տէյէն, եիւզիւմէ
 տիմէլի ։ « էյ, տէ, սէնտէ եաքտըն, շու սիզին
 փափաքը վա գթինտէ, սէն նիջուն Հասունեանա կէլ-
 մէտին ։ « օ՛հ պադսանա, Գերապայծառ Տէրվիշէ
 չօդ շէյ եաքտը տա, օնատա եաքաճաղ իտի, հէմ
 նէ մուճիպ, իշթէ քէնտի տույաու իսէ, նէ եաքտը
 օնա ։ տէտիմ ։ Պու լաղըրտըլարըն իւսթիւնէ, պիւր
 ուփադ քեաղըտ տաճա եազըպ, պիւր զարփ իշինէ
 դօյտու, պու արա մէքթուպտա պիթմիշ քեաթիպ
 կէթիրտի ։ Մէքթուպու, քիւշիւք քեաղըտը, պիւրտէ
 իզն քեաղտընըն էրմէնիճէսի, իւշինիւ պիւրտէն
 զարփա դօյտու, պիւրտէ բուլ, զարփըն զամդընըտա
 քսլատըպ եաքըշտըտը, վէրտի քեաթիպէ, քեաթիպ
 տէ բուլուն իւսթիւնէ գօճաման պիւ Եպիսկոպոսա-
 րան մէօհիւքիւ պասըպ, տէփա քէնտինէ վէրտի,
 օլ տա իւսթիւնէ, շու, « Առ յարգամեճար Տէր
 Երդուարդ Մենեան, առուսի եազըպ վէրտի պա-
 նա, պիւր թէշէքքիւր տաճա, օնտան գալգտըմ կիթ-
 մէյէ քէնտիտէ այաղա դալղըպ, « բէճա խտէրիմ,
 նէ գատար գապիլ իսէ, սէսսիզ պիթիրին վէ խաթ-
 րըմ իջուն պու բաղար պիթիրին, պէն իշինտէ եազ-
 մըշըմ օնաքի լաղըմ օյանը եաքտըն պիթիրսին ։ տէտի-
 էլինի էօքաիւմ, պիւր թէշէքքիւր տաճա, գաբույա
 գատար կէյտիքտէն պօնրա, «պիթիրինտէ, հափթա իւ-
 շի պիւր պանա կէլին կէօրիւշէլիմ ։ տէտի, « պաշ

իւսթիւնէ ։ տէյիպ , տըշարը չըցտըմ վէ Լիւքսեմ-
պուրկտա պէրլէյէն պիր տօսթմա՝ մէքթուպու կէօս-
թէրաիքտէն սօնրա , տէֆա պլնիպ Հայրամարմա ,
գարշըյա կիթմիմ :

Պու մէքթուպուն ըէր սրգը գարանմարնտան
պէլլի խի իլնտէ չօգ շէյ . . . օլտուղու , լաքին՝
ալմադ ինուն պիր փափտա լաղըմ խի : Գարշուտա
պէօյիւք էնիշտէմ օտամտա պէնի պէրլէտիյի ինուն
մէքթուպու կէօրաիւ իսէ , ալըպ Հայր Երդուարդա
կէօթիւ ըմէք իսթէտի , լաքին պէն՝ Ենարն կէլ ալ ։
տէտիմ , էփտէ կէօսթէրէյիմ տէյու : Եփտէ , ալս-
շամա է՛՛լիմէ՝ « օլմատը , Հատունեան գրգտը , շէօյ-
լէ տէտի , պէօյլէ տէտի » տէյուպ , պիրազ գօրգ-
տուղունու անլատըտան սօնրա , մէքթուպու կէօս-
թէրուպ , Եիւրէյինի բահաթլաթտըմ , վէ իրթէ
կիւնիւ քի բերշէմպէ խի , պէօյիւք էնիշթէմ ա-
լուպ Օրթաքէօյէ Հայր Երդուարդա կէօթիւրաիւ ,
քէնաինէտէ տույուրտու քի իրթէ կիւն Լանի ճու-
մա սապահըսը սաթթ իքիտէ քէնտի էփլնտէ խոս-
տովանանք օլաճաղըղ :

1866 սեպտեմբեր 25 ճումա սապահըսը Եէնի
գարուտան պիր բիյատէ իլէ , պին թէ՛՛լիքէտէն գուր-
թուլուպ , կիթտիք Պէյօղլունտա Հայր Երդուար-
դըն էփլնէ , պէրլէտիք սաթթ իքիտէն տէօրտէ գա-
տար , նէ իսէ , թէլաշ իլէ կէյտի , « Տօշ կէլտինիզ
Տօշ պուլտուղտան , սօնրա , խոստովանանքա չըղըպ
Եօդարուքի գաթմա , Հէր կիւնահտան սօնրա , Քասլ
իթմէք Լաթօտ իֆթիրա իթմէք իւսթիւնէ լաֆ ա-
լըտը իսէ , « Աերապատուելն , պէն Քասլ իթմէք
կիւնահ օլտուղունու պիլիրիմ , լաքին , պէնիմ պէլ-
լէյիշէմ , էկէր պիր շէյէ իլափէ իտուպ , էյիյի քէօ-

Թիւ խտեր իսէն իՖթիրա , կիւնաս տրը , էկէր օլ-
 մամըշ պիր շէյ տէրսէն պիրինին հազգընա , իՖ-
 թիրա իթմիշ օլուրսուն , լաքին պէն պիր շէյին
 տօղրուսունու տէր իսէմ , իՖթիրա իթմիշ օլմամ ,
 պու ճիւմէ , պէն չօգ վագըթ տօղրույու պիւէ ,
 սրոր իթմէյէ չալըշմընմ , տէյուպ , Տէրվիշ իլէ պի-
 զիմ վափասըն բարբարոսլըգլարընը կէչտիմ . . .
 պունու իշիթաի իսէ , ֆափաս մօրարտը , « էյ ,
 մէզէսլմէ իթիգատլարտա պիր գուսուրուն վա՞ր մը ,
 « ինսան նէ դատար ահմագ օլտա , եէր իլէ կէյիւն
 հարատըլընըն միւքէլէֆլիյինտէն , ծնու հարատա-
 նըն վարըղընա իսկեաթ օլուր , պունու իլէ տիմէք
 իսթէրիմ , պէն Ալլահն վարըղընա հիչ պիր վագթ
 շիւքէ իթմէմիշիմ , լաքին քիլիսէճէ իթիգատլարա
 պիրաղ շիւքէլի իմ , չիւնքի՝ մայիւմ հա , կէօ-
 զիւմիւղ չօգ շէյ կէօրտիւ , օլ սէպէպտէն , իլէ-
 բիմտէն կէլմէղ քի , ծնլարըն իճրա իթաիքլէրի ա-
 յընլարը կէօրիւպ տինէյիմ » « ա՛յ օղուլ , բուհ-
 պանլար քէօթիւ իսէլէր մէզէսլ քէօթիւ օլմամ »
 « էվլէթ , լաքին ծնլարըն էլինտէ օյունճագ օլտու-
 ղու իչուն պէնիմ զիւլմիւմ պօղուգ տուր » « ա՛յ
 օղուլ , սէն քէնտի իթիգատընը պօղմա , էվլէթ ,
 պիր վափաս քէօթիւ օլուր , լաքին թէօվպէ իտէր
 Ալլահտա աֆիլ իտէր » « էվլէթ , պիր հախօտ իքի
 տէֆա օլան . պիր շէյէ լագըրալմ հօգ » « ա գար-
 տաշ , պիզտէ սիզ կիպի ինսանըղ , սիզ պիզիմ
 գուսուրումուլու աֆիլ իտին » « էվլէթ , աֆիլ
 լըգ օլուր , լաքին՝ հէր կիւն տէվամ օլան պիր շէյէ
 տէյիլ . . . » « ա՛յ օղուլ , ֆաղիլէթ տիր , պիր
 ինսանըն գուսուրունու աֆիլ իթմէք , ֆաղիլէթ ին-
 ճինիր , լաքին ղայպ օլմագ , պագըն , պիր եէր-

տէ պիր շէյ օլտու , պիրինտէն սւմուլար , և օլ վերտիլէր , լաքին , շիմտի իշ անլաշըլտը , էվիլէլ-քինտէն զիյատէ շէրէֆ պուլտու օլ ատամ ” տէ տի , “ Տէտիյինիզ սահիհ տիր , լաքին պիր ատամ հէր կիւն պիր շէյի պիլէրէք իթտիյինտէ , աֆիլ իթմէք , օլան քէօթիւլիյէ իլհագ իտէր ատամը ” տէյուլ , պիր դաջ լագըրտը տահա իթտիքտէն ‘սօնրա , էլինի էօթիւլ . . . աշաղըյա ինտիմ : Եւմէք վագթը օլտուղու իչուն , և էմէյէ օթուրտուգ , վէ և էմէքտէն սօնրատա էհլիմ խոստովանանք օլտրգտան մատտէ , փափաս դարար վերտի քի իրթէսի կիւն ևանի ճումատ իրթէսի պէն դարշըյա կէլիւրիմ , պիր տահա խոստովանանք իտէր , արձակուլմ վերտիքտէն սօնրա , բազար կիւնիւ Եէնի—գարուտա կէլուլ պսակ իտէրիմ ” , զերա զօրլուգ օլուր տէյուլ քէօյէ կիթմէյի պէնտէ վագ կէշմիշ իտիմ , “ է’յ , կիքահայր քի’մ օլաճագ ” իշթէ , շու ատամ ” “ օ օլմաղ , Երմէնի տիր ” “ սիզ ատընա պագըն , ատը Գաթօլիք տիր , էվիլէրիր ” “ Բէք էյուլ ամմա , Գերապայճառ դապուլ իտէ’ր մի ” “ իտէր , իտէր , օ պիլիր քի համմամտա տէլի վար շիմտի ” “ էյ , էօյլէ իսէ , ևարըն ախշամ , պէն սահաթ օնտա կէլիրիմ սիզնէ էվէ դարշույա : Պու գափլ իլէ , “գա’լ սաղլըղլա , վար սաղլըղլա ” , ինտիք Ֆընտըգըյա , օնտան դայըլմըղ իլէ , Եէնի—գարույա , սաաթ և էտիտէ , օնտան չարշըյա չըգուլ , սաաթ օն պիրտէ էվէ կէլտիմ :

Փափասլար հագըրնյա տէտիքլէրիմի , խոստովանանքտա էհլիմէտէ սօրուլ , օնտան տա “էվիլէթ , փափաստա պու էքսիքլիքլէր օլուր իտի ” տէյուլ ճէվալ ալուլ , վէ կիքահայր իչունտէ “շու . . . ատամ

օլաճադ « տէմէնին իւզէրինէ , քի՛մ՝ պիլիը փափաւ
 լար հասնի Հասունեան նէ տիւշիւնիւպ , տէֆա ա-
 ճէլէ իլէ , Հայր Երզուարդը Էփէ կէճնտէրմիշ .
 խոստովանանք օլմամրպտան իրի սաաթ սօնրա , սա-
 Հաթ տօգուզ պուհուգտա կէլմիշ օն պիրէ դատար
 պէնի պէրլէմիշ : Եօդարու չըգտրմ , « խօշ կէլմիշ
 սինիզ » տէտիքտէն սօնրա , « խա՛յր օլա , սիզ եա-
 րըն ախշամ կէլէճէյիտինիզ , նէ օլտու քի պու կիւն
 թէրրար կէլտինիզ » տէյուպ սիւալ իթտիմ » « Հա՛
 շէյ , Հէր նէ դատարտա , պանա թէքմիշ թալիմսթ
 վէրիլմիշ իտի իսէտէ , տէֆա Չեղապօյճառն կիթ-
 տիմ , սիզ կէլտիքտէն սօնրա կէօրիւշտիւմ , պիլմէմ
 նէ՞ օլմուշ , պէնի տէֆա կէճնտէրտի սիզէ տույուր-
 մայա քի սէքիզ կիւն , տպաշխարանք իչուն պէրլէ-
 յէսինիզ » « նէ աճայիպ շէյ , Հէմ քէնտի րէճա
 իթտի քի պու բազար պու իշի խաթրրմ իչուն պի-
 թիրին , Հէմ շիմտի սէքիզ կիւն ապաշխարանք նէ՞
 տիմէք տիր » « այ օղուշ , իզննամէնիզ մուճլպին-
 ճէ , պէրլէյէճէքսինիզ , նէ՞ չարէ » « խա՛յր Հիչ պիր
 կիւն տահա պէրլէմէմ , ապաշխարանք իսէ , պիզ օն
 պէշ կիւն չէքտիք » « օ պաշղա , իշթէ շիմտի պը-
 սակ իչուն չէքէճէքսինիզ » « խա՛յր , պէն նէ չէք-
 տիմ իսէ , Էլ վէրիք » « րէճա իտէրիմ , խաթրրմ
 իչուն սէքիզ կիւն եօգ տէմէ » պիրազ տիւշիւն
 տիւքտէն սօնրա , « խա՛յր , խա՛յր » տէտիմ , « ա
 դարտաշ , շիմտի պէնի եօլտարար պու իշ իչուն ,
 « նէ՛ եաքարտան հա՛ր սէքիզ կիւն պէրլէթ » տէյու-
 շիմտի պանա տարրաճադ արըլար , այաղինը Էօրէ-
 յիմ , եօգ տէմէ խաթրում իչուն » « խա՛յր , պիր
 միւմքին ազլմ իրմէյօր ոլու իշէ , եաքամամ » « կէլ ,
 Էօգ տէմէ ա՛յ օղուշ , պանա քէտէրին օլուր , շա-

իմիջար հաշիմ իլէ պաղընը էօրէյօրում, իշմէ, նա, հա՛, պաղընը էօրէյիմ ասէյուպ, վիճուտի իլէ, պաղընս տօղրուէ էյիլտի իսէ, պանա պիլը ֆիէնա կէլտի, քէնտիմի չէքուպ « ճանրմ փափաս, սէն պիլը շէյ կաղայօրսուն, լաքին իթտիյինի պիլմէյօրսըն, սէն պու սէքիլ կիւնիւ պէնտէն տլմաղլա էւ վիմիլի երգը յօրսուն » տէտիմ, « կօղ, այ օղուլ, կօղ հիչ պիլը շէյ կօղ, կալընըլ իղննամէ իճրա օլսուն, օ գատար » « փափաս, սէն իշին իշինտէ նէ վար պիլմէղսին, պիլմէղսին քի պու սէքիլ կիւնտէ Հասունեան պիլիմ էվիմիլի երգաճաղ, պէնի էօլտիւրէճէք » տէտիմ, չիւնքի պու փափաս իշին իչ կիւղիւնիւ պիլմէղ իտի քի պէն Հասունեանը տալա գըստըմ, զիրա էհլիմ քէնտինէ խոստովանանը օլուրքէն սօրտուղունտա քի, « վարդապետ, շիմտի պու կօլ իլէ պօակ օլուր իսէք կինէ կիւնահը վա՞ր մը » « խայր, շիմտի պսակլընըլ Սուրբ տուր, չիւնքի Բարա իղն վերտի » տէտիքտէն մատա, « լաքին նէ կարտը քի պու իղնի ալապիլտի » տէյու սիւալ իթմիլ, իտի :

« Նիհայէթ պաղըն փափաս էֆէնտի, պու սէքիլ կիւնիւ պէն կալընըլ սիլին խաթըրընըլ իչուն գապուլ իտէյօրում, տէյիլ քի Հասունեան իչուն, չիւնքի օնուն պանա իթտիլի չօղ տուր » տէտիմ իսէ, « էվվէթ, պէնիմ խաթըրմ իչուն պիլիլիմ, թէլէքքիւր իտէրիմ, լաքին շիմտի ռիգէ պիլը րէճամ տահա վար տրո » տէտի, « պուլուր, սէյլէ նէ իսէ » « չարշամպա կիւնիւ, էհլինի պիլը գարը իլէ Սամաթնա քիլիսէսինէ կօլա » « էյ, նէ՞ իշի վար օնտա » « հիչ, պէն տէ օրայա կիտուպ, կէօլ րիւլէճէյիմ » տէտի, « էյու կա՛, պէն կէթիլքէմ,

օլմա՞ղ մը , “ Եօգ , սէն կէլմէ , ծնու խըղմէթճի
 փալանս պիր դարը իլէ Եօլլա ” “ Նէ թօհափ շէյ ,
 փափաս , էհլիմ Եալընըղ՝ Սամաթնա քիլիսէսինէ կէ-
 լիրսէ , Նէ՞ Եաբաճադսըն ” “ Հիչ , ծնտա պիր կէօ-
 րիւշէճէյիմ , Հէմ պիրտէ քէնտինի ծնտա կէօրսիւն-
 լէր ” տէտի , “ Է՛յ զահիր , սէն տէ Եագասընտան
 թու թուպ , “ Է՛յ . կէօրիւն պու դարըյը ” տէյէճէքսին ,
 Էլք Էվլէլ , սէնին տէտիյին փագըթ քիլիսէ դարալը
 տըր , քիմսէ Եօգ . սանիէն՝ պիղ Հէր բազար օրայա
 կիտէրիղ , պիղի Հէքսիտէ կէօրմիւշ տիր քի քիլիսէ-
 տէ իղ ” “ Ճանըմ , սէն Եօլլա , կէլսին ” “ պանա
 պագ , պէն սէպէպինի պիլմէտիյիմ պիր շէյի դա-
 պուլ իթմէմ , սէպէպինի սէօյլէ ” “ Հիչ , պիր շէյ
 Եօգ ” “ զալալը փափաս , սէն պիր շէյ Եաբայօր-
 սուն , լաքին քէնտին տէ պիլմէյօրսուն , ծնու պիլէն ,
 սէնի պուրայա կէօնտէրէն տիր , Էվլէթ , սէնին Է-
 լին իլէ , պիղիմ Էվիմիղի Եըգմագ , պիղի Էօլտիւր-
 մէք իսթէյօր , պէն պու շէյի գապուլ իթմէմ , պէն
 հալա սէքիղ կիւնէտէ բէշիման օլտուլմ , լաքին
 պիր քէրրէ սէօլ վէրտիմ , Հէմ էհլիմ , պէնսիղ
 տըշարը չըգմագ , գօրգար , Նէ տէրսին կիտէ՞րսին ”
 տէտիմ էհլիմէ , “ Եօգ սէնսիղ գօրգարըմ ” , “ Խ-
 թէրսէն , պէն պէրապէր կէլիրիղ ” “ Էյ օլ քի Խ-
 թէմէյօրսան կէլմէսին ” տէտի փափաս մօսօր օլա-
 րագ , վէ ումուտու քէսաի : Աիտէրքէն “ Էօյլէ իսէ ,
 մատամ քի սիղ պէնի սէքիղ կիւն ալըգօյտունուղ ,
 արթըղ կէլէճէք ճուհաա իրթէսի , Եանի սէքիղ կիւն
 սոնրա պիղ քէօյէ կէլիպ , օրատա խոստովանանք օ-
 լուրուղ , ծնտա պասի իտէրսինիղ , պուհուն իչուն
 արթըղ սիղ պուրայա կէլմէյին ” տէտիմ , պու սէօ-
 զիւմէ ” բէք էյու ” տէյուպ կիտէճէք իքէն , “ փա-

Վաս, էօյլէ իսէ շու սէքիդ կիւնտէ պիդ էմին օլմադ-
իչուն, իզննամէյի պիդէ պըրադըն, տէտիմ իսէ «հօգ
պէնտէ գալսըն» տէյուպ աճէլէ սալուշտու :

Պու սէքիդ կիւն կէրու պըրադմայը՝ պէն՝ զահիր
Հասունեան ամճատան բէյ ալմադ իչուն պէնի ալը
դօյտու տէտ՝մ, պ'լքի պէն պսակ օլտըդտան սօնրա,
քէնտիի տարա դըստըրտըմտա հաբտըրտըմ, տէր ի-
սէմ, քէնտի տէ, «ասլը հօգ, պէն բէտէրինտէն բէյ
ալմադ իչուն հաբմադ իտիմ, բէյ վէրտի իսէ, հաբ-
տըմ» տէսին տէ դաբասըն տէյի հաբտը տէտիմ իսլ-
թիտա : Օնու իչուն, հայտէ գօ հաբսըն տէտիմ,
չիւնքի՝ ֆիքրիմտէ պիր շէյ հօգ իտի : Լաքին էհլե-
մի հալընըդ Սամաթեա քիլիսէսինէ իսթէտի իսէ,
մութլադ, պիդէ պիր խայրնըդ իտէճէքլէրինի ան-
լատըմ վէ էհլեմէ տէտիմ, «պա'դ, ա'յ օղուլ,
պիդ պու կիւնէ գատար չօդ շէյ չէքտիք իսէ, սե-
նին՝ պէնտէն զիյատէ պու ճիզվիթլէրէ էմնիյէթ ի-
տուպ տէ, ալտանմանտան չէքտիք . սէն պու կիւնէ
գատար պու տաամլարըն պին տիւրլեւ ճիզվիթլէքլէ-
րինի կէօրտիւն, վէ պէն սանա տույուրտուղուլմ վա-
դըթ, ինանմադ իտին, կէօյնիւմիւ գըրտըն . շիմտի
պէն պու սէքիդ կիւնտէ շու հօգարքի տէտիքլէրիմի
հաբաճադ ումարըմ» «Ալաճ վէրսին հաբսըն, պիդ-
տէ պարըշմըշ օլուրուլ պիթէր» «Լաքին սէնի հա-
լընըդ իսթէմէսինտէն ումայօրուլմ քի, քիլիսէտէ
գանտըրըպ, փափասլար իչուն նէ վար իսէ, վէ Սը-
կըրտիչ նէ քի տէրսէ հալան տըր տէյու պիր քեա-
ղըտ հաղտըրըպ, պիդի հալանա չըգարարադ, հէմ
հաղալարընը գուրթարմադ իսթէյօրլար, հէմտէ հա-
լանա չըգարարդտան սօնրա, պսակ տա իթմէղլէր,
չիւնքի՝ պու զօր իլէ հաբմամ տէտիյի շէյի հաբ-

մասը , Հասունա բէք պէյլիւք այս օլաճագ , հէր
քէս , « վա՛յ նա՞սըլ հաբար » տէյի շաշաճագլար ,
պուննուն իչուն դասսուլ իթմէտիմ սէնի կէօնտէր-
մէյէ , պուննոտան մաստա Հասուն պիլիւր քի պուննու
սանա հաբարըրը իսէ , պէն սէնին իլէ բէք ֆէնա
պօղուշուրում » « էյ զահիր , պէն շաշգընըմ քի
պու քնաղըտը հաղայըմ » տէտի , « էյի , լաքին ին-
սան սըն , պօշ պուլուննուրսուն , օնլար էյլէ պիր
ճինս մախլիւգ տիրէր քի՝ պիղիմ եիկիթլիյիմիզ օն-
լարտա ասլա հօգ տըր . օնլար տարա կէլտիքէրի
կիպի , երլան կիպի հալիարըրլար , իշթէ պու կէլէն
կիպի , լաքին այաղընը իւթիւնտէն գալտըրտըղըն
կիպի , կիղլտէ ըսըռուպ , ատամը զէհիրլէրլէր :
Պէն էյի պիլիւրիմ քի՝ օնլար շիմտի կէլիպ , կիղլի-
տէն , պանա հաբարգլարը կիպի սանա տա , այաղլա-
րընա գաբանըպ , վէ ճէննէթտէ էն մէշհուր հէրտէն
շու գատար պին արշըն եէր վատ իտուպ , «նէ կա-
բարսան հաք , շունու գանտըր , նէքի տէրսէ , գուլագ-
ամա , պու եա շու ուսթալըղը կար » տէյէճէք տիր
լէր , լաքին՝ սագըն ալտանըպ , պանա ճուու չէվլըմէյէ
չըգմայասըն , պագ պէն հէր շէյտէ սանա նասըլ եիկիտճէ
կիտէյօրսամ , սէն տէ էյլէ կիթ , պանա աչըգ աչըղա ,
Մկրտիչ , շունլարա տօգանմա տէ . կէլիպ պանա կալ-
վարարըսըր տէ , պէն սէնին խաթըրըն իչուն վաղ կէ-
չէրիմ . սանիէն , սէն կյու պիլիւրսին քի պէնիմ օն-
լարա պիր շէյ հաքաճաղըմ հօգ տուր , նէ մուճիպ ,
իշթէ կաքսա իտիմ , շիմտիյէ գատար կաքար իտիմ ,
պէնիմ մէրամըմ օնլարը գօրգուտուպ , պասիլըմըղը
իթտիրթմէք տիր . գօրգմա , պէնիմ օնլարա պիր շէյ
կաքաճաղըմ հօգ » տէտիմ , « սէն տէ , արթըգ նէ
իտի պու , իշթէ իղնիմիլի վէրտիլէր » « սէն օնլա-

ընն իզնիննէ ալտանմա , հօշ , ալտանսանտա , եիննէ
 պիր շէյ օլմազ , լաքին , պէն սէնին իլէ պօզուշու-
 բում բէք ֆէնա տուրէթտէ , հէմտէ պօզուշմայա
 հազգըմ վար , ղիրա , պէն սանա շիմտէտէն հէր
 շէյի խասպէր վէրտիմ , էկէր ալտանըրսան , հալանսըն ,
 չիւնքի պիլիրսին իշթէ , օլ վազթ պիլէ պիլէ հար-
 մըշ օլաճագսըն վէ շիւքհէսիզ պէն տէ սէնի պըրա-
 գաճաղըմ , պէն՝ պու կիւննէ գատար ալտանտըն տէ-
 յու , հէր շէյի պաղըշլատըմ , էկէր պու տէտիքլէրի-
 մի կէօրիւր իսէմ , մութլազ հէր շէյի պիլէրէք հա-
 բար վէ իլհազ իմիշսին տէրիմ . Հասուէն պուշու սա-
 նա մութլազ հարտըրմազ իսթէյէճէք , չիւնքի՝ զն-
 լարըն իշն՝ գարըլարըն էլի իլէ գօճալարա իստէտիք-
 լէրինի հաբարըթմազ տըր , լաքին գալզա , մարազա ,
 գօճասը էօլիւր , գարը գօճա պիրպիրինտէն սօղու-
 յուպ , պիւթիւն էօմիւրլէրի տըռ տըռ իլէ կէչէր
 իմիշ , ծնու տիւշիւնմէղէր հալընըզ քէնտի մէրամ-
 լարը իճրա օլմալը , սօնրա գօ էվ երգըւսըն : Շիմտի
 պիր տահա փափասլար պուրայա կէլիրլէր իսէ ,
 գաբույու աչմազսընըզ , հալա , Հայր Երգուարդ
 տալի օլստ քի խոստովանա հայրըմըզ տըր , եիննէ աչ-
 մայըն գաբույու , պէն շիմտի աշաղքի Գատընա՝ « փա-
 փասլար կէլիր իսէ , գաբույու աչմա , պուշուտա հօգ
 տէյուպ սալ » տէրիմ , պէլուրսիզճէ կէչէր կիտէր »
 տէտիմ իսէ , « սէօյլէ , լաքին օնլար կէլմէզլէր ,
 նէ պուշլար կէրչէքտէն . . . » « կէլէճէքլէր , այ
 օղուլ պէնի տիյնէ , պէն օնլարըն նէ օլտուգլարընը
 պիլիրիմ , կէլէճէքլէր , էվվէթ , պիզիմ էվմիզն երգ-
 մազ իսթէյէճէքլէր , լաքին , սէն պէնիմ իլէ պիր եիւ-
 բէք օլուրսան , հիւ գօրդմամ , ղիրա օնլար պիլի-
 յօրլար քի պէնի էօլտիւրմէք սէնին էլին իլէ օ-

լուր , պունոուն իլէ , պէն կէվէյիպ , ճիւղը պը-
րադմամ , լաքին նէ փայտէ , պիղ այրըլըլըղ » :

Պու դատար բէյլամպէրլիքտէն սօնրա , աշաղըյա
ինուպ տէտիյիմ կիպի հաբալմ , հէր նէ դատար
պու լափլարը իթտիմ իսէ , հինէ էհլիմին գանմա-
մըշ օլտուղու աշէքքեսար իտի , էվլէլթ , աշէքքեսար ի-
տի քի Հայր Երգուարդ , պէնի պէքլէտիյի պիր պու-
հուդ սաաթըն արասընտա , սնուն հիւրէյինի զէհլու-
լէմիշ իտի , չիւնքի պիր միւմքին քէնտույի գան-
տըրամատըմ բազար կիւնիւ Օրթաքէոյ քիլիսէսըն-
տէ Սրբութիւն ալմայա , պու պիր թանէճիք շէյ օ-
լաճագ իտի ահալինին պիզիմ իւսթիւմիւզէ պօղուդ
օլան զիւլիւմիւնիւ պիր աղ տիւզէյթմէյէ :

Պիր դաշ կիւն պէոյլէ կէչտի , պսակ օլաճա-
ղըմըլըն սաղը ախշամը էվէ կիթտիյիմտէ , էհլիմ պու-
նա “ նէ՞ հալատիս վար պու կիւն » տէտի , “ հիչ
պիր շէյ հօգ , քէոյտէն քիմնէյի կէօրմէտիմ » “ պէ-
նիմ սանա հալատիսիմ վար տըր » “ էյ , սէոյլէ
պագալըմ » “ պու կիւն Մըղրագեսն փափաս պու-
բայա կէլտի » “ նէ լափ իթտի պագալըմ » “ հիչ ,
շոնտան պունտան լափըլա գալգաթը կիթտի » “ ի-
նանմամ , օ սանա Հասունտան պիր տէրս հախստ պիր
մէքթուպ կէթիրտի » “ հօգ , կէրչէք , պիր շէյ
տիմէտի » “ միւմքինսիզ շէյ տիր , մութլագ պիր
շէյ տէտի » “ պուրասը Սամաթիա բարուքեսար
տըր , պուրալարա վիզիթայա կէլմիշ իտիմ , սիզէտէ
օղրատըմ տէտի » “ միւմքինսիզ շէյ , օլամագ քի
պիր շէյ օլմասըն » “ էյ իլթէ պու տուր , պաշգա
շէյ հօգ , պաշըմը քէմմէլսին հա :

Տուր պագալըմ տէտիմ քէնտի քէնտիմէ , զէ-
հիրլէր չըգմայա պաշլատը “ պու բէք էյի , լա-

քին պիղ գարար վերտիք խտի, գարու նի՞չին աչըլտը” “գարու աչըդ խտի, գատըն շէյ ալըր ի քէն, պէն տէ մաթմաստա խտիմ, պագարմ քի՛ “Արթին աղա պուճնտա մը օթուրույօր, տէյու պիր սէս վար տըր, պաշըմը մաթմասա գարուսունտան տըշարը չըգարտըմ, պէնի կէօրտիւ խտէ թանըտը, սիւրսալ հօգարու չըգտը” “էյ սէն նի՞չուն հօգալու չըգարտըն” “նէ հարայըմ, գօվսամ օլը՞ր մու” “տիմէմ քի գօ՛վ, լաքին մատամ քի սօրմուշ, “պուճնտա հօգ տուր” տէյիպ սափայըտըն” “էյ հօգ, պէն ատամ գօվսամամ” “սէն սէյլէյէմէզսէն, դատընա տիյէ խտին, օ տէր խտի՛, հօգարը չըգմայայտըն” “պէն պիլմէմ, պէն էօյլէ շէյ հարամամ, օ պիղէ բիայէթ իթմիշ, կէլմիշ՝ նէ՞ օլուր, վարսընլար կէլսինլէր, ծնլարըն իթիպարը վար, հէր հէրէ կիրիպ չըգարլար, դօ պուրայա տա կէլսինլէր, պէն ատամ գօվմագ պիլմէմ” “պանա բիայէթ տէյիլ, էվլիմի հըգմայա կէլմիշ տիր օ, էվլէթ, սէն ծնու գօվմալը խտին, էկէր պէնիմ խաթըրմը տալարսան” “պէն էօյլէ խաթըր մաթըր պիլմէմ, նէ՞ կէօրմիւշիւմ ծնլարտան քի կէլմէսինլէր, պէն պապամըն էվլնտէ էօյլէ կէօրմիւշիւմ, պուրայա տա կէլսինլէր” “նէ՞ մի կէօրտին, իշթէ գըրգարտաշըն, իշթէ պիղ, տաճա նէ կէօրէլիմ” “պու հէմէն պիր փափաս քէօթիւ տիր տէյու, հէրսիտէ քէօթիւմիւ օլտու” “էվլէթ, հէրսիտէ քէօթիւ տիւր, պիլիբօին հա, սէն հէրսինին մարիֆէթինի պանա տէտին” “էյ, էյ, պէն էօյլէ շէյ պիլմէմ, պէն ատամ գօվսամամ, գարու աչըդ խտի, իէէրի կէլտի” “պանա պագ գուղում, պէն սէնին բէտէրին տէյիլիմ, պու շէյլէրէ սէնին արգուն վար խտէ, ծնլարը

բէտերինն էվինտէ արա , լաքին պէնիմ էվիմտէ
 օլմաղ , նէ՞ մի կէօրտիւն փափապարտան , տաճա նէ
 կէօրէճէյիմ , “ ախ պէն նէ տէյիմ օլ Մըղըրագեա-
 նա , մեղա , մեղա , “ օնուէն նէ դապաճաթը վար , սէն
 գապուլ իթմէ , հէմ տուր պէն օնա պիր խապեր
 կէօնտէրէյիմ , պադալըմ նէ ճէսարէթ իլէ սիւր սալ-
 եօգարու չըդայօր , լաքին եինէ պէն օնա գապաճաթ
 պուլմամ , պէն սանա պուլուրում , “ էյ էյ , պէն
 գապաճաթ մապաճաթ պիլմէմ , կէլէնէ գարու ա-
 չըդ տըր , եինէ կէլիր իսէ , ալըր օթուրուրըմ , կիթ
 օնլարա սէյլէ քի կէլմէսինլէր , հէմ ճախըմ պէն
 եարամամ , պէն էյլէ կէօրմիւշիւմ , “ սէն դուղում
 պապանըն էվինէ կիթ տէ օնտա իսթէտիյինի եար ,
 լաքին պիլ քի բէշիման օլաճագսըն , պու գալիի ա-
 յադ ալթընա ալտըղըն իչուէն , պէն եարըն պիր մէք-
 թուպ եազարըմ քէյէ փափասա , կիթսին էվէ
 սէյլէսին , էկէր գապուլ էտէրլէր իսէ , կիթ օն-
 տա իսթէտիյինի եա՛ր , օնլար տա կէլսինլէր , լաքին
 պունտա էվիմին իչինտէ գապուլ օլամազլար , “ տէ-
 տիմ , “ սէնին էվին հէ , սալթ սէնին էվին տիր
 պու , “ տէյուպ , եարանտան պիր աղլամադ տըր գօ-
 բարտը :

Իրթէ սապաճ , եանի չարշամպա սապաճըսը ,
 պիր գաչ լազբըրտան սօնրա , պագտըմ եինէ օլ
 սէօզտէ գալի “ գարու աչըդ օլուպ կէլիրլէր ի-
 սէ , կիրմէ տէյէմէմտէն , “ պաշգա լափ հօգ , “ էճ
 պագալըմ , պիր տաճա կէլսինլէրտէ , պիր շէյ եա-
 բարըզ , “ տէտիմ : Պու կիւն սաաթ սէքիզտէ տէֆա
 Հայր Երգուարդ կէլմիշ , գարույու չալմիշ վէ գօն-
 շու գատըն “ տիւն պէնիմ եիւրէյիմ օյնատը ,
 պունտա տէյիլէր , էկէր Մկրտիչ աղա իլէ գօնուշ-

մադ իսթէր իսէն, խանտա կէօրիւրսիւն, աեմիշ վէ
Հայր Երդուարդ « եա կիթտիլէր Հէ » տէյուպ
դարդմըշ կիթմիշ, լաքին պանա կէլմէտի : Հայր
Երդուարդ՝ աճապ՝ չարշամպա կիւնիւ Սամաթիայա
կիթմէյէ իզն վէրմէտիւմ իսէ, նէ՞ իշի վար իտի՝
պիղ քէնտիսինէ « ճումաա կիւնիւ կէլիլիղ » տէմիշ
կքէն, կիւնտիւղ վադթի կիզլիճէ կէլմէյէ :

Չարշամպա կիւնիւ Սամաթիալը պիր տօսթ իլէ
Մըղըադեանա խապէր Եօլլատըմ, սօրուն քէնտինէ
տէտիւմ, « պէնիւմ իսմիւմ Բրօթէսթան օլտուղունու
պիլէրէք, նէ իշ իչուն պէնիւմ էվիմէ կէլմիշ, վէ
նէ ճէսարէթ իլէ, քէնտինէ « պուլուրուն » տէյէն
օլմատան Եօդարու չըգմըշ, սանիէն՝ պիր տաՀա Է-
վիմէ կէլմէսին, իսթէմէմ, չիւնքի պէն Բրօթէսթա-
նըմ » տէտիւմ, « պիղիւմ էվին փափոսը տըր, պու
ախշամ սօրարըմ, Եարըն՝ պէնտէ կէլմէզսէմ պիրի
իլէ, պիր մէքթուպ Եաղըպ կէօնտէրիրիւմ » տէտի :
Բէնճէնպի՛Հ կիւնիւ տօսթըմըղ տէֆա մախսուս
Եօրուլուպ, Սամաթիատան կէլիպ պէնի պուլտու,
« սօրտում իսէ, « էվիլէթ, պէն օնուն Բրօթէսթան
օլտուղունու պիլիլիրիւմ, չիւնքի պիղէ կէլտի իսէ .
տուլուրտու ժամաա, լաքին պու կիւնլէրաէ տուլ-
տում քի՝ Եինէ Գաթօլիք օլմուշար, վէ պէն քէն-
տիւմտէն կիթմէտիւմ, պէնի Հասուն կէօնտէրտի,
քէնտինէ պիր շէյ սէյլէյէճէք իտիւմ, քէնտի օնտա
տէյիլ իտի . պիրաղ օթուրտում, կիթտիւմ, լաքին
շիւտի՝ « Եինէ Բրօթէսթանըմ » տէմիշ իսէ, արթըզ
սէյլէմէմ, Հէմ նէ ղէման, թէնէզղիւլ իտուպ՝
քիլիսէմիղէ տէօնէր իսէ, կէլսին, սէյլէրիւմ » տէտի
տէյու, պու ճէփապը կէթիրտի, « Հէմ պէն դա-
բուլու չալտըմ աչարըսը » տէմիշ : Շիւմի իշ աճա-

յիպլէնտի , էհլիմ պիր տիւրլիւ տէտի , պու պիր տիւրլիւ :

Տէյէլիմ քի Մըզրազեւան պանա պիր շէյ սէօյ-
լէյէճէք իմիշ , նի՞ջին խանա կէլմէտի քի Խօլ իւս-
թիւ տիր . տէյէլիմ քի էվէ կիթտի իսէ , նի՞ջին
սէօղլենիւ էհլիմէ տիմէտի , տէյէլիմ քի օնա տէ-
նիյմէղ շէյ իտի , նի՞ջին « քէնտիսինի կէօրմէք իս-
թէրիմ կէլսին » տիմէտի , տէյէլիմ քի ունուլթուս ,
Իւչ կիւն կէչտի , նի՞ջուն պիր մէքթուպ Խալմատը
էլպէթ՝ պու պիր իգթիզալը շէյ իտի քի աճէլէ էվէ
դօշտու = Լաքին էհլիմէտէ ինանսամ , պունլարըն
Տիչ պիրի տէյիւ , բարօքա վիզլիթասը իտի . պուն-
լարը տիւշլենիւպ տուրուր իքէն , քէնճէնպիճ կիւ-
նիւ էյլէ վաքթը , պէօյիւք Էնիշտէ տէ դաբուտան
իչէրի կիրտի իսէ , պիր մէքթուպ Խալըպ , օնու իլէ
Հայր Երգուարդա կէօնտէրտիմ՝ վէ մէքթուպուն
նէ օլտուղունուտա քէնսինէ պիլտիրտիմ : Իշթէ
Հայր Երգուարդա Խալտըղըմ մէքթուպուն տու-
րէթի :

« Տիրայէթլու էֆէնտիմ .

« Սիլէ՝ ճումա իրթէսի կէլիպ , խոստովանալը
« օլմայա հէր նէ դատար սէօղ վէրտիմ իսէ , կէլ-
« մէյէճէյիմ , չիւնքի Բրօթէսթանըղըմը պրրադ-
« մամ . իմտի՝ պու սէպէպ իչուն էհլիմ պէնիմ իլէ
« օթուրամաղ օլտուղունուտան , քէտէրինին էվինէ
« կիթմէք իսթէյօր , էկէր դապուլ իտէրլէր իսէ ,
« պէնիմ տէ հիչ քէնճիտէմ օլմայաճապ տըր . քէ-
« ճա իտէրիմ , պիր սատթ Խօվէլ պանա պիլտիրին
« նէ իթտիյինիղի , սանիյէն՝ պունուտան սօնրա , սիզտէ
« պիզիմ էվէ կէլմէյէ զահմէթ չէքմէյին , չիւնքի ,
« էվիմիզաէ սիզի իչուն իշ դալմատը :

Գաբատըդ մեքթուպու , վերտիմ ենիշտէյէ , ալ տը կիթտի , վէ քենտիսինէ տույուրտում քի բէ տերիմ պանա կէլին , կէօրմէք իսթէրիմ , չօդտան պէրու կէօրմէտիմ արղիւլէմիշիմ . . . : Պու մէքթուպու հաղտըղմ վագթ , իքի ֆիքը իլէ հաղտըմ , պիրի՝ սահիհէն էկէր էհլիմ հիլէյի էլտէն պըրագ մաղ իսէ կէօնտէրէյիմ , պիրիտէ՝ փափասլար տույ սոնլար քի պէն գարը էլէ իլէ թօրպայա կիրմէմ , իշիմի պիթիրսինէր գուրթուլայըմ ,

Բէնշէնպիհ ախշամը էվէ կիթտիմ , վէ էհլիմ նէ հաղտըղմը սօրտուղունտա , հաղտըղմ մէքթուպու տույուրտում : Պաշլատը աղւամայա , սըղւամայա , վէ պէնիմ քենտիսինտէն շիւպհէմին ասլը եօգ տէ մէյէ , էհ զահիր , բիւշիման օլտու տէյու , իշի շաղայա պօղտում վէ քենտուսինէ «հայտէ կիլին , պիր աղ տըշարը չըդալըմ , տէտիմ , բէք չօգ դօր իթ աիրտէն սօնրա , եիւղիւմէ գարը «պէն գօրգարըմ՝ սենին իլէ տըշարը չըգմայա , տէտի իսէ , արթըգ քենտիսինտէն ումուտու քեստիմ , չիւնքի՝ պէն տէ մէսէմ , շու հիքեայէտէ սիգ կէօրտիւնիւգ քի նէ գարտալըգլար , նէ ֆէտարեհարլըգլար , նէ եիկիթ իքլէր , նէ էմիլէթլէր , նէ էօմրիւմիւ թէհիքէլէրէ գօյմագլըգլար , վէ հէր էքսիքլիքլէրինէ , էհ , էսկի գէհիր տիր տէյուպ , էօյիւտ վէրմէլէր , նէ հիլէյի էլտէն պըրագսըն տէյու հէր շէյ իշուն՝ քենտիսինէ պէնիմ տօղրուլուղըմ իլէ , էօրնէք վէրմէքլէր , նէ պիղիմ էն պէօյիւք գապահաթլարընա պիլէ , արթըգ իթմէ տէյու հալվարմագլար իթմիշ իտիմ , վէ նա սըլ քի հիքեայէմ տէ , պէօյլէ տէ , սահիհ օն պ կէհիրտիլիմիգ վագթըն իշինտէ պու լագըրտըյը ի տէճէք հիշ պիր սէպէպ վէրմէմիշ իտիմ : Էվվէթ ,

պուլ զէ՛հրի պիր վազթ պիղիմ՝ փափաս տա վերտի
 օնա , պէնտէն գօրգուս , քէնտինէ հազաշսն Ֆիք-
 րի իլէ վէ շիմօի հինէ պու կէլէն կիտէն փափաս-
 լարը կէօնտէրէնին էլի իլէ իտի պու զէ՛հր : Իւք
 տէֆա պիլմէզ իտի ալտանտը տէյու , հէր շէյի ու-
 նուլթուում պէն , լաքին պու տէֆա պիլիւր իտի . օ-
 նուն իչուն գօրգմալը իտիմ քի պիլէրէք տիր : Կէօ-
 րիւն ինտանլար , շու ճիզվիթլէրին պիղի քէնտի մե-
 րամլարնա գուլանմալարը իչուն , նէ հլյլէլէր էտէ-
 յօրլար զաւալլըլար , կէօրիւն պիր քէրրէ շու խա-
 յընլարըն ինտանլէթէ իթտիքլէրի ֆէնալըզլարը :
 պիղէ էօմր վերէճէք շիէքլէրին պաղըն քիւլիւք հաշ-
 լարնտան նէ զէ՛հրլի սուլար իլէ թիմար իտէյօր-
 լար , սօնրա պիղի օնլար իլէ ույուշտուրուս , իսթէ-
 տիքլէրի կիպի դուլանսընլար տէյու , զաւալլըլարըն
 նէ հիւրէք րահաթլըզլարը վար նէ տէ վիճուտ րա-
 հաթլըղը , հալանլա հիւրէքլէրի գօրգու իչինտէ հէր
 սաաթ , թագլիտ իլէ տէ վիճուտլարը :

“ Զումասա սապահը՝ մատում քի կէլիւրէր իսէ ,
 աղղըն իլէ գապուլ իթմէմէք իտէմէյօրսան , ալ շու
 քիաղըտը կէլէնէ վէր , օ օգուրսա կիտէրո տէյուս
 պիր մէքթուս վերտիմ քէնտիսինէ , հինէ պաշատը
 “ պէն վերէմէմ , պէն կիտէմէմ , գաբու ալըգ օլուր
 իսէ , կէլէնի գօվամամ , լաքին չալարլար իսէ , աչ-
 մամ , տէմէյէ . նիհայէթ , պու կիւնտէ ճումաս
 իրթէսինէ գատար չօգ թօհաֆ շէյլէր վար իսէտէ ,
 արթըգ աճրըրմ նագլ իթմէյէ . . . :

Զումասա կիւնիւ տէֆա դօնշու խաթունտան
 տույտում Մըզրադեանըն իլլինի , քի սաաթ սէքիզ
 վաղըթլարը , Մըզրադեան կէլիս , գաբույու չալմըշ
 դօնշու խաթուն կէօրտիւյիւնտէ , էհլիմէ խապէր

վերմիշ վե «թէնպիհ իթտի, սափայրմ մը շունու »
տէտիյինտէ, էհլիմ «հո՛գ, նի՞ն, աչարրմ,
պաշըմը մը քէսէր տույարսա, պէլքի պանա պիր
խապէր կէթիրմիշ » տիր տէյուպ, էքմիշ գա-
բույու աշմը, իքիսի պիր չարեէք գատար կիզի-
տէ օթուրուպ, բըսըրտատրգտան սօնրա, փա-
փաս Գալգմըշ կիթմիշ, տիմէք քի Հայր Երգու-
արգ ճումտա կիւն կէլիպ, պէնի պէքլէտիյի պիր պու-
չուք սաաթտա օնա տույուրմուշ ըտը քի Մըգ-
րադեան կէլիպ սալը կիւն քէնտինէ Հասունեանտան
թալմաթ վէ ճէնեթին հեօճէթինի կէթիրէճէք,
քի պանա խապէր կէթիրմիշ պէլքի՛տէյուպ, գա-
բույու աշտը :

Ճումտա կիւնիւ կիւնտիւղիւն բէտերիմ կէլիպ .
մէքթուպու Հայր Երգուարդա վերմէտիքլէրինի տու-
յուրտու վէ սէպէպ սօրտու իսէ, պիր ազընը ան-
լաթտըգ, օ տա քէնտի տույկուտուգ սօփու հիւ-
րէյի իլէ, «այ՝ օղուլ, պիրազ թէվէքէլլի օլ » տէ-
տի իսէ, պիւսալիւթիւն չըզկըտան չըգտըմ կիթտի-
«հէ՞ տիր պու իքիմիզինտէ էքտիյի տէտիմ, պէն
օնու գուրթարմադ իչուն էօլիւրիւմ, օ տա ճիզվիթ-
լէրի, նէ՞ տիր Ֆագըրըն հալի, պէն քէնտիսինի սէվեր
օլտուղուլմ իչուն, իթտիյի պանա աղըր կէլի, քէն-
տիսի հաքէզա պէնտէն պէտթէր, աղատլըղընը զայպ
իտեր, օնլար իչուն պանա շիւքհէլի կէօրիւնիւր վէ
խայընլըգ իտեր, ճէնեթի գազանաճաք կիւյա :
Տուր պագալմ, շու ճիզվիթլէր շունու ճէնեթե
ուչուրուր իքէն . . . պէնտէ օնլարը պարի կէօյե
ուչուրալմ » տէտիմ :

Պիր մէքթուպ եաղըպ, գաբատըմ գօյնումա
գօյտում, «պսակ օլաճաղըզ » տէյուպ, քէնտիսի-

նի Բէօյէ կէօթիւրտիւքտէն սօնրա , պրրադըպ գա-
լըպ , արգամտան քէնտինէ եօլլայըմ տէյու :

Պու ճումաա կէճէսի օլտն սէֆիլլիյիմիդ արթըդ
սօն տէրէճէ իտի . կիճէնին պիր բայընը պիրիմիդ
եիւրէյիմիդտէն , պիրիմիդ տէ կէօղէրիմիդ գան աղ-
լայարադ կէջիրտիք , “ ճումա իրթէսի հաղըր օլ ,
սիսլամա կիտէլիմ ” տէտիմ , սաաթ տօդուղ տա Եէ-
նի—գաբուտան դայըղա կիրտիք , ֆադըր օլ սէվինճ
իլէ քի պիզի պսակ իտէճէքլէր , վէ պէն օ սէվինճ
իլէ քի էօլէճէյիմտէ գուրթուլաճաղըմ , իքիմիդ տէ
սէվինճլէրիմիդ իլէ Գուլմ—գաբուլյա դատար կիթ-
տիք , լաքին պէնիմ սէվինճիմ կիթ կիտէ աճըյա
թէպտիլ օլուր իտի : Են սօնու , Գուլմ—գաբուլյու
կէչտիք իսէ , արթըդ տայանամաղ օլտուլմ հիլէմի
սագլամայա , չիւնքի՝ պու իլք տէֆա իտի քի քէն-
տուսինի ալտատաճադ իտիմ : “ Պիլերմիսինիդ շիմտի
նէրէյէ կիտէյօրուղ ” տէտիմ , “ Բէօյէ կիթմէյօր-
մուլյուղ ” “ Եվվէթ , լաքին նէ շէյ իչուն պիլմէրմի-
սինիղ ” , պու սօրուշա ճէվապ վէրէմէտի ֆադըր ,
իքիմիզէ տէ սուս տուրմադ լաղըմ ըտը . պիր աղ
սուսլուգտան սօնրա , “ տինլէյին քի սիզէ ֆիքրիմի
սէօլլէյիմ , պիզ չիմտի Բէօյէ պսակ օլմայա կիտէ-
յօրուղ կիւյա , լաքին ինանմա սագըն , պէն պու
կիւնէ գատար սէնի ալտաթմատըմ ասլա , եիւրէյիմ
տէ սըրըր սագլամատըմ ասլա վէ շիմտի եինէ սագլա-
յամամ , չիւնքի տահա արգու վէ իւմիւտիւլմ վար ,
շիմտի պէն սէնի Բէօյէ կէօթիւրիւպ պըրագաճա-
ղըմ , վէ տըշարը չըգըպ , շու մէքթուպու սիզէ կէօն
տէրէճէրիմ , պու շէյի պուրայա դատար սագլայա
պիլտիմ , լաքին արթըդ սագլայամամ , հէմ իսթէմէ-
տիմ պու մէքթուպու օգուտուղըն վադթ , սէն-

տէն ուղադ օլմադ , պիլ քի պանա իթտիքլէրինի
տուլուպ , բէշիման օլուրսան , սէնի զայս իթմիշ
օլմայրմ տէյի ո տէյուպ շու մէքթուպու վէրաիմ :

Մէքթուպ շու մաալտէ իտի : Սիզի պուրայա
կէթրիշիմին պէպէպի , բէտէրինիզին էվնէ կիթ
մէնուզ իչուն տիր , նասըլ քի պիր դաչ կիւնտէն
պէրու սիզէ տէմիշիմ , սադըն օլմայա պիզիմ արա
մըզտա կէչէնլէրի օրթայա չըգարասըն , չիւնքի սիզէ
քիր օլուր , կալընը պէնիմ Բրօթէսթանըղմը
թէրք իթմէմ տիյիշիմի մաճանա խուպ էվէ կիթ
տին , պունունլա շիւրհէ կօգ քի սօֆու բէտէրին
հէր շէյի ունուտուպ , սէնի դապուլ իտէճէք տիր ,
“ տիէրին գըղմ , մէղհէպինի թէրք իթմէմիշ ո տէ
յէրէք , լաքին սիզէ պօշ եէրէ իթտիյիմ բէճալա
ըն էն սօնու շու տըլ քի սիզ պու կիւնէ գատար
ճիզվիթլէրէ ուլուպ , պէնի էօլտիւրտիւնիւզ , լա
քին շիմտի բէճա իտէրիմ , ինն օնլարա ուլուպ
էվլասըմա դըյմայասընը :

Հօշճա դալ էպէտի .

Մ . Գ .

Պունու օգուլյամատր սէթիլ կարը կօլտա
քիւլ կիպի օլուպ , պաշլատը կէօղ եաշը իրէ , հիւ
րէյինին աճրսընը թէսկին իթմէյէ , “ հիչ պիր վա
գըթ , եօգ , աալա գապուլ իթմէմ , պէն սէնին ի
չուն պունճա տէրտ մէշադգաթ չէքտիմ , պիւթիւն
տիւննամը³ , անամը պապամը թէրք իթտիմ , եալը
նըզ սէնի իչուն վէ պէն շիմտի սէնսիզ եաշայամամ
տիւննատա ո տէյուպ , կէրի տէօնմէք իսթէտի վէ մէք
թուպու եըրթըպ պթուղդտան սօնրա , տէֆա աղ
լայարադ իւչ տէօրթ կիւնտէն պէրու եալվարմասը
նը տիւլէմէմիշ օլտուղում իչուն մաճսուն օլտու ,

էվլէթ , պէնիմ եիւրէյիմ տայանմազ իտի պու
 հայտե ծնու կէօրմէյէ , լաքին օլան իշլէրտե կէօր-
 տիւկիւմ խայրնըգ վէ հիւլէլէր , պէնի՝ ինանըպ իս-
 հիւսթ օլմայա պըրադմազլար իտի , պիլիրիտիմ պու
 վուրուշ ճիգվիթլէրին տիր , լաքին պէն քէնտիսինէ
 պունկարըն հէքսինի սէօյլէմիշ իտիմ տէտիքճէ ,
 շիւպհէմ սաղլանտը քար , պիլիր իտիմ պունու պէն-
 տէն այըրարագ քէնտիլէրինի գուրթարմադ իշուն ,
 ճիգվիթլէրին պու ուսթալըղընր պօշա չըդարմայը ,
 լաքին էն հագըն հալլէրի պիլէ , սըրը իտուպ , հիյ-
 լէ իլէ գարաթմայա չալըշտըղը իշուն ինանմազ կէլ-
 մէզ իտի պու բէշիմանըղըն սահիհ օլմասընա վէ է-
 կեր պու տէֆա տա , սայիր պիր գաչ եիւզ տէֆա-
 լար միգիլու ալտանսամ , կիրմիշ օլաճագ իտիմ ճիգ-
 վիթլէրին իյնէլի փըջսընա , օ պանա ափվ իթմէք
 իշուն հալլարտըղընտա , պէն եիւրէյիմէն ծնա եալ-
 վարըր իտիմ ափվ իտէյիմ տէյու , լաքին քէնտի
 եիւրէյի պանա աչըլմատը ասլա :

Նիհայէթ գայրգճը իշի ֆերք իթմէսին տէյու ,
 եիւզտէն « պարըշտըմ » տէտիմ իսէ , եինէ րահաթ
 օլտու , ինանտը , պու ֆուրթունա տա կէչտի տէ-
 յու , չիւնքի պու կիւնէ գատար պէնտէն տահա
 պիր հալան իշիթմէմիշ իտի : Պու իւմիւտ իլէ քէօ-
 յէ չըգտըգ , բէտէրիմին էվինէ կիթտիք : Պէնիմ
 պու էվէ կիտիլիմ , պաշը քէսիլմէյէ կիտէն ատամ-
 տան հիչ ֆարզը կօգ իտի . ֆիքրիմէ սաղ գոյմուշ^օ
 իտիմ պըրադըպ գալմայը , լաքին աճէմի մանկալա
 օյնայանլար միսիլու , ներէյէ տիւշէճէյիմի պիլմէզ
 իտիմ , պէնիմ ֆիքրիմ եալընըզ զօգագ գարուսուն-
 տան արշարը չըգանա գատար տիւշիւնէպիլիրիտիմ ,
 ճնտան էօթէսի պանա քարանլըք իտի . . . : Պու

հաշտէ ելլէ կիթտիք , հէր քէս զանն իթտի քի պը-
ստի օլմայա , լաքին պէն էյի պիլիւր իտիմ քի էօլմէ-
յէ կիթտիմ . . . պիրազ օթուրտուգտան սօնրա ,
պըրմգըսլ դաշմագ իսթէտիմ , չիւնքի հօլտա մէք-
թուպու վէրիպ , նէ հաբաճաղընը տույուրմուշ ի-
տիմ , պիր դաչ տէֆա կիզլիտէն հիւզիւնէ պագ-
տըգտան սօնրա , եիւրէյիմտէն՝ քէնտիսինէ վէ էվ-
լատըմըգա . . . սօն սէլամըմը վէրիպ , պահճէյէ
էնմէք պէհանէսի իլէ լգաչարքէն , հարը հօլտա ,
իլք կիւնիւ մէքթուպ ալտըղըմտա իթտիյիմ նիյէթ
խաթըրմա կէշիպ տուրտում : Պահճէտէն պիր դաչ
մէյվէ դօրարըպ , տէֆա հօգարը չըգտըմ , լաքին
հիւզիւնիւ կէօրտիլյիմ կիպի , եինէ օլիլէ պիլէ
ճիզվիթլէրէ ույուպ , պանա իթտիյի հիյլէ վէ խա-
յընըգլար խաթըրմա կէլիպ , իլք ֆիքըրիմին իճրա-
սընա դարար վէրտիքտէն սօնրա , քէնտիսինէ տու-
յուրտում կիտէճէյիմի , եինէ աղամագ , եինէ հալ-
վարմագ , քէնտիսի տէ պէրապէր կէլմէք իսթէտի .
անլատըմ օլմայաճագ , գալտըմ օ կիճէ , սապահ
գաչարըմ տէյէրէք , եինէ պարըշմըշ կիպի կէօրիւն-
տիւմ :

Բազար սապահըսը տէֆա անլաթտըգ կիթ մէյի ,
վէ օրթանճա էնիշտէնին էօնիւնտէ քէնտիսինին պա-
նա հէր էթտիքէրինի պաղըշտտըմ , լաքին պուսօն
խայընըգլարընը պաղըշտայամամ , չիւնքի եիւրէյիմ
պանա դարը չըգայօր , տէտիմ , եինէ աղամագ , եի-
նէ աֆիլըգ տիլէմէք « եէմին իտէրիմ , պիր տահա
իթմէմ » տէտի :

Ա՛հ , կիտի տինսիզ ճիզվիթլէր , սիզ պէօյլէճէ
ճէօմաթըն էվլատլարընը սիզին մէքրուհ ուսուլի-
նիզ իլէ , թէրպիյէ էտիպ տէ , հալան , հիյլէ , վէ

ստատագրած սրբազանք էօյրէտերէք, զաւարելաբար պէտ-
լէ խաբէնճէլէրէ օղոսարոսընը: Ե՛հլմին պին տե-
փա հալան եհմին իթմիշ օլտուղու իջուն, հիշ պիր
շէյ գալմամը իտի պէնի խկնաթ իտէճէք:

Սօրտոււմ քէնտիսինէ, «էկէր պէնի պըրագմագ
խաթէմէյօր իսէն, բէք էյի, գապուլ իտէյիմ տե-
փա, լաքին իսթէրմիսին սէնի՝ տայիմա, խայըն,
հիյլէքնար, հալանճը պէլէմիշ օլտուղում իջուն սե-
փիլ օլասըն: Գէ գալըր էօթէտէ, իբի քիշի արա-
սընտան էմնիյէթի չըգարսագ», «հօ՛գ, պէն սէնի
պըրագմամ, սէն պէնի սէվմէ», լաքին պէն սէնի սե-
վիրիմ՝ տէտի փագըր, «խա՛յր, խա՛յր, պէն սէնի
սէփիլ էթտիրթմէմ», պէն պիլլիրիմ սէվլիմէտիյին
ստամ իլէ վագըրթ կէշիրմէք նէ միւշքիլ հալ տըր.
Էվլէթ, շիմտի գապուլ իտէյօրտուն, լաքին պիլմէ-
յէրէք տիր, սօնուհատա բէշիման օլուրսուն, զիրա
պէն էյի տույայօրում քի կիւրէյիմ էօլմիւշ տիւր
պու սօն հարատան, տէմիք և իւրէյի էօլմիւշ ինտան
քէնտի տէ էօլմիւշ տիւր, շիմտի սանա կիւճ կէլէ-
ճէք բէտերինին էվինէ կիթմէք, լաքին իւշ կիւն
սօնրա պէնի ունուտուր բահաթ իտէրսին, տէտիմ:

Եննէ բագի օլմատը պիր միւմքիւն, «պէն շիմ-
տի սըշարը չըգարըմ, պիր իբի ստաթտան կէլիրիմ,
պիր տիւշիւն, պանա պիլտիր», տէտիմ, «հօգ,
պըրագմամ, սօնրա կէլմէգսին, պէնի պըրագըպ կի-
տէճէքսին, պէնիմ հալիմ նէ՞ օլուր», «պէնիմ
պու կիւնէ գատար սանա հալան սէյլէտիյիմ հօգ
տուր, շիմտի կէլիր վէ տիւշամա արթըգ կիտերիմ»,
տէյուպ տըշարը չըգարմ:

Պիր գաշ ստաթտան տէփա կիթտիմ, փէ պէլ-
քի տըշարը չըղըպ կիլէրսէք, պէն տէ ունուտու-

բում պէլքի եկեղեցիմին աճըսընը տա պիր չարեմիդ
պուլունուեր տէյու , “ գալդ Արնամուտ քէօյիւնէ
կիտէլիմ ” տէտիմ , “ հօգ , պէն սէնի իլէ եալընըդ
կիթմէյէ գօրգարըմ ” տէտի : Է՛հ , պու շէյ ատամա
բէք աղըր կէլիր , սէքիդ կիւնտէ երի տէֆա օլտու
պու լաղըրտը , նէ՞րէտէն կէլիր իտի պու ֆաղըրա
պէօյլէ պիր գօրգու վէ քի՞մ պու գօրգուլու օնա
վէրմիշ իտի , պէնի պու հալի իլէ եարալտսըն տէ
յու , շիւբհէսիդ օնլար . . . Էլվիլէթ , չիւնքի պէն
օնա պու գօրգուլա պիր սէպէպ վէրմէմիշ իտիմ
ասլա , Էլվիլէթ , պու ճիգվիթ իշի իտի , սէքիդ կիւն
տէ հէր էյլիյի ունութտուրմագ բէք պէօյիւք տին
սիղլէք տիր պու տէտիմ , բէք պէօյիւք կիւնա՛
տըր . պէնիմ պունճա ֆէտտքեարըդլարըմը ունու
տուպ , շիմտիտէ պու լաղըրտը իլէ պէնի էօլտիւ
րիւյօրսուէն . պունուէն իւսթիւնէ ութանտը գալգտը :

Կիթտիք Արնամուտ քէօյիւնէ , օնտան Կէօք—
սուլու իշէրուլէրինէ , պիր չօդ սալ ատամլարըն ի
չինտէ պիղտէ իրի էօլիւլէր կիպի կէղտիք , պէն տէ
ֆա ղալթիթ իթտիմ պու տէֆա տա ունուտայըմ
տէյու լաքին պօշ , պիլէրէք եարտը տէտիքճէ ,
տիւնեա եկեղեցիմին իւսթիւնէ չէօքմիւշ կիպի եիւ
րէյիմ էզիլիր իտի . բէք չօդ գօր ըա շագա շէլտի
իտէր իտիմ , լաքին եինէ հէքսիտէ պօշ օլտը եիւ
րէյիմի ալտաթմաղա : Պու հալտէ ախշամ իւսթիւ
տէֆա գայըղմըդա կիրուպ , Աղընթը—պուբննա
կէչտիք վէ օնտանտա Օրթա—քէօյէ կիթտիք բէտէ
րիմին էվնէ :

Բազար իրթէսի սապահըսը վաքօն վաղթի օլ
տըդտա , իւչ սէնէտէն պերու թիւքէնմէքտէ օլան
եիւրէյիմին օլանճա դուվիլէթինի թօրլայուպ , բէն

տույէ սօն սելամըմը վիրմէյէ հաղըրլանտըղըմ էս նատէ , պէնտէն էվլէլ ֆիքրիմի անլայուպ , էլիմ տէն տուլթարադ քէնտուսինինտէ պէրասլէրիմտէ կէլէճէյինի տույուրտըղընտա , “ է՛հ , տէտիմ , էօլիւլէրլէ տիրիլէր պիրլէքտէ եաշամադ միւմքինսիդ տիր ” , “ եօ՛դ Միրտի՛չ սէն էօլմէյէճէքսին , սէն եաշայաճադսըն պէնիմ իչուն քի պէն էօլմէյիմ , սէն պանա վէրտիյին սօնգիւ սագլարսըն , պէն սէնի թա նըրըմ , սէն պիլիրսին քի պէնիմ ոէնտէն պաշդա պու տիւննա իւղէրինտէ քիմսէմ եօդ տըր , պէնի պու հալիմտէ նա՞սըլ պըրագըրսըն վէ քի՞մէ ” տէտի , “ պունը պէնտէն ղիյատէ սիդ տիւշլենմէլի իտինիդ ” “ ճանըմ պէն նէ՞ պիլէյիմ քի սանա խպու դատար ֆէնա կէլէճէք պու շէյ ” “ էվլէլինտէն տիւմէմիշ օլսամ սիղէ , պու սեօղիւնիւղէ ինանապիլիրիտիմ , լաքին շիմտի վագթ կէչտի , կէրէք պէնիմ իչուն ինանըմադ ըտը պու հալէրէ տիւշմէք էմմա՛ դատէր պէօյլէ իմիշ նէ՞ չորէ ” “ դատէրիմին նէ՞ դապա՛հաթը վար պիդ էլիմիդ իլէ իթաիք ” տէտի աղայարադ ” “ էվլէթ սիդ էլինիդ իլէ իթաինիդ , լաքին պէն սիղէ պաղըչարըմ հէր շէյի , էօլիւրիւմ , լաքին եիւրէք բահաթըղը ըլա , էօլիւրիւմ , աննըմտա պիր քիր պըրագմայարադ . էօլիւրիւմ , էվլատըմ , սէն վէ պէն ճնլարըն թէսիրինտէն դուրթուլամտըղըմը իչուն , վէ պունճա տէրտ ու միհ նէթլէ էօլմէմին իւղէրինէ պիր թանէճիք թէսէլլիմ շու դալմըշ տըր պանա քի՛ սանա օլան պօրճլարըմ տա պիր էքսիլիյիմ վար աէյու դամիրիմ պէնի ինճիթմէյօր . վէ պունատա դարշու պէօյիւք պիր եիւրէք բահաթըղըղը շու տուր քի էվլատըմըն էօմրիւ տայիմ թէհլիքէտէ տիր ” “ եօ՛դ եօդ , պիղիմ

Էվատրմը թէհլիքէտէ տէյիլ, գաջ քի սէն սաղ
 սըն » « Էօյլէ օլուր ըտը, Էկէր սաղ օլայըտըմ,
 լաքին Էաղըդ քի Էօլմիւշ տիւր օնըն բէտէրին » « Էօ'դ
 Էօլմէյէճէք, պիզ իւշիւմիւզ պիր Էաշատըգ, իւշ
 չիւմիւզ պիր Էօլիւրիւզ » « չօգ արզոււմ վար ըտը
 սիզի իլէ Էաշամաղա, լաքին օնլար պէնի Էօլտիւր-
 տիւլէր » « Էաղը'դ Էաղը'դ քի պու գատար տէրտ
 չէքէյօրուզ », « պէն սանա գաջ տէֆա աէտիմ քի պէն
 օնլարտան » . . . դօրդարըմ, օնլար խայընտըրլար
 պիզէ պիր շէյ Էաբարլար տիւշմէ շուշլարլա »
 « Էվլէթ պէն տէ գօրգարըմ Էմմա ոիզին պու
 Էօլտա գօրգմանըղտան, տէյիլ քի օնլարտան գօր-
 դարըմ, չիւնքի Էկէր սիզտէ պու պօլ գօրգու օլ-
 մաղսայըտը՝ շիմտի կէօղլէրինիզ պէօյլէ Էաշը օլ-
 մաղ ըտը, լաքին ումարըմ պուշլար սօն կէօղ Էա-
 շընիզ տըր . Տա'յտէ արթըդ իզն վէ'ր պանա քի չի-
 տէյիմ, սէօղ վէ'ր քի տօյըու բէտէրինին Էվլնէ
 կիտէրսին, Էկէր պուշը Էափարսան՝ կէօղիւմ ար-
 դամտա օլմաղ օլ զէման » « խա'յըր պէն սէնինլէ
 կէլէճէյիմ նէրէյէ քի կիտէրսէն, պէն բէտէրիմին
 Էվլնէ սէնսիզ կիթմէմ » « պէնիւմ Էէրիմէ Էվլատըմ
 դօ' կէլտուն » տէյուպ՝ այաղա գալգտըմ վէ նէ քի
 թախմին իտէրսէնիզ պու քէրթէտէ օլան պիր ա-
 տէմին Տալինի, օլ Տալ իլէ տէտիմ քէնտույէ .
 « սիզի կէօրէյիմ ճէսարէթլի օլո'ւն, պու կիւն խա-
 պէր Էօլայուպ գալգը'ն կիտին վէ կէօրէճէքսինիզ
 քի աղ կիւնտէն պէնի ունուտուր, բաճաթ օլուր-
 սընըզ, լաքին պիր սօն տէֆա տաճա սիզէ բէճա ի-
 տէրիմ Էվատրմըզը գուրթարըն, սագընըն օնը հէր
 շէյտէն զիյատէ, չիւնքի պիզիւմ Էվլմիզի Էրգան Էլ-
 էր օնատա ուզատըլաճագ, Էվլէթ պու գանը տիւ-

Նեառաւան դալտրոմադա չարըւաճողար , հէմ թաղիի տիր քի հէր մախլւք քէնտի խառնիմնի նապէտիտ իթմէյէ չալըշըրի “տահա տիր եիւրէյիմի փարչալար շէյ փար իսէ՝ սէյլէ” տէտի ֆազըր աղլայարադ ” “էվ վէթ, էյու- տըդդաթ ի՛թ օնա, զիրա պիզնիմ խառն լէրիմիզ տայիմ հիյլէ իլէ դարանըգտա գուրարըր տուզադլարընը , անըն իջուն տըր քի պու գաատըր գօրդայօրում , հէմ արթըդ փագըթ տըր կիտէյիմ ” հօ՛գ հօ՛գ տուր պիրաղ պէնտէ կէլէճէյիմ պերա պեր ” “ լաքն նէ՛րէյէ կէլերսն պէնիմէ ” “ Իս- թամպօլա կէլերիմ տուրմամ պունտա սէնսիզ , սէն պէնի պրաղըպ կիտէյօրսուն , արթըդ կէլմէզսն , պէն սէնին ֆիքրինի անլայօրում ” “ քեա՛շքի էվ վէլ անլայայըտընը պէլքի պիր խայր , օլուրըտը ” “ ա՛հ պէն նէ՞ տէյիմ օնլարա քի պէնիմ պու հա- լիմէ սէպէպ օլտըլար , Մկրտիչ պէնի պըրադըպ կի՛թմէ , էօլիւմիւմէ սէպէպ օլաճադսըն :

Պու սէյլէյիշլէր պէնի սաղըդաւան էօլիւլէրէ թէպտիլ իթմիշ օլտըղը իջուն , էլինտէն գուրթու- լայըմ ֆիքրի իլէ “ կիթ պու կիւն պիր դաչ այ դալ օրատա , պագալըմ սօնումըզ նէ՞րէյէ փարըրի տէյուպ՝ այրըլարմ քէնտուսինտէն վէ բէտերիմէտէ “ արթըդ կիտէյօրում , խօշճա դա՛լ ” տէտիքտէն սօն- րա պիլմէմ նասըլ օլմուշ քի իւշ կիւն սօնրա կի- ճէնին սաաթ տօղուզընտա քէնտիմի Իսթամպօլտա օտամտա պուլտում :

Վէլ հասըլ կէլէն օէնէ նոյեմբեր 8 տէն պու կիւնէ տէկին իքիմիզտէ պու ճիզվիթլէր սիւրիւ- սինտէն պունճա տէրա ու մէշադգաթ շէքտիքաէն սօնրա , 1866 հոկտեմբեր 5 տէ տէֆա այրըլտըդ օլ բէտերինին էվնէ , պէնտէ՝ պերուտէ սէֆալէթիմի թէմամ իթմէյէ :

ԽԱՌԻՄԷ

Պիղ պերիտէ պաշտմըդա կէլէն ֆէլարէթէ ին-
ֆիալըմըդասն քէնտիմիղի թէլէֆ իթմէք թէսսով-
վուրունտա իրէն , կէօրիւնիւր էօթէտէ , պիր ճիղ-
վիթ մէճլիսի գուրուլուր , ուսթապաշննն թալի-
մաթլարընր իճրա իթմէք իշուն (շիւրհէսիղ պու-
մէճլիստէ տիշի վէ էրքէք ճէմի աղիղլէր մէվճուտ
իտի) :

Պաշտանը հէր քէսին իըղմէթի թէվղի օլուն-
մայա , « էվվէլ էմիրտէ էֆէնտիմ , սիղ էվլն էթրա-
ֆիրնն պէքճիսի օլուն , պէն տէ , կէթիշէպիլտի-
յիմ գատար էթրաֆր ույտուրուրում , սիղտէ ա-
ղիղ ճանշար , ուսթա պաշննն էմրի իլէ տույուրում
քի ճանը կէօնիւլտէն չալըշպ , միւքնաֆաթլարա
նայիլ օլմայա ճահտ . իտէսինիղ « բէք էյի էֆէն-
տիմ , . . « էվվէլ սէն քա' , ֆիլան էվէ կիթ ,
պիր աղ օթուր , իշննի կէօր . օնտան տա շու օպիր-
լէրէ կի'թ , օնտա տա իշննի պիթիլիլ իսէն , կէլ
քի պաշգա կէրլէրէտէ կէօնտէրէճէյիմ » « էֆէնտիմ
շու ֆիլան էվ տէտիյին գա'նղիսի տիր » « ճանըմ ,
իշմէ շու կոյս հուճուրթասը (պու կոյս հուճուր-
թասը տիմէք , քէնտիլէրճէ , խորոզսուղ թափուղուն
հուճուրթասը տիմէք տիր .) կէօթիւրիւպտէ , պախ-
շիշ ալտըղըն էվ իշուն տէրիմ » « հա' , էվվէթ պիլ-
տիմ , մեղա , աֆ իտէրսին շաշկընըղըմա » « էյ ,
հայտէ գօշ պադայըմ » « պիր լոգմա շէյ կէյիմտէ
էյլէ կիտէյիմ , զերա պէնիմ գաբըմ աճ օլուր ի-
սէ , կէօղիւմտէն հաշ չըգարամամ » « էյլէ իսէ ,
գաբընը էյու տոյուր , սույուտա չօգ իշ , զերա
պու իշ պիրաղ չէրէշէր տիր , օլուր օլմաղ աղա-

մադլա գանձադար » « բէք էյի էմմա կիթտիյիմ
 երբէրտէ նէ՞ տէյիմ » « Հա՛ կէօրտիւն քա , օնու
 տիմէտիք սանա , տուր շու քիաղըտա պիր տաՀա
 պադայլմ նէ հաղմըշ . շէյ , քա էյի տինէ , տէ քի
 ֆիլանճանըն օղու հօ՛գ մու , տինսիզ՝ ամճաւընըն
 գըզընը ալտաթմըշ ալմըշ գազմըշ իտի , զալալլը
 գըզ պիր սէնէ մարտիրոսլըգ չէքմիշ , էն սօնու աճ-
 լըղա տայանամամըշ դազմըշ կէլմիշ , Յիսուս Մարիամ,
 Հէր կիւն տայագ եր իմիշ զալալլը կէնճ , շիւքը
 Յիսուսումուղա , տուտմըզ իլէ էսիբլիքտէն գուր-
 թուլտու , տէ՛ . սէնի կէօրէյիմ , կիթտիյին երտէ
 Հիչ գըսգանձա կէօզ հաշը , սիւմիւք , թիւքիւրիւք
 տաՀա նէ օլտա օլտուն տէօք , երբէրի սուլաթ պէր-
 պաթ է՛թ . պագ քի գանաւրասըն , Հա , սէնի կէօ-
 բէյիմ , տէ գալդ պադալմ պու դատար տոյտուն
 էլ վէրիր , պիրազտա հօլտա եյերէք կիթ » « քա
 մղա , Հիչ հօլտա էթմէք եյերէք կիտիլիր մի »
 « էվլէթ , էվլէթ , Հէմ եէ Հէմ կիթ , լօդմայը
 ուֆագ չիյնէ , հուտար իքէն տէ , կէյէ տօղրու
 կէօղէնիւ գալտըր , կէօրէն սաֆտէրունլարո տա
 պու կիւնքի փրկութիւն իչուն ԱլաՀա շիւքրա-
 նիյէթ տուասը իտէյօրում տէ՛ գանաւր :

Պու տիշի ճիզվիթ մէճլիս օտասընտան չըգար ,
 տէօրթ պէշ մաշրապա տա սու իչեր իսթէտիյի դա-
 տար աղլամագ իչուն , պաշար էվլէրի կէզմէյէ : Աէ-
 լէլիմ օլ պիր տիշի ազիզլէրէ « Սիզ տէ ազիզ ճան-
 լար , պաճաղը ուղուն օլան սէքսէն էվ , գըստա օ-
 լան ալթմըշ էվ կէղէճէքսինիզ , պու կիւն վագըթ
 կէզմէլտէն պիթիրմէլի , զերա իշին տօղրուսու հա-
 ըն պիզտէն էվլէլ եէթիշիր : Էթթէտէն օրթա ոյ-
 լու պիր տիշի ճիզվիթ գալգըպ , « պա՛ղըն պէն պու

պաճաղիս դաչ էլ կեզէյիմ տէտիյինտէ՝ սէնինքի զա-
 յէթ տօլիուն տուր , պէն զաթէն պիլիրիմ , սէն չօդ
 ուղաղա կիթմէ , տէր , էօթէտէն գուրու վէ ուզուն
 պաճաղը պիր ճիզվիթ , քէնտինին սէքոնէն էլ տօլաշա
 պիլէճէյինէ էյիտէն իսկնաթ օլմուշ օլտուղու իշուն ,
 այաղա դալգըս սօրար էրքէք ճիզվիթէ , « վարդապետ ,
 պէնիմ իշիմ չօգճատըր , պէնի էրքէն սալ , իլք էվվէլ
 շունու սօրաճալըմ , շիմտի պէն կիտիպ կեզէճէյիմ
 էմմա , պիզիմ սաֆտէրունլարըն էվլէրինի նէճէտէն
 այըրտ իտէյիմ » քա պագարըմ քի սէնին տէ պէյին
 պաճաղլարըն կիպի ինճէ տէյիլ , պու դատար շէյի
 պիլմէ՞զմիսին , ուղագտան պա՛գ , դանշի էվլին թէ-
 մէլի քի երգըմըշ էլ ալթ իւսթ օլմուշ , շիւքէ
 իսթէմէզ օնա քի պիզիմ սաֆտէրունլարտան տըր ,
 հիչ սօրմա , չա՛լ գաբույու կիր իշէրի , իսթէտիյին կի-
 պի դանտըր » պու էյի էֆէնտիմ , լաքին նէ սէյ-
 լէյիմ « քա՛ տուր քիաղըտա պաղայըմ , սէն տէ , շէյ
 տէ , տէ քի կախօտ հէփսինիլ տէ կիթտիյինիզ
 եէրտէ տէյին քի « վարդապետլէր կիթմիշէր պսակ
 իթմէյէ , պիրտէ չադմըշար քի օլ չապըն պըզմըշ ,
 զալլալը կէնճի աճ սուսուզ սէքիզ կիւն , պապասը-
 նըն էվլնտէ պըրագարգտան սօնրա , զալլալը տա
 գաջմըշ կէլմիշ , շիւքր Յիսուսումա գուրթուլմուշ »
 տէյին = Պու թալիմաթը ալտըգտան սօնրա , ազիզ-
 լէր պիրէր կանա տալըլըրար , վէ պաշարար սաֆ-
 տէրուն ճէօմաաթը գանաըրմայա , պու ուսուլ կիւ-
 ղէլ պիր ուսուլ իտի , հէմ զայէթ ուսթալըգը ,
 չիւնքի տէնսէ քի՝ պու , շու սէպէպլէր իլէ պիր-
 պիրրինի ալմըշար , սէպէպ Քաբասլար օլմուշ տէ-
 նէճէք , բաբասլարը էվլնէ գապուլ իթմէսին տէյի
 գարար վէրմիշ իքէն , գարշ բաբասլարա ալ-

տանըս, կէլսինէր տէմիշ, օնու իշուն Մըկըր-
տիչ կէթիրիս պըրագմըշ տենսէ, է՛յ Մկրտիչ
նէ կէօրմիւշ քի էվինէ դասուլ իթմէյօր տէնէճէք
վէ իշմէ օլ զէման Մկրտիչ հէր շէյի նագլ խոուս,
պիղիմ րէզալէթ օրթայա չըդաճագ. լաքին շիմտի
պէյլէճէ հէր շէյ դաբանըր ճիզվիթլիքլէ :

Եազը՛ դ, հազը՛ դ սիզէ ճիզվիթլէր քի, ինսա-
նա հագըշըր տօղրուլուղու պըրագըս տա շէյթանա
պիլէ հազըշմաղ հիյլէլէր իլէ հէքտիկէրինիզին գանը-
նը հմմէյէ չալըշսըրնըզ, զավա՛լըլար, պիլմէզսինիզ
քի տտամէարը ալտաթմագ իշուն իամ իւ շէրէֆինի
սիզէ ալէթ իթտիյինիզ Ալլահն տօղրու շէրիաթը
պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն սիզի հէր իլէ հէք-
սան իտէր :

Իշմէ սիզին տիւշիւնտիւյինիւզ նիհայէթ պու
գատար իլէրու կիտէր, էվլէթ էյուլ օլուրըտը էկէր
Մկրտիչ դարընըն էլի իլէ սիզէ էյիլիս, սիզին հա-
գանըզը պըրագայրտը. լաքին օլմատը, էյուլ օլուր
ըտը պարի պու տէֆա օլտուն թէսլիմ օլուս, բէն-
տի իլէ սիզէ ֆայիտէլու գավիլէր իթսէխտինիզ,
քի պաշգալարը տա օնուն էօրնէյի իլէ սիզին բա-
հաթընըզը պօզմայա ըտըլար. հոխօտ պունլար օլ-
մատը ըսա, տիւրլիւ հիյլէլէրլէ ճանընը հագար տա,
հա իշրէթէ տալըս, հա ագլընը զայ իթսէ, բէրի-
շան օլուս կէզսէ, օլ զէման սաֆաէրուն ճէօ-
մատթա « իշմէ տինսիզ օլանա վէ մէզհէսլ իլէ բա-
բասըրա գարշը հագարէթ իտենէ պէյլէ Ալլահ
զազապընը վէրիւր » տէյուս վէ պիր գաթ տահա
գօրդուտուս, սիզին բէնէնիզին իլինէ ալայրտը-
նըզ : Լաքին զէփսլըլար պունը հիչ պիլմէզ իտի-
նիզ քի տօղրուլուգ վէ հագգատըս զայս օլմազ :

կէլիր վազթի քի հեր հիյլէ ըրևալայ օլուր Ալլահըն շէրիաթընըն էօնիւնտէ , էվլէթ Թադուհինին ըրզընա գաստ օլունուր վէ գապահաթլու սայըլըր , սըրր իտիլուր էն սօնը ճանը հանար մէզհէպ թէպտիլինտէ սէլամէթի պուլուր , վէ սիզ օնա տիվանէ իսմինի վիրուպ քէնտինիզի բագա չըգարըրսընըզ , օնուս դըզ գարընտաշը Մկրտիչէ և աման պէնի գուրթար և տէր , ալուր գաշար՝ օնատա տինսիզ տէրսինիզ , ամճամ սիզէ և պիր էվլատըմըն գանընա կիրտինիզ , պունուտա պիր վախասընըզ պաշտան չըգարտը , էվլատըմը սիզտէն իսթերիմ տէրսէ՝ գօրգունըզտան տիւրլիւ հիյլէլէրլէ հագանըզ գուրթարմայա շալըշուպ՝ պիրտէ ալէյհիմտէ պունճա իֆթիրալար իտէրսինիզ , էվլէթ իտէրսինիզ , լաքին իշթէ պէօյլէ տէ ալէմէ ըրևալայ օլուրսընըզ , իշթէ պունա Ալլահըն շէրիաթը տէրլէր , քի Ֆաթմանըն տիվանէ օլմատըլընը , Մկրտիչին տինսիզ օլմատըլընը աշիքքևար իթաիքտէն մասատա՝ տինսիզ քիմ օլտըլընըտա ալէմէ տույուրուր , իշթէ պէօյլէ՝ Ալլահ , Մկրտիչին մէզարա գօյտըլը այաղընը կիրու ալտըրուպ՝ քէնտի պիւյիւքլիկինի սիզէ կէօսթէրիր . լաքին սիզ՝ պունտանտա տէրս ալուպ , քէնտինիզի տիւզէլթէմէյէճէքսինիզ , պու մաս քէնիզի գօբարըպ քիմ օլտուլունուլու աշիքքևար իտիլիմի բասթ կէլէ պիր շէյ սայուպ՝ հա սուս օլարագ հուտաճագսընըզ , հա տա վար գուլլէթինիզլէ իւզէրիմէ հիւճմ իտուպ՝ պէնի չիւրիւթմէյէ պագաճագսընըզ , լաքին պիլին քի տօղըլըգ հիւ պիր վազթ հիյլէյէ կէնիլմէզ , պէն զաթը էօլմիւշ տէ՝ պու հօլա չըգմըլմ , տիմէք արթըգ սիզին հիւ պիր կիզլի հիյլէնիզտէն հախօտ աշիքքևար էօրֆինիլտէն գօրգում հօգ տըր , սիզի կէօրէյիմ քէնտինիզին

'նէ՛' այարտա օլտըղընը պիր էյուլճէ տիւննուայա տու-
 լուրմաք իչուն , տաճա նէ հիլէլէրինիզ վարսա՛
 պանա գուլանըն քի պարի հէմ սիզ հէմտէ պիր
 չօգ հիլէնիզտէն գօրգարապ՝ բէնչէնիզին ալթընտա
 էզիլէնիէր տօղրուլըն 'նէ՛' գուլվէթի օլտըղնա
 դանտընլար . սիզն կէօրէյիմ չա՛լընն , պագալըմ
 շու Ալլահըն շէրիաթընն էօնիւնտէն գուրթուլուր-
 մըսընը : Հա՛յտէ ին սիզն կէօրէյիմ , չալընն սափ-
 տէրուլարը դանտըրմայա քի չարըտա տա իշ
 կիւլճ հօգ , ինսանտա պօշ տուրամազ օնըն իչուն
 պիզն քէնտիլէրէ իշ կիւլճ իթմիլէր , չա՛լընն սափ-
 տէրուլարը դանտըրմայա քի պիզ հէր 'նէ իթսէք
 սիզն՝ թընմա՛յըն հո՛ւտուն , զիրա տինիմիզին տիւլ-
 մէնիլէրի ֆիւրսաթ արայօրլար պիզն չիւրիւթմէյէ վէ
 տիւննատէն նապէտիտ իթմէյէ , չա՛լընն դանտըր-
 մայա քի տիշարտա՛պէօճիւկ վար՝ օէս չըգարմայըն
 սիզն թութուպ էէր , չա՛լընն դանտըրմայա քի սիզ
 պիզէ պիւսպիւթիւն թէսլիմ օլուն՝ պիզտէ սիզն
 տիւննատէ պիրինճի իտէճէյիզ , պա՛գըն էկէր տաճա
 պու ատըրտէ էօյլէ պիր շաշըն պուլուրանըլ , հիչ
 տուրմա՛յըն , ճանընը պիլէ չըգա՛րըն , լաքին պէն
 ումմամ քի էօյլէ պիր ատամ պուլունտուն :

Սիզտէ տէ՛լիգանլըսը պունճա հազտըգլարըմը
 քի օգուտունըլ վէ չօգլարընըլա տա բասթ կէլմիշ
 օլտըղընը էյուլ պիլրիմ , պարի սիզտէ քէնտինիզ
 կիպիլէրէ՛ կէրէք կէօրտիւլիւնիզն վէ կէրէք պիլտի-
 յինիզն նապէ իտին քի օնլարտա պիզիմ կիպի հա-
 բալանուպտա , պիւթիւն էօմրէրինի աճը իլէ կէշիւ-
 մէտունէր , էվիլէթ պէր թարաֆ էտին՝ շու պիզն
 խարապ իտէն զարարըլ հիճապը քի պիզէ սուսլըգ
 էօյրէտուպ վէ սըրը նասիհատ վիրուպ՝ իաթէտիքլէ-

րի կիպի գանձմըզը է՝ լենէրին էն պաշ աշխար
տըր , վէ իշթէ պու խուսուստա պէ՛ն սիգէ Էօրնէկ
օլայրմ քի սըրըմըզ տըշարու չըգմասուն տէյու
իւչ սէնէտէն պէրու պու ատամլարլա պօղազ պօ
ղազա տալաշտըգտան սօնրա՝ Էօմիւր , վէ հեր ին
սանա թապիի օլան ինսանըզ նամուսընը վէ պիր
տանէճիք էվատըմը տա զայպ իթտիմ , էկեր իւք
կիւնիւնտէն պու նալէթ հիճապ օլմաղսայրտը պէնտէ՝
ասլա պու զիյանլարա օղրամազ ըտըմ , չիւնքի պէն
“ խըրսըզ վար նէթիշուն ” պօղըրայրտըմ , շիւքհէ
սիգ խըրսըզար սագայը էլէ վերիւրէր Գօրգուսը ըւա
դաւմայը էլէ ալաճագլար ըտը : Այերէի շիւտի գապիլ
տիր քի պէնի իրէ չըգարմայա չայըշաճագլար , լա
քին էյուսի շու քի՝ պէնիմ ասլա գօրգուլմ եօգ ,
չիւնքի պանա օլտը օլաճագ , պէնիմ պիր թանէճիք
պօրճըմ շու տուր քի՝ դօնշումա էվիմին սօյուլտը
ղընը հիճապ իթմէյուպ տույուրայրմ , պարի գօն
շուլմնտա ճանը նանմասուն , էմմա օլ գուլագ աս
մազ տէ ույգույա տալար ըմը՝ օլ քէնտիւնին պի
լէճէք իշի , էօյլէ ատէմ տէ քիմ իսէ հիչ տէյիլսէ
ույանըպ տա՝ էվիսի սօյուլմուշ պուլուրսա , օլ զէ
ման տօսթ իլէ տիւշմէնի թանըր : Եախօտ պէնիմ
կիպի էվի սօյուլմըշարտան պագըլարը գալգուպտա՝
հիճապլարընտան իշի սէթր իթմէյէ չայըշարագ ,
“ հա՛շա պիգիմ մահալէտտէ խըրսըզ եօգ օնըն կէօ
ղիւնէ կէօրիւնմիւշ ” տէրլէր իմիշ , էօյլէլէրէտէ գա
նան օլուրսա՝ ոնըտա վաղթ իսկեաթ իտէր , պու կի
պիլէրտէն մաաուտ էկեր խըրսըզլարա իլհագ օլմըշտէ՝
պիլէրէք օնլարա թէսահուպ իտէն վար ըսա , էօյլէ
լէրիւտէ էլպէթթէ պիր կիւն Ալլահ միւսթահագ
ճէղայրընը վերիր :

1867 Յուլիս 22

Եւէնի-գարու :

Մկրտիչ Գարուգաշ

ՖԻԼՈՍՈՒ

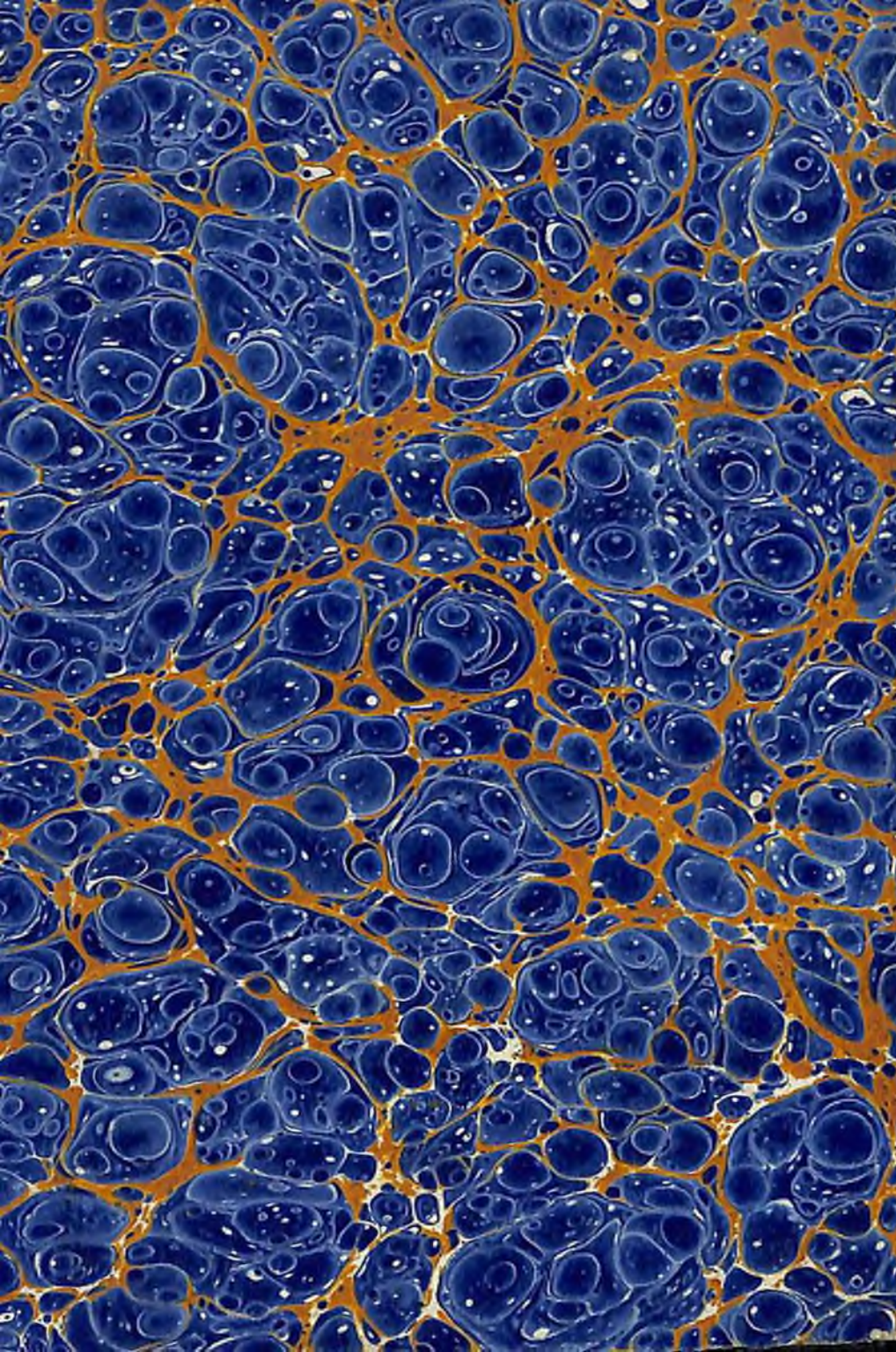
Մօհիֆէ Սաթըր Խաթա

Սալիսպ

4	7	ուղղայագ	ուղղայաճագ
4	21	սաղարը	սաղարը
5	12	չարչմատը ըմըղ	չարչմատը ըմըղ
5	29	կիրտիրէնէք	կիրտիրէնէք
8	12	էքի պէլուսիղճէ	էքի պէլուսիղճէ
”	”	Թագուհիի	Թագուհիի
8	32	խըղ աօղ	խըղ պօղ
9	4	օնու	օնըն
”	25	էկէէր	էկէէր
”	”	իսթիւնիւղէ	իւսթիւնիւղէ
10	6	իւղէրինէ	իւղէրինէ
12	2	պիր գաչընա տա	պիր գաչ տա
19	27	պէօլէ	պէօլէ
30	4	տէյէպ	տէյուպ
32	13	եաղըգլա	եանըղըգլա
35	12	եինէ	եէնի
36	27	դախանձեր	Թախանձեր
42	20	ճայմըչըմ	ճայմայըմ
46	18	ուղապտան	ուղապտան
52	28	զաթպիյէ	Չապթիյէ
57	9	աղա	էֆէնտի
60	21	օէն	սէն
11	31	օղու	կ . օղու
82	31	մէհապպէթլի	մուհապպէթլի
88	25	արիզ	արի
96	24	պէլի պէլի	պիլէ պիլէ
97	28	կիտէրի	կիտէրիմ
103	24	Ա . Ս .	Հ . Ս .
”	20	ալէֆ	ալէվ
121	22	էօրտիւրտիքտէն	էօրտիւրիւրէն
144	2	իսքէնճէ	իշքէնճէ
151	20	չագմըչլար	պագմըչլար

Պուլ վուգուլաթըն նէթիճէսի պու
կիւնէ գատար նէրէլէրէ վարադընը մէ-
րագ իտէնլէր Մանգուլէնին 395 , 402 վէ
406 նիւմէրօլարընտան անլաւապիլիլիլէր :

Օրատա մուխթասարճա սէյլէնմիշ
տիր այրըլադըմըդ կիւնտէն էվլաադմը-
դըն տօղուպտա իքի այտան սօնրա էօլ-
մէօի վէ տահա սայիր պանա գարշը իթ-
աիքլէրի պարպարլըգլալը :

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM0964

255.07.02.01.06.00/

